

กระบวนการตรวจพิจารณาเนื้อหารายการของสถานีโทรทัศน์ยูบีซี

นางสาวฐิติชญา นุตพงษ์

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการสื่อสารมวลชน ภาควิชาการสื่อสารมวลชน

คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2546

ISBN 974-17-5648-8

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

THE PROCESS OF PROGRAMS CENSORSHIP OF UBC CABLE TV

Miss Thitichya Nootapong

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts in Mass Communication

Department of Mass Communication

Faculty of Communication Arts

Chulalongkorn University

Academic Year 2003

ISBN 974-17-5648-8

หัวข้อวิทยานิพนธ์

กระบวนการตรวจพิจารณาเนื้อหารายการของ
สถานีโทรทัศน์ยูบีซี

โดย

นางสาวฐิติชญา นุตพงษ์

สาขาวิชา

การสื่อสารมวลชน

อาจารย์ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ วิภา อุดมฉันท

คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยอนุมัติให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบริหารธุรกิจ

..... คณบดีคณะนิเทศศาสตร์
(ศาสตราจารย์ ดร. สุรพล วิรุฬห์รักษ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ปนัดดา ธนสถิตย์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ วิภา อุดมฉันท)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา แก้วเทพ)

จิตติชยา นุตพงษ์ : กระบวนการตรวจพิจารณาเนื้อหารายการของสถานีโทรทัศน์ยูบีซี

(THE PROCESS OF PROGRAMS CENSORSHIP OF UBC CABLE TV)

อ.ที่ปรึกษา : รองศาสตราจารย์วิภา อุตมฉันทน์, 166 หน้า. ISBN 974-17-5648-8

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการตรวจพิจารณาเนื้อหารายการของสถานีโทรทัศน์ยูบีซี ตลอดจนศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการตรวจพิจารณาเนื้อหารายการของสถานีโทรทัศน์ยูบีซี การศึกษาวิจัยนี้เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก ศึกษาเอกสาร การสังเกตการณ์อย่างมีส่วนร่วมในแผนกตรวจพิจารณาเนื้อหารายการ (QC.) ของสถานีโทรทัศน์ยูบีซี

ผลการศึกษาพบว่าสถานีโทรทัศน์ยูบีซีมีวิธีที่ใช้ในกระบวนการตรวจพิจารณาเนื้อหารายการอยู่ด้วยกัน 4 วิธีคือ 1) การดูเสียง 2) การโมเสคภาพ 3) การตัดทอนหรือตัดต่อใหม่ 4) การห้ามออกอากาศ โดยมีแผนก QC. ซึ่งเป็นแผนกหนึ่งในฝ่าย Movies&Entertainment ทำหน้าที่ในการตรวจพิจารณาเนื้อหารายการก่อนที่จะแพร่ภาพสู่ผู้ชม โดยรายการของสถานีโทรทัศน์ยูบีซีประกอบด้วยรายการที่สถานีฯ ผลิตเอง และรายการที่สถานีฯ สั่งซื้อจากภายในประเทศและต่างประเทศ ซึ่งแบ่งออกตามเงื่อนไขสัญญาในการได้มาซึ่งตัวรายการได้ 2 ลักษณะคือ 1) การซื้อเฉพาะรายการ 2) การซื้อทั้งช่องรายการ โดยบริษัทเจ้าของลิขสิทธิ์เป็นผู้จัดผังรายการให้ รายการที่สถานีโทรทัศน์ยูบีซีสามารถตรวจพิจารณาเนื้อหารายการได้คือรายการที่สถานีฯ ผลิตเอง และรายการที่ซื้อแบบเฉพาะรายการ ในทางตรงกันข้ามรายการที่ซื้อทั้งช่องรายการจะมีบริษัทเจ้าของลิขสิทธิ์เป็นผู้ตรวจพิจารณาเนื้อหารายการเอง ยกเว้นช่อง HBO และช่อง Cinemax ที่สถานีฯ สามารถตรวจพิจารณาเนื้อหารายการได้บางส่วนในลักษณะเป็นข้อเสนอแนะ(Comment) ให้กับทางช่องรายการดังกล่าว

นอกจากนี้ ยังพบว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการตรวจพิจารณาเนื้อหารายการของสถานีโทรทัศน์ยูบีซี ประกอบด้วย 2 ปัจจัยคือ 1) ปัจจัยภายในองค์กร ได้แก่ เงื่อนไขสัญญาในการได้มาซึ่งตัวรายการ และข้อจำกัดของบุคลากร 2) ปัจจัยภายนอกองค์กร ได้แก่ กฎระเบียบภายใต้การกำกับดูแลโดย กกช. และวัฒนธรรมซึ่งปัจจัยดังกล่าวคือสิ่งที่สถานีฯ จะต้องคำนึงถึงและใช้เป็นแนวทางในกระบวนการตรวจพิจารณาเพื่อให้รายการที่จะออกอากาศมีเนื้อหาที่เหมาะสมและเป็นไปตามเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนด

ภาควิชา	การสื่อสารมวลชน	ลายมือชื่อนิสิต.....
สาขาวิชา	การสื่อสารมวลชน	ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ปีการศึกษา	2546	ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

438 52247 28 : MAJOR MASS COMMUNICATION

KEYWORD : PROGRAMS CENSORSHIP / UBC / CABLE TV

THITICHYA NOOTAPONG : THE PROCESS OF PROGRAMS CENSORSHIP OF UBC CABLE TV. THESIS ADVISOR : ASSOC.PROF. VIPHA UTTAMACHANT. 166 pp. ISBN 974-17-5648-8

The objectives of this qualitative research are to study the process of programs censorship of the UBC Cable TV as well as to study the influence factors towards the process of programs censorship of the UBC Cable TV. The methods undertaken in this research involves in-depth interviews, textual analysis and participatory observation in QC. Section of UBC Cable TV.

The result of this research reveals that the process of programs censorship of the UBC Cable TV can be mainly categorized into 4 patterns which are:-

1. Cut the sound off
2. Mosaic
3. Cut / Editing
4. Banned

The pattern of the UBC's programs not only produce by UBC itself but, also consist of the programs which can be specified into 2 groups. The first one is the package programs had set by the supplier. The second one is the programs that buy from the supplier and set the schedule to on air by UBC i.e. UBC X-Zyte, UBC Series, UBC Kids, UBC Movies, UBC Asian Movies.

Moreover the influence factors towards the programs censorship of UBC Cable TV can also be categorized into 2 types. The first one is the internal factors which includes agreement and personnel. The other one is the external factors which consist of law and regulation under the control of ." National Broadcasting Commission " (NBC), and the culture.

In order to censor the UBC's programs, all factors will have to be considered together to produced the program's content suits for the subscriber ..

Department Mass Communication

Field of study Mass Communication

Academic Year 2003

Student's signature.....

Advisor's signature.....

Co-advisor's signature.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดีก็ด้วยความกรุณาของ รศ.วิภา อุตมพันธ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ผู้ให้คำแนะนำและความเอาใจใส่อย่างใกล้ชิดตลอดมา รวมทั้ง ผศ.ปนัดดา ธนสถิตย์ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์และ รศ.ดร.กาญจนา แก้วเทพ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ผู้วิจัยจึงขอกราบขอบพระคุณทุกท่านไว้ ณ โอกาสนี้ ด้วยความเคารพอย่างสูง

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณคณาจารย์คณะนิเทศศาสตร์ทุกท่านที่ได้ให้ความรู้อันมีค่าแก่ผู้วิจัย ตลอดระยะเวลาแห่งการศึกษา ขอขอบพระคุณ คุณดวงเดือน รังสิกุล หัวหน้าทีมตรวจสอบ เคเบิลทีวี และเพื่อน ๆ พี่ ๆ ชาวยูนิซีทุกท่านที่ได้กรุณาให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการทำวิจัยในครั้งนี้

นอกจากนี้ยังได้รับกำลังใจและการสนับสนุนในทุก ๆ ด้านจากคุณพ่อ คุณแม่ ขอกราบขอบพระคุณคุณพ่อ คุณแม่ ผู้เป็นบุพการีที่ประเสริฐสุดซึ่งได้มอบชีวิตอันเป็นที่รักและสิ่งที่ดีที่สุด นับตั้งแต่วันที่ผู้วิจัยได้เกิดมาในโลกนี้ ขอขอบคุณสมาชิกครอบครัว “นุตพงษ์” ทุกคน จ๊อบ พี่ไธ น้องจอย น้องเล็กนภภรณ์ เล็กจตุพร เล็กเชษฐ พี่หนูบ๊า พี่อิทธิ มนตรี พี่ตั้ง ใจ น้องบุ่ม และน้อง ๆ แผนกคิชีทุกคนที่คอยเป็นกำลังใจและช่วยเหลือผู้วิจัยด้วยดีตลอดมา

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณทุกๆ ท่าน ที่ได้กล่าวถึงข้างต้นด้วยความเคารพอย่างยิ่ง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฌ
สารบัญภาพ.....	ญ

บทที่

1. บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
ปัญหาคำวิจัย.....	19
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	19
สมมุติฐานของการวิจัย.....	20
ขอบเขตการวิจัย.....	20
นิยามศัพท์.....	22
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	24

2. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการเป็นผู้กรองสาร.....	26
2.2 แนวคิดเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคม.....	26
2.3 ทฤษฎีการสื่อสารองค์กร.....	30
2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	34

3. ระเบียบวิธีวิจัย

แหล่งข้อมูล.....	35
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	36
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	37
การนำเสนอข้อมูล.....	38

สารบัญ(ต่อ)

4.	กระบวนการตรวจพิจารณาเนื้อหารายการของหน่วยงานรัฐที่มีต่อยูบีซี	
4.1	การจัดตั้งคณะกรรมการกิจการวิทยุกระจายเสียง และวิทยุโทรทัศน์แห่งชาติ (กกช.).....	40
4.2	การแบ่งส่วนงานในการทำหน้าที่ของ กกช.....	45
4.3	กกช. กับการกำกับดูแลการตรวจพิจารณาเนื้อหารายการของยูบีซี.....	50
4.4	กกช. และหน้าที่ตามกฎหมายกระทรวงต่อการตรวจสอบยูบีซี.....	53
4.5	กระบวนการในการกำกับดูแลยูบีซี.....	62
4.6	ผลกระทบที่เกิดจากการกำกับดูแลของ กกช.ต่อยูบีซี.....	85
5.	กระบวนการตรวจพิจารณาเนื้อหารายการของยูบีซี	
5.1	ประเภทรายการของยูบีซี.....	89
5.2	แหล่งที่มาของรายการของสถานีโทรทัศน์ยูบีซี.....	94
5.3	การตรวจพิจารณาเนื้อหารายการของยูบีซี.....	99
5.4	หน่วยงานที่ทำหน้าที่ตรวจพิจารณาเนื้อหารายการของยูบีซี.....	104
5.5	กระบวนการตรวจพิจารณาเนื้อหารายการของยูบีซี.....	113
5.6	ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการตรวจพิจารณาเนื้อหารายการของยูบีซี.....	123
5.6.1	ปัจจัยภายในองค์กร.....	123
5.6.2	ปัจจัยภายนอกองค์กร.....	132
6.	บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	151
	รายการอ้างอิง.....	166
	ประวัติผู้เขียน.....	168

สารบัญภาพ

รูปที่	หน้า
2.1 ภาพแสดงการกำกับดูแลโทรทัศน์บอกรับสมาชิกของรัฐบาลในปัจจุบัน.....	29
2.2.แบบจำลององค์กรสื่อมวลชนภายใต้แรงกดดันทางสังคม.....	30
2.3 กรอบแสดงแนวคิดองค์ประกอบของปัจจัยภายในและภายนอก ที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการตรวจพิจารณาเนื้อหาของรายการโทรทัศน์.....	31
4.1 แสดงกระบวนการกำกับดูแลยูทูปี้ซีของ กกช.....	79
4.2 แสดงสัดส่วนรายการที่ผลิตจากต่างประเทศและภายในประเทศของ สถานีโทรทัศน์ยูทูปี้ซี.....	125
5.1 แสดงกระบวนการตรวจพิจารณาเนื้อหาของรายการของสถานีโทรทัศน์ยูทูปี้ซี.....	119

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.1 ตารางเวอร์ช้ออกตรวจในเขตกรุงเทพมหานคร 5 บริษัท
 ที่ไม่สามารถตั้งอินเทอร์เน็ตตรวจสอบได้.....51

ตารางที่ 4.2 ตารางการปฏิบัติหน้าที่ตรวจสอบรายการทั้งในและ
 นอกเวลาราชการ.....52

ตารางที่ 5.1 แสดงช่องรายการและแหล่งที่มาของรายการที่มีเงื่อนไขสัญญาแบบ
 ซ้ำทั้งช่องรายการ.....97

ตารางที่ 5.2 แสดงช่องรายการและแหล่งที่มาของรายการที่มีเงื่อนไขสัญญาแบบ
 ซ้ำเฉพาะรายการ.....98

ตารางที่ 5.3 แสดงการเปรียบเทียบข้อกำหนดตามเงื่อนไขสัญญาในการซื้อรายการ.....103

ตารางที่ 6.1 แสดงการซื้อรายการ การวางผังรายการ การตรวจพิจารณาเนื้อหารายการ
 ของสถานีโทรทัศน์ยูบีซี.....159

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การสื่อสารเป็นกิจกรรมที่มนุษย์สร้างขึ้นโดยมีจุดประสงค์เพื่อที่จะทำความเข้าใจความหมายร่วมกัน การที่มนุษย์จะมีความเข้าใจร่วมกันได้ ก็ต้องอาศัยการใช้สารสนเทศร่วมกัน และเพื่อให้ข้อมูลข่าวสารหรือสารสนเทศนั้นไปถึงผู้รับสารได้อย่างรวดเร็ว จึงมีการนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในการสื่อสาร เทคโนโลยีเหล่านั้นได้เข้ามามีบทบาทในวงการสื่อสารมวลชนเพิ่มมากขึ้นจนมนุษย์สามารถติดต่อสื่อสารหรือรับรู้ข้อมูลต่าง ๆ จากทุกมุมโลกได้พร้อมกัน จนอาจกล่าวได้ว่าโลกได้ก้าวเข้าสู่ยุคแห่ง “สังคมข้อมูลข่าวสาร” (Information Society) ที่สารสนเทศมีความสลับซับซ้อนและจำนวนมาก ดังนั้นสื่อมวลชนแต่ละประเภท ไม่ว่าจะเป็นสื่อสิ่งพิมพ์ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ จึงได้เข้ามามีบทบาทและมีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตของคนในสังคมมากขึ้น เพราะสื่อมวลชนเป็นตัวกลางในการกระจายข้อมูลข่าวสาร ความเคลื่อนไหวต่าง ๆ ในสังคม เมื่อคนในสังคมมีความต้องการข้อมูลข่าวสารเพิ่มมากขึ้น สื่อมวลชนก็มีบทบาทและความสำคัญตามไปด้วย ดังนั้นไม่ว่าสังคมจะมีความสลับซับซ้อนเพียงใดก็ตาม แต่ก็กลับเล็กลงได้ด้วยบทบาทของสื่อมวลชน ยุค “สังคมความรู้” (Knowledge Society) หรือ ยุค “สังคมข่าวสาร” จึงเป็นยุคที่ให้ความสำคัญเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้อง ชัดเจนและมีกระบวนการในการสื่อสารที่รวดเร็วและทันต่อเหตุการณ์

จากการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ของสังคม ส่งผลให้รูปแบบการดำเนินชีวิตของคนในสังคมมีการเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย การดำเนินชีวิตของคนในสังคมที่กำลังก้าวไปสู่ยุคแห่งการสื่อสารนี้ สื่อมวลชนเป็นกลไกอย่างหนึ่งที่จะช่วยให้สังคมมีการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงได้อย่างรวดเร็วยิ่งขึ้น สื่อมวลชนเป็นตัวกลางที่เชื่อมโยงระหว่างผู้รับสารกับผู้ส่งสาร ให้ได้ทราบถึงการเปลี่ยนแปลงของสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัว

สื่อมวลชนที่มีบทบาทและได้รับความนิยมมากก็คือ สื่อมวลชนประเภทอิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่วิทยุกระจายเสียง และวิทยุโทรทัศน์ โดยเฉพาะสื่อโทรทัศน์ ที่อาจจะกล่าวได้นับตั้งแต่ที่สื่อโทรทัศน์ถือกำเนิดขึ้นมาในโลก ทุกวันนี้เราต่างยอมรับว่าโทรทัศน์ได้กลายเป็นส่วนหนึ่งที่แยกไม่ออกจากชีวิตของคนในยุคปัจจุบัน โทรทัศน์มีความสำคัญอย่างไรดูเหมือนจะเป็นคำถามที่ไม่มี

ใครอยากฟังคำตอบ จากเอกสารงานวิจัยหลายชิ้นพบว่า ทุกวันนี้คนเราใช้เวลา 1 ใน 3 ของเวลาที่ตื่นอยู่ทั้งหมดไปกับการดูโทรทัศน์ เหตุที่เป็นเช่นนี้ก็เพราะโทรทัศน์เป็นทั้งแหล่งความรู้ ความบันเทิง เป็นสื่อที่ให้การศึกษา ให้การพักผ่อนคลายเครียด นอกจากนี้โทรทัศน์ยังเป็นสื่อกลางที่ทำหน้าที่เชื่อมโลกเข้าด้วยกันได้ดีที่สุดสื่อหนึ่ง เพราะสามารถเผยแพร่หรือส่งต่อข้อมูลได้อย่างรวดเร็วโดยไม่มีข้อจำกัดในเรื่องของเวลา และพื้นที่ แม้จะไกลเพียงใดก็ตามสื่อโทรทัศน์ก็สามารถเอาชนะอุปสรรคในการขนส่ง ย่นระยะเวลาในการกระจายข้อมูลข่าวสารจากเดือนให้เหลือเพียงไม่กี่วินาที โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผู้รับสารที่ไม่สามารถอ่านออกเขียนได้ ก็สามารถเห็นได้ทั้งภาพเคลื่อนไหวที่มีสีสันและได้ยินเสียงไปพร้อม ๆ กัน (วิชา อุดมฉันท ,2543)

ดังนั้นนอกจากโทรทัศน์จะดึงดูดความสนใจของผู้ชมได้เป็นอย่างดีแล้ว ยังสร้างความน่าเชื่อถือจนทำให้เกิดความเห็นจริงแก่ผู้ชมอีกด้วย โทรทัศน์จึงเป็นสื่อที่เปิดโอกาสให้เราแสวงหาประโยชน์ได้อย่างหลากหลายตามความต้องการของปัจเจกชน สื่อโทรทัศน์จึงเปรียบเสมือนหน้าต่างบานใหญ่ที่นำพาเราสู่โลกกว้างผ่านประสบการณ์ที่สื่อโทรทัศน์เป็นผู้นำเสนอ แทนการที่มนุษย์จะรับรู้และสัมผัสได้ด้วยตนเอง

โทรทัศน์จึงนับว่าเป็นสื่อมวลชนอีกแขนงหนึ่งที่มีบทบาทสำคัญในปัจจุบัน เนื่องจากธรรมชาติของสื่อโทรทัศน์เป็นสื่อที่เข้าถึงกลุ่มคนดูได้ดีที่สุด นอกจากนั้นยังเหมาะกับสังคมที่พลเมืองไม่นิยมใช้ทักษะทางการอ่านอีกด้วย โทรทัศน์จึงเป็นสื่อที่มีศักยภาพในการเข้าถึงสูง และมีอิทธิพลอย่างมากต่อผู้รับสารทั้งในแง่ของการสะท้อนภาพและชักนำสังคม กล่าวได้ว่าโทรทัศน์ได้กลายเป็นสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอและพบเห็นได้ทั่วไป ไม่เฉพาะแต่ประเทศใดประเทศหนึ่งเท่านั้น ด้วยเหตุนี้จึงทำให้เกิดสถานีโทรทัศน์ขึ้นมากมายทั่วโลก ปัจจุบันประเทศไทยมีสถานีโทรทัศน์ที่จัดเป็นประเภท Free TV คือ หรือโทรทัศน์แบบมีโฆษณา ผู้ชมไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายใด ๆ ในการเปิดรับชมรายการต่าง ๆ อยู่ด้วยกันทั้งหมด 6 สถานี คือ สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 อ.ส.ม.ท., สถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 5 , สถานีโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 7, สถานีโทรทัศน์ช่อง 9 อ.ส.ม.ท., สถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทยช่อง 11 และสถานีโทรทัศน์ ITV

แต่เนื่องจากการสื่อสารในปัจจุบันเป็นไปอย่างไม่มีขีดจำกัด ดังที่คนมักนิยมพูดกันว่า “การสื่อสารไร้พรมแดน” คนเราต้องการรับรู้ข่าวสาร ความรู้หรือความบันเทิงต่าง ๆ เพื่อช่วยผ่อนคลายความตึงเครียดจากภาระหน้าที่ในชีวิตประจำวันเพิ่มมากขึ้น แต่สื่อโทรทัศน์ประเภท Free TV ที่มีอยู่ถึง 6 สถานี ก็ยังไม่อาจตอบสนองความต้องการของประชาชนที่อยากจะบริโภค

รายการที่มีความหลากหลายประเภทได้อย่างเพียงพอ " Cable TV " ซึ่งเป็นโทรทัศน์ระบบบอกรับ เป็นสมาชิกที่ผู้ชมจะต้องเสียค่าใช้จ่ายในการรับชมรายการจากทางสถานีที่เป็นผู้ให้บริการ จึงเป็น อีกพัฒนาการหนึ่งของเทคโนโลยีการสื่อสารที่เกิดขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการของคนในสังคม ที่ต้องการรับรู้ข่าวสาร ความรู้ หรือความบันเทิงจากรายการที่แปลกใหม่ มีความแตกต่างหลากหลายไปจากรายการของ Free TV ทั้ง 6 สถานี

“โทรทัศน์ระบบบอกรับเป็นสมาชิก” มาจากภาษาอังกฤษว่า “Subscription TV” , “Pay TV” หรือ “Cable TV” นอกจากนี้คำว่า “Cable TV” ยังเป็นคำที่มีความหมายและใช้แทนคำว่า Community Antenna TV (CATV) ได้เช่นกัน โดยเริ่มใช้เป็นครั้งแรกในสหรัฐอเมริกาเมื่อปี 2493 สาเหตุมาจากในเมืองแลนส์ฟอร์ด ประสบกับปัญหาการรับสัญญาณโทรทัศน์ระบบ Free TV ไม่ชัดเจน เนื่องจากสภาพภูมิประเทศของเมืองที่ถูกล้อมรอบไปด้วยภูเขา และยังคงอยู่ห่างจาก สถานีโทรทัศน์ในเมืองฟิลาเดลเฟีย (Philadelphia) ถึง 65 ไมล์ เพื่อที่จะแก้ปัญหานี้ให้กับชุมชน ช่างซ่อมวิทยุโทรทัศน์คนหนึ่งชื่อ โรเบิร์ต เจ ทาร์ลตัน (Robert J. Tarlton) จึงได้ดำเนินการติดตั้งเสาอากาศไว้บนยอดเขาเพื่อรับสัญญาณได้ดี แล้วนำสายอากาศมาต่อเข้ากับเครื่อง ขยายสัญญาณเพื่อให้สัญญาณโทรทัศน์ที่ได้รับมานั้นมีกำลังแรงขึ้น จากนั้นก็ส่งสัญญาณนี้ไป ตามบ้านสมาชิกโดยอาศัยสายเคเบิลที่เป็นโลหะ โดยที่ CATV จะใช้เสาอากาศสูง ๆ คุณภาพดี เพียงชุดเดียวเพื่อให้ชุมชนทั้งชุมชนใช้ร่วมกัน ด้วยเหตุนี้จึงเป็นที่มาของคำว่า Community Antenna

ต่อมาความหมายของ “Cable TV ” มีการเปลี่ยนแปลงไป จากเอกสารของ Federal Communication Commission (FCC.) ประจำเดือนมิถุนายน พ.ศ.2537 ให้คำจำกัดความว่า

เคเบิลทีวี(Cable TV) เป็นการนำรายการเพื่อให้บริการโดยผู้จัดไปยังผู้รับทางสาย Co- axial หรือสาย Fiber Optic การนำเสนอรายการโดยปราศจากสาย ดาวเทียม หรือวิธีการ อื่น ๆ ไม่จัดเป็นเคเบิลทีวี ตามคำจำกัดความนี้

Cable Television is a video delivery service provided by a cable operator to subscribers via a coaxial cable or fiber optics. Programming delivered without a wire via satellite or other facilities is not “ cable television “ under the Commission’s definitions.

ในขณะที่บางความหมายได้แปลตรงตามตัวว่า “Cable TV” คือโทรทัศน์ตามสายหรือบริการโทรทัศน์ทางสาย (Cable Television) หมายถึง ระบบการส่งสัญญาณภาพและเสียงหรือรายการโทรทัศน์จากสถานี ผลิตรายการส่งผ่านสายเคเบิลไปยังเครื่องรับผู้ชมที่บ้าน หรือไปยังพื้นที่ที่ไม่สามารถรับสัญญาณโทรทัศน์ปกติได้ชัดเจน โดยการบอกรับเป็นสมาชิกและเสียค่าธรรมเนียมบริการ

CATV-Community Antenna Television : (earliest name for cable television)
subscriber reception in difficult geographic areas, by cable connection to single high master antenna

สำหรับในประเทศไทย Cable TV เริ่มมีขึ้นเป็นครั้งแรกที่จังหวัดจันทบุรี ในปี 2523 เนื่องจากสภาพทางภูมิศาสตร์ของพื้นที่ทำให้เกิดปัญหาในการรับชมสัญญาณโทรทัศน์ไม่ชัดเจน ร้อยตรีฉลาด วรฉัตร จึงคิดวิธีแก้ปัญหาดังกล่าวด้วยการตั้งเป็นชมรมวีดีโอ เปิดให้บริการไปยังเครื่องรับของผู้ชมที่บ้าน 1 ช่องบริการ ให้บริการสมาชิกจำนวน 150 ราย ในท้องที่เขตอำเภอเมือง เก็บค่าสมาชิกเดือนละ 167 บาท เป็นลักษณะการให้บริการวีดีโอในบ้าน แต่มีการให้บริการพร้อมกันหลาย ๆ บ้าน รายการส่วนใหญ่จะเป็นรายการบันเทิงเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ จนทำให้มีผู้สนใจเข้าเป็นสมาชิกใช้บริการนับพันราย และยังมี การดำเนินการทางเทคนิคในการปรับสัญญาณ เพื่อให้สมาชิกสามารถรับชมสัญญาณของโทรทัศน์ Free TV ช่องต่าง ๆ ได้ชัดเจนขึ้น ตลอดจนทำการขยายผลการรับชมออกไปยังพื้นที่จังหวัดใกล้เคียง และภูมิภาคอื่น ๆ ของประเทศ เช่นจังหวัด เชียงราย และแม่ฮ่องสอน เป็นต้น

เมื่อมีการแพร่หลายของเครื่องวีดีทัศน์ ทำให้ธุรกิจเกี่ยวกับการส่งเทปโทรทัศน์ หรือ วีดีโอ (Videocassette) เป็นที่นิยมของประชาชน และเกิดการแข่งขันกันมาก ในช่วง พ.ศ. 2521 –2524 มีผู้ประกอบการเอกชนในต่างจังหวัดหลายพื้นที่ เปิดให้บริการโดยส่งสัญญาณรายการจากวีดีโอตามสายหรือที่เรียกว่า “เคเบิลทีวี “ ไปยังบ้านเรือนสมาชิก นอกจากนี้ยังมีผู้ประกอบการหลายรายในจังหวัดนครสวรรค์ เชียงใหม่ เชียงราย ได้เผยแพร่รายการที่มีเนื้อหาค่อนข้างหมิ่นเหม่ หรือมีลักษณะปลุกใจเสื่อป่า ซึ่งขัดต่อขนบธรรมเนียมประเพณีหรือศีลธรรม ไปยังบ้านเรือนสมาชิกอยู่เป็นประจำ เนื่องจากในขณะนั้นยังไม่มีกฎหมายหรือระเบียบข้อบังคับใด ๆ ที่ชัดเจนมาควบคุมเนื้อหารายการที่ส่งผ่านทางเคเบิลทีวีไปสู่บ้านเรือนสมาชิกในสมัยนั้นจึงเป็นลักษณะของการแพร่ภาพโดยเลี่ยงกฎหมาย และเป็นประเด็นปัญหาสำคัญที่สร้างความลำบากในการควบคุมให้กับรัฐบาลตลอดมา

ในปี พ.ศ.2526 องค์การสื่อสารมวลชนแห่งประเทศไทย (อ.ส.ม.ท.) ร่วมกับ บริษัทเคลียร์วิวอินเตอร์เนชั่นแนล (Clear-view International co., Ltd.) ประเทศสหรัฐอเมริกา ได้เสนอขอติดตั้งช่องรายการเพิ่มขึ้นอีก 4 ช่อง ได้แก่ ช่องรายการเพื่อการศึกษา ช่องรายการข่าวและกีฬา ช่องรายการสำหรับครอบครัว และช่องรายการภาพยนตร์ โดยรายการโทรทัศน์ทั้ง 4 ช่องนี้ จะถูกถ่ายทอดจากสหรัฐอเมริกา (มลรัฐฮาวาย) ด้วยดาวเทียม Intelsat โดยผ่านทางสถานีรับสัญญาณภาคพื้นดินชนิดเคลื่อนที่ได้ (T.E.S.T. Unit) ของบริษัทฯ ซึ่งติดตั้งอยู่ที่บริเวณด้านหน้าขององค์การสื่อสารมวลชนแห่งประเทศไทย โดยจะเป็นการให้บริการสำหรับผู้ที่เป็นสมาชิกเท่านั้น ทั้งนี้การเข้าเป็นสมาชิก ผู้สมัครจะต้องจ่ายเงินประมาณ 600 บาท สำหรับเป็นค่าอุปกรณ์รับสัญญาณที่เครื่องรับโทรทัศน์ และอีก 500บาท สำหรับค่าบริการรายเดือน สำหรับผู้ที่มีรายได้น้อยจะเสียค่าสมาชิกเพียงเดือนละ 250 บาท นอกจากนี้บริษัทยังมีอัตราค่าบริการสำหรับสมาชิกที่เป็นเจ้าของกิจการโรงแรม, อพาร์ทเมนต์(Apartment)หรือคอนโดมิเนียม(Condominium) ที่จะต้องไปขายบริการต่อผู้เช่าหรือผู้ที่อยู่อาศัยในอาคารของตนอีกด้วย

การติดตั้งระบบโทรทัศน์ตามสายนี้ บริษัท ฯ จะใช้เงินลงทุนกว่า 800 ล้านบาท ในระยะเวลา 10 ปี เงินลงทุนนี้เป็นการลงทุนร่วมระหว่างบริษัทเคลียร์วิว ฯ และผู้ร่วมลงทุนฝ่ายไทย ซึ่งบริษัทมีโครงการจะจ่ายเงินคืนผู้ร่วมทุนในระยะยาว โดยหักจากรายได้ที่เรียกเก็บจากสมาชิก รัฐบาลไทยไม่ต้องจ่ายเงินลงทุน แต่จะมีรายรับจากค่าธรรมเนียมใบอนุญาตให้ดำเนินกิจการนี้

แม้ว่าข้อเสนอดังกล่าวจะช่วยขยายโอกาสและประสบการณ์ด้านการศึกษาและวัฒนธรรมให้คนไทยได้มากยิ่งขึ้น อีกทั้งยังเป็นความก้าวหน้าของเทคโนโลยีการสื่อสารที่นอกจากจะทำให้คนไทยมีทางเลือกในการเปิดรับชมรายการโทรทัศน์เพิ่มขึ้น หรืออาจจะก่อให้เกิดอุตสาหกรรมใหม่ๆ ที่อาศัยวิทยาการระดับสูง อันเป็นการช่วยให้คนไทยมีงานใหม่ๆ ทำมากขึ้นก็ตาม แต่โครงการนี้ก็ไม่ผ่านความเห็นชอบจากมติของคณะรัฐมนตรี เนื่องจากที่ประชุมมีความเห็นว่าเป็นเทคโนโลยีที่ฟุ่มเฟือยเกินฐานะและความต้องการของประเทศไทยและคนไทย นอกจากนั้นอาจส่งผลกระทบต่อระบบสื่อสารมวลชนและการผลิตรายการภายในประเทศ ตลอดจนจะทำให้วัฒนธรรมตะวันตกที่สอดแทรกอยู่ในเนื้อหาของรายการ เข้ามามีอิทธิพลต่อคนไทยมากเกินไป และประการที่สำคัญที่สุดก็คือปัญหาทางด้านกฎหมายที่จะควบคุมโทรทัศน์ระบบบอกรับเป็นสมาชิก โดยเฉพาะอย่างยิ่งพระราชบัญญัติวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ พ.ศ. 2498 ยังไม่อาจตีความได้ว่าจะสามารถครอบคลุมโทรทัศน์ระบบบอกรับเป็นสมาชิกได้หรือไม่ นอกจากนี้กฎกระทรวงที่ชัดเจนพอที่จะออกมาควบคุมและกำกับดูแลกิจการโทรทัศน์ระบบนี้โดยตรงก็ยังไม่

ข้อจำกัดเหล่านี้อาจก่อให้เกิดปัญหาและความยากลำบากในการควบคุมให้กับรัฐบาลได้ดังเช่นที่ รัฐบาลเคยประสบมาแล้วจากการส่งวีดีโอตามสาย ในลักษณะเสียงกฎหมายของผู้ประกอบกิจการ ส่งเทปโทรทัศน์ในต่างจังหวัด ดังนั้นแม้คณะกรรมการบริหาร อ.ส.ม.ท.จะได้มีการแต่งตั้งคณะ ทำงานชุดหนึ่ง โดยมี ดร. อมร จันทรสมนุญณ์ เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา เป็นประธาน เพื่อ ศึกษาโครงการโทรทัศน์ระบบบอกรับเป็นสมาชิก และนำเสนอต่อคณะรัฐมนตรี แต่ที่ประชุมคณะ รัฐมนตรีก็ยังคงยืนยันมติเดิม คือไม่อนุญาตให้เอกชนดำเนินการส่งโทรทัศน์หรือวีดีโอเทป ไม่ว่าจะ เป็นวิธีการใด จนกว่าจะมีกฎหมายออกบังคับใช้อย่างชัดเจน

ดังนั้นเพื่อเป็นการแก้ปัญหาดังกล่าว ที่ประชุมจึงมีมติให้มีการปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย และระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ เสียใหม่ เพื่อให้มีความเหมาะสม และสอดคล้องต่อวิวัฒนาการทาง เทคโนโลยีของวงการสื่อสารมวลชน และระหว่างที่ออกกฎหมายนั้น ให้ อ.ส.ม.ท. เป็นผู้ดำเนินการ ในรูปของความร่วมมือกับเอกชน หรือรูปอื่นใด ที่จะสามารถควบคุมดูแลการดำเนินการได้อย่าง รัดกุม โดยให้ อ.ส.ม.ท. จัดทำโครงการพร้อมรายละเอียดวิธีการควบคุมนำเสนอต่อ คณะรัฐมนตรี พิจารณาโดยด่วนต่อไป

เมื่อวันที่ 28 มีนาคม 2532 ที่ประชุมคณะรัฐมนตรี จึงได้อนุมัติหลักการให้กิจการโทรทัศน์ ระบบบอกรับเป็นสมาชิก เป็นไปเพื่อการแก้ปัญหาการรับชมรายการโทรทัศน์ในพื้นที่รับสัญญาณ ไม่ได้ หรือรับได้แต่ไม่ชัดเจนและเป็นการดำเนินการเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวของประเทศ พร้อม มอบหมายให้กรมไปรษณีย์โทรเลขอนุมัติจัดสรรคลื่นความถี่ นอกจากนี้ยังกำหนดให้หน่วยราชการ อีก 2 แห่ง ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องโดยตรงตามข้อกฎหมายที่ถือปฏิบัติเกี่ยวกับกิจการโทรทัศน์ระบบ บอกรับเป็นสมาชิกที่มาจากกฎกระทรวงและมติคณะรัฐมนตรีนี้ คือ องค์การสื่อสารมวลชนแห่ง ประเทศไทย สามารถให้บริการโทรทัศน์แบบบอกรับเป็นสมาชิกได้ตามอำนาจหน้าที่ที่กฎหมาย กำหนดไว้ และอีกหน่วยราชการหนึ่งก็คือกรมประชาสัมพันธ์ ซึ่งถือว่าเป็นหน่วยงานที่มีความ เกี่ยวข้องและรับผิดชอบโดยตรงต่อการอนุญาตให้เอกชนดำเนินการให้บริการโทรทัศน์ระบบบอกรับ เป็นสมาชิก ทั้งนี้เพราะกรมประชาสัมพันธ์ มีบทบาทและปฏิบัติหน้าที่ตาม พรบ.วิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ พ.ศ.2498 ซึ่งมีภารกิจหลักที่จะต้องกระทำคือ ดำเนิน การบริหารงานวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ ดำเนินการจดทะเบียนพิจารณาออกไป อนุญาตสำหรับกิจการโทรทัศน์ระบบบอกรับเป็นสมาชิก กำกับดูแลและตรวจสอบการดำเนินการ ของสถานีโทรทัศน์ระบบบอกรับเป็นสมาชิก โดยให้เป็นไปเพื่อประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน

แต่เดิมนั้น โทรทัศน์ระบบบอกรับเป็นสมาชิกในประเทศไทย มีบริษัทเอกชนที่ประกอบธุรกิจเคเบิลทีวีรายใหญ่อยู่ด้วยกัน 3 รายคือ บริษัทอินเตอร์เนชั่นแนล บรอดคาสติ้ง คอร์ปอเรชั่น จำกัด หรือ IBC (International Broadcasting Corporation หรือ IBC) ,บริษัท ยูนิเวอร์แซล เคเบิล เน็ตเวิร์ค จำกัด(มหาชน) หรือ ยูทีวี (Universal Cable Network [public] Co.,Ltd. หรือ UTV) และบริษัทไทยสกายทีวี (Thai Sky Cable TV Co.,Ltd.) แต่ในช่วงประมาณกลางปี พ.ศ.2540 เศรษฐกิจในประเทศไทยเริ่มมีความผันผวนและเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างมากในเรื่องของค่าเงินบาท ซึ่งทำให้บริษัทที่ประกอบธุรกิจให้บริการเคเบิลทีวีทั้ง 3 ราย ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ดังกล่าว ส่งผลให้ผู้ประกอบธุรกิจเคเบิลทีวีบางบริษัท เช่น บริษัทไทยสกายทีวี ไม่สามารถดำเนินธุรกิจต่อไปได้ ทั้งนี้โดยมีสาเหตุมาจาก บริษัทต้องจ่ายเงินในการสั่งซื้อรายการที่นำเข้ามาจากต่างประเทศเป็นเงินดอลลาร์ นอกจากนี้ยังประสบภาวะการขาดทุนอย่างต่อเนื่อง และไม่มีเงินทุนหมุนเวียนในบริษัท เนื่องจากต้องนำเงินทุนส่วนหนึ่งไปเป็นค่าใช้จ่ายในการเช่าสัญญาณดาวเทียมเพิ่มจากดาวเทียมที่เคยเช่าอยู่ก่อนแล้ว เพื่อเป็นการกันคู่แข่งในธุรกิจเดียวกัน และประการสุดท้ายก็คือ บริษัทไทยสกายทีวี ไม่สามารถเพิ่มจำนวนสมาชิกได้ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ เพราะมีคู่แข่งรายใหญ่อีก 2 บริษัทที่แบ่งฐานสมาชิกไปได้ ด้วยเหตุนี้บริษัทไทยสกายทีวีจึงไม่สามารถดำเนินกิจการต่อไปได้จึงได้ปิดกิจการลงในเวลาต่อมา

ที่มาของ UBC

ดังนั้นจึงมีเพียงยูทีวี (UTV) และบริษัทไอบีซี (IBC) ที่ยังคงดำเนินธุรกิจให้บริการเคเบิลทีวีต่อไปแม้จะได้รับผลกระทบจากความผันผวนทางเศรษฐกิจของประเทศก็ตาม แต่เพื่อพยุงกิจการของทั้ง 2 บริษัทให้คงอยู่ต่อไป และยังสามารถซื้อรายการได้โดยไม่ต้องมีการแข่งขันทางด้านราคากันเอง ผู้บริหารของทั้ง 2บริษัทจึงได้ตัดสินใจตกลงรวมกิจการเข้าด้วยกันเมื่อปลายปี พ.ศ. 2540 มีการเซ็นสัญญาอย่างเป็นทางการเมื่อวันที่ 16 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2541 และเริ่มเปิดให้บริการใหม่ภายใต้ชื่อ “ ยูบีซี ” (United Broadcasting Corporation หรือ UBC) เมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม พ.ศ.2541 ผลจากการรวมกิจการดังกล่าวทำให้ “ยูบีซี” กลายเป็นบริษัทผู้ให้บริการ Cable TV รายใหญ่ที่สุดที่ได้รับสัมปทานจากองค์การสื่อสารมวลชนแห่งประเทศไทย (อ.ส.ม.ท.) มาจนถึงปัจจุบัน

ยูบีซี สามารถให้บริการโทรทัศน์ระบบบอกรับเป็นสมาชิกด้วยวิธีการแพร่ภาพพร้อมกัน 2 ระบบ คือ ระบบ DSTV (Digital Satellite Television) ซึ่งเป็นการส่งสัญญาณโทรทัศน์ผ่านดาวเทียมระบบดิจิตอล ถึงผู้รับย่านความถี่ KU-Band ทำให้สามารถขยายการบริการได้ทุกพื้นที่

ทั่วประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในต่างจังหวัดที่ยังไม่มีบริการระบบ Fiber Optic การส่งสัญญาณภาพและเสียงได้รับโดยตรงจากดาวเทียมไทยคม 3 ที่มีประสิทธิภาพสูง ทำให้สามารถรับชมภาพที่คมชัด และยังลดปัญหาเรื่องการรับภาพไม่ได้อันเนื่องมาจากสภาวะฝนตกได้อย่างชัดเจน และการแพร่ภาพด้วยระบบ CATV (Cable Television) ซึ่งอาศัยเทคโนโลยีใยแก้วนำแสง (Fiber Optic Technology) โดยสัญญาณโทรทัศน์จะถูกเปลี่ยนเป็นสัญญาณแสงก่อนที่จะส่งผ่านใยแก้วเส้นเล็ก ๆ ไปตามสายเคเบิลที่มีการวางโครงข่ายหลักไว้ใต้ดิน ใยแก้วนำแสงนี้สามารถพาสัญญาณจำนวนมากไปได้ในระยะทางไกล ๆ โดยไม่สูญเสียความคมชัดของสัญญาณ ปราศจากคลื่นรบกวน ไม่ว่าจะมีความสูงบดบังหรืออยู่ในสภาพดินฟ้าอากาศที่แปรปรวน

นอกจากจะนำเสนอรายการของสถานีโทรทัศน์ระบบ Free TV ทั้ง 5 ช่อง แล้ว สถานีโทรทัศน์ยูบีซี ยังมีช่องรายการต่าง ๆ ที่สามารถแยกออกได้เป็น 8 ประเภท ดังนี้ คือ

1. รายการภาพยนตร์ (Movie World)

ช่อง 20 HBO	นำเสนอภาพยนตร์ที่ติดอันดับหนังทำเงินจากค่ายหนังของฮอลลีวูด ออกอากาศด้วยเสียงชวอนด์แทร็ค พร้อมคำบรรยายภาษาไทยใต้ภาพ
ช่อง 21 Cinemax	นำเสนอภาพยนตร์ที่ได้รับรางวัลต่าง ๆ อาทิ Oscar Awards Golden Globe Awards ออกอากาศด้วยเสียงชวอนด์แทร็ค พร้อมคำบรรยายภาษาไทยใต้ภาพ
ช่อง 22 Star Movies	นำเสนอภาพยนตร์จากค่าย 20 Th Century Fox และค่ายหนังอิสระอื่น ๆ พร้อมบทสัมภาษณ์และเบื้องหลังการถ่ายทำ
ช่อง 23 Hallmark	นำเสนอภาพยนตร์และภาพยนตร์ชุดจากผู้กำกับที่มีชื่อเสียง และภาพยนตร์ที่สร้างขึ้นเพื่อออกอากาศทางโทรทัศน์เท่านั้น
ช่อง 24 UBC
Asian Movies	นำเสนอภาพยนตร์ต่าง ๆ จากเทศกาลภาพยนตร์เมืองคานส์ โดยออกอากาศด้วยเสียงภาษาไทย

- ช่อง 25 UBC Movies นำเสนอทั้งภาพยนตร์ ละคร ภาพยนตร์ชุด จากค่ายหนังในเอเชีย
- ช่อง 27 TCM นำเสนอภาพยนตร์คลาสสิกซึ่งคงความเป็นอมตะและเป็นที่ยอมรับในอดีต

2. รายการภาพยนตร์ชุด (Series world)

- ช่อง 36 UBC series นำเสนอภาพยนตร์ชุด และรายการปิกนิกะบันเทิงอื่น ๆ จากประเทศสหรัฐอเมริกาและอังกฤษ

3. รายการกีฬา (Sports World)

- ช่อง 30 Supersport Gold ถ่ายทอดสดกีฬาระดับโลกทุกประเภทตลอด 24 ชั่วโมง
- ช่อง 31 Supersport ถ่ายทอดสดรายการกีฬาเพิ่มจากช่อง 30 เมื่อมีการแข่งขันนัดสำคัญพร้อมกัน
- ช่อง 32 ESPN นำเสนอรายการกีฬาจากทั่วทุกมุมโลก
- ช่อง 33 Star Sports นำเสนอรายการกีฬาสำหรับชาวเอเชียโดยเฉพาะ เช่น เทนนิส บาสเกตบอล เป็นต้น

4. รายการบันเทิง (Entertainment World)

- ช่อง 37 UBC X-Zyte นำเสนอรายการหลากหลายรูปแบบ เช่น สารคดี เกมโชว์ ฯ จากประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก
- ช่อง 38 AXN นำเสนอภาพยนตร์ชุด ,การ์ตูน และกีฬา
- ช่อง 39 Fashion TV นำเสนอการแสดงแบบเปลือย และข่าวแฟชั่นจากห้องเสื้อชั้นนำของโลก

- ช่อง 56 NHK นำเสนอรายการต่าง ๆ จากประเทศญี่ปุ่น รายงานข่าว
สารบันเทิง โดยออกอากาศเป็นภาษาญี่ปุ่น
- ช่อง 58 CCTV นำเสนอรายการบันเทิงจากประเทศจีน รายการข่าว
ละคร ออกอากาศเป็นภาษาจีน
- ช่อง 60 TV5 นำเสนอรายการบันเทิงจากประเทศฝรั่งเศส รายการ
ข่าว ดนตรี รายการเด็ก ออกอากาศเป็นภาษา
ฝรั่งเศส

5. รายการสาระความรู้ (Knowledge World)

- ช่อง 42 National Geographic นำเสนอรายการสารคดีในรูปแบบต่าง ๆ รวมทั้ง
สารคดีดีเด่น ที่ได้รับรางวัลต่าง ๆ
- ช่อง 43 Discovery Channel นำเสนอรายการสารความรู้ตลอด 24 ชั่วโมง จากช่อง
สารคดีอันดับหนึ่งของประเทศสหรัฐอเมริกา
- ช่อง 44 Animal Planet นำเสนอรายการเกี่ยวกับสัตว์นานาชนิด รายการ
สำหรับเด็ก เกมโชว์เกี่ยวกับสัตว์

6. รายการเพลง (Music World)

- ช่อง 48 Channel [V] Thailand นำเสนอรายการดนตรีเพื่อคนไทยโดยเฉพาะ รวมทั้ง
มิวสิกวิดีโอใหม่ ๆ ทั้งเพลงไทยและสากล
- ช่อง 49 MTV นำเสนอรายการดนตรีสำหรับคนเอเชีย และ
เบื้องหลังการถ่ายทำมิวสิกวิดีโอเพลง
- ช่อง 50 MCM นำเสนอรายการเพลงต่าง ๆ จากต่างประเทศ

7. รายการสำหรับเด็ก (Kids World)

- ช่อง 26 UBC Kids นำเสนอภาพยนตร์การ์ตูนสำหรับเด็ก ๆ จากทั่วโลก
- ช่อง 27 Cartoon Network นำเสนอภาพยนตร์การ์ตูนและรายการสำหรับเด็กจากประเทศสหรัฐอเมริกา

8. รายการข่าว (News World)

- ช่อง 7 UBC News รวบรวมข่าวสารจากสำนักข่าวทั่วโลก พร้อมบรรยายภาษาไทย ตลอดจนรายการภายในประเทศ อาทิ สารคดี รายการวิเคราะห์หุ้น เป็นต้น
- ช่อง 53 CNN นำเสนอข่าวสดตลอด 24 ชม. จากสำนักข่าว CNN
- ช่อง 54 BBC World นำเสนอข่าวสดตลอด 24 ชม. จากสำนักข่าว BBC ของอังกฤษ
- ช่อง 55 CNBC นำเสนอรายการข่าว , รายการเจาะลึกสภาวะเศรษฐกิจ , วิเคราะห์ผลกระทบทางเศรษฐกิจและการลงทุนในเอเชีย

และ UBC Mosaic ซึ่งเป็นช่องรายการพิเศษที่แนะนำบริการต่าง ๆ ของยูบีซี รวมทั้งการสั่งซื้อสินค้าแบบ Home Shopping และ Infomercials รวมทั้งรายการต่าง ๆ ที่กำลังออกอากาศอยู่ในขณะนั้น (Preview)

กทช. กับการกำกับดูแล UBC

แต่ไม่ว่าจะเป็นโทรทัศน์ในระบบ Free TV หรือ Cable TV ก็ตาม โทรทัศน์ก็ยังเป็นสื่อที่มีผลกระทบต่อสังคมอย่างมหาศาล ได้มากกว่าสื่อประเภทอื่น ๆ หากมองในแง่ดี สื่อโทรทัศน์อาจ

เป็นสิ่งที่ทำให้ผู้รับสารหลุดพ้นไปจากโลกของความเป็นจริงที่เคร่งเครียดและยุ่งเหยิงกับเรื่องในชีวิตประจำวันได้ เข้าทำนองเป็นการใช้สื่อเพื่อความผ่อนคลาย (Escapist Media) แต่ถ้ามองในทางตรงกันข้าม สื่อโทรทัศน์เป็นอุตสาหกรรมที่ผลิตเนื้อหาข่าวสาร ทั้งสาระความรู้ ความบันเทิงที่มีการแข่งขันกันสูง ผู้ผลิตจึงมักจับกระแสความต้องการของประชาชน ค่านิยมต่าง ๆ ทั้งทางที่ดีและไม่ดี แล้วก็เลือกนำเสนอเพื่อหวังผลทางการขาย เนื้อหาที่สื่อโทรทัศน์นำเสนอ นั้น อาจมีอิทธิพลต่อผู้ชมโดยอาจเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดการเลียนแบบหรือลองทำตามสิ่งที่สื่อนำเสนอ และอาจนำมาซึ่งปัญหาต่าง ๆ ที่ไม่ก่อให้เกิดผลดีต่อสังคม เป็น “ขยะอากาศ” ที่ปรากฏผ่านคลื่นวิทยุโทรทัศน์ ซึ่งไม่มีคุณค่าหรือช่วยจรรโลงสังคมให้ดีขึ้นได้ สื่อโทรทัศน์จึงยังคงเป็นเสมือนดาบ 2 คมที่อาจนำเสนอสิ่งที่มีคุณค่าและเป็นประโยชน์ หรืออาจนำเสนอสิ่งที่เป็นพิษภัยอย่างใหญ่หลวงต่อผู้ชมได้เช่นกัน

ด้วยตระหนักในบทบาทและผลกระทบที่สำคัญของโทรทัศน์ รัฐบาลของประเทศต่าง ๆ รวมถึงประเทศไทยจึงออกกฎหมายหรือข้อบังคับที่เกี่ยวกับการทำหน้าที่ของสื่อ โดยเฉพาะเนื้อหาของรายการต่าง ๆ ที่สื่อต้องการนำเสนอ นั้น จะต้องคำนึงถึงการให้ความรู้ ข้อมูลข่าวสาร การศึกษา ส่งเสริมวัฒนธรรม และความบันเทิง ที่มีคุณค่าแก่ประชาชน ซึ่งต้องยึดถือประโยชน์สาธารณะเป็นที่ตั้ง นอกจากนี้เพื่อตอบสนองความต้องการของคนในสังคมไทยที่เรียกร้องให้รัฐบาลจัดตั้งหน่วยงานพิจารณาและคัดเลือกเนื้อหารายการบันเทิงจากผู้ผลิตสู่ผู้ชม เพราะสถานีวิทยุโทรทัศน์ในสมัยก่อน ได้เสนอรายการที่ให้ผลกระทบทางลบแก่ผู้ชมโดยเฉพาะกับกลุ่มผู้ชมที่เป็นเด็กและเยาวชน และมีการโฆษณาสินค้าอย่างไม่มีขอบเขตจำกัด เนื่องจากในขณะนั้นยังไม่มีหน่วยงานของรัฐที่ทำหน้าที่ควบคุมดูแลรับผิดชอบโดยตรง สถานีวิทยุโทรทัศน์แต่ละแห่งต่างก็รับผิดชอบรายการกันเอง ก่อให้เกิดการวิพากษ์วิจารณ์ทั้งจากกลุ่มประชาชนองค์กรทางสังคม รวมทั้งสื่อมวลชนประเภทหนังสือพิมพ์ ต่างก็แสดงความคิดเห็นทั้งในรูปของบทความ บทวิจารณ์ เพื่อเรียกร้องให้สถานีมีความรับผิดชอบต่อสังคม ตลอดจนเสนอให้รัฐบาลเข้ามามีบทบาทคอยกำกับ ควบคุม ดูแล และตรวจสอบการผลิตรายการให้เป็นประโยชน์แก่สาธารณชนมากที่สุด

ดังนั้นเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว พลเอกเกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ นายกรัฐมนตรีในขณะนั้น จึงได้มีคำสั่งแต่งตั้งกรมการขึ้นชุดหนึ่ง เรียกว่า “ คณะกรรมการบริหารวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ ” หรือเรียกโดยย่อว่า “ กบว. ” โดยให้เป็นหน่วยงานหนึ่งของกรมประชาสัมพันธ์ มีหน้าที่ควบคุมทั้งกิจการวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ พิจารณา อนุญาต กำหนดเงื่อนไข และหลักเกณฑ์การตั้งหรือย้ายสถานี การดำเนินงานด้านรายการ การโฆษณาและบริการธุรกิจ

ตลอดจนให้คำแนะนำ ควบคุม ดูแลให้สถานีปฏิบัติตามระเบียบที่กำหนดไว้ กำหนดอำนาจลงโทษสถานีที่ฝ่าฝืนเงื่อนไข ข้อบังคับหรือระเบียบที่คณะกรรมการกำหนดไว้ รวมทั้งมีอำนาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการต่าง ๆ และสามารถออกข้อกำหนดปลีกย่อยควบคุมสถานีได้ตามความจำเป็น (กรมประชาสัมพันธ์ 2530 :40) นอกจากนี้ยังได้จัดตั้งคณะกรรมการตรวจพิจารณาภาพยนตร์ทางวิทยุโทรทัศน์ ซึ่งเป็นคณะอนุกรรมการใน กบว.ขึ้นด้วย เพื่อทำหน้าที่ในการตรวจพิจารณาหรือควบคุมเนื้อหารายการของสถานีโทรทัศน์ในแต่ละช่อง หรือมาจากภาษาอังกฤษว่า (Censorship) “เซ็นเซอร์” ก่อนที่จะนำแพร่ภาพสู่ผู้ชม

กล่าวได้ว่า การควบคุมเนื้อหารายการ หรือ กระบวนการตรวจพิจารณาเนื้อหารายการ (Censorship) ก่อนที่จะแพร่ภาพสู่สาธารณชน คือกลไกของรัฐที่ใช้ในการกำกับดูแลให้สื่อมวลชน นำเสนอเรื่องราวที่มีเนื้อหาสาระที่เป็นประโยชน์ต่อผู้ชม โดยไม่ขัดต่อกฎหมาย ขนบธรรมเนียมประเพณี และวัฒนธรรมอันดีงามของชาติ อีกทั้งยังเป็นการส่งเสริมความมั่นคง และความสงบเรียบร้อยของบ้านเมือง

แต่ในทางปฏิบัติแล้ว ประเด็นที่น่าสนใจและเป็นข้อถกเถียงหรือวิพากษ์วิจารณ์กันอยู่เสมอในแวดวงของสื่อมวลชนก็คือ ผู้ผลิตงานสื่อมวลชนมักจะอ้างว่าการใช้อำนาจในการตรวจพิจารณาเนื้อหารายการของเจ้าหน้าที่รัฐบาล ไม่มีหลักเกณฑ์ที่เป็นมาตรฐาน แม้จะมีกฎหมายที่ใช้บังคับ แต่ก็อาจตีความได้แตกต่างกันตามแนวความคิดของแต่ละคน ดังนั้นการทำงานของคณะกรรมการจึงเป็นไปโดยอาศัยประสบการณ์จากการศึกษาและอาชีพ รวมทั้งดุลยพินิจของคณะกรรมการเป็นหลัก ส่งผลให้เกิดหน้าที่แฝงที่ไม่คาดหวังต่อสถานีและผู้ประกอบการ ผู้ที่สามารถกำหนดรายละเอียดของเนื้อหารายการได้จึงควรจะเป็นฝ่ายผู้ประกอบการ ผู้สร้างสถานี และผู้สนับสนุนรายการมากกว่า ปัญหาดังกล่าวมักก่อให้เกิดข้อขัดแย้งทางความคิดเห็นระหว่างผู้ผลิตและสถานีกับคณะกรรมการตรวจพิจารณาอยู่เสมอ (อ้างถึงในดารุเรศ กาศโอสถ ,2534) กระบวนการตรวจพิจารณาเนื้อหารายการหรือการควบคุมเนื้อหารายการ จึงหมายถึงกลไกที่รัฐใช้ในการควบคุมสื่อ หรืออีกนัยหนึ่งก็คือ การรื้อถอนเสรีภาพของสื่อมวลชนและการรื้อถอนเสรีภาพในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของประชาชน ข้อถกเถียงดังกล่าวนี้หากจะพิจารณาถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นในเชิงบวกก็คือ ประชาชนจะได้รับชมรายการที่มีเนื้อหาที่ผ่านกลั่นกรองมาอย่างดีแล้วว่าจะไม่เป็นพิษเป็นภัยหรือหลอกลวงประชาชน แต่ในทางตรงกันข้าม กระบวนการตรวจพิจารณาเนื้อหารายการ อาจทำให้สื่อมวลชนเลี้ยงที่จะนำเสนอเนื้อหาบางประการที่อาจไม่ผ่านกระบวนการตรวจพิจารณา และบางครั้งอาจเป็นการปิดหูปิดตาประชาชนได้เช่นกัน

เพื่อยุติข้อขัดแย้งและปัญหาดังกล่าว ประกอบกับเพื่อให้สถานีมีความรับผิดชอบในการพิจารณารายการด้วยตนเอง คณะกรรมการปรับปรุงสื่อของรัฐ ในสมัยรัฐบาลนายอานันท์ ปันยารชุน เป็นนายกรัฐมนตรี จึงได้เสนอให้ปรับปรุงแก้ไขกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับสื่อมวลชน เพื่อตอบสนองต่อสิทธิการรับรู้ของประชาชนอย่างแท้จริง โดยเห็นควรให้ยกเลิกระเบียบว่าด้วยวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ พ.ศ.2518 , พ.ศ. 2531(ฉบับที่ 2 และฉบับที่ 3), พ.ศ.2534(ฉบับที่4) และ พ.ศ.2535 (ฉบับที่ 5) แล้ววางระเบียบว่าด้วยวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ พ.ศ.2535 ขึ้นใหม่ ให้มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ.2535 การยกเลิกระเบียบ ฯ ดังกล่าวจึงมีผลให้ กบว. หมอดหน้าทีลง และกำหนดให้มีคณะกรรมการขึ้นใหม่คณะหนึ่งเรียกว่า “ คณะกรรมการกิจการวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์แห่งชาติ” เรียกโดยย่อว่า “กกช.” มีชื่อเรียกเป็นภาษาอังกฤษว่า “ National Broadcasting Commission” หรือ “NBC” มีอำนาจหน้าที่ดังนี้คือ

1. เสนอนโยบายการสื่อสารมวลชนเกี่ยวกับวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ ต่อคณะรัฐมนตรี กำหนดเงื่อนไขและวิธีการในการจัดตั้งหรือย้ายสถานี ตลอดจนพิจารณาและอนุญาตให้จัดตั้งหรือย้ายสถานี
2. เสนอแนะการจัดสรรคลื่นวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ที่ได้รับอนุญาตให้เป็นไปตามนโยบายการสื่อสารมวลชนเกี่ยวกับวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ และจัดตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อดำเนินการตามที่กำหนดไว้ในระเบียบ ฯ นี้
3. รับฟังและพิจารณาคำร้องเรียนจากประชาชน และบุคลากรของสถานี และเสนอให้ผู้ที่เกี่ยวข้องรับไปพิจารณาแก้ไข ทั้งนี้เพื่อเป็นการคุ้มครองสิทธิในการรับรู้ข่าวสารของสาธารณชน
4. กำหนดหลักเกณฑ์ในการกำกับดูแลการดำเนินการด้านรายการ การดำเนินการโฆษณา ให้คำแนะนำ กำกับดูแล และตรวจสอบความเรียบร้อย เพื่อให้สถานีปฏิบัติตามระเบียบหรือเงื่อนไขและข้อบังคับที่ กกช. กำหนด
5. จัดทำรายงานผลการดำเนินงาน เสนอต่อคณะรัฐมนตรีทุกหกเดือน และปฏิบัติหน้าที่ตามที่คณะรัฐมนตรีหรือนายกรัฐมนตรีมอบหมาย

แต่ประการสำคัญคือ เนื่องจากมีช่องรายการจำนวนมากและสถานีโทรทัศน์ในระบบ Free TV บางช่องก็ออกอากาศตลอด 24 ชั่วโมง ดังนั้นการกำกับดูแลจึงค่อนข้างจะควบคุมได้ยากลำบาก รัฐบาลจึงกำหนดให้สถานีแต่ละแห่งรับผิดชอบและพิจารณารายการตัวเอง (Self

Censorship) ให้อำนาจศาลเป็นผู้ตัดสินและลงโทษผู้กระทำผิดตามกฎหมาย และให้หน่วยงานใหม่ของกรมประชาสัมพันธ์ (กกช.) ทำหน้าที่ในการตรวจพิจารณาเนื้อหารายการของสถานีโทรทัศน์ทั้งระบบ Free TV และ Cable TV เพื่อให้รายการของแต่ละสถานี ฯ มีเนื้อหารายการเป็นไปตามกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๔ (พ.ศ. ๒๕๓๗)

เป็นที่น่าสังเกตว่า แม้แต่ละสถานี ฯ จะมีการตรวจพิจารณาเนื้อหารายการเอง แต่เมื่ออาศัยความตามกฎกระทรวง ฯ ข้างต้น กกช. ก็ยังคงมีอำนาจในการตรวจสอบ กล่าวคือ กกช. มีอำนาจที่จะตัดเตือนสถานี ฯ ได้ หากมีการร้องเรียนจากประชาชนที่เป็นผู้ชมผ่านมายัง กกช. ว่า สถานี ฯ ได้ออกอากาศรายการที่มีเนื้อหาไม่เหมาะสม โดยทาง กกช. จะขอให้ทางสถานี ฯ ส่งเทปรายการนั้น ๆ มาให้ กกช. ตรวจพิจารณา หากพบว่ามีเนื้อหารายการที่ไม่เหมาะสมจริง ๆ ก็ จะแจ้งสาเหตุให้ทางสถานี ฯ ทราบ เพื่อจะได้ดำเนินการแก้ไขต่อไป หรือในกรณีที่ทางสถานีมีการแพร่ภาพรายการที่ฝ่าฝืนกฎระเบียบที่กฎหมายกำหนด หรือฝ่าฝืนมติของที่ประชุมคณะรัฐมนตรี ในวาระต่าง ๆ ที่ สื่อมวลชนพึงปฏิบัติตาม เช่น การรณรงค์เรื่องการไม่สูบบุหรี่ , การโฆษณาเหล้า - บุหรี่, การแพร่ภาพที่แสดงวิธีการใช้ยาเสพติด , การเล่นเกมพนัน , การใช้ปืนจ่อศีรษะ หรือข่มขู่ , การแต่งกายไม่สุภาพของพิธีกรหญิง ฯลฯ กกช. ก็จะดำเนินการโดย

- ออกหนังสือเวียนเพื่อขอความร่วมมือจากสถานี โทรทัศน์ ทั้ง 2 ระบบ คือระบบ Free TV และ Cable TV
- ตัดเตือนด้วยวาจาโดยการโทรศัพท์แจ้งไปยังหัวหน้าสถานีหรือหัวหน้าฝ่ายรายการ เพื่อแจ้งให้ทางสถานี ฯ ดำเนินการแก้ไข
- หากสถานี ฯ ไม่ดำเนินการตาม กกช. ก็จะออกจดหมายเตือนเป็นลายลักษณ์อักษร
- หากทางสถานี ฯ ยังคงเพิกเฉย ไม่ปฏิบัติตามคำสั่ง กกช. ก็มีอำนาจที่จะระงับการออกอากาศรายการนั้น
- หากยังมีการฝ่าฝืน ก็จะดำเนินการเพิกถอนใบอนุญาตหรือสั่งปิดสถานี ฯ ซึ่งถือเป็นบทลงโทษขั้นเด็ดขาดที่รุนแรงที่สุด

การกำกับดูแลด้วยวิธีดังกล่าวข้างต้น จึงเป็นสิ่งที่ชี้ให้เห็นว่ากระบวนการตรวจพิจารณา เนื้อหารายการยังคงเป็นสิ่งที่รัฐบาลตระหนักและให้ความสำคัญตลอดมา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะรัฐบาลเกรงว่าสถานี ฯ อาจจะคำนึงถึงผลประโยชน์ของสถานี ฯ มากกว่าผลประโยชน์ของประชาชน หรือ เจ้าหน้าที่ของแต่ละสถานี ฯ อาจไม่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านเพียงพอที่จะสามารถพิจารณาความถูกต้องเหมาะสมได้ หรือผลการตรวจพิจารณาของแต่ละสถานี ฯ ก็อาจจะไม่เป็นมาตรฐานเดียวกัน ยกเว้นที่มีการพิจารณาร่วมกันทุกสถานี ฯ เช่น การโฆษณา ซึ่งเหตุผลเหล่านี้ อาจเป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดปัญหาหรือส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมของผู้ชมได้

ทุกวันนี้ โทรทัศน์ทุกระบบ กล่าวคือทั้งระบบ Free TV และ Cable TV จึงอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของ กกช. การควบคุมเนื้อหารายการที่นำเสนอทางสถานีโทรทัศน์ระบบ Free TV นั้นจะควบคุมเนื้อหารายการได้ง่ายกว่าในระบบ Cable TV เนื่องจากรายการส่วนใหญ่จะเป็นรายการที่ผลิตเองภายในประเทศ อาทิ รายการละคร รายการเกมส์โชว์ หรือรายการปิกนิกต่าง ๆ ฯลฯ บริษัทผู้ผลิตรายการส่วนมากซึ่งเป็นคนไทย จึงมีความเข้าใจในเรื่องขนบธรรมเนียมประเพณี หรือวัฒนธรรมประจำชาติเป็นอย่างดี เนื้อหารายการจึงสอดคล้องตามวัฒนธรรม ความเชื่อตามหลักศาสนา หรือธรรมเนียมปฏิบัติของคนไทย ฯลฯ ดังนั้นรายการที่ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์ในระบบ Free TV จึงไม่ค่อยเกิดปัญหามากนัก

การกำกับดูแลเนื้อหาของสถานีโทรทัศน์ UBC

แต่เนื่องจากธุรกิจ Cable TV เป็นระบบโทรทัศน์ที่ไม่มีโฆษณา ผลกำไรในการประกอบการและความอยู่รอดของธุรกิจจึงขึ้นอยู่กับค่าธรรมเนียมที่เรียกเก็บจากสมาชิก ดังนั้นผู้ให้บริการ Cable TV จึงจำเป็นต้องนำเสนอรายการที่มีเนื้อหาที่ตอบสนองความพึงพอใจให้กับสมาชิกเป็นหลัก Cable TV จึงเป็นสถานีโทรทัศน์ที่มีช่องรายการจำนวนมาก แต่ละช่องรายการก็มีความแตกต่างกันไป และยังออกอากาศตลอด 24 ชั่วโมง ดังนั้นทางสถานี ฯ จะต้องมีการออกอากาศทาง Free TV ด้วยเหตุนี้รายการส่วนใหญ่ของ Cable TV จึงเป็นรายการที่ต้องสั่งซื้อมาจากต่างประเทศ ทำให้ยากในการควบคุมเนื้อหามากกว่ารายการที่ผลิตเองภายในประเทศ ที่ผู้ผลิตย่อมเข้าใจในเรื่องกฎหมาย ขนบธรรมเนียมประเพณีหรือวัฒนธรรมประจำชาติได้ดีกว่า เมื่อต้องสั่งซื้อรายการจากประเทศต่าง ๆ รายการจึงมีความหลากหลาย มีแหล่งที่มาหรือการได้มาซึ่งรายการที่แตกต่างกัน ดังนั้นเนื้อหาต่าง ๆ ที่บรรจุอยู่ในรายการเหล่านั้น อาจ

กลายเป็นสิ่งที่มีผลกระทบต่อผู้รับสารอย่างไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ อาทิ วัฒนธรรมข้ามชาติ ที่อาจส่งผลกระทบต่อหรือเกิดการอบรมบ่มเพาะทางวัฒนธรรมให้กับผู้ชม โดยเฉพาะเยาวชนโดยไม่รู้ตัว

สถานีโทรทัศน์ยูบีซี นอกจากจะเป็นผู้ประกอบการธุรกิจให้บริการ Cable TV รายใหญ่ที่สุดของประเทศไทยแล้วยังเป็นองค์กรสื่อเอกชนองค์กรหนึ่งที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของ กกช. โดยมีแผนก Q.C. (แผนกคิวซี) หรือแผนก Quality Control ซึ่งทำหน้าที่ในการควบคุมเนื้อหารายการของสถานี ฯ ก่อนที่จะนำออกอากาศ โดยมีวิธีการเซ็นเซอร์ อยู่ด้วยกัน 4 แบบ คือ

1. การดูเสียง
2. การทำโมเสคภาพ (Mosaic)
3. การตัดทอนหรือตัดต่อใหม่ (Cut /Editing)
4. การห้ามนำออกอากาศ (Banned)

รายการที่ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์ยูบีซีที่วีประกอบด้วย

- รายการที่สถานีฯ ผลิตเอง
 - ได้แก่รายการข่าวประจำวัน, รายการวิเคราะห์ข่าว เศรษฐกิจ การเมือง การเงินการลงทุน ที่ออกอากาศทางช่อง UBC (7)
 - รายการนิตยสารบันเทิงที่ออกอากาศทางช่อง UBC (24),(25),(31),(37)
 - รายการสำหรับเด็กที่ออกอากาศทางช่อง UBC Kids (26)
- รายการที่ซื้อจากบริษัทผู้ผลิตทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ ซึ่งมีเงื่อนไขสัญญาในการได้มาซึ่งรายการอยู่ด้วยกัน 2 รูปแบบคือ

1. การซื้อทั้งช่องรายการ

ในการซื้อทั้งช่องรายการนั้น จะมีการทำสัญญาโดยระบุว่า บริษัทที่ซื้อรายการจะต้องออกอากาศรายการที่ซื้อมาทั้งรายการ ห้ามทำการตัดต่อหรือวางผังรายการใหม่โดยเด็ดขาด ดังนั้นสิ่งที่ทางยูบีซี จะทำได้โดยไม่เป็นการละเมิดสัญญาก็คือ การนำรายการดังกล่าวนั้น มาลงเสียงพากย์ หรือใส่คำบรรยายภาษาไทยได้ภาพ ได้เท่านั้น ดังนั้นรายการที่สั่งซื้อมาโดยมีเงื่อนไขสัญญาในลักษณะนี้ จึงเป็นรายการที่ทางสถานี ฯ ไม่สามารถดำเนินการใด ๆ ได้ ซึ่งได้แก่รายการที่ออกอากาศทางช่องต่อไปนี้

- 1.1 ช่อง 20 HBO
- 1.2 ช่อง 21 Cinemax
- 1.3 ช่อง 22 Star Movies
- 1.4 ช่อง 23 Hallmark
- 1.5 ช่อง 27 TCM / Cartoon Network
- 1.6 ช่อง 32 ESPN
- 1.7 ช่อง 33 Star Sports
- 1.8 ช่อง 38 AXN
- 1.9 ช่อง 39 Fashion TV
- 1.10 ช่อง 56 NHK
- 1.11 ช่อง 58 CCTV
- 1.12 ช่อง 60 TV5
- 1.13 ช่อง 42 National Geographic
- 1.14 ช่อง 43 Discovery Channel
- 1.15 ช่อง 44 Animal Planet
- 1.16 ช่อง 48 Channel [V] Thailand
- 1.17 ช่อง 49 MTV
- 1.18 ช่อง 50 MCM
- 1.19 ช่อง 27 Cartoon Network
- 1.20 ช่อง 53 CNN
- 1.21 ช่อง 54 BBC World
- 1.22 ช่อง 55 CNBC

2. การซื้อเฉพาะรายการมาจัดผังเอง

การซื้อรายการในลักษณะนี้ จะแตกต่างจากการซื้อทั้งช่องรายการ คือ บริษัทที่ซื้อรายการมาจากเจ้าของลิขสิทธิ์ จะสามารถตัดต่อรายการ หรือวางผังรายการเองได้ ทั้งนี้จะต้องอยู่ภายใต้เงื่อนไขของ ระยะเวลาที่ออกอากาศ หรือจำนวนครั้งที่น่าออกอากาศได้ ซึ่งทางสถานี ฯ จะทำสัญญาไว้กับเจ้าของลิขสิทธิ์ ซึ่งได้แก่รายการที่ออกอากาศทางช่อง

- 2.1 ช่อง 24 UBC Asian Movies
- 2.2 ช่อง 25 UBC Movies
- 2.3 ช่อง 26 UBC Kids
- 2.4 ช่อง 31 Supersport
- 2.5 ช่อง 30 Supersport Gold
- 2.6 ช่อง 36 UBC Series
- 2.7 ช่อง 37 UBC X -Zyte

เงื่อนไขสัญญาดังกล่าว (Syndication) ที่ระบุมาพร้อมกับการตัวรายการ จึงเป็นตัวกำหนดให้สถานี ฯ ต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขนั้น ๆ ประกอบกับการที่มีช่องรายการจำนวนมาก ดังนั้นเหตุผลดังกล่าวอาจจะเป็นข้อจำกัดสำหรับสถานีโทรทัศน์ยูบีซีในการที่จะปฏิบัติตามกฎระเบียบ หรือเกณฑ์ในกระบวนการตรวจพิจารณาของ กกช. ไม่ได้เท่าที่ควร

ดังนั้นการศึกษาวิจัยเรื่อง “กระบวนการตรวจพิจารณาเนื้อหารายการของสถานีโทรทัศน์ยูบีซี.” ผู้วิจัยจึงมุ่งที่จะศึกษากระบวนการในการตรวจพิจารณาเนื้อหารายการของสถานีโทรทัศน์ยูบีซี ว่ามีขั้นตอนอย่างไร และมีปัจจัยใดบ้างที่มีอิทธิพลต่อการตรวจพิจารณาเนื้อหารายการของสถานีโทรทัศน์ยูบีซี ทั้งนี้เพื่อจะได้เป็นข้อมูลที่เป็นประโยชน์แก่ภาครัฐ และ เอกชนที่เกี่ยวข้องกับโทรทัศน์ ทั้งในระบบ Free TV และ Cable TV จะได้ใช้เป็นแนวทางในการตรวจพิจารณาเนื้อหารายการโทรทัศน์ให้มีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์ต่อผู้รับสารยิ่งขึ้นในอนาคต

ปัญหาวิจัย

1. สถานีโทรทัศน์ยูบีซี มีกระบวนการในการตรวจพิจารณาเนื้อหารายการ อย่างไร
2. มีปัจจัยใดบ้างที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการตรวจพิจารณาเนื้อหารายการของสถานีโทรทัศน์ยูบีซี

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษากระบวนการตรวจพิจารณาเนื้อหารายการของสถานีโทรทัศน์ยูบีซี
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการตรวจพิจารณาเนื้อหารายการของสถานีโทรทัศน์ยูบีซี

สมมติฐานของการวิจัย

1. กระบวนการตรวจพิจารณาเนื้อหารายการของสถานีโทรทัศน์ยูบีที มีเงื่อนไขที่ถูกระบุกำหนดจากปัจจัยภายในองค์กรซึ่งประกอบด้วยเงื่อนไขการทำสัญญา และบุคลากรที่มีหน้าที่เกี่ยวข้อง
2. นอกจากปัจจัยภายในองค์กรแล้ว ปัจจัยทางด้านวัฒนธรรม และกฎระเบียบที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของ กกช. ซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐ เป็นปัจจัยภายนอกที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการตรวจพิจารณาเนื้อหารายการของสถานีโทรทัศน์ยูบีที

ขอบเขตของการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาเฉพาะรายการที่มีการตรวจพิจารณาเนื้อหารายการ ปัจจุบันสถานีโทรทัศน์ยูบีที มีช่องรายการต่าง ๆ ที่สามารถแยกออกได้เป็น 8 ประเภท ดังนี้ คือ

1. รายการภาพยนตร์ (Movie World)

- 1.1 ช่อง 20 HBO
- 1.2 ช่อง 21 Cinemax
- 1.3 ช่อง 22 Star Movies
- 1.4 ช่อง 23 Hallmark
- 1.5 ช่อง 24 UBC Asian Movies
- 1.6 ช่อง 25 UBC Movies
- 1.7 ช่อง 26 TCM

2. รายการภาพยนตร์ชุด (Series world)

- 2.1 ช่อง 36 UBC series

3. รายการกีฬา (Sports World)

- 3.1 ช่อง 30 Supersport Gold
- 3.2 ช่อง 31 Supersport
- 3.3 ช่อง 32 ESPN
- 3.4 ช่อง 33 Star Sports

4. รายการบันเทิง (Entertainment World)

4.1 ช่อง 37 UBC X-Zyte

4.2 ช่อง 38 AXN

4.3 ช่อง 39 Fashion TV

4.4 ช่อง 56 NHK

4.5 ช่อง 58 CCTV

4.6 ช่อง 60 TV5

5. รายการสาระความรู้ (Knowledge World)

5.1 ช่อง 42 National Geographic

5.2 ช่อง 43 Discovery Channel

5.3 ช่อง 44 Animal Planet

6. รายการเพลง (Music World)

6.1 ช่อง 48 Channel [V] Thailand

6.2 ช่อง 49 MTV

6.3 ช่อง 50 MCM

7. รายการสำหรับเด็ก (Kids World)

7.1 ช่อง 26 UBC Kids

7.2 ช่อง 27 Cartoon Network

8. รายการข่าว (News World)

8.1 ช่อง 7 UBC News

8.2 ช่อง 53 CNN

8.3 ช่อง 54 BBC World

8.4 ช่อง 55 CNBC

แม้สถานีโทรทัศน์ยูบีที จะมีช่องรายการจำนวนมากก็ตาม แต่ในทางปฏิบัติแล้ว ยูบีที จะสามารถตรวจพิจารณาเนื้อหารายการได้อย่างเต็มที่เพียง 5 ช่องรายการเท่านั้น คือ

- 1 ช่อง (24) UBC Asian Movies
- 2 ช่อง (25) UBC Movies
- 3 ช่อง (26) UBC Kids
- 4 ช่อง (36) UBC Series
- 5 ช่อง (37) UBC X -Zyte

ทั้งนี้เนื่องจากรายการทั้งหมดที่บรรจุอยู่ในช่องรายการข้างต้น เป็นรายการที่อยู่ในเงื่อนไขสัญญาประเภท การซื้อเฉพาะรายการ ดังนั้นทางสถานีโทรทัศน์ยูบีซีจึงสามารถวางผังรายการ แก๊ซ ตัดทอน ฯลฯ เนื้อหารายการนั้น ๆ ได้ตามต้องการ

นอกจากนี้จะมีอยู่ 2 ช่องรายการ ที่แตกต่างไปจากช่องรายการอื่น ๆ ที่มีเงื่อนไขสัญญาแบบ การซื้อทั้งช่องรายการ เนื่องจากเจ้าของลิขสิทธิ์ จะส่งเทปรายการที่จะใช้ในการออกอากาศ มาให้กับทางสถานีโทรทัศน์ยูบีซี ได้ตรวจสอบก่อนล่วงหน้า ซึ่งได้แก่

1. ช่อง (20) HBO
2. ช่อง (21) Cinemax

แต่การตรวจพิจารณาที่สถานีโทรทัศน์ยูบีซี สามารถทำได้จะอยู่ในลักษณะของการให้คำแนะนำจากทางสถานี ฯ ผ่านไปยังเจ้าของลิขสิทธิ์เท่านั้น ยูบีซีไม่มีอำนาจหรือสิทธิ์ขาดในการตัดสินใจ แต่โดยส่วนใหญ่แล้วเจ้าของลิขสิทธิ์ก็มักจะดำเนินการตามที่ทางสถานีโทรทัศน์ยูบีซีเสนอแนะไป

นิยามศัพท์

1.เคเบิลทีวี หรือ Cable TV	หมายถึง	สถานีโทรทัศน์แบบบอกรับเป็นสมาชิก
หรือ Pay TV		
2.สถานีโทรทัศน์ยูบีซี	หมายถึง	บริษัท ยูไนเต็ด บรอดคาสติ้ง
หรือ ยูบีซี (UBC)		คอร์ปอเรชั่น (มหาชน) จำกัด
		(United Broadcasting

Corporation หรือ UBC)

3.รายการ	หมายถึง	สื่อที่ประกอบด้วยภาพ สี และเสียง ที่บริษัทยูบีซีซื้อลิขสิทธิ์มาจากบริษัทต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกประเทศ เพื่อทำการเผยแพร่ตลอด 24 ชั่วโมงสู่ผู้ชมที่บอกรับเป็นสมาชิก
4.เนื้อหารายการ	หมายถึง	ส่วนของรายการที่เป็นเนื้อเรื่อง บทพูด และกริยาท่าทางของตัวแสดงที่ประกอบกันขึ้นเป็นเรื่องราวโดยไม่รวมถึงส่วนประกอบทางเทคนิค เช่น เช่น คุณภาพของภาพ สี เสียง
5. คณะกรรมการกิจการวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์แห่งชาติ หรือ National Broadcasting Commission หรือ “NBC”	หมายถึง	เจ้าพนักงานของรัฐที่ทำหน้าที่ตรวจตราเนื้อหารายการของสถานีวิทยุและโทรทัศน์ก่อนที่จะมีการแพร่ภาพหรือส่งกระจายเสียงไปยังผู้รับ
6.กระบวนการตรวจพิจารณาเนื้อหา รายการหรือกระบวนการควบคุมการควบคุมเนื้อหารายการ เนื้อหารายการหรือการเซ็นเซอร์ (Censorship) ของ กกช.	หมายถึง	กระบวนการตรวจสอบเพื่อให้รายการที่ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์ยูบีซี มีเนื้อหาเป็นไปตามเกณฑ์ที่กฎหมายหรือตามที่ กกช.กำหนดไว้
6.กระบวนการตรวจพิจารณาเนื้อหา รายการหรือกระบวนการควบคุมการควบคุมเนื้อหารายการ	หมายถึง	กระบวนการตรวจสอบ ดัดทอน ดัดแปลง แก้ไข ให้รายการโทรทัศน์ มีลักษณะภายใต้มาตรฐานที่กฎหมาย

เนื้อหารายการหรือการเซ็นเซอร์ (Censorship) ของสถานีโทรทัศน์ ยูบีซี กำหนดไว้ก่อนที่จะแพร่ภาพไปยังผู้ชม ที่บอกรับเป็นสมาชิก

7. เจ้าของลิขสิทธิ์ หมายถึง บริษัทที่เป็นเจ้าของรายการ และเป็นผู้ดำเนินการส่ง รายการต่าง ๆ ให้กับ สถานีโทรทัศน์ยูบีซี

8. แผนกควบคุมคุณภาพรายการ หรือ Quality Control หรือ แผนก QC หมายถึง หน่วยงานของสถานีโทรทัศน์ ยูบีซี ที่ทำหน้าที่ในการ ควบคุมเนื้อหารายการ ของสถานีโทรทัศน์ยูบีซี

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อให้หน่วยงานของทางราชการที่เกี่ยวข้องสามารถนำผลที่ได้จากการวิจัยไปใช้เป็นแนวทาง ในการกำกับดูแล หรือปรับปรุงแก้ไขกฎระเบียบต่าง ๆ ในการตรวจพิจารณาเนื้อหารายการ เพื่อให้มีความเหมาะสมและเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้ชม
2. เพื่อให้ผู้ประกอบการธุรกิจเคเบิลทีวีในประเทศไทยสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนา หรือปรับปรุงงานด้านการตรวจพิจารณาเนื้อหารายการ ให้มีประสิทธิภาพ และเกิด ประโยชน์แก่ผู้ชมมากยิ่งขึ้น
3. เป็นข้อมูลเบื้องต้นให้กับผู้ที่สนใจจะศึกษากระบวนการตรวจพิจารณาเนื้อหารายการหรือผู้ที่มี หน้าที่เกี่ยวข้อง นำไปพิจารณาประกอบในการพัฒนาการตรวจพิจารณาเนื้อหารายการทาง สื่อโทรทัศน์ อันมีรากฐานมาจากหน่วยงานของรัฐต่อไป

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง “ กระบวนการตรวจพิจารณาเนื้อหารายการของสถานีโทรทัศน์ยูบีซี “
ในครั้งนี้ เป็นการนำเสนอแนวความคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในการศึกษา ดังนี้ :-

- แนวคิดเกี่ยวกับการทำหน้าที่เป็นผู้กรองสาร (Gatekeeper)
- แนวคิดเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคม (Social Responsibility)
- เกณฑ์การตรวจพิจารณาเนื้อหารายการของ กกช. ตามกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๔ (พ.ศ.๒๕๓๗)
- ทฤษฎีการสื่อสารองค์กร (Theory of Organizational Communication)
- งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับการทำหน้าที่เป็นผู้กรองสาร (Gatekeeper)

Lawrence W Nolte and Dennis L, Wilcox (1984) ได้กล่าวว่าในทุกองค์กรสื่อมวลชน จะมีคนตัดสินใจว่าจะส่งข่าวใดไปยังผู้อ่าน ผู้ฟัง หรือผู้ดู ผู้ตัดสินเหล่านี้ ก็คือนักสื่อสารมวลชนนั่นเอง ซึ่งจะทำหน้าที่เป็นผู้เฝ้าประตู ผู้เฝ้าประตูของทุกองค์กรสื่อมวลชนจะทำการตรวจสอบข่าวสารที่เข้ามาและยอมรับเฉพาะแนวคิดเรื่องการเฝ้าประตู (Gatekeeping) หมายถึง การเลือกนำเสนอ (Choosing) หรือการปฏิเสธไม่นำเสนอ (Rejecting) เรื่องใดเรื่องหนึ่ง แนวความคิดเกี่ยวกับหน้าที่ผู้กรองสารหรือผู้เฝ้าประตู นี้มาจากข้อเขียนของ เคิร์ต เลวิน (Kurt Lewin ,1947) ซึ่งชี้ให้เห็นว่าข่าวสารจะไหลผ่านไปทางช่องทางการสื่อสาร ณ บริเวณจุดที่เรียกว่า “ บริเวณประตู “ (Gate Areas) ที่มีผู้เฝ้าประตู (Gatekeeper) ทำหน้าที่ตรวจสอบ เลือกสรร ดีความ และตัดสินใจว่าข่าวสารใดจะได้รับอนุญาตให้เข้ามาในช่องทางการสื่อสารได้หรือไม่ ในลักษณะหรือรูปแบบใด โดยที่ผู้เฝ้าประตูหรือผู้กรองสารนี้อาจจะเป็นบุคคล อาทิ นักข่าว บรรณาธิการข่าว ผู้เขียน ผู้พิมพ์ นักวิจารณ์ หัวหน้าหน่วยงานทางด้านการสื่อสาร หรืออาจจะเป็นกลุ่มบุคคล หรือองค์กรก็ได้

แนวคิดของวิลเบอร์ ชรามม์ (Wilbur Shramm) กล่าวว่า ผู้เฝ้าประตู Gatekeeper มีสิทธิในการเปิดและปิดประตูสารต่าง ๆ ที่มี ดังนั้นผู้เฝ้าประตูจึงยังมีบทบาทที่สำคัญมากในการสื่อสารในสังคมทุกวันนี้

จากการศึกษาของ เบ็คเกอร์และโรเบิร์ตส์ (Becker and Roberts ,1992) ได้อธิบายว่า “ ผู้กรองสารหรือ ผู้เฝ้าประตู “ หมายถึง ผู้ที่มีอำนาจในการตัดทอน เพิ่มเติมหรือเปลี่ยนแปลงแก้ไขข่าวสารใด ๆ หรือความบันเทิงที่เราได้รับจากสื่อ ซึ่งผู้เฝ้าประตูหรือผู้กรองสาร อาจมีหน้าที่ตัดสินใจว่าจะเลือกบทความชิ้นใด หรือควรจะรวบรวมวัตถุดิบอันไหนเพื่อผลิตเป็นสื่อสำหรับเผยแพร่ นอกจากนี้ผู้เฝ้าประตูอาจจะต้องตัดสินใจว่าข่าวสารที่ต้องการจะสื่อสารควรจะอยู่ในรูปแบบใด หากเป็นรายการที่น่าเสนอเรื่องราวที่เป็นข้อเท็จจริงหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน ควรจะเป็นการรายงานข่าวจากที่เกิดเหตุโดยตรงหรือจากห้องข่าว หากเป็นเรื่องที่แต่งขึ้นเพื่อความบันเทิงก็อาจนำเสนอในรูปแบบของรายการละคร , ภาพยนตร์ หรือในรูปแบบอื่นที่ความเหมาะสม นอกจากนี้ผู้เฝ้าประตู ยังเป็นผู้ที่ต้องทำหน้าที่ในการตัดสินใจว่าจะเลือกช่องทางใดสำหรับเผยแพร่ข่าวสารนั้น ๆ

ในวงการโทรทัศน์ “ ผู้กรองสารหรือผู้เฝ้าประตู “ จะทำหน้าที่ตรวจสอบ คัดเลือก หรือเป็นผู้ควบคุมข่าวสารต่าง ๆ ก่อนที่จะนำเสนอต่อไป ดังนั้นแนวคิดเกี่ยวกับผู้กรองสารหรือผู้เฝ้าประตูนี้ จึงสามารถที่จะนำมาประยุกต์ใช้ในการศึกษาถึง “กระบวนการตรวจสอบพิจารณาเนื้อหารายการของสถานีโทรทัศน์ยูบีซี ตามเกณฑ์ กกช.”

แนวคิดเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคม (Social Responsibility)

แนวคิดนี้เกิดขึ้นที่ประเทศสหรัฐอเมริกา ในศตวรรษที่ 20 ซึ่งเป็นยุคที่มีการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วของนิยายสารข่าว วิทย์ และภาพยนตร์ ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงในอุตสาหกรรมหนังสือพิมพ์ และเป็นช่วงที่แนวคิดอิสราฟานิยมเข้ามามีบทบาท และกระตุ้นให้สื่อมวลชนมีเสรีภาพอย่างมาก จนบางครั้งสื่อมวลชนได้นำเสนอข่าวสารโดยปราศจากความรับผิดชอบต่อและใช้เสรีภาพหาผลประโยชน์ของตนเองมากกว่าของสังคม จึงมีนักคิดรุ่นใหม่พยายามแก้ไขข้อบกพร่องของแนวคิดอิสราฟานิยม โดยมีการจำกัดเสรีภาพของสื่อมวลชน ให้ทำหน้าที่บนพื้นฐานของความรับผิดชอบต่อสังคม โดยใช้อำนาจสื่อมวลชนด้วยกันเองเข้าควบคุมในรูปแบบของสมาคมหรือสภาสื่อมวลชนต่าง ๆ

กาเบลนซ์ (Gablentz) กล่าวถึงความรับผิดชอบที่สื่อมวลชนพึงมีต่อสังคมไว้ 4 ประการ คือ

1. ความรับผิดชอบทางกฎหมาย (Legal Responsibility)
2. ความรับผิดชอบทางจริยธรรม(Moral responsibility)
3. ความรับผิดชอบทางการเมือง (Political Responsibility)
4. ความรับผิดชอบทางสังคม (Social Responsibility)

จึงกล่าวได้ว่า แม้จะมีเสรีภาพ แต่เสรีภาพย่อมต้องมีพันธะต่าง ๆ ผู้ก้ำนอยู่ สื่อมวลชนต้องมีความรับผิดชอบต่อสังคมอยู่ตลอดเวลา ในอันที่จะดำเนินภารกิจหน้าที่สำคัญต่อสังคม เช่น นำเสนอข้อมูลข่าวสารความรู้ที่เป็นประโยชน์ ให้ความรู้ความบันเทิง ฯลฯ โดยหน้าที่นั้นจะต้องอยู่บนพื้นฐานการสร้างสรรค์ที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม

ดังนั้น นอกจากจะต้องตระหนักถึงบทบาทหน้าที่อันพึงปฏิบัติ ในฐานะที่เป็นองค์กรสื่อมวลชนแล้ว สถานีโทรทัศน์ยูบีซี ยังต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบภายใต้กรอบที่กฎหมายกำหนด และดำเนินการภายใต้การควบคุมและกำกับดูแลจากหน่วยงานของรัฐ

ปัจจุบัน หน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการกำกับดูแลโทรทัศน์ระบบ Cable TV ได้แก่คณะกรรมการกิจการวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์แห่งชาติ เรียกโดยย่อว่า กกช. หรือ “NBC” โดยแบ่งงานภายในออกเป็น 6 ฝ่าย 1 งาน ดังนี้

1. ฝ่ายมาตรฐานวิชาชีพ
2. ฝ่ายตรวจสอบวิทยุกระจายเสียง
3. ฝ่ายตรวจสอบวิทยุโทรทัศน์ แบ่งออกเป็น 2 ทีมคือ
 - 3.1 ทีม Free TV
 - 3.2 ทีมวิทยุโทรทัศน์ระบบบอกรับสมาชิก(Cable TV)
4. ฝ่ายตรวจสอบเทคนิค

5. ฝ่ายตรวจสอบคำขออนุญาต

6. ฝ่ายเลขานุการ กกช.

7. งานธุรการ

ปัจจุบัน หน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการกำกับดูแลสถานีโทรทัศน์ยูบีซี ได้แก่ทีมตรวจสอบโทรทัศน์ระบบบอกรับสมาชิก (Cable TV.) ฝ่ายตรวจสอบวิทยุโทรทัศน์ กองงาน กกช. สังกัดกรมประชาสัมพันธ์ โดยมีบุคลากรที่ทำหน้าที่กำกับดูแลยูบีซี จำนวน 4 อัตรา ประกอบด้วยนักประชาสัมพันธ์ 7 จำนวน 1 อัตรา และนักประชาสัมพันธ์ 6 จำนวน 3 อัตรา ดังนี้

1. นางดวงเดือน รังสิกุล ตำแหน่ง เจ้าหน้าที่บริหารงานประชาสัมพันธ์ 7 หรือนักประชาสัมพันธ์ระดับ 7

ปฏิบัติงานในฐานะหัวหน้าฝ่ายที่ทำหน้าที่รับผิดชอบ และกำหนดนโยบายการวางแผนการปฏิบัติงาน ซึ่งได้แก่ การวางแผนการกำกับดูแลสถานีโทรทัศน์ระบบบอกรับสมาชิกทั่วประเทศเพื่อให้เป็นไปตามนโยบาย นอกจากนี้ต้องทำการวิจัย ศึกษาและติดตามผลการปฏิบัติงานของเคเบิลทีวีว่าดำเนินการภายใต้ข้อกำหนดที่ กกช. วางไว้ สัมภาษณ์ความคิดเห็นของผู้ชม และรับคำร้องเรียนจากผู้ชม และดำเนินการตรวจสอบ ศึกษาและวิเคราะห์ถึงที่มาของปัญหาข้อขัดข้องหรืออุปสรรคของเคเบิลทีวี พร้อมเป็นที่ปรึกษา เสนอแนะแนวทางหรือทางออกในการแก้ไขปัญหาเหล่านั้น ๆ เพื่อให้สถานีโทรทัศน์ในระบบบอกรับเป็นสมาชิกสามารถดำเนินการตามนโยบายที่รัฐบาลกำหนด

2. นางจีระนันท์ ตันวงศ์วาล ตำแหน่ง นักประชาสัมพันธ์ 6 รับผิดชอบเคเบิลทีวีที่อยู่ทางภาคเหนือตอนล่างและภาคใต้ทั้งหมด

3. นางบุปผา เรืองพุ่ม ตำแหน่ง นักประชาสัมพันธ์ 6 รับผิดชอบเคเบิลทีวีที่อยู่ทางภาคเหนือตอนบนและภาคอีสานทั้งหมด

4. นางสาวกานต์ หลักกำจร ตำแหน่ง นักประชาสัมพันธ์ 6 รับผิดชอบเคเบิลทีวีที่อยู่ในกรุงเทพมหานครและภาคตะวันออกทั้งหมด

เกณฑ์การตรวจพิจารณาเนื้อหารายการของ กกช. ตามกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๔(พ.ศ.๒๕๓๗)

รายการต่าง ๆ ที่จะออกอากาศผ่านทางสถานีโทรทัศน์ทั้งระบบ Free TV และ Cable TV ได้นั้น จะต้องม[ี]เนื้อหารายการเป็นไปตามกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๔ (พ.ศ. ๒๕๓๗) หมวด ๓ การควบคุมด้านรายการ ซึ่งมีใจความดังนี้

ข้อ ๑๖ รายการที่ออกอากาศโดยส่งทางวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ได้จะต้อง

(๑) ไม่เป็นการแสดงออกซึ่งอาชญากรรมกระเทือนหรือดูหมิ่นต่อสถาบันกษัตริย์ รวมถึงประมุขของประเทศอื่น ๆ ด้วย

(๒) ไม่เป็นการแสดงออกโดยจงใจก่อให้เกิดการดูหมิ่นเหยียดหยามประเทศชาติ รัฐบาล เจ้าหน้าที่ของรัฐหรือกลุ่มชนใด

(๓) ไม่เป็นการแสดงที่ลบลู่ เหยียดหยาม หรือนำความเสื่อมเสียมาสู่ศาสนาใด หรือไม่เคารพต่อปูชนียบุคคล ปูชนียสถาน หรือปูชนียวัตถุ

(๔) ไม่เป็นการแสดงที่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยของประชาชน ก่อให้เกิดการแตกความสามัคคีระหว่างคนในชาติ หรือกระทบกระเทือนต่อสัมพันธไมตรีระหว่างประเทศ

(๕) ไม่เป็นการแสดงที่ขัดต่อศีลธรรม วัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงามของชาติ

(๖) ไม่เป็นการแสดงออกทางการเมือง ซึ่งอาจเป็นการบ่อนทำลาย หรือกระทบกระเทือนต่อความมั่นคงปลอดภัยของประเทศ

(๗) ไม่เป็นการแสดงออกทางการเมืองร้ายหรือลามกอนาจาร

(๘) ไม่เป็นการแสดงออกถึงความทารุณโหดร้าย ขาดมนุษยธรรม ป่าเถื่อนหรืออูจาดแก่ผู้ฟังและผู้ชม

(๙) ไม่เป็นการแสดงออกถึงเรื่องเพื่อเจ้า หลอกหลวง ไร้สาระ ซึ่งอาจชักจูงให้ประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กและเยาวชนหลงเชื่ออย่างมง่าย

(๑๐) ไม่เป็นการแสดงออกถึงพฤติกรรมของผู้ร้ายซึ่งผิดธรรมดา อันอาจเป็นเหตุชักจูงหรือ

ส่งเสริมให้เกิดอาชญากรรมยิ่งขึ้น

ที่มา : กฎหมาย ระเบียบวิญญูกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ กรมประชาสัมพันธ์

ทฤษฎีการสื่อสารองค์กร (Theory of Organizational Communication)

สื่อโทรทัศน์จัดได้ว่าเป็นองค์กรหนึ่งของสื่อมวลชนที่ต้องทำหน้าที่รับใช้สังคมและดำเนินงานให้บรรลุตามเป้าหมายในเชิงธุรกิจ ดังนั้นในการดำเนินกิจการและจัดรูปแบบองค์กรธุรกิจสื่อมวลชน จึงมีปัจจัยหลายประการที่ส่งผลกระทบต่อถึงรูปแบบการจัดองค์กร การจัดการ และเนื้อหาของสื่อมวลชน ดังแบบจำลองของ Dennis McQuail ซึ่งอาศัยแนวคิดของ Gerbner แสดงปัจจัยที่มีผลต่อผู้ส่งสาร หรือองค์กรสื่อมวลชน ซึ่งประกอบด้วย ฝ่ายจัดการ ฝ่ายผลิต และนักสื่อสารมวลชน รวมถึงการบริหารภายใต้แรงกดดันและผลกระทบจากสิ่งแวดล้อมภายนอกองค์กร เช่น วัฒนธรรม การควบคุมจากกฎหมาย เหตุการณ์ปัจจุบัน ซึ่งในภาวะการณ์เช่นนี้ การจัดรูปแบบองค์กรที่เหมาะสม จะมีส่วนช่วยลดความขัดแย้งระหว่างสื่อมวลชนกับปัจจัยภายนอก และช่วยให้บรรลุทั้งทางด้านกรรับใช้สังคม และด้านธุรกิจ

ภาพที่ 2.2 แบบจำลององค์กรสื่อมวลชนภายใต้แรงกดดันทางสังคม

แรงกดดันทางเศรษฐกิจ	คู่แข่ง สำนักข่าว	วัฒนธรรม เหตุการณ์ปัจจุบัน ข้อมูล		การควบคุม จากกฎหมาย และ	แรงกดดันทางสังคม และ การเมือง
		ฝ่ายจัดการ	ฝ่ายผลิต		
	โฆษณา เจ้าของ	บุคคลากร สื่อมวลชน		การเมือง การปกครอง	
	สภาพแรงงาน	ความสนใจและ การเรียกร้อง ของผู้รับสาร		สถาบัน ทางสังคม อื่นๆ	

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษางานวิจัยต่าง ๆ พบว่า มีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเรื่อง “กระบวนการตรวจพิจารณาเนื้อหารายการของสถานีโทรทัศน์ยูบีซี “ ดังนี้

दारुเรศ กาศโอสถ (2534) ได้ศึกษาเรื่องบทบาทและหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ : ศึกษาเฉพาะคณะกรรมการตรวจพิจารณาภาพยนตร์ทางวิทยุโทรทัศน์ “(Role and Function of Broadcasting Directing Board : A Study of The Film Censorship Comittee) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความเป็นมา หลักเกณฑ์การทำงาน บทบาทและหน้าที่ของคณะกรรมการตรวจพิจารณาภาพยนตร์ทางวิทยุโทรทัศน์ ผลการวิจัยพบว่า คณะกรรมการตรวจพิจารณาภาพยนตร์ทางวิทยุโทรทัศน์ใน กบว. ได้จัดตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2521 ตามที่สังคมเรียกร้องให้เป็นหน่วยงานพิจารณาภาพยนตร์และคัดเลือกเนื้อหารายการบันเทิงจากผู้ผลิต ผู้ผู้ชม เพราะสถานีวิทยุโทรทัศน์เสนอรายการที่ให้ผลกระทบทางลบแก่ผู้ชม และโฆษณาสินค้าอย่างไม่มีขอบเขตจำกัด ในการทำงานคณะกรรมการอาศัยกฎระเบียบ ประสบการณ์จากการศึกษาและอาชีพ รวมทั้งดุลยพินิจของคณะกรรมการเป็นหลักเกณฑ์ในการตรวจพิจารณาภาพยนตร์ ซึ่งได้รับการวิพากษ์วิจารณ์ว่าหลักเกณฑ์ไม่มีมาตรฐาน ส่งผลให้เกิดหน้าที่แฝงที่ไม่คาดหวังต่อสถานี ผู้ประกอบการและผู้ชม ซึ่งต่างก็มีภาพลักษณ์ต่อคณะกรรมการทั้งทางบวกและลบ ทำให้คณะกรรมการไม่มีบทบาทในการกำหนดเนื้อหารายการ ส่งเสริม สนับสนุนหรือเป็นตัวชี้้นำแก่สื่อมวลชนได้เท่าที่ควร เพียงแต่ทำหน้าที่ควบคุม กำหนดข้อห้ามเชิงปฏิเสธเพียงด้านเดียว ผู้ที่สามารถกำหนดเนื้อหารายการได้คือฝ่ายผู้ประกอบการ เช่น ผู้สร้าง สถานี ผู้กำกับรายการ ผู้สนับสนุนรายการ ซึ่งผู้ประกอบการมักมีทัศนคติต่อการทำงานของคณะกรรมการในทางลบมากกว่าทางบวก จนเกิดข้อขัดแย้งทางความคิดเห็นในการตรวจพิจารณารายการกับคณะกรรมการอยู่เสมอ เพื่อยุติปัญหาดังกล่าว ประกอบกับเพื่อให้สถานีมีความรับผิดชอบพิจารณารายการด้วยตนเอง และได้มีการแก้ไขกฎหมายวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ฉบับใหม่ จึงมีผลให้ กบว. ลดบทบาทลง และคณะกรรมการหมดอำนาจหน้าที่ตรวจพิจารณารายการก่อนออกอากาศ ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2535 เป็นต้นไป ภายใต้กฎหมายฉบับใหม่ กำหนดให้สถานีแต่ละแห่งรับผิดชอบและพิจารณารายการกันเอง และให้กรมประชาสัมพันธ์ทำหน้าที่ตรวจตรารายการ

พรสวรรค์ อุทาวุธมิพงค์ (2535)ศึกษาเรื่อง “บทบาทและหน้าที่ของกรมประชาสัมพันธ์ ในฐานะองค์กรสื่อสารมวลชน “ (The Functions of the Government Public Relations

Department as mass Media Organization) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อทราบถึงบทบาทหน้าที่ของกรมประชาสัมพันธ์ที่มีในสังคมไทยทั้งบทบาทหน้าที่ที่กำหนดให้และบทบาทหน้าที่ในฐานะองค์กรสื่อสารมวลชน ผลของการศึกษาวิจัยพบว่า รัฐบาลจัดตั้งกรมประชาสัมพันธ์ขึ้นครั้งแรกในชื่อ กองการโฆษณา โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อเผยแพร่การปกครองระบอบประชาธิปไตยให้เป็นที่รู้จักและเลื่อมใสในหมู่ประชาชนชาวไทย และเผยแพร่ประเทศไทยให้เป็นที่รู้จักและไว้วางใจแก่นานาชาติ ในฐานะหน่วยงานของรัฐบาล กรมประชาสัมพันธ์มีหน้าที่หลักในการเผยแพร่ นโยบายและผลงานของรัฐบาล ตลอดจนการสร้างความเข้าใจอันดีต่อรัฐบาล ในฐานะองค์กรสื่อสารมวลชน กรมประชาสัมพันธ์มีหน้าที่ในการให้ข่าวสาร ความรู้ การศึกษา ความบันเทิง การกระตุ้นเร้าและสืบทอดมรดกทางสังคม ด้านลักษณะงานของกรมประชาสัมพันธ์มีบทบาทหน้าที่ ทั้งการผลิต การผลิตซ้ำ การเผยแพร่และการบริโภค นอกจากนี้กรมประชาสัมพันธ์ยังมีบทบาทหน้าที่แฝงในการรักษาอำนาจของรัฐบาลและการครอบงำทางด้านทัศนคติและวัฒนธรรม

ชนิษฐา จิตต์ประกอบ (2541) ศึกษาเรื่อง “ บทบาทของรัฐในการตรวจพิจารณาภาพยนตร์ “ (The Role of State in Film Censorship) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อทราบความเป็นมา หลักเกณฑ์การทำงานและบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการตรวจพิจารณาภาพยนตร์ในปัจจุบัน ผลการวิจัยพบว่า รัฐยังคงมีบทบาทในการควบคุมดูแลทางด้านศีลธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี และการเผยแพร่สื่อในลักษณะลามกอนาจารและด้านกามารมณ์เป็นส่วนใหญ่ ซึ่งควรจะมีการปรับปรุงให้หน่วยงานภาคเอกชนเข้ามามีบทบาทในรูปแบบของคณะกรรมการเพิ่มมากขึ้น เพื่อจะได้เป็นการสร้างความรู้ความเข้าใจที่ตรงกันเพื่อประโยชน์ต่อการพัฒนาในวงการภาพยนตร์ของไทยในระดับต่อไป

วรจรรย์ เจริญธรรมพจน์ (2544) ได้ทำการศึกษาสัดส่วนรายการที่ผลิตจากต่างประเทศและภายในประเทศของสถานีโทรทัศน์ยูบีซีตลอดจนศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดสัดส่วนรายการที่ผลิตจากต่างประเทศและภายในประเทศของสถานีโทรทัศน์ยูบีซี จากการวิจัยพบว่า สถานีโทรทัศน์ยูบีซีมีสัดส่วนรายการที่ผลิตจากต่างประเทศคิดเป็นร้อยละ 91.1 และรายการที่ผลิตภายในประเทศคิดเป็นร้อยละ 8.9

ในส่วนของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดสัดส่วนรายการที่ผลิตจากต่างประเทศและภายในประเทศของสถานีโทรทัศน์ยูบีซีได้แก่ ปัจจัยภายใต้แรงผลักดันทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม ปัจจัยเกี่ยวกับการวางกลยุทธ์ทางการตลาดของยูบีซีที่เน้นรายการที่แตกต่างจากฟรีทีวี ปัจจัยจากความต้องการของลูกค้าและปัจจัยเกี่ยวกับแหล่งที่มาของรายการ

โดยงานวิจัยของวรจรรย์ เจริญธรรมพจน์ เป็นการศึกษาถึงสัดส่วนของรายการที่ยูบีซีใช้ในการออกอากาศซึ่งเป็นรายการที่สั่งซื้อจากต่างประเทศและภายในประเทศ รวมทั้งปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดสัดส่วนรายการที่ใช้ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์ยูบีซี ซึ่งผู้วิจัยสามารถนำผลการวิจัยมาเป็นแนวทางในการวิเคราะห์สำหรับการศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้ส่วนหนึ่ง คือในเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดสัดส่วนรายการโดยเฉพาะรายการส่วนใหญ่ที่ออกอากาศเป็นรายการที่สั่งซื้อจากต่างประเทศแทบทั้งสิ้น ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยจะทำการศึกษาให้เห็นถึงกระบวนการตรวจพิจารณาเนื้อหารายการซึ่งมีปัจจัยภายในและภายนอกองค์กรที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการตรวจพิจารณาเนื้อหารายการซึ่งเป็นรายการที่มีแหล่งที่มาจากต่างประเทศเกือบทั้งหมด

สุธีรา อินทร์วงศ์ (2543) ศึกษาเรื่อง “ กระบวนการผลิตซ้ำข้ามวัฒนธรรมของรายการที่ได้รับลิขสิทธิ์จากต่างประเทศของสถานีโทรทัศน์ยูบีซี “ (The Process of Cross Cultural Reproduction of UBC's Licensed Television Programs) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการผลิตซ้ำข้ามวัฒนธรรมของรายการที่ได้รับลิขสิทธิ์จากต่างประเทศของสถานีโทรทัศน์ยูบีซี และปัจจัยที่มีผลต่อการกำหนดรูปแบบและเนื้อหาของรายการนั้น ๆ ผลการวิจัยพบว่าการผลิตซ้ำรายการที่ได้รับลิขสิทธิ์จากต่างประเทศของสถานีโทรทัศน์ยูบีซีนั้นจะแบ่งออกเป็น 2 รูปแบบ คือ การรักษาทั้งรูปแบบ เนื้อหาและความหมายดั้งเดิมของรายการไว้ทั้งหมด และการดัดแปลงรูปแบบ แต่ยังคงรักษาเนื้อหาดั้งเดิมของรายการเอาไว้ นอกจากนี้ปัจจัยภายในองค์กร เช่น รูปแบบรายการ ค่าใช้จ่าย เงื่อนไขการทำสัญญา และปัจจัยภายนอกองค์กร เช่น ลักษณะของผู้ชม ความต้องการของผู้รับสาร วัฒนธรรม ยังเป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อการกำหนดรูปแบบและเนื้อหารายการที่ได้รับลิขสิทธิ์จากต่างประเทศของสถานีโทรทัศน์ยูบีซี

พรพัฒนา สิงคเสลิต (2539) ศึกษาเรื่อง “ การศึกษาเรื่องนโยบายการกำกับดูแลโทรทัศน์บอกรับเป็นสมาชิก (Cable TV) ในระดับปฏิบัติการ พ.ศ.2539-2538” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมความเป็นมา พัฒนาการ และนโยบายของกิจการโทรทัศน์ระบบบอกรับเป็นสมาชิกในประเทศไทย ผลการวิจัยพบว่า กิจการโทรทัศน์บอกรับเป็นสมาชิกในประเทศไทยเริ่มดำเนินการเป็นครั้งแรกในส่วนภูมิภาค เพื่อแก้ไขปัญหาการรับชมเนื่องจากสัญญาณโทรทัศน์ไม่ชัดเจนพร้อมกับมีการขายวิดีโอไปยังบ้านเรือนที่เป็นสมาชิก ต่อมาในปี 2532 คณะรัฐมนตรีจึงมีมติให้กิจการโทรทัศน์ระบบบอกรับเป็นสมาชิกนี้เป็นไปเพื่อแก้ไขปัญหาการรับชมสัญญาณโทรทัศน์ที่ไม่ชัดเจนและเพื่อเป็นส่งเสริมการท่องเที่ยว กิจการโทรทัศน์ระบบบอกรับเป็นสมาชิกจึงอยู่ภายใต้การดำเนินการของทางราชการ โดยมีหน่วยงานที่รับผิดชอบได้แก่ กรมไปรษณีย์โทรเลข องค์กรสื่อสารมวลชนแห่งประเทศไทย และกรมประชาสัมพันธ์

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง “ กระบวนการควบคุมเนื้อหารายการของสถานีโทรทัศน์ยูบีซี ” ในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมุ่งศึกษาว่ามีขั้นตอนในการตรวจพิจารณาเนื้อหารายการอย่างไร และมีปัจจัยอะไรบ้างที่มีอิทธิพลต่อการตรวจพิจารณาเนื้อหารายการ ของสถานีโทรทัศน์ยูบีซี ซึ่งประกอบด้วยวิธีการในการศึกษา ดังนี้

1. การวิจัยเอกสาร (Documentary Research)
2. การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-Depth Interview)
3. การสังเกตอย่างมีส่วนร่วม (Participate Observation)

โดยจะกล่าวถึงวิธีการดำเนินการวิจัยในขั้นตอนต่าง ๆ ตั้งแต่แหล่งข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และการนำเสนอข้อมูลอย่างเป็นขั้นตอน ดังนี้

แหล่งข้อมูล ในการศึกษาครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. แหล่งข้อมูลประเภทเอกสาร (Documentary Research) ประกอบด้วย
 - 1.1 ตำรา วารสาร หนังสือ วิทยานิพนธ์ รวมทั้งสื่อสิ่งพิมพ์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง
 - 1.2 เอกสารทางราชการ (ที่มีได้ปกปิดหรือเป็นความลับของทางราชการ) อาทิ กฎกระทรวง คำสั่ง บันทึก รายงานการประชุม
 - 1.3 เอกสารแสดงผลการตรวจพิจารณาเทปรายการต่าง ๆ ของสถานีโทรทัศน์ยูบีซี จากแผนก Q.C. ได้แก่ รายงานผลการตรวจพิจารณารายการประจำเดือน

2. แหล่งข้อมูลประเภทบุคคล ซึ่งถือเป็นผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants)ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย

2.1 เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องของสถานีโทรทัศน์ยูบีซี ได้แก่ คุณอรรรพผล ณ บางช้าง ผู้อำนวยการฝ่ายรายการของสถานีโทรทัศน์ยูบีซี และ พนักงานในแผนกควบคุมคุณภาพรายการ (Quality Control หรือ แผนก Q.C.) ซึ่งได้แก่ คุณไพพัฒน์ เสี่ยงยมลักษณ์ , คุณสุวรรณี นริชชาติ คุณน้ำทิพย์ โรจน์ปักษาทะและคุณจรัสรัตน์ เมฆจันทร์สงค์ โดยจะใช้วิธีการสัมภาษณ์เพื่อจะได้นำมาเป็นข้อมูลในการวิเคราะห์ว่าสถานีโทรทัศน์ยูบีซีมีกระบวนการในการตรวจพิจารณาเนื้อหารายการอย่างไร และมีปัจจัยอะไรบ้างที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการตรวจพิจารณาเนื้อหารายการของสถานีโทรทัศน์ยูบีซี

2.2 เจ้าหน้าที่ของคณะกรรมการกิจการวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์แห่งชาติ ได้แก่ คุณดวงเดือน รังสิกุล หัวหน้าทีมวิทยุ-โทรทัศน์ 4 (เคเบิลทีวี) โดยผู้วิจัยจะใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกโดยการตั้งประเด็นคำถามที่เกี่ยวกับกระบวนการในการกำกับดูแลของ กทช. วิธีการในการกำกับดูแล เช่น การตรวจพิจารณาเนื้อหารายการ การดำเนินการและบทลงโทษ การติดตามผลการกำกับดูแล เป็นต้น เพื่อจะนำข้อมูลที่ได้มาใช้ประกอบการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการตรวจพิจารณาเนื้อหารายการของสถานีโทรทัศน์ยูบีซีต่อไป

3. การสังเกตอย่างมีส่วนร่วม (Participatory Observation)

เนื่องจากผู้วิจัยเป็นพนักงานของสถานีโทรทัศน์ยูบีซี ดังนั้นผู้วิจัยจะใช้การสังเกตการทำงานของเจ้าหน้าที่คิวซีและตั้งคำถาม เช่น หลักเกณฑ์ที่ใช้พิจารณา เหตุผลและรูปแบบที่เลือกใช้ในการตรวจพิจารณาเนื้อหารายการแต่ละรายการที่แผนก Tape libraryหรือเจ้าหน้าที่ของช่องรายการต่าง ๆ ส่งเทปเข้ามาให้เจ้าหน้าที่แผนกคิวซี (Quality Control หรือ แผนก Q.C.) ตรวจสอบเนื้อหารายการก่อนที่จะนำไปออกอากาศ ซึ่งผู้วิจัยเคยเป็นพนักงานในแผนกนี้มาก่อน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. แหล่งข้อมูลประเภทเอกสาร (Documentary Research)

ในการศึกษาคั้งนี้ ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากหนังสือ บทความ วิทยานิพนธ์ เอกสารทางราชการ (ที่มีได้ปกปิดหรือเป็นความลับของทางราชการ) อาทิ กฎกระทรวง คำสั่ง บัญชี รายงานการประชุม รวมทั้งสิ่งพิมพ์ที่เกี่ยวข้องจากห้องสมุดคณะนิติศาสตร์ สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ห้องสมุดมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ หอสมุดกลางของกรมประชาสัมพันธ์ และเอกสารแสดงผลการตรวจพิจารณาเทปรายการต่าง ๆ ของสถานีโทรทัศน์ยูบีซี จากแผนก Q.C.

2. แหล่งข้อมูลประเภทบุคคล

ในการศึกษาวิจัยคั้งนี้ จะใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) จากบุคคลซึ่งถือว่าเป็นผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) ได้แก่ เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องของสถานีโทรทัศน์ยูบีซี และ เจ้าหน้าที่ของคณะกรรมการกิจการวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์แห่งชาติ (กทช.)

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยคั้งนี้ อาศัยแนวคิดต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องมาเป็นกรอบในการวิเคราะห์ข้อมูลคั้งนี้

1. เพื่อศึกษากระบวนการควบคุมเนื้อหารายการของสถานีโทรทัศน์ยูบีซี

การวิเคราะห์ในส่วนนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษารายการต่าง ๆ จากสถานีโทรทัศน์ยูบีซี จากนั้นนำข้อมูลจากเอกสารต่าง ๆ และข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องมารวมกันโดยใช้แนวคิดเกี่ยวกับยามเฝ้าประตู (Gatekeeper) และแนวคิดเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคม (Social Responsibility) มาเป็นกรอบในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อให้ตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการควบคุมเนื้อหารายการของสถานีโทรทัศน์ยูบีซี

การวิเคราะห์ในส่วนนี้ ผู้วิจัยจะวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

กับการควบคุมเนื้อหารายการของยูบีซี โดยใช้ทฤษฎีการสื่อสารองค์กร (Theory of Organizational Communication) เป็นกรอบในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อให้ตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

การนำเสนอข้อมูล

ในการนำเสนอข้อมูลที่ได้จากการวิจัยเรื่อง “กระบวนการควบคุมเนื้อหารายการของสถานีโทรทัศน์ยูบีซี” ในครั้งนี้ ผู้วิจัยจะนำเสนอข้อมูลในเชิงพรรณนา (Descriptive) โดยแบ่งเป็นประเด็นตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 4

กระบวนการตรวจพิจารณาเนื้อหารายการของหน่วยงานรัฐต่อผู้พิทักษ์

ในบทนี้จะกล่าวถึงความเป็นมาของคณะกรรมการกิจการวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์แห่งชาติหรือ กกช. (NBC) เนื่องจากความเป็นมาของ กกช. มีความสัมพันธ์และเป็นผลสืบเนื่องมาจากเหตุการณ์บริบท (context) เกี่ยวกับกิจการวิทยุโทรทัศน์บางประการ ฉะนั้นในบทนี้จึงจะนำเสนอข้อมูลที่เกี่ยวข้องเพื่อแสดงถึงที่มาและกระบวนการในการกำกับดูแลสถานีโทรทัศน์ระบบบอกรับสมาชิก ดังนี้

การจัดตั้งคณะกรรมการกิจการวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์แห่งชาติ (กกช.)

ความเป็นมาของ กกช.

จากงานวิจัยของดารุเรศ กาศโอสถ (2534) ได้ทำการศึกษาเรื่องบทบาทและหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ ผลการวิจัยพบว่า นับตั้งแต่ปี 2498 ประเทศไทยได้จัดตั้งสถานีวิทยุโทรทัศน์ที่วีซีของ 4 บางขุนพรหมขึ้นเป็นสถานีแห่งแรก วิทยุโทรทัศน์ในขณะนั้นจึงเป็นเหมือน “ของใหม่” สำหรับผู้ที่เกี่ยวข้อง บุคลากรที่มีความรู้ความชำนาญจึงยังมีไม่มากนัก เนื่องจากการดำเนินงานต้องใช้งบประมาณค่อนข้างสูง เครื่องมือเครื่องใช้และอุปกรณ์แต่ละชิ้นก็มีราคาแพงและมีขนาดใหญ่ ทำให้การบริการเต็มไปด้วยความยากลำบาก รายการที่ออกอากาศก็มีเพียงรายการภาพยนตร์และรายการสดได้แก่รายการละครดนตรี และลิเก โดยสถานีจะดูแลรับผิดชอบเองทั้งหมด ไม่ว่าจะเป็นการตระเตรียมสถานที่ การซักซ้อมกับนักแสดง ก่อนล่วงหน้าโดยรอบแรกจะฝึกซ้อมในห้องส่งโดยไม่ใช้กล้อง จากนั้นจึงฝึกซ้อมกับกล้องเหมือนออกอากาศจริงอีกครั้งหนึ่ง การควบคุมรายการประเภทนี้สถานีจะจัดตั้งคณะกรรมการขึ้นมาชุดหนึ่งโดยมาจากเจ้าหน้าที่ฝ่ายรายการ เพื่อทำหน้าที่ตรวจพิจารณาบทละครก่อนออกอากาศตามหลักเกณฑ์ที่สถานีกำหนด ซึ่งวิธีการนี้ทำให้สถานีสามารถดำเนินการควบคุมและกำกับดูแลได้อย่างสมบูรณ์ เพราะในสมัยนั้นรายการที่ออกอากาศมีปริมาณน้อย เจ้าหน้าที่จึงมีเวลามากพอที่จะตรวจบทละครได้หมดทุกตอน นอกจากนั้นยังสามารถตรวจสอบในขณะที่ฝึกซ้อมและขณะออกอากาศได้อีกครั้งหนึ่ง หลังจากนั้น ได้มีสถานีโทรทัศน์เกิดขึ้นเป็นแห่งที่สองได้แก่ สถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 5 ซึ่งดำเนินการแบบเดียวกับสถานีโทรทัศน์ช่อง 4 บางขุนพรหม แต่ต่างกันตรงที่สถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 5 จะให้

สถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 5 จะให้เจ้าหน้าที่ฝ่ายตรวจรายการทำหน้าที่ตรวจพิจารณา เฉพาะบทละครหรือบทลึเก และให้ผู้กำกับหรือหัวหน้าฝ่ายรายการทำหน้าที่กำกับดูแลขณะแสดง หรือออกอากาศสด เพื่อให้เป็นไปตามบทที่ผ่านการตรวจพิจารณาจากเจ้าหน้าที่ฝ่ายรายการ

เมื่อสถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 7 เกิดขึ้นอีกแห่งหนึ่ง ก็ได้นำวิธีการปฏิบัติแบบเดียวกับสถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 5 มาใช้ เนื่องจากในขณะนั้นสถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 7 ยังอยู่ภายใต้การดำเนินงานของสถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 5 การออกอากาศ รายการต่าง ๆ จึงต้องสอดคล้องกับนโยบายที่ทางสถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 5 กำหนดไว้ ซึ่งรวมทั้งสถานีโทรทัศน์ช่อง 4 บางขุนพรหมด้วย นอกจากนี้แม้ไม่ใช่ข้อห้ามที่กำหนดเป็นลายลักษณ์อักษร แต่ผู้จัดละครทุกค่ายในขณะนั้นจะต้องปฏิบัติตามก็คือ ละครนั้น ๆ จะต้องมีความที่สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล สถานีเองก็ต้องดูว่าสถานการณ์บ้านเมืองในขณะนั้นเป็นอย่างไร สิ่งใดที่ควรนำเสนอและสิ่งใดที่ควรหลีกเลี่ยง

เป็นที่น่าสังเกตว่าการควบคุมเนื้อหารายการทางวิทยุโทรทัศน์ในช่วง พ.ศ. 2498 เรื่อยมา จนถึง พ.ศ.2516 จะไม่พบรายการที่มีเนื้อหารุนแรงหรือขัดต่อหลักเกณฑ์ที่รัฐบาลกำหนด เนื่องจากทุกสถานีได้พยายามหลีกเลี่ยงการนำเสนอรายการที่มีลักษณะดังกล่าวเพราะหากนำเสนอรายการที่ขัดต่อนโยบายของรัฐบาลอาจส่งผลกระทบต่อความอยู่รอดหรือระบบธุรกิจของทางสถานีได้ด้วยเหตุนี้รัฐบาลเองจึงได้ประกาศยกเลิกระบบ “เซ็นเซอร์” โดยคณะกรรมการตัวแทนของรัฐบาล ภายหลังเหตุการณ์วันมหาวิปโยค “16 ตุลา” (2516) คณะกรรมการผสมระหว่างเจ้าหน้าที่ฝ่ายต่าง ๆ ของสถานีกับบุคคลภายนอก เช่น กรมประมงลชาวกลาง ก็ให้ยกเลิกด้วยเช่นกัน และกำหนดให้แต่ละสถานีตรวจพิจารณาเนื้อหารายการกันเอง (Self censorship) ไม่ว่าจะเป็นรายการภาพยนตร์หรือแม้แต่รายการประเภทอื่น ๆ ของทางสถานี ขณะที่กิจการของสถานีวิทยุโทรทัศน์เป็นไปอย่างเรียบร้อย แต่กิจการวิทยุกระจายเสียงกลับมีปัญหาต่าง ๆ เกิดขึ้น เช่น การจัดรายการที่มีผลกระทบต่อเสถียรภาพทางการเมืองของรัฐบาล การที่บุคคลบางกลุ่มใช้ชีวิตเป็นเครื่องมือสื่อกลางในการส่งข่าวสารให้ฝ่ายที่เป็นปฏิปักษ์กับรัฐบาล โดยการส่ง “รหัสลับ” แฝงไปกับรายการต่าง ๆ มีการรั่วไหลความลับของทางราชการ เนื่องจากสถานีวิทยุส่วนใหญ่ในขณะนั้นมีที่ทำการอยู่ในเขตทหาร โดยเฉพาะในช่วงของรัฐบาลจอมพลถนอม กิตติขจร ได้มีสถานีวิทยุที่ตั้งขึ้นอย่างผิดกฎหมายโดยไม่ได้รับการอนุญาตจากกรมไปรษณีย์โทรเลขที่เป็นผู้จัดสรรคลื่นความถี่ทำให้เกิดคลื่นรบกวนสถานีวิทยุที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายส่งผลให้เกิดคลื่นแทรกผู้ฟังไม่สามารถรับฟังรายการต่าง ๆ ได้ตามปกติ

นอกจากนี้การที่สถานีไม่มีมาตรการที่ดีพอในการควบคุมการจัดรายการ ไม่กำหนดคุณลักษณะที่เหมาะสมของผู้ที่จะมาจัดรายการหรือตรวจสอบเนื้อหารายการที่จะออกอากาศ ทำให้รายการที่ออกอากาศไม่มีคุณภาพ ทั้งในด้านรูปแบบและเนื้อหาสาระ เช่น ผู้จัดรายการออกเสียงไม่ถูกต้องและชัดเจนตามหลักไวยากรณ์ไทย ใช้คำพูดที่ไม่เหมาะสมบางครั้งถึงขั้นลามกอนาจาร ใช้คำแสลงหรือใช้ภาษาวิบัติ และบางรายการก็มีลักษณะที่ส่อไปในทางชู้สาว เป็นต้น

และประการสุดท้ายสถานีได้ทำการโฆษณาสินค้าอย่างไม่มีขอบเขต มีการโฆษณาชวนเชื่อเกินความเป็นจริง เป็นการบิดเบือนข้อมูล สร้างความรำคาญและยังทำให้รายการไม่มีเนื้อหาสาระที่เป็นประโยชน์เพียงพอกับผู้ฟัง

จากความเลื่อมใสของสถานีวิทยุกระจายเสียงดังกล่าว ทำให้จอมพลถนอม กิตติขจร นายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมในขณะนั้น ออกคำสั่งห้ามมิให้สถานีในสังกัดของทหารทุกแห่งโฆษณาสินค้าและห้ามจัดรายการในทางชู้สาว จึงเป็นเหตุให้สถานีของราชการที่สังกัดกระทรวงกลาโหมต้องปิดลงหลายสถานี รวมทั้งสถานีที่สังกัดในส่วนราชการอื่น สถานีที่สังกัดกรมประชาสัมพันธ์ก็ต้องปฏิบัติตาม เนื่องจากเป็นคำสั่งของรัฐบาล จึงเป็นเหตุให้สถานีของทางราชการหลายแห่งงดออกอากาศอย่างสิ้นเชิง ยกเว้นสถานีที่จดทะเบียนเพื่อการค้าโดยตรง ซึ่งขณะนั้นมีเพียงบริษัทไทยโทรทัศน์ จำกัด และสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีช่อง 4 (บางขุนพรหม) ที่จดทะเบียนตามกฎหมายแพ่งและพาณิชย์จึงโฆษณาสินค้าได้

ปลายปีพ.ศ. 2510 หลังจากที่ได้มีการพิจารณาทบทวนกิจการวิทยุกระจายเสียงอีกครั้งรัฐบาลจึงได้มีมติอนุญาตให้สถานีทุกแห่งทำการโฆษณาสินค้าได้ดังเดิม พร้อมจัดตั้งคณะกรรมการขึ้นชุดหนึ่งเพื่อควบคุมดูแลการดำเนินงานของสถานีเรียกว่า “คณะกรรมการบริหารกิจการวิทยุกระจายเสียงส่วนราชการ” ต่อมาคณะกรรมการได้ขยายหน้าที่ครอบคลุมถึงกิจการวิทยุโทรทัศน์ด้วย เพราะนับตั้งแต่ที่รัฐบาลให้สถานีโทรทัศน์แต่ละแห่งควบคุมรายการกันเอง ก็มีปัญหาเกิดขึ้นเรื่อยมา เช่น สถานีใช้เวลาโฆษณาสินค้าอย่างไม่มีขอบเขต ทั้งนี้เพราะไม่มีหน่วยงานกลางของรัฐบาลที่ควบคุมดูแลรับผิดชอบและแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับวิทยุโทรทัศน์โดยตรง รัฐบาลจึงจัดตั้งหน่วยงานขึ้นมาใหม่เพื่อควบคุมดูแลทั้งกิจการวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ เรียกว่า “คณะกรรมการบริหารวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์” หรือ “กบว.” ซึ่งจัดตั้งขึ้นตามข้อกำหนดใน “ระเบียบว่าด้วยวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ พ.ศ. 2518” โดยระบุเหตุผลอย่างเป็นทางการว่า

โดยที่พิจารณาเห็นว่า วิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์เป็นสื่อมวลชนที่เข้าถึง ประชาชนโดยรวดเร็ว และแพร่หลายไปได้อย่างกว้างขวาง ทั้งยังมีผลที่อาจกระทบถึงการเมือง การทหาร เศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคงปลอดภัยของชาติ ตลอดจนการศึกษาทั้งทางตรงและทางอ้อม ฉะนั้นเพื่อให้สถานีวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ของส่วนราชการ และรัฐวิสาหกิจทุกแห่งอยู่ภายใต้ระเบียบเดียวกัน และดำเนินกิจการให้เป็นประโยชน์โดยแท้จริงแก่รัฐบาล และประชาชนให้มากที่สุด คณะรัฐมนตรีจึงมีมติให้กำหนดระเบียบขึ้นไว้ (กรมประชาสัมพันธ์ 2530: 40)

การจัดตั้ง กบว. ในครั้งนั้นส่วนหนึ่งได้รับอิทธิพลมาจากปัจจัยทางการเมือง รัฐบาลจึงมุ่งใช้สื่อกระจายเสียงเป็นเครื่องมือติดต่อกับประชาชน เพื่อสนองนโยบายทางการเมือง เสริมสร้างเสถียรภาพของรัฐบาล ส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในการปกครองระบอบประชาธิปไตย

นอกจากนี้เพื่อเป็นการตอบสนองความต้องการของคนในสังคมที่เรียกร้องให้รัฐบาลเข้ามา มีบทบาทในการจัดตั้งหน่วยงานพิจารณาและคัดเลือกเนื้อหารายการบันเทิงจากผู้ผลิตสู่ผู้ชม เนื่องจากในขณะนั้นยังไม่มีหน่วยงานกลางที่กำกับดูแลควบคุมเนื้อหารายการวิทยุโทรทัศน์ให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน ทำให้สถานีโทรทัศน์แต่ละแห่งเสนอรายการบันเทิงอย่างไม่มีขอบเขตจำกัด การโฆษณาที่มากเกินไป และมักนำเสนอรายการที่ให้ผลกระทบทางลบแก่ผู้ชมโดยเฉพาะกลุ่มผู้ชมที่เป็นเด็กและเยาวชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาพยนตร์ที่นำเสนอในขณะนั้น ส่วนใหญ่จะมีเนื้อหาที่ไม่เป็นไปในเชิงสร้างสรรค์ เช่น เสนอเนื้อหาที่มีลักษณะโป๊เปลือย ยั่วยุคมารมณหรือการแสดงออกถึงความทารุณโหดร้าย การแสดงอภินิหารเกินความจริง

ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดเจนก็คือ ในช่วง พ.ศ.2515 -2521 ซึ่งเป็นยุคเฟื่องฟูสำหรับรายการที่มีเนื้อหาประเภทแสดงอภินิหาร ซึ่งในขณะนั้นการผลิตรายการมีขั้นตอนที่ยุ่งยากและต้องอาศัยเวลาในการผลิต จึงทำให้ไม่สามารถผลิตรายการเพื่อออกอากาศได้เพียงพอ ดังนั้นสถานีจึงจำเป็นต้องสั่งซื้อรายการมาจากต่างประเทศ

² เรื่องเดียวกัน, หน้า 108.

ในระยะแรกจะเป็นรายการที่สั่งซื้อมาจากประเทศอังกฤษและอเมริกา ซึ่งเป็นรายการการ์ตูนสำหรับเด็กและภาพยนตร์เรื่อง แต่เนื่องจากภาพยนตร์ที่สั่งซื้อจากประเทศดังกล่าวมีต้นทุนสูง ดังนั้นสถานีจึงหันไปซื้อรายการจากประเทศญี่ปุ่นเนื่องจากราคาอยู่ในระดับที่พอจะหาซื้อได้มากขึ้น รายการภาพยนตร์ที่สั่งซื้อจากประเทศญี่ปุ่นในช่วงแรก มักเป็นภาพยนตร์แนวต่อสู้สำหรับผู้ใหญ่และรายการสำหรับเด็กที่เป็นการต่อสู้ของยอดมนุษย์เพื่อพิทักษ์โลก รวมถึงการแปลงกายอภินิหาร การต่อสู้ของยอดมนุษย์กับสัตว์ประหลาดหรือหุ่นยนต์ เช่น ภาพยนตร์เรื่อง “ไอ้มดแดง “ “ไอ้มดเอ็กซ์” เป็นต้น รายการดังกล่าวได้รับความนิยมจากเด็ก ๆ เป็นอย่างมากจนทำให้แต่ละสถานีแข่งขันกันออกอากาศรายการประเภทนี้ จนเป็นผลให้เกิดกระแสการต่อต้านจากผู้ชมที่เป็นผู้ปกครองของเด็กและเยาวชน เนื่องจากเด็กและเยาวชนอาจมีความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ไม่อาจแยกแยะระหว่างโลกแห่งความเป็นจริงกับเรื่องราวสมมติออกจากกันได้จนก่อให้เกิดพฤติกรรมเลียนแบบตามตัวละครที่ตนชื่นชอบจนอาจก่อให้เกิดเหตุการณ์ที่ร้ายแรงตามมาก็ได้ เช่น เด็กอาจกระโดดจากตึกสูงลงมา เพราะคิดว่าตนเองสามารถทำได้เหมือน “ไอ้มดแดง“ เป็นต้น

สาเหตุประการสุดท้ายก็คือ เจ้าพนักงานผู้ตรวจภาพยนตร์ของกรมตำรวจในขณะนั้น มีอำนาจหน้าที่ในการตรวจพิจารณาเนื้อหาภาพยนตร์ที่ฉายตามโรงมหรสพเท่านั้น แต่ไม่มีอำนาจหน้าที่โดยตรงในการตรวจพิจารณาเนื้อหาภาพยนตร์ที่ออกอากาศทางวิทยุโทรทัศน์ จึงควรจะมีหน่วยงานที่เข้ามากำกับดูแลเพื่อเป็นการป้องกันและแก้ปัญหาเกี่ยวกับเด็กและเยาวชนซึ่งอาจจะมีเกิดจากเนื้อหาที่ปรากฏในภาพยนตร์ทางวิทยุโทรทัศน์ซึ่งอยู่นอกเหนือการควบคุมดูแลของกรมตำรวจ

เพื่อเป็นการแก้ปัญหาดังกล่าว รัฐบาลจึงได้จัดตั้ง กบว. ขึ้นโดยมีอำนาจหน้าที่ครอบคลุมทั้งสื่อวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ นอกจากนี้ยังได้จัดตั้งคณะกรรมการตรวจพิจารณาภาพยนตร์ทางวิทยุโทรทัศน์ ซึ่งเป็นคณะอนุกรรมการใน กบว. ขึ้น เพื่อทำหน้าที่ในการตรวจพิจารณาเนื้อหารายการของสถานีโทรทัศน์แต่ละช่องก่อนจะนำออกอากาศทางวิทยุโทรทัศน์ ตามมติคณะรัฐมนตรี โดยพลเอกเกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ นายกรัฐมนตรี ตามคำสั่งแต่งตั้งเมื่อวันที่ 24 มกราคม 2521

แม้รัฐบาลจะได้แก้ปัญหาคือประชาชนเรียกร้องให้รัฐเข้ามามีบทบาทในการจัดตั้งหน่วยงานกลางเพื่อทำหน้าที่กำกับดูแลและควบคุมเนื้อหารายการก่อนที่จะออกอากาศสู่ผู้ชมเพื่อเป็นการป้องกันไม่ให้สถานีเสนอรายการที่มีเนื้อหาที่อาจเป็นพิษเป็นภัยต่อเด็กและเยาวชนเพราะในขณะนั้นแต่ละสถานีต่างก็ควบคุมรายการกันเอง (Self Censorship) จนทำให้รายการที่

ออกอากาศในขณะนั้นไม่มีคุณภาพและแสดงออกถึงความไม่รับผิดชอบของสถานี แม้ว่ารัฐบาลจะจัดให้มีองค์กรกลางเข้ามากำกับดูแลเพื่อแก้ปัญหาแล้วก็ตาม แต่ในทางปฏิบัติ ก็ยังเกิดประเด็นที่เป็นข้อถกเถียงกันอยู่เรื่อยมา

ผลกระทบจากการกำกับดูแลของ กบว.

ด้านผู้ผลิตรายการ มีความเห็นว่าคณะกรรมการมีประโยชน์ในการช่วยกระตุ้นเตือนให้ผู้ผลิตมีความรับผิดชอบต่อสังคมและคณะกรรมการยังเป็นแหล่งข้อมูลในด้านภาษา การสะกดและการออกเสียง แก่ผู้ผลิตที่อาจไม่รู้หรือไม่ข้อมูลที่ต้องการ

แต่ในทางตรงกันข้าม ผู้ผลิตรายการก็มักจะอ้างว่าการตรวจพิจารณาโดยเจ้าหน้าที่ของ กบว. ไม่มีหลักเกณฑ์ที่แน่นอนตายตัว ซึ่งโดยส่วนใหญ่จะเป็นข้อกำหนดที่มีเนื้อหาสาระอย่างกว้าง ๆ การตีความจึงขึ้นกับความคิดของเจ้าหน้าที่แต่ละบุคคล ดังนั้นการตรวจพิจารณาเนื้อหาของรายการของ กบว. จึงเปรียบเสมือนการวิตรอนสิทธิเสรีภาพของสื่อมวลชนและสิทธิในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของประชาชน อีกทั้งการทำงานของคณะกรรมการเป็นอุปสรรคต่อกระบวนการผลิตเนื่องจากภาวะเปรียบเทียบเป็นการตีความเอาเอง ไม่มีข้อกำหนดที่แน่นอนตายตัว การทำงานจึงไม่เป็นมาตรฐานเดียวกัน เป็นการจำกัดความคิดสร้างสรรค์ของผู้ผลิต และเมื่อคณะกรรมการมีคำสั่งให้ตัดทอน แก้ไขหรือห้ามออกอากาศรายการใด ๆ ก็จะเป็นการสูญเสียทั้งเวลาและต้นทุน

ด้านนักวิชาการสื่อสารมวลชน กลับมองว่า การทำงานของคณะกรรมการจะเป็นเหมือนผู้คอยกั้นกรงสาร สกัดกั้นเนื้อหาที่สมควรออกไปเพื่อคงไว้ซึ่งวัฒนธรรม ขนบประเพณีอันดีงาม ทั้งยังเป็นการกระตุ้นเตือนให้ผู้ผลิตระมัดระวังการเสนอเนื้อหา มีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม และประการสุดท้ายคือ เป็นการถ่วงดุลอำนาจไม่ให้ผู้ผลิตเสนอเนื้อหาตามความต้องการของตนฝ่ายเดียว

แต่หากมองในแง่ลบ การทำงานของคณะกรรมการกลายเป็นการวิตรอนสิทธิเสรีภาพในการนำเสนอข่าวสารของสื่อมวลชน และปิดกั้นสิทธิเสรีภาพในการเปิดรับสื่อของประชาชน รวมทั้งยังก่อให้เกิดความรำคาญแก่ผู้ชม ตัวอย่างที่เห็นในปัจจุบัน เช่นการสวบหูหรี ซึ่งสืบเรื่องมาจากนโยบายรัฐบาลที่ทรงรงค์เรืองสุขภาพ ให้คนงดสวบหูหรี ดังนั้นหากเราชมรายการในโทรทัศน์ขณะนี้ โดยเฉพาะรายการละคร จะเห็นว่าฉากที่ตัวละครแสดงการสวบหูหรี หรือตามร้านค้าที่มีป้ายโฆษณาบูหูหรีอยู่ในเรื่อง ทางสถานีจะต้องใช้เทคนิคการตัดต่อให้ภาพโฆษณาหรือบั้งไม่ให้เห็นการ

สูญบุหรืของตัวละครในเรื่อง ซึ่งเป็นการสร้างความรำคาญให้ผู้ชมมากกว่าที่จะให้ผู้ชมตระหนักถึงพิษภัยจากการสูญบุหรื เพราะในขณะนั้นผู้ชมก็คงจะให้ความสนใจกับเนื้อเรื่องที่กำลังดำเนินไป หรือสนใจบทสนทนาที่ตัวละครกำลังโต้ตอบกันอยู่มากกว่าที่จะสนใจฉากหรือกริยาท่าทางที่ตัวละครกำลังสูญบุหรื ดังนั้นหากผู้ชมกำลังมองดูอะไรสักอย่างด้วยความสนใจแล้วเกิดมีสิ่งผิดปกติผ่านเข้ามาในภาพที่กำลังตั้งใจชมอย่างใจจดใจจ่อ ผู้ชมก็คงรู้สึกรำคาญ “ส่วนเกิน” นั้นมากกว่าที่จะให้ความสนใจในรายละเอียดนั้น

เพื่อยุติปัญหาดังกล่าว ในสมัยรัฐบาลนายอานันท์ ปันยารชุน เป็นนายกรัฐมนตรี ได้มีการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับสื่อมวลชนเสียใหม่ เพื่อตอบสนองต่อสิทธิการรับรู้ของประชาชน จึงให้ยกเลิกระเบียบว่าด้วยวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ พ.ศ.2518 พ.ศ. 2531(ฉบับที่2 และฉบับที่ 3), พ.ศ.2534(ฉบับที่4)และพ.ศ. 2535 (ฉบับที่5) แล้ววางระเบียบว่าด้วยวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ขึ้นใหม่ มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ.2535 การยกเลิกระเบียบดังกล่าวทำให้ กบว. หดหน้าที่ลง และกำหนดคณะกรรมการขึ้นใหม่เรียกว่า “คณะกรรมการกิจการวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์แห่งชาติ “ เรียกโดยย่อว่า “กกช.” หรือ “National Broadcasting Commission” (NBC)

การแบ่งส่วนงานในการทำหน้าที่ของ กกช.

กองงานคณะกรรมการกิจการวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์แห่งชาติ หรือ กกช. เป็นมีอำนาจหน้าที่ตามระเบียบว่าด้วยวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ พ.ศ.2535 กำหนดดังนี้

- เสนอนโยบายการสื่อสารมวลชนเกี่ยวกับวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ต่อคณะรัฐมนตรี
- กำหนดเงื่อนไขและวิธีการในการจัดตั้งหรือย้ายสถานี
- พิจารณาและอนุญาตให้จัดตั้งสถานี
- กำหนดหลักเกณฑ์ในการกำกับดูแลการดำเนินการด้านรายการ การดำเนินการโฆษณาและการดำเนินธุรกิจของสถานี
- เสนอแนะการจัดสรรคลื่นวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ที่ได้รับอนุญาตให้เป็นไปตามนโยบายการสื่อสารมวลชน เกี่ยวกับวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์
- กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับลักษณะพึงประสงค์ทางเทคนิค
- กำหนดมาตรการเพื่อคุ้มครองการปฏิบัติหน้าที่โดยชอบของบุคลากรของสถานี

- รับฟังและพิจารณาคำร้องเรียนจากประชาชนและบุคลากรของสถานีและของสาธารณชน เสนอให้ผู้ที่เกี่ยวข้องรับไปพิจารณาแก้ไข เพื่อเป็นการคุ้มครองสิทธิในการรับรู้ข่าวสาร
- ตั้งคณะกรรมการ เพื่อดำเนินการตามที่กำหนดไว้ในระเบียบนี้ หรือตามที่ กกช. มอบหมาย
- ให้คำแนะนำ กำกับดูแล และตรวจสอบความเรียบร้อย เพื่อให้สถานีปฏิบัติตามระเบียบนี้หรือเงื่อนไขและข้อบังคับที่ กกช. กำหนด
- จัดทำรายงานผลการดำเนินงานเสนอต่อคณะรัฐมนตรีทุก 6 เดือน
- ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กำหนดไว้ในระเบียบนี้ และตามที่คณะรัฐมนตรีหรือนายกรัฐมนตรีมอบหมาย

ปัจจุบัน กองงาน กกช. ได้แบ่งงานภายในออกเป็น 6 ฝ่าย 1 งาน ประกอบด้วย

1. ฝ่ายมาตรฐานวิชาชีพ

รับผิดชอบการบริหารงานในการกำกับดูแลและพัฒนาคุณภาพการดำเนินกิจการวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ทั่วประเทศเพื่อให้งานวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์เป็นไปตามกฎหมายและระเบียบของทางราชการ นอกจากนี้ยังให้คำแนะนำ ปรึกษาเกี่ยวกับการบริหารกฎหมายวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์แก่สถานี ผู้ที่เกี่ยวข้องรวมทั้งเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน

2. ฝ่ายตรวจสอบวิทยุกระจายเสียง

นอกจากจะมีหน้าที่กำหนดนโยบายและวางแผนการกำกับดูแลวิทยุกระจายเสียงทั่วประเทศแล้ว ฝ่ายตรวจสอบวิทยุกระจายเสียงยังต้องกำหนดนโยบายและวางแผนการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยและสถานีวิทยุโทรทัศน์ช่อง 11 รวมถึงการเจ้าหน้าที่เป็นวิทยากรบรรยาย ให้ข้อมูลความรู้เกี่ยวกับวิทยุกระจายเสียงและการกำกับดูแลทั้งหน่วยงานที่เป็นภาครัฐและเอกชน

3. ฝ่ายตรวจสอบวิทยุโทรทัศน์

เป็นฝ่ายที่ทำหน้าที่กำหนดนโยบาย วางแผนการกำกับดูแลวิทยุโทรทัศน์ทุกประเภท และทั่วประเทศ บริหารกระบวนการกำกับดูแลวิทยุโทรทัศน์ให้มีประสิทธิภาพตามนโยบายที่กำหนด ตลอดจนทำหน้าที่ศึกษา วิเคราะห์ วิจัยและประเมินผลการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามนโยบาย แผนงานและกระบวนการกำกับดูแลวิทยุโทรทัศน์ของรัฐบาล กกช. และกรมประชาสัมพันธ์ และเป็นวิทยากรบรรยาย ให้ข้อมูลความรู้เกี่ยวกับสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย สถานีวิทยุโทรทัศน์ช่อง 11 และการกำกับดูแลวิทยุโทรทัศน์ทั้งหน่วยงานที่เป็นภาครัฐและเอกชน โดยในฝ่ายนี้ยังแบ่งย่อยออกเป็น 2 ทีมคือ

3.1 ทีม Free TV

มีหน้าที่รับผิดชอบ ควบคุม กำกับดูแลและวิเคราะห์งานวิทยุโทรทัศน์ในระบบ Free TV การบริการส่งวิทยุโทรทัศน์ที่กระทำโดยการทำให้คลื่นแอมพลิจูดแพร่กระจายไปในอากาศ และตรวจสอบการดำเนินงานกิจการวิทยุทั้งในด้านการเผยแพร่รายการ การโฆษณา รวมทั้งบุคลากรของสถานีวิทยุโทรทัศน์ทั่วประเทศ

3.2 ทีมวิทยุโทรทัศน์ระบบบอกรับเป็นสมาชิก (Cable TV)

รับผิดชอบ ควบคุม กำกับดูแลและวิเคราะห์งานวิทยุโทรทัศน์ในระบบบอกรับเป็นสมาชิก ในส่วนงานนี้จะมีการแบ่งทีมตรวจสอบออกเป็น 2 ทีมเพื่อกำหนดผู้ทำหน้าที่ดูแลรับผิดชอบโทรทัศน์ในแต่ละระบบให้ชัดเจน แต่จากการศึกษาพบว่าแม้จะมีการแบ่งงานออกเป็น 2 ทีมแต่ในทางปฏิบัตินั้น กกช. ได้กำหนดหลักเกณฑ์เดียวกันเพื่อใช้ในการกำกับดูแลโทรทัศน์ในระบบฟรีทีวีและเคเบิลทีวี

4. ฝ่ายตรวจสอบเทคนิค

ภารกิจหลักของฝ่ายตรวจสอบเทคนิคก็คือ การกำหนดนโยบายและวางแผนการกำกับดูแลด้านเทคนิคของสถานีวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ทั่วประเทศ ให้ความเห็นทางด้านเทคนิคในการจัดตั้งสถานีวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ ตลอดจนการดำเนินการส่งวิทยุ

โทรทัศน์ทางสาย (เคเบิลทีวี) นอกจากนี้ยังมีหน้าที่ในการให้ข้อมูลข่าวสาร ความรู้ กฎระเบียบ และฝึกอบรมแก่เจ้าหน้าที่เทคนิคประจำสถานีวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ทั่วประเทศ

5. ฝ่ายตรวจสอบค่าใบอนุญาต

ทำหน้าที่ออกใบอนุญาตการจดทะเบียนค่าธรรมเนียม การตรวจสอบใบอนุญาตร้านค้าที่ผลิต ซ่อมเครื่องรับวิทยุ-โทรทัศน์ต่าง ๆ อีกทั้งยังเป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่ให้คำปรึกษาและเผยแพร่ ความรู้เกี่ยวกับงานทะเบียนวิทยุ ศึกษา วิจัย วิเคราะห์และประเมินผลการปฏิบัติงานให้เป็นไป ตามแผนงานของ กกช. กรมประชาสัมพันธ์ ตาม พ.ร.บ. วิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์

6. ฝ่ายเลขานุการ กกช.

มีหน้าที่ในการกำหนดแนวทางและวางแผนการดำเนินการจัดประชุมคณะกรรมการ กกช. คณะกรรมการและคณะอนุกรรมการชุดต่าง ๆ ที่กองงาน กกช. รับผิดชอบ ในฐานะสำนักงานเลขานุกรการคณะกรรมการกิจการวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์แห่งชาติ (กกช.) เผยแพร่มติที่ ประชุม ให้ความรู้ทางด้านกฎหมายระเบียบวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์แก่สื่อมวลชน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและบุคคลที่สนใจนอกจากนี้ยังมีหน้าที่สำคัญอีกประการก็คือ การประสาน ความร่วมมือกับหน่วยงานด้านวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ โดยจัดประชุมตามที่ได้รับมอบ หมายจากคณะรัฐมนตรี ประธาน กกช. รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรีและอธิบดีกรมประชาสัมพันธ์ ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการกำกับดูแลสถานี ฯ ให้เป็นไปตามกฎหมาย

7. งานธุรการ มีหน้าที่รับผิดชอบดังนี้คือ

ควบคุมและดูแลการรับ – ส่งหนังสือ ตลอดจนการบริหารงานเอกสารของกอง ดูแลการจัดซื้อจัดหา การเบิกจ่ายพัสดุครุภัณฑ์ ทำบัญชีควบคุม บำรุงรักษาและซ่อมบำรุงพร้อมทั้งทำราย งานพัสดุประจำปี นอกจากนี้ยังต้องควบคุมและดูแลการทำบัญชีเวลาปฏิบัติงานของข้าราชการ ภายในกอง ทำสถิติหนังสือเข้า – ออก ร่างหนังสือโต้ตอบ จัดพิมพ์จัดเก็บ ค้นหาเอกสาร หรือหนังสือราชการ ควบคุมและดูแลการเบิกจ่ายเงิน และตอบข้อซักถามของผู้มาติดต่อราชการ ภายในกอง

ตัวอย่างการกำหนดตำแหน่งอัตรากำลังครวาระ 3 ปี ของคณะกรรมการกิจการวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์แห่งชาติ (กกช)

1. ฝ่ายมาตรฐานวิชาชีพ ประกอบด้วย
 - 1.1 งานพัฒนาหลักเกณฑ์ ((นักประชาสัมพันธ์ระดับ 7,1 ระดับ3-5 ,3อัตรา)
 - 1.2 งานทดสอบผู้((นักประชาสัมพันธ์ระดับ 7,1 ระดับ3-5 ,2อัตรา)
2. ฝ่ายตรวจสอบวิทยุกระจายเสียง ประกอบด้วย
 - 2.1 ทีมวิทยุกระจายเสียงระบบ AM (นักประชาสัมพันธ์ระดับ 7,1 ระดับ3-5 ,2อัตรา)
 - 2.2 ทีมวิทยุกระจายเสียงระบบ FM (นักประชาสัมพันธ์ระดับ 7,1 ระดับ3-5 ,1อัตรา)
3. ฝ่ายตรวจสอบวิทยุโทรทัศน์
 - 3.1 ทีม Fee TV (นักประชาสัมพันธ์ระดับ 7,1 ระดับ3-5 ,3อัตรา)
 - 3.2 ทีม Cable TV (นักประชาสัมพันธ์ระดับ 7,1 ระดับ3-5 ,3อัตรา)
4. ฝ่ายตรวจสอบเทคนิค (เจ้าหน้าที่ทางเทคนิคระดับ 6 ,2อัตรา ระดับ2-5,1อัตรา)
5. ฝ่ายตรวจสอบคำขออนุญาต ประกอบด้วย
 - 5.1 งานออกใบอนุญาต (นักประชาสัมพันธ์ระดับระดับ3-5 ,2อัตรา)
 - 5.2 งานตรวจสอบ(นักประชาสัมพันธ์ระดับระดับ3-5 ,2อัตรา)
6. ฝ่ายเลขานุการ (นักประชาสัมพันธ์ระดับระดับ 3-5 จำนวน 5อัตรา)
7. งานธุรการ ประกอบด้วย
 - 7.1 เจ้าหน้าที่งานธุรการระดับ 5 จำนวน 1อัตรา ระดับ 2-4 จำนวน 2 อัตรา
 - 7.2 เจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูล ระดับ 2-4 จำนวน 1 อัตราและเจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูลระดับ 1-3 จำนวน 1 อัตรา

กทช.กับการกำกับดูแลการตรวจพิจารณาเนื้อหารายการของยูบีซี

ปัจจุบันหน่วยงานของ กทช.ที่ทำหน้าที่กำกับดูแลการตรวจพิจารณาเนื้อหารายการของ ยูบีซี คือ ทีมวิทยุโทรทัศน์ระบบบอกรับสมาชิก สังกัดฝ่ายตรวจสอบวิทยุโทรทัศน์ โดยมีบุคลากร ที่ทำหน้าที่กำกับดูแลยูบีซี จำนวน 4 อัตรา ประกอบด้วย นักประชาสัมพันธ์ 7 จำนวน 1 อัตรา และนักประชาสัมพันธ์ 6 จำนวน 3 อัตรา ดังนี้

1. นางดวงเดือน รังสิกุล ตำแหน่ง เจ้าหน้าที่บริหารงานประชาสัมพันธ์ 7 หรือนัก ประชาสัมพันธ์ระดับ 7

ปฏิบัติงานในฐานะหัวหน้าฝ่ายที่ทำหน้าที่รับผิดชอบ และกำหนดนโยบายการวางแผนการปฏิบัติงาน ซึ่งได้แก่ การวางแผนการกำกับดูแลสถานีโทรทัศน์ระบบบอกรับสมาชิกทั่วประเทศเพื่อให้เป็นไปตามนโยบาย นอกจากนี้ต้องทำการวิจัย ศึกษาและติดตามผลการปฏิบัติงานของเคเบิลทีวีว่าดำเนินการภายใต้ข้อกำหนดที่ กทช. วางไว้ สรรวจความคิดเห็นของผู้ชม และรับคำร้องเรียนจากผู้ชม และดำเนินการตรวจสอบ ศึกษาและวิเคราะห์ถึงที่มาของปัญหาข้อขัดข้องหรืออุปสรรคของเคเบิลทีวี พร้อมเป็นที่ปรึกษา เสนอแนะแนวทางหรือทางออกในการแก้ไขปัญหา นั้น ๆ เพื่อให้สถานีโทรทัศน์ในระบบบอกรับเป็นสมาชิกสามารถดำเนินการตามนโยบายที่รัฐบาลกำหนด

2. นางจีระนันท์ ตันวงศ์วาล ตำแหน่ง นักประชาสัมพันธ์ 6 รับผิดชอบเคเบิลทีวีที่อยู่ทางภาคเหนือตอนล่างและภาคใต้ทั้งหมด
3. นางบุปผา เรืองพุ่ม ตำแหน่ง นักประชาสัมพันธ์ 6 รับผิดชอบเคเบิลทีวีที่อยู่ทางภาคเหนือตอนบนและภาคอีสานทั้งหมด
4. นางสาวกานต์ หลักกำจร ตำแหน่ง นักประชาสัมพันธ์ 6 รับผิดชอบเคเบิลทีวีที่อยู่ในกรุงเทพมหานครและภาคตะวันออกทั้งหมด

เป็นที่น่าสังเกตว่าโดยตำแหน่งบุคลากรทั้ง 3 จะมีขอบเขตความรับผิดชอบกำหนดเป็นพื้นที่(Zoning) อย่างชัดเจน แต่ในทางปฏิบัติแล้ว เจ้าหน้าที่ทั้ง 3 ยังจะต้องร่วมกันกำกับดูแลไม่เพียงแต่เฉพาะยูบีซีเคเบิลทีวีเท่านั้น แต่จะต้องกำกับดูแลเคเบิลทีวีรายย่อยในเขต

กรุงเทพมหานคร ซึ่งมีอยู่ทั้งสิ้นจำนวน 5 บริษัท ดังจะเห็นได้จากตารางการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ที่ทีมตรวจสอบเคเบิลทีวีดังนี้

ตารางที่ 4.1 ตารางเวอร์ออกตรวจในเขตกรุงเทพมหานคร 5 บริษัท ที่ไม่สามารถตั้งมอนิเตอร์ตรวจสอบได้

1

ผู้ปฏิบัติ	ดวงเดือน รังสิกุล	ศากุน หลักกำจร	ราตรี จันทรพิชญ์
วัน/เดือน/ปี	08.30-16.30 น.	08.30-16.30 น.	08.30-16.30 น.
จ/ 5 -04-47	บจก.ไทยซูนเคเบิลทีวี		
พ/ 7 -04-47			บจก.ย้อยซูนเคเบิลทีวี
ศ/ 9 -04-47	บจก.ย้อยซูนเคเบิลทีวี	บจก.แฮปปี้โฮมเคเบิลทีวี	
จ/ 12-04-47			บจก.ซันไซด์ เอนเตอร์เทนเมนต์
ศ/ 16-04-47	บจก.โกลเดนแซนแนล เคเบิลทีวี	บจก.ไทยซูนเคเบิลทีวี	
จ/ 19-04-47			บจก.แฮปปี้โฮมเคเบิลทีวี
พ/ 21-04-47		บจก.ย้อยซูนเคเบิลทีวี	
ศ/ 23-04-47			บจก.แฮปปี้โฮมเคเบิลทีวี
จ/ 26-04-47	บจก.ซันไซด์ เอนเตอร์เทนเมนต์		
พ/ 28-04-47	บจก.โกลเดนแซนแนลเคเบิลทีวี		บจก.ไทยซูนเคเบิลทีวี
ศ/ 30-04-47		บจก.ไทยซูนเคเบิลทีวี	

ที่มา : กองงานกิจการวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์แห่งชาติ

ตารางที่ 4.2 ตารางการปฏิบัติหน้าที่ตรวจสอบรายการทั้งในและนอกเวลาราชการประจำเดือน

เมษายน 2547

ผู้ปฏิบัติ	ดวงเดือน รังสิกุล		ศากุน หลักกำจร		ราตรี จันทร์เพ็ญ	
	วัน/เดือน/ปี	08.30-16.30	16.30-24.00	08.30-16.30	16.30-24.00	08.30-16.30
1/04/47	UBC11	UBC11	UBC10	UBC10	UBC7	UBC7
2/04/47	UBC15	UBC15	UBC14	UBC14,13	UBC12,13	UBC12
3/04/47	UBC20	UBC20	UBC18	UBC18,17	UBC16,17	UBC16
4/04/47	UBC24	UBC24	UBC23	UBC23,22	UBC21,22	UBC21
5/04/47	UBC30	UBC30	UBC27	UBC27,26	UBC25,26	UBC25
6/04/47	UBC36	UBC36	UBC33	UBC33,32	UBC31,32	UBC31
7/04/047	UBC42	UBC42	UBC39	UBC39,38	UBC37,38	UBC37
8/04/47	UBC49	UBC49	UBC48	UBC48,44	UBC43,44	UBC43
9/04/47	UBC55	UBC55	UBC54	UBC54,53	UBC50,53	UBC50
10/04/47	TTV2	TTV2	TTV1	TTV1,UBC60	UBC58,60	UBC58
11/04/47	UBC11	UBC11	UBC10	UBC10	UBC7	UBC7
12/04/47	UBC15	UBC15	UBC14	UBC14,13	UBC12,13	UBC12
13/04/47	UBC20	UBC20	UBC18	UBC18,17	UBC16,17	UBC16
14/04/47	UBC24	UBC24	UBC23	UBC23,22	UBC21,22	UBC21
15/04/47	UBC30	UBC30	UBC27	UBC27,26	UBC25,26	UBC25
16/04/47	UBC36	UBC36	UBC33	UBC33,32	UBC31,32	UBC31
17/04/47	UBC42	UBC42	UBC39	UBC39,38	UBC37,38	UBC37
18/04/47	UBC49	UBC49	UBC48	UBC48,44	UBC43,44	UBC43
19/04/47	UBC55	UBC55	UBC54	UBC54,53	UBC50,53	UBC50
20/04/47	TTV2	TTV2	TTV1	TTV1,UBC60	UBC58,60	UBC58
21/04/47	UBC11	UBC11	UBC10	UBC10	UBC7	UBC7
22/04/47	UBC15	UBC15	UBC14	UBC14,13	UBC12,13	UBC12
23/04/47	UBC20	UBC20	UBC18	UBC18,17	UBC16,17	UBC16
24/04/47	UBC24	UBC24	UBC23	UBC23,22	UBC21,22	UBC21
25/04/47	UBC30	UBC30	UBC27	UBC27,26	UBC25,26	UBC25
26/04/47	UBC36	UBC36	UBC33	UBC32,33	UBC31,32	UBC31

ตารางที่ 4.2 ตารางการปฏิบัติหน้าที่ตรวจสอบรายการทั้งในและนอกเวลาราชการประจำเดือน
เมษายน 2547 (ต่อ)

ผู้ปฏิบัติ	ดวงเดือน รังสิกุล		ศากุน หลักกำจร		ราตรี จันทรเพ็ญ	
	วัน/เดือน/ปี	08.30-16.30	16.30-24.00	08.30-16.30	16.30-24.00	08.30-16.30
27/04/47	UBC49	UBC49	UBC39	UBC39,38	UBC37,38	UBC 37
28/04/47	UBC55	UBC55	UBC54	UBC54,53	UBC50,53	UBC 50
29/04/47	TTV2	TTV2	TTV1	UBC 60	UBC58,60	UBC 58
30/04/47	UBC 24	UBC 60	UBC 60	UBC 24	UBC 20	UBC 23

ที่มา (กองงานกิจการวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์แห่งชาติ .กรมประชาสัมพันธ์, 2547.)

จากตารางดังกล่าวข้างต้นแสดงให้เห็นว่า บุคลากรของ กกช. แต่ละคนจะต้องทำหน้าที่ในการตรวจพิจารณาเนื้อหารายการในแต่ละวันตลอด 24 ชั่วโมง ซึ่งในทางปฏิบัตินั้นเจ้าหน้าที่คงไม่สามารถตรวจพิจารณาเนื้อหารายการได้ครบถ้วนตามตารางดังกล่าวข้างต้น

กกช.และหน้าที่ตามกฎหมายกระทรวงต่อการตรวจสอบยูบีซี

ตามระเบียบว่าด้วยวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ พ.ศ. 2535 ได้กำหนดอำนาจหน้าที่ของ กกช. ไว้หลายประการดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น และหน้าที่ที่สำคัญประการหนึ่งก็คือ การกำหนดเกณฑ์ในการกำกับดูแลด้านเนื้อหารายการ

เกณฑ์การตรวจพิจารณาเนื้อหารายการของ กกช.

ปัจจุบัน กกช. ใช้ข้อกำหนดตามกฎหมายฉบับที่ ๑๔ เป็นหลักในการตรวจพิจารณาเนื้อหารายการของสถานีโทรทัศน์ทุกแห่งทั่วประเทศ ซึ่งประกอบด้วยเนื้อหาสาระดังนี้

“รายการต่าง ๆ ที่จะออกอากาศผ่านทางสถานีโทรทัศน์ทั้งระบบ Free TV และ Cable TV ได้นั้น จะต้องมิใช่เนื้อหาการเป็นไปตามกฎหมายฉบับที่ ๑๔ (พ.ศ. ๒๕๓๗) หมวด ๓ การควบคุมด้านรายการ ซึ่งมีใจความดังนี้”

ข้อ ๑๖ รายการที่ออกอากาศโดยส่งทางวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ได้จะต้อง

- (๑) ไม่เป็นการแสดงออกซึ่งอาชญากรรมกระเทือนหรือดูหมิ่นต่อสถาบันกษัตริย์ รวมถึงประมุขของประเทศอื่น ๆ ด้วย
- (๒) ไม่เป็นการแสดงออกโดยจงใจก่อให้เกิดการดูหมิ่นเหยียดหยามประเทศชาติ รัฐบาล เจ้าหน้าที่ของรัฐหรือกลุ่มชนใด
- (๓) ไม่เป็นการแสดงที่ลบหลู่ เหยียดหยาม หรือนำความเสื่อมเสียมาสู่ศาสนาใด หรือไม่เคารพต่อปูชนียบุคคล ปูชนียสถาน หรือปูชนียวัตถุ
- (๔) ไม่เป็นการแสดงที่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยของประชาชน ก่อให้เกิดการแตกความสามัคคีระหว่างคนในชาติ หรือกระเทือนต่อสัมพันธ์ไมตรีระหว่างประเทศ
- (๕) ไม่เป็นการแสดงที่ขัดต่อศีลธรรม วัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงามของชาติ
- (๖) ไม่เป็นการแสดงออกทางการเมือง ซึ่งอาจเป็นการบ่อนทำลาย หรือกระเทือนต่อความมั่นคงปลอดภัยของประเทศ
- (๗) ไม่เป็นการแสดงออกทางการเมืองร้ายหรือลามกอนาจาร
- (๘) ไม่เป็นการแสดงออกถึงความทารุณโหดร้าย ขาดมนุษยธรรม ปาเถื่อนหรืออุจาดแก่ผู้ฟังและผู้ชม
- (๙) ไม่เป็นการแสดงออกถึงเรื่องเพื่อเจ้า หลอกลวง ไร้สาระ ซึ่งอาจชักจูงให้ประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กและเยาวชนหลงเชื่ออย่างมกมาย
- (๑๐) ไม่เป็นการแสดงออกถึงพฤติกรรมของผู้ร้ายซึ่งผิดธรรมดา อันอาจเป็นเหตุชักจูงหรือส่งเสริมให้เกิดอาชญากรรมยิ่งขึ้น (กฎหมายวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์, กรมประชาสัมพันธ์, 2538.)

รายการทุกรายการที่ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์ทุกระบบจะต้องมีเนื้อหารายการเป็นไปตามเกณฑ์ดังกล่าวข้างต้นและจะต้องไม่ขัดต่อหลักเกณฑ์ข้อใดข้อหนึ่ง รายการนั้น ๆ จึงจะสามารถออกอากาศได้อย่างเสรี

แนวทางปฏิบัติของสถานีวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์และเคเบิลทีวี ตามกฎกระทรวงฉบับที่ 14 (พ.ศ.2537) ข้อ 16(5) (7) (8)

แม้สื่อวิทยุกระจายเสียงและสื่อวิทยุโทรทัศน์จะต้องควบคุมเนื้อหารายการของแต่ละสถานีให้อยู่ภายใต้เกณฑ์ที่ กกช. กำหนด แต่หากพิจารณาแล้วจะพบว่าสาระสำคัญในกฎกระทรวงฉบับดังกล่าวข้างต้นเป็นข้อกำหนดอย่างกว้าง ๆ จึงขึ้นกับการตีความตามดุลยพินิจของแต่ละบุคคล ไม่มีข้อความที่บ่งชี้หรือกำหนดความหมายที่ชัดเจนหรือตายตัว ด้วยเหตุนี้ กกช. จึงจำเป็นต้องกำหนดขอบเขตในการปฏิบัติโดยแยกตามประเภทของสื่อเพื่อเป็นแนวทางให้แต่ละสถานี สามารถดำเนินงานได้อย่างถูกต้องและตรงตามเป้าหมายที่ กกช. วางไว้ (เอกสารประกอบในภาคผนวก)

จากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ พบว่าสาระสำคัญของกฎกระทรวงฉบับที่ 14 หมวด 3 ด้านการควบคุมรายการ สามารถจำแนกลักษณะของรายการที่ออกอากาศได้นั้นจะต้องไม่มีเนื้อหาสาระในลักษณะ 3 ประการกว้าง ๆ ดังนี้

1. การแสดงออกไปในทางลามกอนาจาร
2. การแสดงออกถึงความทารุณโหดร้ายขาดมนุษยธรรม
3. การชี้้นำเรื่องที่มีผลกระทบต่อศีลธรรมและวัฒนธรรมอันดีงาม

ข้อปฏิบัติสำหรับฟรีทีวีและเคเบิลทีวีในเรื่องการแสดงออกไปในทางลามกอนาจาร

ด้านภาพ

1. จะต้องไม่มีภาพโป๊และเปลือย เช่นภาพชายหญิงไม่สวมเสื้อผ้า หรือนุ่งน้อยห่มน้อย สวมใส่เสื้อผ้ารัดรูปที่มีเนื้อผ้าโปร่งบาง จนเห็นอวัยวะต้องห้าม ซึ่งได้แก่ถัน (หน้าอก) หรืออวัยวะเพศ หรือก้นอย่างชัดเจน

2. ภาพหญิงหรือชายที่แสดงกริยา อากาารที่ไม่สมควร เช่นส่อเจตนา หรือเชิญชวนให้เกิดความต้องการทางเพศ หรือนำเสนอเรื่องเพศนานเกินไป เช่นภาพผู้หญิงกำลังอาบน้ำแล้วดูบไล้ไปตามส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย เมื่อมาถึงบริเวณหน้าอกหรือขาอ่อนก็งใจหยุดมือไว้หรือเคลื่อนไหวอย่างช้า ๆ ให้ผู้ชมนี้ภาพตาม หรือบางครั้งอาจเป็นภาพเงาที่เห็นส่วนโค้งส่วนเว้าของผู้หญิงแต่แสดงกริยายั่วยวน มีการเดินประกอบท่าทางโยกย้ายสายสะโพกส่อเจตนาไปในเรื่องเพศ หรือเป็นภาพถ่ายที่เห็นอวัยวะต้องห้าม

3. นอกจากนี้จะต้องไม่มีภาพบุคคลกลุ่มรักร่วมเพศ หรือพวกวิปริตทางเพศ ที่แสดงออกในทางเชยชวน ชักจูงให้ผู้ชมคล้อยตาม หรือนิยมชมชอบในพฤติกรรมทางเพศที่ผิดธรรมชาติ
4. จะต้องไม่มีภาพที่สื่อไปในทางอนาจารต่อเด็กทั้งหญิงและชาย
5. ต้องไม่มีภาพเล่าโลมหรือกอดจูบก้นอย่างดูตมที่ต่อเนื่องและนานจนเกินไปจนทำให้ผู้ชมเข้าใจผิดว่ากำลังจะมีฉากที่แสดงการมีเพศสัมพันธ์หรือกำลังมีเพศสัมพันธ์กันอยู่
6. ต้องไม่มีภาพเล่าโลมของกลุ่มรักร่วมเพศ พวกวิปริตทางเพศทั้งคนและสัตว์
7. สำหรับภาพศิลปะนั้นอนุโลมให้มีได้แต่ควรจะเป็นภาพพระยะไกลหรือไม่ควรเห็นได้ชัดเจน ไม่ควรมีภาพที่เน้นจนเห็นอวัยวะเพศของคนและสัตว์อย่างโจ่งแจ้ง
8. ภาพที่ห้ามทุกกรณีโดยไม่มีข้อยกเว้นคือ ภาพการมีเพศสัมพันธ์

ข้อยกเว้น

1. รายการสารคดีหรือภาพยนตร์ที่เกี่ยวกับชนพื้นเมือง วัฒนธรรมประเพณีของชาวเผ่าต่าง ๆ แต่จะต้องไม่สื่อเจตนาให้ผู้ชมรู้สึกได้ว่าเป็นการเชยชวน หรือยั่วยุให้เกิดความรู้สึกทางเพศ
2. ภาพประกอบการบรรยายทางวิชาการ อนุโลมให้เห็นได้ตามความเหมาะสม ทั้งนี้ต้องระวังไม่ให้ภาพที่ปรากฏมีเจตนายั่วยุให้เกิดอารมณ์เพศหรือภาพที่สื่อออกซึ่งความวิปริตทางเพศ

ด้านเสียง

1. ต้องไม่มีเสียงประกอบหรือเสียงใด ๆ ที่สื่อให้เห็นว่าจะมีการแสดงการมีเพศสัมพันธ์ไม่ว่าคนกับคน หรือว่าคนกับสัตว์
2. สำหรับในเชิงวิชาการ ให้พูดได้ในแง่เพศศึกษาเท่านั้นแต่ห้ามบรรยายถึงขั้นตอนการมีเพศสัมพันธ์และให้อยู่ในกรอบแห่งวัฒนธรรมไทย

ด้านเนื้อเรื่อง

1. ต้องไม่มีการนำเรื่องเพศมาเป็นเนื้อหาหลักของเรื่องหรือนำมาดำเนินเรื่อง หากจะมีก็ควรเป็นด้านวิชาการ

ด้านการแต่งกาย

1. พิธีกรและผู้ร่วมรายการจะต้องแต่งกายสุภาพ ไม่สวมเสื้อใต้น้อยชิ้น ผ้าที่มีเนื้อบางเบา โปร่งใสหรือรัดรูป จนมองเห็นส่วนโค้งส่วนเว้าอย่างชัดเจน

ข้อปฏิบัติสำหรับพิธีทีวีและเคเบิลทีวีในเรื่องการส่งออกถึงความทารุณโหดร้ายขาดมนุษยธรรม

ด้านภาพ

1. ต้องไม่มีภาพที่แสดงออกที่วิตถาร ซาดิสต์ ก้าวร้าว รุนแรง
2. ต้องไม่มีภาพการเรียงคิวข่มขืนเด็ก การกระทำที่ทารุณต่อสตรี เด็กและคนชรา
3. ต้องไม่มีภาพข่าวโคลสอัพและภาพถ่ายทุกระยะของใบหน้าผู้ตาย หรือภาพที่เห็นร่องรอยการบาดเจ็บหรือสภาพศพที่น่าดู
4. ต้องไม่มีภาพโคลสอัพและภาพทุกระยะที่แสดงวิธีการฆ่า เช่นการแขวนคอ ชำแหละศพ การจับกดน้ำ การทรมาน การเขียนดี การชกต่อยตามส่วนต่าง ๆ ของร่างกายและการกระทำทารุณด้วยวิธีการต่าง ๆ
5. ต้องไม่มีภาพโคลสอัพและภาพที่แสดงให้เห็นการใช้ของมีคมอย่างต่อเนื่อง เช่น การใช้มีดโกน การใช้มีดปาด การเชือดคอ การกรีดหรือเสียบที่ส่วนใดส่วนหนึ่งของร่างกาย
6. ต้องไม่มีภาพโคลสอัพหรือภาพการจ่อยิ่งในระยะประชิด เช่นการใช้ปืนจ่อยับ การอมปากกระบอกปืน การลั่นไก การจ่อยิ่งซ้ำแล้วซ้ำอีก อย่างโหดเหี้ยม
7. ต้องไม่มีภาพการบรรยายทางวิชาการที่แสดงวิธีการชำแหละศพ ชิ้นส่วนศพและอวัยวะภายในที่ชัดเจนจนเป็นที่น่าสยดสยองหรืออุจาดตา

8. ต้องไม่นำเสนอภาพข่าวหรือภาพประกอบรายการที่แสดงสภาพคนที่ถูกฆ่าโดยการฆ่าเหาะศพ ชิ้นส่วนศพและอวัยวะต่าง ๆ อย่างชัดเจนจนเป็นที่น่าสยดสยองหรืออูจาด

9. ต้องไม่นำเสนอภาพทำร้ายร่างกายตนเอง

10. ห้ามไม่ให้มีภาพโคลสอัพหรือภาพโฆษณาการใช้ของมีคมชนิดอื่นที่ไม่ใช่อาวุธที่อาจแทงทะลุสิ่งของได้ แท่ง ปาด เชือด หรือกรีดสิ่งของที่มีลักษณะแข็งและนำไปสู่การนำสิ่งของนั้น ๆ มาใช้กับมนุษย์ เช่น การใช้ปากกาหมึกซึม หรือส้อม ที่อาจนำมาเป็นอาวุธทำร้ายกันได้

ด้านเนื้อเรื่อง / การดำเนินเรื่อง

1. ต้องไม่มีการแสดงออกของผู้ร้ายในลักษณะที่ผิดธรรมชาติหรือแสดงถึงความวิปริตของอารมณ์และจิตใจ ทำร้ายผู้อื่นในลักษณะหรือวิธีการที่รุนแรง ไร้เหตุผล

2. ต้องไม่นำเสนอการแสดงออกถึงความโหดเหี้ยม ทารุณ อาฆาต พยาบาท ล้างแค้นและจองเวรกัน อย่างรุนแรง

3. ต้องไม่แสดงออกถึงความก้าวร้าวรุนแรง ขาดความมีสัมมาคารวะ เช่น ลูกด่าว่าพ่อแม่ นักเรียนด่าว่าครู หรือการทะเลาะตบตีกันและใช้คำพูดหยาบคายมาด่าทอกัน

4. ต้องไม่มีภาพการล่าสัตว์ที่แสดงให้เห็นถึงความโหดร้ายทารุณ รวมถึงการทำร้ายระหว่างสัตว์ใหญ่กับสัตว์เล็ก ที่แสดงให้เห็นความทารุณโหดร้ายที่เกินขอบเขต

5. ต้องไม่มีเนื้อหาที่มุ่งเน้นไปในทางทำลายชื่อเสียง ทำลายภาพลักษณ์ของประเทศ ไม่นำเสนอเรื่องราวที่มีเนื้อหาที่กระตุ้นให้เกิดอารมณ์เพศหรือปลุกฝังให้เด็กและเยาวชนขาดหลักมนุษยธรรม ศีลธรรมที่ดีและอาจเกิดปัญหาอาชญากรรมตามมาได้

ข้อปฏิบัติสำหรับฟรีทีวีและเคเบิลทีวีด้านการขึ้นนำเรื่องที่กระทบต่อศีลธรรมและวัฒนธรรมอันดีงาม

ด้านภาพ

1. ต้องไม่นำเสนอภาพสถานเริงรมย์ที่มีลักษณะเป็นแหล่งมั่วสุมของอบายมุข

2. ห้ามนำเสนอภาพเด็กหญิงและเด็กชาย แสดงท่าทางคว่ำหน้าหรือเชิงคู่รัก คู่สามีภรรยาเลียนแบบผู้ใหญ่

3. ห้ามมีการโฆษณาสุราในทำนองโน้มน้าวให้ผู้ชมเกิดความอยากลอง หรือเห็นดีเห็นงามไปกับค่านิยมที่ไม่เหมาะสม หรืออาจมีผลต่อจิตใจ โดยเฉพาะผู้ชมที่เป็นเด็กและเยาวชน

4. ต้องไม่โฆษณาสินค้าหรือผลิตภัณฑ์บางชนิดไปในทางที่ไม่เหมาะสมไม่ควร เช่น ชุดชั้นใน ถูยงอนามัย หรือยาคุมกำเนิด เป็นต้น

5. ต้องไม่มีเนื้อหาที่อาจกระทบกระเทือน ดูหมิ่นเหยียดหยามสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ประเทศเพื่อนบ้านหรือประเทศอื่น ตลอดจนรัฐบาลและกลุ่มชนใด ๆ รวมทั้งศาสนาทุกศาสนา

6. ต้องไม่มีภาพที่แสดงออกถึงความขัดแย้ง ต่อต้านศาสนา วัฒนธรรม ประเพณีอันดี หรือเป็นการโฆษณาที่แสดงให้เห็นถึงการดูหมิ่นเหยียดหยาม บุคคล ลัทธิ ศาสนา ความเชื่อ วัฒนธรรม บุคคลหรือองค์กร หรือมีเจตนาละเมิดทั้งภายในชาติและต่อประเทศอื่น

7. ต้องไม่นำเสนอภาพที่เป็นแสดงออกซึ่งการขาดความเคารพยกย่องสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ ทั้งในชาติและประเทศอื่น

8. ต้องใช้นางแบบหรือนางแบบโฆษณาสินค้าที่เหมาะสม เช่นไม่ควรนำเด็กที่อายุต่ำกว่า 15 ปี มาเป็นนางแบบโฆษณาชุดชั้นในหรือผงซักฟอก เป็นต้น

9. ต้องไม่นำเสนอภาพการเสพสิ่งเสพติด ของมีนเมา เช่น ยาเสพติดประเภทต่าง ๆ บุหรี่ หรือเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ อันจะเป็นแบบอย่างที่ไม่ดีสำหรับเด็กและเยาวชน

ข้อยกเว้น

1. เครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์น้อยกว่า 15 ดีกรี สามารถโฆษณาได้
2. สุราสามารถออกอากาศได้ตั้งแต่เวลา 22.00 น. จนถึงเวลา 05.00 น. ด้านภาพและเสียงเพลงในมิวสิควีดีโอ

3. ต้องไม่นำเสนอเพลงที่มีเนื้อหาหรือเรื่องราวประกอบเพลงที่เกี่ยวกับเมียน้อย เมียนางในลักษณะเชิญชวนให้เป็นหรือยอมเป็นเมียน้อยเพื่อแลกกับเงินทองและความสุขสบาย โดยไม่คำนึงถึงหลักศีลธรรม
4. ต้องไม่โฆษณาสินค้าบางชนิดโดยไม่คำนึงถึงศีลธรรมและวัฒนธรรมประเพณีอันดีงาม เพราะอาจมีผลต่อความนึกคิดและทัศนคติของผู้ชม ก่อให้เกิดความโหดร้ายในจิตใจ เช่น การกระทำที่ทารุณโหดร้ายเพื่อจะข่มขืนกระทำชำเราหรือทำอนาจาร
5. ต้องไม่มีการโฆษณาประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนรู้สิทธิในเรื่องอาหารและยาโดยใช้ความรุนแรงเข้ามาแก้ปัญหาแทนการใช้วิธีการอย่างรอบคอบ เช่น การทำลายวัตถุระเบิดและกระสุนปืนต่อเป้าหมายที่เป็นบ้านเรือนและหุ่นจำลองมนุษย์
6. ต้องไม่มีภาพที่แสดงออกในลักษณะที่เป็นลัทธิหรือมีความวิปริตทางเพศ
7. ต้องไม่มีภาพการเล่นการพนันหรือเน้นวิธีการเล่นจนเห็นได้อย่างชัดเจน
8. ต้องไม่แสดงให้เห็นภาพในระยะใกล้ของกล่องยาที่ตัวละครใช้ในการฆาตกรรมหรือฆ่าตัวตาย
9. ต้องไม่มีการออกอากาศภาพสัมภาษณ์ความคิดเห็นของบุคคลที่แสดงความเห็นใจหรือเห็นดีไปกับคนที่แก้ปัญหาด้วยการฆ่าตัวตาย³

เป็นที่น่าสังเกตว่าเพราะเหตุที่ กกช. ต้องกำกับดูแลทั้งโทรทัศน์ในระบบฟรีทีวีและเคเบิลทีวี ดังนั้นเกณฑ์ที่ใช้ในการตรวจพิจารณาจึงใช้เกณฑ์ที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน ซึ่งในความเป็นจริงนั้น รายการที่ออกอากาศทางโทรทัศน์ระบบเคเบิลทีวีน่าที่จะมีเกณฑ์ที่แตกต่างออกไป โดยเฉพาะสถานีโทรทัศน์ยูบีซี เนื่องจากรายการที่ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์ยูบีซีนั้นเป็นรายการที่สั่งซื้อ

³เอกสารประกอบการสัมมนาการควบคุมคุณภาพก่อนออกอากาศ (ฝ่ายตรวจสอบวิทยุโทรทัศน์ ทีมตรวจสอบเคเบิลทีวี กองงาน กกช., กรมประชาสัมพันธ์, 2542) หน้า 1-15.

มาจากต่างประเทศเป็นส่วนใหญ่ รายการจึงมีความหลากหลายทั้งทางด้านรูปแบบ และเนื้อหาซึ่งเป็นสิ่งที่จำเป็นต้องมีความแตกต่างจากโทรทัศน์ระบบพรีทีวีที่รายการส่วนใหญ่เป็นรายการที่ผลิตภายในประเทศ ผู้ผลิตมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมเป็นอย่างดี ซึ่งทำให้ กกช.สามารถควบคุมเนื้อหารายการได้ง่ายกว่า อย่างไรก็ตาม กกช.ก็ยังคงใช้เกณฑ์ดังกล่าวในการการควบคุมเนื้อหาการของยูบีซีเช่นกัน

ลักษณะการกำกับดูแลยูบีซีของ กกช.

ปัจจุบันยูบีซีอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของทีมวิทยุโทรทัศน์ระบบบอกรับสมาชิก กลุ่มตรวจสอบ 4 กองงาน กกช. ซึ่งมีหน้าที่ความรับผิดชอบคือ การดำเนินการกำกับดูแลและติดตามตรวจสอบ (Monitor) ด้านรายการของยูบีซี โดยการกำกับดูแลจะแบ่งได้ 3 ลักษณะ คือ

1.เจ้าหน้าที่ทีมวิทยุโทรทัศน์ระบบบอกรับสมาชิก ได้แก่ คุณดวงเดือน รังสิกุล, คุณศากุน หลักกำจร, คุณราตรี จันทรเพ็ญ และคุณจีระนันท์ ตันวงศ์वाल ทำหน้าที่ตรวจพิจารณาเนื้อหารายการที่ต้องการโดยการตรวจสอบทางมอนิเตอร์

2.ดำเนินการตรวจสอบเนื้อหารายการตามที่ได้รับเรื่องร้องเรียนจากผู้ชมที่บ้านที่แจ้งมายังทีมตรวจสอบวิทยุโทรทัศน์ระบบบอกรับสมาชิก (Postcensor) ซึ่งคุณดวงเดือน รังสิกุล ได้ให้สัมภาษณ์ว่า

“ โดยมากคนดูเขามักจะโทรฯมาที่เรามากกว่าที่จะทำจดหมายเข้ามา เพราะว่ามันเร็ว พอเขาโทรฯ เข้ามา เราก็จะถามรายละเอียดว่าคุณดูของไหน เรื่องอะไร ตอนไหน แล้วเราก็ไปดูว่าเรื่องเนี่ยฉายเมื่อไหร่ ก็ได้ตารางการออกอากาศนี้ละเป็นตัวช่วยที่สำคัญเลย ถ้าเราไม่มีตารางออกอากาศเนี่ยเราจะกำกับดูแลไม่ได้เลย เพราะไม่รู้ว่ามันจะ Rerun อีกที่เมื่อไหร่ แต่ก็ไม่ใช่ว่าพอเขาโทรฯ มาบอกว่าเรื่องนั้นเรื่องนี้มีปัญหา เราก็จะจัดการเลยนะ เราต้องมาพิจารณาดูเอง ด้วยว่ามันจริงอย่างที่เขาโทรมาบอกหรือเปล่า ถ้ามีมูลเราก็จะตัดเตือนไป แต่ถ้าเราดูแล้ว โอ๊ยคุณคิดไปเอง คิดมากไปแล้ว เราก็ปล่อยไป

คืออยากจะบอกนะว่า การเซ็นเซอร์เนี่ย มันไม่มีกฎเกณฑ์ตายตัวหรอกนะ ไม่มีแบบที่ว่าผิดปะะ ๆ ถูกปะะ ๆ หรือก กฎกระทรวงก็เป็นแค่คัมภีร์หรือคู่มือที่ให้นำทางอย่างกว้าง ๆ เท่านั้น นอกนั้นเป็นดุลยพินิจ คือมันต้องอาศัยประสบการณ์เลยละนะคะ “

(ดวงเดือน รังสิกุล สัมภาษณ์ 7 เมย. 2547)

3. การตรวจพิจารณาโดยไม่ใช้เกณฑ์ตามกฎกระทรวงฉบับที่ 14 แต่เป็นลักษณะการขอความร่วมมือเป็นวาระ ๆ ตามนโยบายของรัฐบาล เช่น การขอความร่วมมือจากสื่อในการรณรงค์โครงการงดสูบบุหรี่ การตรวจสอบในลักษณะนี้จะไม่บดบังโทษเนื่องจากเป็นการขอความร่วมมือจากสถานี ฯ ซึ่งไม่ใช่กฎระเบียบที่ต้องปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด ดังนั้นจึงอาจผ่อนผันได้บ้าง หากทางสถานี ฯ จะไม่ปฏิบัติตามได้ทั้งหมด

กระบวนการในการกำกับดูแลยูบีซี

ในขณะที่ยูบีซีมีช่องรายการจำนวนมากและออกอากาศตลอด 24 ชั่วโมง ดังนั้นปริมาณรายการที่ออกอากาศในแต่ละวันจึงมีจำนวนมาก เมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนบุคลากรของทีมีวิทยุโทรทัศน์ระบบบอกรับสมาชิก กลุ่มตรวจสอบเคเบิลทีวี ซึ่งมีอยู่อย่างจำกัด อีกทั้งยังต้องปฏิบัติภารกิจอื่น ๆ ประจำวันนอกเหนือจากการติดตามตรวจสอบเนื้อหารายการ ดังนั้นทีมงานตรวจสอบเคเบิลทีวี จึงมีกระบวนการในการกำกับดูแลยูบีซี ดังนี้

1. การวางแผน

จากการศึกษาพบว่า ในขั้นตอนนี้จะเป็นการกำหนดวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายในการตรวจสอบ ซึ่งคุณดวงเดือนได้ให้สัมภาษณ์ว่า

“งานของเราในขั้นตอนนี้ซึ่งเป็นขั้นตอนแรกในการกำกับดูแล ก็คือเราจะกำหนดวัตถุประสงค์ ซึ่งหลักใหญ่ ๆ ที่สำคัญก็คือ เพื่อให้ผู้ช่วยรับชมรายการที่มีสาระประโยชน์ ไม่เป็นพิษเป็นภัย โดยเฉพาะไอ้หนูที่นั่งดูอยู่หน้าจอโทรทัศน์ เราต้องทำหน้าที่แทนผู้ปกครอง ทำหน้าที่เป็นตัวแทนของรัฐบาลที่จะกดดันไม่ให้รายการเป็นอันตรายกับคนดู ซึ่งสำคัญที่สุด”(ดวงเดือน รั้งสิกุล สัมภาษณ์ 7 เมษายน 2557)

เมื่อกำหนดวัตถุประสงค์เรียบร้อยแล้ว ก็จะเป็นการกำหนดรูปแบบในการตรวจสอบ ซึ่งมีอยู่ด้วยกัน วิธีคือ

1.1 การสุ่มตรวจ ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 รูปแบบคือ

1.1.1 การสุ่มตรวจเชิงรุก

ดังที่กล่าวมาแล้วว่า เนื่องจากยूपีซีมีช่องรายการจำนวนมากและออกอากาศตลอด 24 ชั่วโมง ดังนั้นจึงเป็นการยากที่เจ้าหน้าที่ผู้ทำการตรวจพิจารณาจะสามารถตรวจสอบเนื้อหารายการทุกรายการได้ทั้งหมด แม้จะมีการกำหนดตารางเวรในการตรวจพิจารณารายการดังตารางที่ 4.1 และ 4.2 แต่ในทางปฏิบัตินั้น เจ้าหน้าที่คงไม่สามารถที่จะทำการตรวจพิจารณาเนื้อหารายการได้ตลอด 24 ชั่วโมงตามตารางที่กำหนด ดังนั้นการตรวจพิจารณาจึงใช้ลักษณะของการสุ่มตรวจโดยกำหนดระยะเวลาในการตรวจสอบดังนี้คือ ในเวลาราชการ 08.30-16.30น. จะต้องทำการตรวจสอบเนื้อหารายการให้ได้ 4 ชั่วโมง และนอกเวลาราชการตั้งแต่ 16.31 – 24.00น. เจ้าหน้าที่จะทำการสุ่มตรวจพิจารณาเนื้อหารายการให้ได้อีก 2 ชั่วโมง ดังนั้นใน 1 วัน เจ้าหน้าที่จะต้องตรวจพิจารณาเนื้อหารายการให้ได้คนละ 6 ชั่วโมง

1.1.2 การสุ่มตรวจเชิงรับ

ดังได้กล่าวมาแล้วว่านอกจากการควบคุมเนื้อหารายการโดยการจัดตารางเวร กำหนดผู้รับผิดชอบในการสุ่มตรวจรายการต่าง ๆ ของสถานีโทรทัศน์ยूपีซีในแต่ละช่องรายการแล้ว การรับเรื่องราวร้องเรียนจากผู้ชมทางบ้านและดำเนินการตรวจสอบก็เป็นอีกวิธีหนึ่งที่ทางทีมตรวจสอบเคเบิลทีวีใช้ในการกับดูแลเนื้อหารายการ ซึ่งในทางปฏิบัตินั้นคุณดวงเดือน ได้กล่าวว่า ผู้ชมทางบ้านจะโทรศัพท์เข้ามาที่หมายเลข 02 -6182323 ต่อ 1818 และ 1809 ซึ่งเป็นหมายเลขโทรศัพท์ของทีมตรวจสอบเคเบิลทีวี พร้อมกับแจ้งรายละเอียดเกี่ยวกับรายการที่ต้องการให้ตรวจสอบ ซึ่งโดยปกติผู้ร้องเรียนจะไม่นิยมแจ้งชื่อ เมื่อได้รับรายละเอียดเกี่ยวรายการนั้น ๆ ซึ่งได้แก่ ชื่อเรื่อง ประเภทของรายการ วันเวลาและช่องรายการที่ออกอากาศ ทีมตรวจสอบเคเบิลทีวีก็จะดำเนินการตรวจสอบรายการดังกล่าว หากรายการนั้น ๆ มีเนื้อหารายการที่ฝ่าฝืนหรือขัดต่อหลักเกณฑ์ตามที่กฎหมายหรือ กกช. กำหนดไว้ ตามข้อกำหนดที่กล่าวมาแล้ว (ดูจากหน้า 53-54) ก็จะดำเนินการกับทางยूपีซี โดยมีการแจ้งเตือนทางโทรศัพท์ในเบื้องต้น หากยังมีการฝ่าฝืนก็จะดำเนินการตามขั้นตอน ซึ่งผู้วิจัยจะได้กล่าวถึงในหัวข้อการดำเนินการและบทลงโทษ

1.2 การกำหนดตารางเวรและจัดเจ้าหน้าที่ดำเนินการตรวจสอบ

การจัดตารางเวรแบ่งช่องรายการที่แต่ละคนจะต้องตรวจพิจารณา เป็นการช่วยให้เจ้าหน้าที่ที่มีอยู่อย่างจำกัด สามารถตรวจสอบเนื้อหารายการได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะการจัดตารางเวรจะทำให้เจ้าหน้าที่ได้ตรวจสอบรายการจากช่องต่าง ๆ กันโดยไม่ต้องหวังว่าจะตรวจพิจารณารายการเดียวกัน เป็นการช่วยไม่ให้เกิดการทำงานซ้ำซ้อนและทำให้ปริมาณงานที่ทำได้ในแต่ละวันเพิ่มมากขึ้นด้วย

1.3 การตัดเทปรายการที่ต้องการตรวจสอบโดยเจ้าหน้าที่ของทีมตรวจสอบ

ในบางโอกาสที่เจ้าหน้าที่ผู้ตรวจสอบไม่สามารถตรวจพิจารณารายการได้ตามเวลาที่ออกอากาศ การตัดเทปรายการที่ต้องการตรวจสอบเป็นการช่วยให้เจ้าหน้าที่สามารถปฏิบัติภารกิจอื่นที่สำคัญหรือมีความเร่งด่วนได้โดยไม่เป็นการเสียเวลา หรือในกรณีที่รายการนั้นออกอากาศในเวลาที่ดีมาก ๆ การตัดเทปรายการไว้แล้วนำมาเปิดดู จึงเป็นวิธีการแก้ปัญหาบุคลากรที่มีอยู่อย่างจำกัดอีกทางหนึ่งของ กกช.

1.4 การขอเทปรายการจากทางสถานี ฯ ซึ่งวิธีนี้จะใช้ในกรณีที่ต้องการตรวจสอบรายการที่ไม่มีการออกอากาศซ้ำอีก (rerun)

1.5 การออกไปตรวจสอบที่สถานี ฯ ซึ่งวิธีนี้จะใช้กับเคเบิลทีวีอื่นที่เป็นเคเบิลทีวีรายย่อยที่ไม่มีการส่งสัญญาณตามสายในระยะทางไกลแบบยูบีซี ดังตัวอย่างจากตารางในหน้า 51 ซึ่งเจ้าหน้าที่ทีมตรวจสอบเคเบิลทีวีจะต้องไปตรวจสอบเนื้อหารายการที่ออกอากาศที่บริษัทเคเบิลทีวีรายย่อยอื่น ๆ ที่อยู่ในเขตกรุงเทพ ฯ และปริมณฑล ซึ่งจากการสัมภาษณ์คุณดวงเดือน ได้สรุปว่าในแต่ละเดือน ทางทีมตรวจสอบจะกำหนดตารางเวรของเจ้าหน้าที่แต่ละคนที่จะออกไปตรวจเนื้อหารายการที่บริษัทเคเบิลทีวีรายอื่น ๆ ที่ไม่มีการส่งสัญญาณตามสายมาที่ฝ่ายตรวจสอบ ดังนั้นจึงต้องกำหนดการออกไปสุ่มตรวจที่สถานี ฯ ซึ่งวันเวลาที่ออกไปตรวจสอบนั้น ทางบริษัทผู้ประกอบการเคเบิลทีวีจะไม่ทราบว่ ทีมตรวจสอบจะมาทำการตรวจสอบในวันเวลาใดทั้งนี้เพื่อมิให้ทางผู้ประกอบการมีการเตรียมการปกปิดเจ้าหน้าที่หากมีการเสนอขายรายการที่ฝ่าฝืนข้อกำหนดของ กกช.

ดังตัวอย่างตามหนังสือฉบับที่ นร. 1905/2552 ลงวันที่ 24 ต.ค.2544 ซึ่งมีใจความว่า ทาง กกช. ได้ตรวจสอบพบว่าบริษัทเคเบิลทีวีแห่งหนึ่ง ได้ดำเนินการส่งวิทยุโทรทัศน์ระบบบอกรับสมาชิกที่กรุงเทพฯ ได้ทำการแพร่ภาพรายการภาพยนตร์ประเภทยั่วยุคมารมณห์หรือลามกอนาจาร ซึ่งรับดาวเทียมจากต่างประเทศ โดยทีมงาน กกช. ได้ทำการตรวจสอบเมื่อวันที่ 6 ต.ค. 44 ที่บริเวณเขตป้อมปราบศัตรูพ่าย และพบว่ามีการจัดฉายภาพยนตร์ลามกจริง ซึ่งเป็นการดำเนินการบริการที่ฝ่าฝืนตามกฎหมายกระทรวงหมวด 3 ข้อ 16(5)(7) ซึ่งมีใจความว่า

ข้อ 16 รายการที่จะออกอากาศโดยส่งทางวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ได้จะต้อง

(5) ไม่เป็นการแสดงที่ขัดต่อศีลธรรม วัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีอันดี

งามของชาติ

(7) ไม่เป็นการแสดงออกทางยั่วยุคมารมณห์หรือลามกอนาจาร

ดังนั้นจึงขอให้ทางบริษัทเคเบิลทีวีแห่งหนึ่งระงับการออกอากาศรายการภาพยนตร์ดังกล่าวและปฏิบัติตามกฎระเบียบที่กำหนดอย่างเคร่งครัดหากมีการฝ่าฝืน กกช. จะดำเนินการตามกฎหมายต่อไป

เมื่อกำหนดวิธีการตรวจสอบแล้ว ก็กำหนดผู้รับผิดชอบและช่องรายการที่ทำการตรวจพิจารณา ดังตารางที่ 4.1

2.การดำเนินการและบทลงโทษ

ปัจจุบัน กกช. มีวิธีการปฏิบัติในด้านการควบคุมเนื้อหารายการโดยให้ยูบีซีส่งผังรายการที่จะออกอากาศ (U-Magazine หรือ U Guide) มาที่ฝ่ายตรวจสอบวิทยุโทรทัศน์ ซึ่งเป็นข้อกำหนดตามกฎหมายกระทรวงฉบับที่ 14 (พ.ศ.2537) ออกตามความในพระราชบัญญัติวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ พ.ศ.2498 หมวด 3 การควบคุมรายการ ข้อ (15) ซึ่งมีใจความดังนี้

ข้อ (15) ผู้รับใบอนุญาตจะต้องยื่นผังรายการที่จะออกอากาศในแต่ละเดือนต่อเจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาตหรือล่วงหน้าหนึ่งเดือนก่อนเริ่มจัดให้มีการออกอากาศ

เพื่อประโยชน์ในการควบคุมรายการให้เป็นไปโดยถูกต้องและเหมาะสม เจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาตอาจมีคำสั่งให้ผู้รับใบอนุญาตแสดงรายละเอียดเพิ่มเติม สำหรับรายการที่จะออกอากาศตามผังรายการหลักที่ยื่นตามวรรคหนึ่งตามที่เห็นสมควรเพื่อพิจารณาด้วยก็ได้ และใน

การนี้เจ้าพนักงานผู้ออกไปอนุญาตอาจให้คำแนะนำในการจัดทำผังรายการหลัก หรือมีข้อเสนอแนะให้ผู้รับใบอนุญาตพิจารณาแก้ไขปรับปรุงรายการที่จะออกอากาศตามผังรายการหลักเพื่อให้มีการปฏิบัติที่ถูกต้องด้วยก็ได้

ผู้รับใบอนุญาตจะออกอากาศรายการที่มีได้กำหนดไว้ในผังรายการหลักที่ยื่นตามวรรคหนึ่งมิได้ เว้นแต่จะได้แจ้งการเปลี่ยนแปลงผังรายการหลักพร้อมด้วยเหตุผลให้เจ้าพนักงานผู้ออกไปอนุญาตทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่ายี่สิบสี่ชั่วโมง หรือเป็นกรณีที่มีเหตุสุดวิสัยไม่อาจออกอากาศรายการตามที่กำหนดไว้ในผังรายการหลักได้ หรือเป็นการดำเนินการตามคำสั่งของทางราชการ โดยแจ้งให้เจ้าพนักงานผู้ออกไปอนุญาตทราบทันทีที่สามารถกระทำได้(กฎหมาย ระเบียบวิเทศุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์, กรมประชาสัมพันธ์, 2538.)

จากข้อกำหนดตามกฎหมายกระทรวงฉบับที่ 14 ข้างต้นยูบีซีจึงต้องส่งผังการออกอากาศประจำเดือนมาที่ทีมตรวจสอบเคเบิลทีวี และเจ้าหน้าที่ก็จะทำการสุ่มตรวจสอบรายการตามตารางการออกอากาศหรือผังรายการ จากการสัมภาษณ์คุณดวงเดือน รังสิกุล หัวหน้าทีมฝ่ายตรวจสอบเคเบิลทีวี ได้ให้เหตุผลว่า

“การตรวจสอบของเราก็จะใช้วิธีดูจากชื่อเรื่องที่เราสงสัย หรือคิดว่าน่าจะมีปัญหา เพราะหนังฝรั่งส่วนใหญ่ชื่อเรื่องก็จะเป็นโกดึลโนให้เราได้ ยกตัวอย่างเช่น เดือนนี้มีเรื่อง Stepfather พี่ก็ไปดูที่เรื่องย่อว่าเป็นยังไง แต่ถ้าเรื่องที่เราจะตรวจไม่มีเรื่องย่อเราก็เปิดดูเลย อาจจะถูกสัก 10 นาทีก่อน แล้วก็ดูเรื่องอื่นที่ช่องอื่น เพราะอาจมีเรื่องที่เราสงสัยออกอากาศพร้อม ๆ กันก็ได้ใช้มัยเราก็เปิดไปดูอีกช่อง แล้วก็เปลี่ยนกลับไปกลับมาถ้าดูแล้วมันไม่น่าจะมีปัญหา แต่ถ้าดูไปได้สัก 20-30 นาทีอย่างเนี่ย มันชักเข้าเค้า เราก็จะดูเรื่องนั้นเรื่องเดียวเลยจนจบแต่ถ้ามีงานอย่างอื่นแทรกเข้ามาหรืองานด่วน มีประชุมอะไรอย่างเนี่ย ก็มาร์คเอาไว้แล้วเปิดดูว่าเรื่องนี้ฉายอีกเมื่อไหร่ เราก็กลับมาดูใหม่ ต้องเข้าใจนะว่างานของเราไม่ใช่แค่เซ็นเซอร์รายการอย่างเดียว งานในหน้าที่อื่นอีกก็มีที่ต้องทำ ฉะนั้นเราก็ต้องใช้การสุ่มตรวจแบบนี้สลับกันไป บางทีเราไม่ว่างจริง ๆ ก็ต้องใช้ลูกน้องมามอนิเตอร์แทน หรือไม่ก็ให้เขาอัดเทปไว้ให้ถ้าเราไม่อยู่ พอกลับมาก็มาเปิดดู หรือบางทีพี่ก็เอากลับไปดูที่บ้าน เพราะช่องรายการมันเยอะ เจ้าหน้าที่ก็มีเท่าที่เห็นนี่แหละ เพราะงั้นเราก็ต้องใช้วิธีนี้ช่วย” (ดวงเดือน รังสิกุล สัมภาษณ์ 7 เม.ย. 2547)

ดังนั้นเพื่อให้เป็นไปตามข้อบังคับ ยูบีซีจึงต้องส่งผังรายการที่จะออกอากาศไปให้ทีมผู้ตรวจสอบที่มีหน้าที่รับผิดชอบ ซึ่งเจ้าหน้าที่ทีมตรวจสอบเคเบิลทีวีก็จะใช้วิธีการสุ่มตรวจโดยอาศัย

จากการดูชื่อเรื่อง เช่น รายการภาพยนตร์ ที่นอกจากจะบอกชื่อเรื่องและประเภทของภาพยนตร์ที่เป็น แอ็คชั่น , ดราม่า, สยองขวัญ ฯลฯ ที่ปรากฏอยู่ในผังรายการแล้ว เจ้าหน้าที่ที่จะอ่านจากเนื้อเรื่องย่อที่บอกไว้ในแต่ละช่อง และทำการสุ่มตรวจตามเนื้อเรื่องที่เห็นที่น่าสนใจ เมื่อทำการตรวจพิจารณาเรียบร้อยแล้วจะทำรายงานผลการตรวจสอบประจำวันโดยแบ่งเป็น 2 กรณีคือ

1.กรณีที่ตรวจสอบแล้วไม่พบรายการใด ๆ ที่มีเนื้อหารายการไม่เหมาะสม เจ้าหน้าที่ก็จะทำบันทึกผลการปฏิบัติงานประจำวันและเก็บเข้าแฟ้มข้อมูลเพื่อทำรายงานประจำเดือนเสนอต่อผู้บังคับบัญชาต่อไป

2.กรณีที่ตรวจสอบแล้วพบว่ามียุติการที่มีเนื้อหารายการไม่เหมาะสม ซึ่งอาจเป็นรายการบางช่วงหรือตลอดทั้งเรื่องที่มีเนื้อหาขัดต่อกฎระเบียบที่ใช้ในการกำกับดูแล หรือไม่เหมาะสมทางทีมงานตรวจสอบเคเบิลทีวีก็จะดำเนินการกับทางยูบีซี โดยมีลำดับขั้นในการดำเนินการและบทลงโทษดังนี้คือ

2.1 ตักเตือนด้วยวาจา

เมื่อ กกช. พบว่ามีรายการใดรายการหนึ่งที่มีเนื้อหาสาระไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่ กกช. กำหนด ก็จะตักเตือนด้วยวาจาโดยอาจจะเป็นการโทรศัพท์แจ้งให้ทางสถานีทราบโดยชี้แจงสาเหตุหรือเหตุผลที่ทางเจ้าหน้าที่ผู้ตรวจเห็นว่ารายการนั้น ๆ ไม่สมควรออกอากาศ ซึ่งหากเป็นช่วงเวลาที่สามารถตัดออกได้โดยไม่ทำให้รูปแบบหรือใจความสำคัญของเรื่องเสียไป ก็จะให้ทางสถานีหรือเจ้าของรายการทำการแก้ไข โดยการตัดต่อใหม่ หรือตัดเนื้อหาช่วงนั้นทิ้งไปเสีย โดยกลุ่มตรวจสอบเคเบิลทีวีจะติดต่อกับเจ้าหน้าที่ของยูบีซีใน 2 ระดับคือ

- ในระดับผู้บริหารระดับสูง ได้แก่ คุณสมพันธ์ จารุมลิตินท
- ในระดับปฏิบัติการ ได้แก่เจ้าหน้าที่แผนก Quality Control

2.2 ตักเตือนเป็นลายลักษณ์อักษร

หากทางสถานี ฯ ไม่เชื่อฟังหรือปฏิบัติตามคำสั่งของผู้ตรวจพิจารณา โดยการฝ่าฝืนนำรายการนั้นมาออกอากาศโดยไม่มีการแก้ไข กกช. ก็จะดำเนินการออกหนังสือเตือนเป็น

ลายลักษณ์อักษร ให้ทางสถานี ฯ ทราบและดำเนินการตามที่ กกช. กำหนด ซึ่งคุณดวงเดือน ได้ให้ความเห็นว่า

“โดยส่วนใหญ่ทุกสถานีไม่เฉพาะแต่ยูบีซีเท่านั้นที่น่ารักและให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี เพราะว่าไม่มีสถานีไหนหรอกที่อยากได้จดหมายเตือนที่เป็นลายลักษณ์อักษร เพราะมันเสียชื่อนะเวลาที่สถานี ฯ ได้รับจดหมายเตือนจากเรา เขาและทาง กกช. เองก็ไม่อยากที่จะออกหนังสือตักเตือนเป็นลายลักษณ์อักษร เพราะมันยุ่งยากแล้วก็ช้า กว่าที่จะผ่านขั้นตอนแต่ละขั้น ๆ เสียเวลากว่าจดหมายจะผ่านตามสายการบังคับบัญชากลับมาที่เรา เพราะฉะนั้นที่จะใช้วิธีโทร ฯ ไปที่สถานีเลยดีกว่า ถ้าเป็นยูบีซีก็โทรไปหาคุณสมพันธ์เลย หรือไม่ก็โทร ฯ ไปที่แผนกคิวซี วิธีนี้มันเร็วกว่าแล้วรู้ผลเลย การกำกับดูแลมันถึงจะรวดเร็วแล้วก็ก็เป็นไปอย่างทันที่” (ดวงเดือน รังสิกุล สัมภาษณ์ 7 เมย 47)

แต่ในทางกลับกัน กกช. ได้เคยออกหนังสือเตือนเป็นลายลักษณ์อักษรมาที่ยูบีซีเช่นกัน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

กรณีตัวอย่าง

จากหนังสือฉบับที่ นร.0205/2360 ลงวันที่ 12 ก.ย.46 เรื่องขอให้ทางยูบีซีกวดขันการนำเสนอรายการแพชั่นโชว์ทางช่อง ยูบีซี 39 โดยในจดหมายฉบับดังกล่าวเป็นลักษณะของการที่ กกช. ได้รับเรื่องร้องเรียนจากผู้ชมทางบ้านว่าทางกลุ่มบริษัทยูบีซี ได้นำเสนอรายการแพชั่นโชว์ทางยูบีซีช่อง 39 โดยมีการแพร่ภาพที่ไม่เหมาะสมในทางลามกอนาจาร อันเป็นการกระทำที่ผิดวัตถุประสงค์ในการให้บริการโทรทัศน์ระบบบอกรับสมาชิก และปฏิบัติไม่ถูกต้องตามกฎหมายกระทรวงฉบับที่ 14 (2538) ออกตามความในพระราชบัญญัติวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ฉบับที่ 4 พ.ศ. 2530 หมวด 3 การควบคุมด้านรายการข้อ 16(5) (7) ซึ่งมีใจความว่า

ข้อ 16 รายการที่จะออกอากาศโดยส่งทางวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ได้จะต้อง

(5) ไม่เป็นการแสดงที่ขัดต่อศีลธรรม วัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงามของชาติ

(7) ไม่เป็นการแสดงออกทางยั่วยุการมรณหรืออนาจาร (กฎหมายวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์, ฝ่ายตรวจสอบวิทยุโทรทัศน์เคเบิลทีวี, กองงาน กกช. กรมประชาสัมพันธ์, 2538)

ข้อพิจารณาของ กกช. กองงาน กกช. เห็นควรทำหนังสือแจ้งให้ทางกลุ่มบริษัทยูบีซี กวดขันการนำเสนอรายการแฟชั่นทีวีทางโทรทัศน์ระบบบอกรับสมาชิกต่อไป

การตอบกลับของสถานีโทรทัศน์ยูบีซี แจ้งให้ทางบริษัท Fashion TV รับทราบถึงปัญหาและขอความร่วมมือให้นำเสนอรายการแฟชั่นที่มีการแสดงแบบเสื้อผ้าที่เรียบร้อย ไม่ขัดกับวัฒนธรรมไทยตามคำสั่งของ กกช.

การต่อรองของยูบีซีต่อ กกช. เป็นที่ทราบกันดีว่ารายการแฟชั่นของต่างประเทศโดยเฉพาะประเทศฝรั่งเศสและประเทศอิตาลี คือประเทศที่เป็นศูนย์กลางทางด้านแฟชั่นมาช้านาน ประกอบกับวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน ดังนั้นแม้จะได้รับความร่วมมือจากบริษัทเจ้าของลิขสิทธิ์ แต่ก็ยังคงขัดต่อวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีไทย และเนื่องจากรายการในช่องแฟชั่นทีวีเป็นรายการที่ไม่มีเทปต้นฉบับเนื่องจากการเป็นการส่งสัญญาณ (Feed) จากทางบริษัทเจ้าของลิขสิทธิ์ ดังนั้นจึงมีการต่อรองกับทาง กกช. ซึ่งสามารถออกอากาศมาได้จนถึงปัจจุบัน หลังจากที่มีการงดออกอากาศไประยะหนึ่ง โดยคุณดวงเดือน รังสิกุล หัวหน้าทีมตรวจสอบเคเบิลทีวี ได้ให้เหตุผลว่า

“ สำหรับช่องแฟชั่นทีวีก็เคยเตือนยูบีซีไปหลายครั้ง แต่เขาก็มีเหตุผลที่พอฟังได้ว่ามันเป็นรายการที่ยังสัญญาณมา เขาไม่มีตัวเทปมาดูมาเซ็นเซอร์ก่อนได้ เพราะงั้นก็เรียกมาคุยกัน ยูบีซีเขาก็ต่อรองเราว่าเขาไม่มีต้นฉบับ โม่เสกไม่ทัน ตัดก็ไม่ต้องดูเพราะมันเป็นแฟชั่นโชว์นะ ถ้าอย่างงั้นเราก็จะอนุโลมให้ เพราะว่าที่จริงแล้ว เคเบิลมันอยู่ในวงลูกค้ากลุ่มหนึ่งเท่านั้น แต่ที่นั่นเป็จริง ๆ ก็ต้องคุยกันว่าจะแก้ไขยังไงดี สุดท้ายก็ให้เขาออกได้แต่จะต้องสกรีนหน่อยนะช่วง prime time ที่คนดูเยอะ ๆ นะ ผู้ขายน่าจะดูส่วนใหญ่ ก็ไม่ต่างกัน แต่ใส่ลูกเด็กเล็กแดงนี่สิ ต้องระวังหน่อย ถ้าเด็กนอนแล้ว เทียงคืนตีหนึ่งมีหลุดมาบ้าง วับ ๆ แวม ๆ ก็โอเค พออะลุ่มอะล่วยให้ได้”(ดวงเดือน รังสิกุล สัมภาษณ์ 4 พ.ค.2547)

กรณีตัวอย่าง

จากหนังสือฉบับที่ นร.1905/1477 ลงวันที่ 3 ก.ค.43 เรื่องขอให้ระงับการโฆษณาสินค้าทางช่องรายการยูบีซี 23 โดยมีใจความในจดหมายตักเตือนว่า กองงาน กกช.ตรวจพบการโฆษณาสินค้าที่ติดมากับรายการที่ส่งตรงมาจากต่างประเทศหลายอย่าง เช่นโฆษณาซอสมะเขือเทศไฮน์ , ตู้เย็น , เหล้า ฯลฯ ทางช่องยูบีซี 23 Hallmark

ข้อพิจารณาของ กกช. ทางกองงาน กกช. พิจารณาแล้วเห็นว่าเป็นการกระทำที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมาย
กฎกระทรวงฉบับที่ 14 หมวด 4 ข้อ (25) ใจความว่า

ข้อ 25 ผู้รับใบอนุญาตที่กระทำโดยการทำให้คลื่นแอสตเซียนผ่านไปทางสาย หรือสื่อตัวนำไฟฟ้าตามมาตรา 5 วรรคสามจะกระทำการโฆษณาหรือบริการธุรกิจมิได้(กฎหมายวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์, ฝ่ายตรวจสอบวิทยุโทรทัศน์เคเบิลทีวี กองงาน กกช, กรมประชาสัมพันธ์, 2538.)

2.3. งดออกอากาศรายการนั้น (Banned)

หากทางสถานี ฯ ยังคงติดตั้งหรือฝ่าฝืนนำรายการนั้นออกอากาศต่อไป กกช. ก็จะสั่งงดออกอากาศรายการนั้น ซึ่งทางคุณดวงเดือน ได้ให้ความเห็นว่า

“การงดออกอากาศนี้ไม่ค่อยมีนะ แทบจะไม่มีเลยก็ว่าได้ สำหรับยูบีซี เพราะว่าเรามีเจ้าหน้าที่เขาสกปรกอีกทีหนึ่ง แต่ไม่ใช่ว่าพูดอย่างนี้แล้วทางเราไม่ควบคุมนะ เราดูอยู่ซึ่งแทบจะไม่พบเลยนะที่เราสั่งให้แบน เพราะอย่างที่บอกนะแหละ ยูบีซีเขาค่อนข้างสตริกแล้วก็ระวังมาก ไม่ต้องถึงขั้นแบน (Banned) รายการหรอก บางที่เราดูแล้วเราเห็นว่ามันหมิ่นเหม่ เราโทรไปเขาก็แก้ไขแล้ว แต่น้อยมาก ๆ แทบจะไม่มีเลยก็ว่าได้ แต่ถ้าเป็นหนังอย่างเอชบีไอ ซีเนแม็กซ์ เราก็เข้าใจนะว่ามันไปตัดเขาออกไม่ได้เพราะมันยังสัญญาณมาเวลาออกอากาศ แต่ยูบีซีเขาก็รู้อยู่แล้วถ้าเป็นเรื่องที่มีปัญหาเขาก็จะตัดออกไปเลย ไม่เอามาฉาย อย่างเราเดอะคิงแอนด์ไอ แบบนี้บ้านเราเขาห้ามฉายอยู่แล้ว ยังไงมันก็ไม่ได้ออกทั้งเรื่อง เขาก็ไม่เอามาฉาย เราก็ต้องดูหลาย ๆ อย่างนะ กฎระเบียบมันมีอยู่ก็จริงแต่บางทีเราก็ต้องดูเหตุผลหลาย ๆ อย่างประกอบกันด้วย บางเรื่องอาจจะมีความรุนแรงอย่างหนึ่งนู้ หนึ่งสงครามอย่างนี้ เราก็จะดูด้วยว่าเนื้อหามันรุนแรงมากจนออกมาได้เลยรีเปล่า หรือว่าเป็นบางช่วงเท่านั้น แล้วมันฉายตอนไหน ถ้าดี่มากหรือว่าเป็นช่วงที่เด็กนอนแล้ว เราก็พอให้ออกอากาศไปได้ งานเซ็นเซอร์นี่เป็นงานที่ต้องใช้ประสบการณ์แล้วก็วิจรรย์ญาณของแต่ละคนนะ กฎหมายที่มีก็บังคับแบบกว้าง ๆ เท่านั้นไม่ได้บอกเราตรง ๆ ก็แล้วแต่ว่าใครจะตีความอย่างไร พี่บอกได้เลยว่าประสบการณ์เป็นหลักเลย พอเราทำงานเซ็นเซอร์ไปนาน ๆ เข้าเราก็รู้เลยว่ากรณีแบบไหนได้แบบไหนไม่ได้ ซึ่งสถานีฯเองเขาก็ไม่อยากจะปัญหาหรอก อย่าว่าแต่ยูบีซีเลยฟรีทีวีก็เหมือนกัน แต่โดยภาพรวมแล้วสถานี ฯ เขาก็ให้ความร่วมมือแล้วทำตามกกระเบียบที่กำหนดเป็นอย่างดี ซึ่งทาง กกช.เองก็โอเคกับตรงนี้นะ เพราะจันอาจจะพูดได้เลยว่าเคสแบนรายการนี้น้อยมาก ๆ” (ดวงเดือน รั้งสิกุล สัมภาษณ์ 10 เมย.47)

2.4 สั้งปิดสถานี

กล่าวได้ว่าการสั่งปิดสถานีฯ คือบทลงโทษที่ร้ายแรงที่สุด เพราะหมายถึงการงดออกอากาศอย่างสิ้นเชิง ซึ่งบทลงโทษนี้จะใช้กับสถานีฯ ที่ฝ่าฝืนคำสั่งของ กกช. แต่จากการสัมภาษณ์ คุณดวงเดือน รังสิกุล หัวหน้าทีมฝ่ายตรวจสอบเคเบิลทีวี พบว่า สถานีโทรทัศน์ทุกสถานีส่วนใหญ่จะปฏิบัติตามกฎระเบียบโดยเคร่งครัด หากจะมีการฝ่าฝืนบ้างแต่จะอยู่ในขั้นตักเตือนทุกสถานีฯ ก็จะมีปฏิบัติตาม ดังนั้นการสั่งปิดสถานีฯ จึงเป็นมาตรการขั้นเด็ดขาดที่ทาง กกช. ยังมีได้ใช้ลงโทษกับสถานีใดมาก่อน

จากนั้นทีมตรวจสอบฯ ก็จะทำรายงานนำเสนอผลการตรวจพิจารณาต่อผู้บังคับบัญชา ระดับสูงและอธิบดีต่อไป ซึ่งรายงานผลการตรวจพิจารณานั้นทางทีมงานตรวจสอบเคเบิลทีวี จะเสนอตามประเภทรายการ ประเด็นที่ตรวจพบ และกฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นข้อมูลอ้างอิงในการตรวจสอบเนื้อหารายการแต่ละรายการที่ออกอากาศ ซึ่งอาจสรุปได้ดังนี้

1.ประเภทรายการ ข่าวและความรู้

ประเด็นที่พบจากการตรวจสอบ

1.1 ช่อง UBC News

ผู้อ่านข่าวออกเสียงภาษาไทยไม่ถูกต้องและไม่ชัดเจน ไม่มีคำควบกล้ำ และออกเสียง ร เรือ ไม่ได้

1.2 ช่อง Channel [V] Thailand

ผู้ดำเนินรายการ ออกเสียงภาษาไทยไม่ถูกต้องตามอักขรวิธี ทั้ง ร เรือ และ ล ลิง

1.3 ภาพยนตร์ประเภทสารคดี จะมีตัวอักษรหรือคำบรรยายใต้ภาพ ซึ่งมัก

จะสะกดตัวอักษรผิดเสมอ มีการสะกดคำผิดพลาดบ่อยครั้ง

กฎกระทรวงฉบับที่ 14 และกฎหมายที่เกี่ยวข้องในประเด็นที่ตรวจสอบ

- กฎกระทรวงฉบับที่ 14 (2538) หมวด 1 ข้อ 5

“เจ้าหน้าที่ผู้ประกาศจะต้องสามารถออกเสียงภาษาไทยได้ถูกต้องชัดเจน และเจ้าหน้าที่ผู้ประกาศจะต้องได้ไต่ถามผู้ประกาศจากกรมประชาสัมพันธ์ “

- กฎกระทรวงฉบับที่14(2538) หมวด 2 ข้อ 10 ผู้ดำเนินรายการจะต้องสามารถอ่านออกเสียงภาษาไทยได้ถูกต้อง ชัดเจน
- เจ้าหน้าที่ผู้ประกาศจะต้องได้ใบรับรองผู้ประกาศจากกรมประชาสัมพันธ์

2. ประเภทบันเทิง

2.1 เนื้อหาภาพยนตร์ประเภทที่รุนแรง

ประเด็นที่ตรวจพบ

- ภาพยนตร์ไทยและภาพยนตร์ต่างประเทศที่มีเนื้อหาประเภทรุนแรง ทารุณโหดร้าย เช่น ตัดข้อมือ ตัดคอ ยิงเจาะกระโหลก หรือยิงเจาะหน้าผาก หรือใช้ปืนกราดยิงคนจนพรุนทั้งตัวแล้วเห็นเลือดพุ่งกระชูด ใช้ปืนจ่อที่ศีรษะ หรือ การเล่นเกมรัสเซียรูลเล็ต
- การตบตีทำร้ายผู้หญิง เช่น การเตะต่อยที่หน้าท้องหลายครั้ง หรือมีการเหยียบซ้ำเมื่อผู้หญิงล้มลงไป หรือการใช้อาวุธทำร้ายผู้หญิงจนเลือดสาด เป็นต้น

กฎกระทรวงฉบับที่ 14 และกฎหมายที่เกี่ยวข้องในประเด็นที่ตรวจสอบ

- กฎกระทรวงฉบับที่ 14 (2538) หมวด 3 การควบคุมด้านรายการ ข้อ 16 (10) “ “รายการที่ออกอากาศต้องไม่เป็นการแสดงถึงพฤติกรรมของผู้ร้ายที่ผิดธรรมดา อันอาจเป็นเหตุจูงใจหรือส่งเสริมให้เกิดการก่ออาชญากรรมขึ้นได้”

2.2 ประเภทภาพยนตร์ที่ขัดต่อศีลธรรมและวัฒนธรรมอันดีงามของชาติ

ประเด็นที่ตรวจพบ มีภาพยนตร์บางเรื่องดำเนินเรื่องเป็นไปในทางที่ไม่เหมาะสม ผิดศีลธรรม เช่น พ่อข่มขืนลูก ถึงแม้จะไม่มีภาพให้เห็นชัดเจน แต่จากคำพูดแสดงให้เห็นว่าเป็นบิดาบังเกิดเกล้า กระทำมีดีมีร้ายต่อลูกของตนเอง หรือบางเรื่องเป็นเรื่องที่ลูกกระทำ
ฆาตกรรมพ่อ-แม่แท้ ๆ ของตัวเอง (ปิตุฆาต – มาตุฆาต) เพียง

เพื่อต้องการมรดก หรือมิฉะนั้นก็เป็นเรื่องราวที่พี่น้องได้เสีย
กันเอง

กฎกระทรวงฉบับที่ 14 และกฎหมายที่เกี่ยวข้องในประเด็นที่ตรวจสอบ

- กฎกระทรวงฉบับที่ 14 (2537) หมวด3 ข้อ 16(5)
“ รายการที่ออกอากาศต้องไม่เป็นการแสดงที่ขัดต่อศีลธรรม วัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงามของชาติ “

ประเด็นที่ตรวจพบ รายการประเภททอล์คโชว์ ที่มาจากต่างประเทศ โดยการเชิญ
ผู้ชมจากทางบ้านมาร่วมแข่งขันในรายการ มีการพูดถึง
พฤติกรรมต่าง ๆ ของคนในสังคมของต่างประเทศ ซึ่งบางครั้ง
ขัดกับวัฒนธรรมประเพณีอันดีงามของไทย และเป็นพฤติกรรม
ที่เยาวชนอาจลอกเลียนแบบได้ เช่น การมีเพศสัมพันธ์ก่อน
แต่งงาน หรือการมีเพศสัมพันธ์กับผู้ชายหลาย ๆ คน โดยเห็นว่า
เป็นเรื่องธรรมดา การเสียความบริสุทธิ์ตั้งแต่ยังเด็ก หรือเป็น
วัยรุ่น การใช้ชีวิตอยู่ด้วยกันในขณะที่เป็นนักเรียน-นักศึกษา เป็น
เรื่องธรรมดา ซึ่งอาจเป็นการชี้แนะให้เยาวชนคล้อยตามหรือเห็น
ว่าเป็นพฤติกรรมที่น่ากระทำตาม ซึ่งขัดกับขนบธรรมเนียม
ประเพณีและวัฒนธรรมอันดีงามของไทย

กฎกระทรวงฉบับที่ 14 และกฎหมายที่เกี่ยวข้องในประเด็นที่ตรวจสอบ

- กฎกระทรวงฉบับที่ 14 (2537) หมวด3 การควบคุมด้วยรายการ ข้อ 16(5)
“ รายการที่ออกอากาศได้ต้องไม่เป็นการแสดงที่ขัดต่อศีลธรรม วัฒนธรรมและ
ขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงามของชาติ “

2.3 ภาพยนตร์ประเภทอุจาดตา

ประเด็นที่ตรวจพบ ภาพยนตร์ที่มีเนื้อเรื่องไปในทางอุจาดตา เช่น บังคับให้

ทานอุจจาระ ปัสสาวะ หรือจับศีรษะกตในชักโครก เป็นต้น

กฎกระทรวงฉบับที่ 14 และกฎหมายที่เกี่ยวข้องในประเด็นที่ตรวจสอบ

- กฎกระทรวงฉบับที่ 14 (2538) หมวด 3 การควบคุมด้านรายการ ข้อ 16(8)
“ รายการที่ออกอากาศต้องไม่เป็นการแสดงออกถึงความทารุณโหดร้าย ขาดมนุษยธรรม ป่าเถื่อน หรืออุจาดตาแก่ผู้ชมผู้ฟัง “
- กฎกระทรวงฉบับที่ 14 (2538) หมวด3 ข้อ 16(10)
“ รายการที่ออกอากาศต้องไม่เป็นการแสดงออกถึงพฤติกรรมของผู้ร้าย ซึ่งผิดธรรมดา อันอาจเป็นเหตุจูงใจหรือส่งเสริมให้เกิดการก่ออาชญากรรมขึ้น “

2.4 ประเภทรายการที่มีเนื้อหากระทบกระเทือนต่อสถาบันศาสนา

ประเด็นที่ตรวจพบ การนำพระพุทธรูปมาตั้งไว้ในที่ที่ไม่เหมาะสม ไม่ว่าจะ เป็นในรายการภาพยนตร์ ในมิวสิควีดีโอหรือในรายการแพชั่นโชว์

กฎกระทรวงฉบับที่ 14 และกฎหมายที่เกี่ยวข้องในประเด็นที่ตรวจสอบ

- กฎกระทรวงฉบับที่ 14 (2538) หมวด3 การควบคุมด้านรายการ ข้อ 16(3)
“ รายการที่ออกอากาศต้องไม่เป็นการแสดงที่ลบหลู่เหยียดหยามหรือนำความเสื่อมเสียมาสู่ศาสนาใด หรือไม่เคารพต่อปูชนียบุคคล ปูชนียสถาน หรือปูชนียวัตถุ “

2.5 ประเภทรายการที่มีเนื้อหาทางยั่วยุการมรณหรือลามกอนาจาร

ประเด็นที่ตรวจพบ ภาพยนตร์ที่มีการแสดงออกถึงการร่วมรักอย่างชัดเจน เช่น ภาพชาย / หญิง แสดงท่าทางร่วมรักกันพร้อมมีเสียงประกอบที่แสดงถึงอารมณ์พิศวาส

ภาพผู้ชายหลายคนรุมข่มขืนผู้หญิง

ภาพเปลือยกายทั้งชายและหญิงที่แสดงอาการหรือท่าทางต่าง ๆ

2.5 ประเภทรายการที่มีเนื้อหาทางยั่วยุกามารมณ์หรือลามกอนาจาร (ต่อ)

ประเด็นที่ตรวจพบ ภาพแพนชันโซวีของผู้หญิงที่เปลือยกายโดยเห็นอวัยวะเพศหรือเห็นทรวงอก ชัดเจน

กฎกระทรวงฉบับที่ 14 และกฎหมายที่เกี่ยวข้องในประเด็นที่ตรวจสอบ

- กฎกระทรวงฉบับที่ 14 (2538) หมวด 3 การควบคุมด้านรายการ ข้อ 16(7)
“ รายการที่ออกอากาศต้องไม่เป็นการแสดงออกทางยั่วยุกามารมณ์ หรือลามกอนาจาร “

2.6 ประเภทรายการที่มีเนื้อหาและคำพูดที่หยาบคายสองแง่สองง่าม

ประเด็นที่ตรวจพบ รายการที่นำเทปวีดีโอตลกที่แสดงในคาเฟ่มาออกอากาศ ใช้คำสองแง่สองง่าม และมีกริยาที่ไม่เหมาะสม

กฎกระทรวงฉบับที่ 14 และกฎหมายที่เกี่ยวข้องในประเด็นที่ตรวจสอบ

- กฎกระทรวงฉบับที่ 14 (2538) หมวด 4 ข้อ 21(8)
รายการที่ออกอากาศต้องไม่ใช่ข้อความสองแง่สองง่ามที่มีความหมายหยาบโลนหรือไม่เป็นภาพหรือข้อความที่ยั่วยุกามารมณ์และลามกอนาจาร

3. การขอความร่วมมือในเรื่องของการเผยแพร่ภาพยนตร์ที่มีเรื่องขงยาเสพติด

ประเด็นที่ตรวจพบ ภาพยนตร์บางเรื่อง แสดงให้เห็นถึงการสูบ เสพ ฉีดยาเสพติดอย่างชัดเจน ซึ่งการแพร่ภาพลักษณะดังกล่าวเป็นการยั่วยุให้ผู้ชมที่เป็นเด็กและเยาวชนที่มีความอยากรู้ อยากรอง จดจำวิธีการและทำตาม อันอาจนำไปสู่การทดลองใช้ยาเสพติดชนิดต่าง ๆ ได้โดยอาจรู้เท่าไม่ถึงการณ์

กฎกระทรวงฉบับที่ 14 และกฎหมายที่เกี่ยวข้องในประเด็นที่ตรวจสอบ

- ตามหนังสือขอความร่วมมือจากสำนักงาน ป.ป.ส. ที่ นร 1601/12492 ลงวันที่ 3 กรกฎาคม 2541
4. การถ่ายถอดสด การถ่ายถอดสดการแข่งขันกีฬา ไม่ว่าในกรณีใด ๆ ย่อมกระทำมิได้ จะกระทำได้เฉพาะการนำผลการแข่งขันมารายงานให้ผู้ชมทราบเท่านั้น

กฎกระทรวงฉบับที่ 14 และกฎหมายที่เกี่ยวข้องในประเด็นที่ตรวจสอบ

- มติคณะกรรมการกิจการวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์แห่งชาติ (กทช.)
5. ประเภทโฆษณาและบริการธุรกิจ
- ข้อปฏิบัติ 1. ห้ามมิให้มีการโฆษณา แม้ว่าโฆษณานั้นจะเป็นการถ่ายทอดตรงมาจากต่างประเทศ
2. ในกรณีที่โฆษณานุกรูที่ติดมากับรายการที่ถ่ายทอดสดตรงจากต่างประเทศ ลักษณะเช่นนี้ออกอากาศโฆษณานั้นได้ หากเป็นการบันทึกเทปรายการที่มาจากต่างประเทศ หรือเทปรายการล่วงหน้าแล้วนำมาออกอากาศภายหลัง สถานี ฯ ต้องตัดโฆษณานุกรูที่ติดมากับรายการนั้นออก

กฎกระทรวงฉบับที่ 14 และกฎหมายที่เกี่ยวข้องในประเด็นที่ตรวจสอบ

- กฎกระทรวงฉบับที่ 14 (2537) หมวด 4 การควบคุมการโฆษณาและการบริการธุรกิจ ข้อ 25
- “ ผู้รับใบอนุญาตที่กระทำโดยการทำให้คลื่นแฮร์ตเซียนผ่านไปทางสายหรือสื่อตัวนำไฟฟ้า ตามมาตรา 5 วรรคสาม จะกระทำการโฆษณาหรือบริการธุรกิจมิได้ “

(ที่มา : เอกสารประกอบการประชุมสัมมนา, กรมประชาสัมพันธ์ หน้า27-31.)

นอกจากการดำเนินการตรวจสอบและติดตามผลการสั่งการในขั้นตอนต่าง ๆ แล้ว ยังมีกรณีที่ทาง กกช. ขอความร่วมมือจากสถานีโทรทัศน์เคเบิลทีวีที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลให้ดำเนินการตามวาระพิเศษต่าง ๆ หรือรัฐบาลกำหนด หรือการรณรงค์ เช่น การกวดขันเรื่องการแพร่ภาพที่เกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์ยาสูบ การออกเสียงและใช้ภาษาไทยให้ถูกต้อง ฯ ตัวอย่างต่อไปนี้

กรณีตัวอย่าง

จากหนังสือฉบับที่ นร.0205/3096 ลงวันที่ 8 ธ.ค. 2546 เรื่องขอความร่วมมือแพร่ภาพภาพยนตร์เพื่อส่งเสริมมิตรภาพระหว่างญี่ปุ่นและอาเซียน โดยมีใจความในหนังสือขอความร่วมมือว่า ขอให้ทางยูบีซีเสนอฉายภาพยนตร์โดยไม่มีการตัดทอนเรื่อง “ The ASEAN ...Japan Commemorative Summit”เนื่องในปีแห่งการแลกเปลี่ยนอาเซียน ...ญี่ปุ่น 2003 ซึ่งทาง กกช. ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าเนื้อหารายการที่จะออกอากาศนั้นไม่ขัดต่อหลักเกณฑ์ทางด้านการควบคุมรายการและยังเป็นการส่งเสริมมิตรภาพอันดีระหว่างประเทศญี่ปุ่นกับประเทศไทยจึงส่งหนังสือมาที่สถานีโทรทัศน์ยูบีซี เพื่อขอความร่วมมือในการแพร่ภาพภาพยนตร์เรื่องดังกล่าว

การตอบสนองของยูบีซีต่อคำสั่ง กกช. ดำเนินการตามที่ กกช. ขอความร่วมมือ

กรณีตัวอย่าง

จากหนังสือฉบับที่ นร.1905 (กกช) /ว 80 ลงวันที่ 21 ต.ค. 2542 เรื่องขอความร่วมมือกวดขันด้านรายการและการโฆษณา โดยมีใจความว่าที่ประชุมคณะกรรมการกิจการวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์แห่งชาติหรือ กกช. มีนโยบายให้สถานีโทรทัศน์ทุกระบบกวดขันให้

- ผู้ประกาศ พิธีกร ผู้จัดรายการ ผู้ดำเนินรายการ ผู้อ่านข่าว ตระหนักถึงบทบาทและหน้าที่ความรับผิดชอบต่อสังคมและประเทศชาติ ด้วยการรณรงค์ส่งเสริมการใช้ภาษาไทยให้ถูกต้องและต้องมีบัตรผู้ประกาศตามกฎหมายกระทรวงฉบับที่14 (พ.ศ.2537)
- กวดขันการนำเด็กที่อายุต่ำกว่า 15 ปี หรือเยาวชนมาแสดงบทพิศواس ซึ่งขัดต่อขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมอันดีงามของชาติ

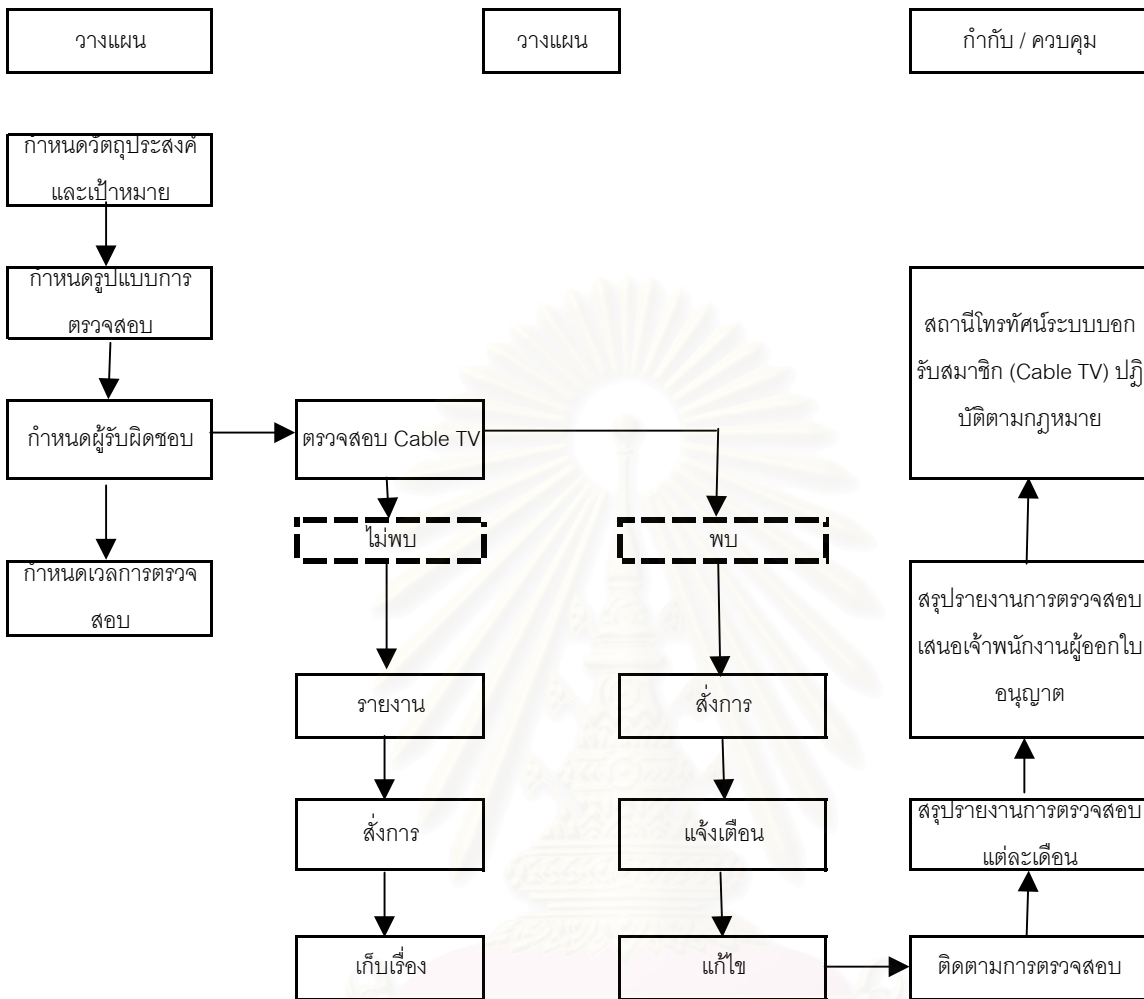
- นอกจากนี้ขอความร่วมมือไม่ให้มีการโฆษณาสองแง่สองง่าม หมีนหม่นต่อการเสื่อมเสียขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรม
- กวดขันการแพร่ภาพออกอากาศการสูบบุหรี่และการดื่มสุราของนักแสดงที่เป็นตัวอย่างไม่ดีต่อเยาวชน
- กำหนดเวลาที่เหมาะสมสำหรับการนำเสนอรายการที่มีสาระและเหมาะสมกับเด็กและเยาวชน

โดยหนังสือดังกล่าวเป็นการขอความร่วมมือมายังสถานีโทรทัศน์ให้ร่วมกันกวดขันการแพร่ภาพออกอากาศรายการต่าง ๆ และการโฆษณาเพื่อให้เป็นไปตามกฎ ระเบียบ และกฎหมาย

การตอบกลับของยูบีซี ปฏิบัติตามหนังสือเวียนฉบับดังกล่าว พร้อมจัดส่งพิกอร์ ผู้ดำเนินรายการที่ยังไม่มีใบรับรองผู้ประกาศเข้ารับการศึกษาอบรมและทดสอบเพื่อรับใบอนุญาตผู้ประกาศแจ้งให้ทางแผนกวิซีและแผนกติดต่อให้ปฏิบัติตามหนังสือขอความร่วมมือฉบับดังกล่าว

3.การกำกับและควบคุม

เมื่อ กกช. ตรวจสอบพบรายการที่มีเนื้อหาที่ไม่เหมาะสมทั้งดออกอากาศหรือออกอากาศได้แต่ต้องแก้ไข ทางกลุ่มตรวจสอบก็จะแจ้งสาเหตุที่ต้องการให้ยูบีซีแก้ไข และกำหนดระยะเวลาในการแก้ไข จากนั้นก็จะติดตามผลว่ายูบีซีปฏิบัติตามคำสั่งหรือคำตักเตือนของ กกช.หรือไม่ ซึ่งในแต่ละเดือน กลุ่มตรวจสอบเคเบิลทีวีจะต้องจัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานประจำเดือนเสนอต่ออธิบดีกรมประชาสัมพันธ์และเจ้าหน้าที่ผู้ออกใบอนุญาต ฝ่ายตรวจสอบคำขออนุญาตต่อไป เพื่อจะได้เป็นข้อมูลในการกำกับดูแลการดำเนินการของสถานี ว่าได้ปฏิบัติตามกฎระเบียบที่รัฐบาลกำหนดหรือไม่

เป็นที่น่าสังเกตว่า การกำกับดูแลของ กกช. นั้น จะใช้วิธีการสุ่มตรวจเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งอาจจะเนื่องมาจากการที่เคเบิลทีวีนั้นมีช่องรายการจำนวนมาก ปริมาณรายการก็จะต้องมีจำนวนมากตามไปด้วย ประกอบกับการออกอากาศตลอด 24 ชั่วโมง แม้จะเป็นรายการที่มีการออกอากาศซ้ำรวมอยู่ด้วยก็ตาม แต่หากเทียบกับจำนวนบุคลากรที่ทำหน้าที่ในการตรวจพิจารณาที่มีอยู่เพียง 4 ท่านต่อการตรวจพิจารณารายการในแต่ละช่อง แต่ละวันซึ่งมีระยะเวลาการทำงาน 8 ชั่วโมง ซึ่งถือได้ว่าจำนวนบุคลากรนั้นมีค่อนข้างจำกัด นอกจากการดำเนินการกำกับดูแลและติดตามตรวจสอบ (Monitor) ด้านรายการของกิจการเคเบิลทีวี ได้แก่ การตรวจพิจารณาหรือเซ็นเซอร์ทางด้านเนื้อหาของรายการแต่ละรายการ เช่นละคร, ภาพยนตร์, ฯลฯ เจ้าหน้าที่จะต้องปฏิบัติหน้าที่อื่นซึ่งถือเป็นภารกิจหลักที่สำคัญเช่น การให้ความรู้และฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ของแต่ละสถานี ๕ เกี่ยวกับกฎระเบียบ กฎหมายเกี่ยวกับวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ที่ควรทราบ การสำรวจและสรุปความคิดเห็นของประชาชนที่รับชมรายการหรือบอกรับเป็นสมาชิกเคเบิลทีวี เพื่อที่จะได้นำมาเป็นข้อมูลในการวางแผนการดำเนินงานต่อไป

ดังนั้นในทางปฏิบัติการกำกับดูแลของ กกช. จึงไม่อาจจะตรวจพิจารณาเนื้อหารายการได้ทั้งหมดอย่างสมบูรณ์ เนื่องจากข้อจำกัดดังนี้

1. การขาดแคลนบุคลากร
2. ปริมาณงาน หน้าที่และความรับผิดชอบที่ไม่สัมพันธ์กับจำนวนบุคลากร ซึ่งเป็นสาเหตุหนึ่งที่ กกช. ใช้วิธีการสุ่มตรวจ ทั้งนี้เนื่องจากไม่มีจำนวนเจ้าหน้าที่ ที่พอเพียงกับปริมาณงานที่ต้องปฏิบัติในแต่ละวัน
3. การที่รัฐบาลกำหนดให้แต่ละองค์กรสื่อมีการควบคุมรายการกันเอง (Self Censorship) ดังนั้นรายการที่จะนำออกอากาศจึงต้องผ่านการควบคุมเนื้อหาจากองค์กรสื่ออื่น ๆ มาแล้ว จึงเป็นที่น่าสังเกตว่าบทบาทของ กกช. ในการตรวจพิจารณาจึงแตกต่างจากบทบาทของ กบว. ในอดีต ซึ่งสถานี ๕ และผู้ผลิตรายการ มักจะมีปัญหาหรือความขัดแย้งทางความคิดกันอยู่เสมอ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากในอดีตแต่ละสถานี ๕ จะต้องส่งเทปรายการที่จะออกอากาศมาให้ กบว. ตรวจสอบก่อนการออกอากาศและรัฐบาลให้อำนาจหน้าที่ในการกำกับดูแล และตรวจสอบเนื้อหารายการของแต่ละสถานี ๕ แก่ กบว.อย่างเต็มที่ ประกอบกับรัฐบาลไม่ได้กำหนด

นโยบายให้แต่ละสถานี ฯ รับผิดชอบเนื้อหารายการกันเองอย่างเป็นทางการเป็นรูปธรรมที่เด่นชัด ดังนั้นการตรวจพิจารณาจึงขึ้นกับความรับผิดชอบของ กทว. แต่ปัจจุบันแต่ละสถานีฯ ต้องรับผิดชอบเนื้อหารายการกันเอง จึงทำให้ กทช. ถูกลดบทบาทลงโดยอ้อม

ผลกระทบจากการกำกับดูแลเนื้อหารายการของกทช. ต่อยูบีซี

แม้ว่ายูบีซีจะเป็นโทรทัศน์ระบบบอกรับสมาชิกที่ใหญ่ที่สุดของประเทศไทย แต่อย่างไรก็ตามยูบีซีก็ยังเป็นองค์กรสื่อเอกชนที่จะต้องดำเนินธุรกิจภายใต้ความพึงพอใจและการตอบรับจากลูกค้าที่เป็นสมาชิกที่จ่ายค่าบริการรายเดือนที่ถือเป็นรายได้หลักของยูบีซี เนื่องจากในประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายที่อนุญาตให้มีโฆษณาในเคเบิลทีวี ดังนั้นยูบีซีจึงจะต้องนำเสนอรายการที่มีความหลากหลายทั้งทางด้านรูปแบบและเนื้อหารายการเพื่อสร้างความแตกต่างจากรายการที่ออกอากาศทางโทรทัศน์ระบบฟรีทีวี แม้จะมีนโยบายที่ให้องค์กรสื่อตรวจพิจารณาเนื้อหารายการกันเอง (Self Censorship) แต่ก็ยังเกิดปัญหาตามมาอยู่เนือง ๆ จนเป็นสาเหตุให้รัฐบาลจัดตั้งหน่วยงานกลางเข้ามากำกับดูแล ซึ่งจากการกำกับดูแลทางด้านเนื้อหารายการของ กทช. นั้นส่งผลกระทบต่อยูบีซีทั้งในด้านบวกและด้านลบ ซึ่งอาจสรุปได้ดังนี้

ผลกระทบในทางบวก

1. เป็นการพัฒนาให้สังคมเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ และหากผู้ชมสามารถเข้าใจวารณญาณในการรับชมได้ ก็จะทำให้ นำสิ่งที่ได้รับจากสื่อไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้
2. การมีหน่วยงานรัฐเข้ามากำกับดูแลจะช่วยให้อัฒนุข่าวสารที่ผู้ชมได้รับโดยเฉพะเยาวชนที่รู้เท่าไม่ถึงการณ์ไม่ตกเป็นเหยื่อจากการรับชมรายการที่มีสาระประโยชน์ ซึ่งเหมือนกับ การหยิบยื่นยาพิษให้กับเด็กและเยาวชนโดยไม่รู้ตัว
3. ทำให้ยูบีซีตระหนักถึงภาระหน้าที่ในฐานะสื่อที่พึงมีต่อสังคม ไม่ดำเนินธุรกิจที่มุ่งหวังแต่ผลกำไรหรือผลประโยชน์ทางธุรกิจแต่เพียงฝ่ายเดียว
4. การกำกับดูแลเนื้อหารายการของ กทช. เปรียบเสมือนการสอดส่องดูแลแทนสถาบันครอบครัว ช่วยลดภาระหน้าที่ของผู้ปกครอง ทำให้เด็กและเยาวชนสามารถรับชมรายการได้อย่างปลอดภัย

5. ช่วยเป็นเกราะป้องกันการแพร่กระจายของวัฒนธรรมข้ามชาติที่อาจมีผลต่อความคิด และพฤติกรรมของคนในสังคม

ผลกระทบในทางลบ

1. เป็นการปิดกั้นข้อมูลข่าวสารที่ผู้ชมฟังได้ เนื่องจากการตรวจพิจารณาเป็นดุลยพินิจของปัจเจกบุคคล ซึ่งกฎระเบียบที่ใช้ก็เป็นการกำหนดขอบเขตอย่างกว้าง ๆ ต้องอาศัยการตีความตามประสบการณ์ของแต่ละคน ดังนั้นผลการตรวจพิจารณาของเจ้าหน้าที่แต่ละคนจึงไม่เป็นมาตรฐานเดียวกัน

2. ทำให้ผู้ชมไม่ได้รับชมรายการที่แตกต่างไปจากรายการที่ออกอากาศทางฟรีทีวี เพราะกฎระเบียบที่ใช้กำกับดูแลเป็นมาตรฐานเดียวกัน ในขณะที่ผู้ชมที่บอกรับเป็นสมาชิกก็คาดหวังที่จะได้รับชมรายการที่มีเนื้อหาและรูปแบบที่หลากหลายและคุ้มค่ากับค่าบริการที่เสียเงินไป

3. หากรัฐบาลมีนโยบายในการตรวจพิจารณาที่เข้มงวดเกินไป อาจกลานเป็นการแทรกแซงจนเกิดการผูกขาด หรืออิทธิพลสิทธิเสรีภาพในการนำเสนอข่าวสารและอิทธิพลในการรับรู้ (Right to know) ซึ่งเป็นการปิดหูปิดตาประชาชนได้ เพราะ กกช. คือหน่วยงานของรัฐบาล ย่อมสนองนโยบายของรัฐบาลเป็นหลัก

โดยสรุป หากพิจารณาจากสื่อวิทยุโทรทัศน์เป็นศูนย์กลางแล้ว นับตั้งแต่อดีตจะเห็นได้ว่าการจัดตั้ง กบว. รวมทั้งคณะกรรมการตรวจพิจารณาภาพยนตร์ทางวิทยุโทรทัศน์ ซึ่งเป็นคณะกรรมการของ กบว. ได้เกิดขึ้นโดยมีผลมาจากแรงผลักดันที่ส่งสมมาในอดีต นับตั้งแต่ยุคแรกของการวิทยุโทรทัศน์ไทย โดยมีปัจจัยภายในและภายนอกที่ต่างสนับสนุนซึ่งกันและกัน กล่าวคือปัจจัยภายในอันได้แก่ การที่สถานีเสนอรายการบันเทิงที่มีผลกระทบในทางลบแก่ผู้ชม โดยเฉพาะผู้ชมที่เป็นเด็กและเยาวชน ส่วนปัจจัยภายนอกซึ่งได้แก่แรงผลักดันจากการวิพากษ์วิจารณ์ และเสียงเรียกร้องจากกลุ่มผู้ชม องค์การทางสังคมให้มีหน่วยงานรับผิดชอบปัญหาที่เกิดจากวิทยุโทรทัศน์ และการเรียกร้องจากผู้คนในสังคมให้สถานีมีความรับผิดชอบต่อผู้ชมในการนำเสนอรายการต่าง ๆ จนในที่สุดส่งผลให้รัฐบาลต้องจัดตั้งหน่วยงานกลางขึ้นมาเพื่อทำหน้าที่ในการกำกับดูแลและแก้ปัญหาที่เกิดจากวิทยุโทรทัศน์

อีกนัยหนึ่งอาจกล่าวได้ว่า ความเป็นมาของคณะกรรมการ ฯ เป็นผลสืบเนื่องมาจากกรณีที่วิทยุโทรทัศน์ได้เข้ามามีบทบาทที่สำคัญต่อสังคมไทย ในฐานะที่เป็น “สื่อมวลชนในครัวเรือน” ทำหน้าที่ให้ความบันเทิงเป็นหลักนั้น บางครั้งภารกิจนี้ก็มิได้สอดคล้องกับวัฒนธรรมไทยเท่าที่ควร เช่นการเสนอเนื้อหาที่มีภาพโป๊เปลือย การแสดงถึงความทารุณโหดร้าย โฆษณาสินค้าอย่างไม่มีขอบเขตจำกัดมุ่งธุรกิจการค้ามากกว่าประโยชน์ของสาธารณชน ทำให้ประชาชนเกิดการต่อต้านและเรียกร้องให้มีผู้ดูแลรับผิดชอบ เพื่อรักษาคุณภาพของสังคมในการป้องกัน “ภัย” จากรายการทางสถานีวิทยุโทรทัศน์ ซึ่งอาจเกิดขึ้นกับผู้ชมที่เป็นเด็กและเยาวชน อีกทั้งคาดหวังให้โทรทัศน์ทำหน้าที่เป็นสื่อกลางเพื่อประโยชน์ต่อมวลชนอย่างแท้จริง

และสำหรับโทรทัศน์ระบบบอกรับเป็นสมาชิกก็เช่นกัน แม้จะเป็นโทรทัศน์ที่นำเสนอรายการสำหรับผู้ชมในขอบเขตที่จำกัดกว่าโทรทัศน์ในระบบ Free TV เนื่องจากการส่งสัญญาณรายการสำหรับผู้ชมที่เป็นสมาชิกเท่านั้น แต่ด้วยนโยบายของรัฐบาลที่ตระหนักถึงธรรมชาติของสื่อโทรทัศน์ที่ทำให้มนุษย์สามารถรับรู้ข้อมูลข่าวสารและเหตุการณ์ต่าง ๆ จากทั่วทุกมุมโลกได้ในเวลาเดียวกัน เมื่อเคเบิลทีวีมีช่องรายการมาก รูปแบบและเนื้อหาของรายการจึงต้องมีความหลากหลายและแตกต่างจากโทรทัศน์ในระบบ Free TV รายการที่น่าเสนอจึงเป็นรายการที่นำเข้ามาจากต่างประเทศเป็นส่วนใหญ่ จึงเป็นการหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่วัฒนธรรมข้ามชาติของประเทศผู้ผลิตรายการย่อมจะติดมากับรายการเหล่านั้นด้วย รัฐบาลจึงจำเป็นต้องเข้ามามีบทบาทในการกำกับดูแลเนื้อหาของรายการเพื่อมิให้รายการที่ออกอากาศนั้นไม่เป็นพิษภัยต่อผู้ชม โดยจัดตั้งคณะกรรมการเรียกว่า “คณะกรรมการกิจการวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์แห่งชาติ” เรียกโดยย่อว่า “กกช” หรือ “NBC” ทำหน้าที่กำกับดูแลกิจการโทรทัศน์ทั้งในระบบฟรีทีวีและเคเบิลทีวี โดยเฉพาะการกำกับดูแลด้านเนื้อหาของรายการของสถานีโทรทัศน์

กระบวนการตรวจพิจารณาเนื้อหาของรายการของ กกช. มีขั้นตอนและวิธีการดังนี้

1. การวางแผน ได้แก่ การกำหนดนโยบายและวัตถุประสงค์ที่ต้องการตรวจพิจารณา โดยมีนโยบายหลักคือ เพื่อให้รายการที่ออกอากาศมีเนื้อหาที่เหมาะสม ไม่เป็นพิษเป็นภัยต่อผู้ชมโดยเฉพาะเด็กและเยาวชน
2. การกำหนดการตรวจสอบและผู้รับผิดชอบ ได้แก่ การกำหนดวันเวลาและผู้ที่ จะดำเนินการตรวจสอบ โดยการสลับช่องรายการในการตรวจพิจารณาและสลับ

สถานีโทรทัศน์เคเบิลทีวีที่อยู่ในความดูแลรับผิดชอบหมุนเวียนกันไป เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการตรวจสอบ

3. ดำเนินการตรวจสอบโดยมีวิธีการดังนี้
 - 3.1 การสุ่มตรวจจากหน้าจอคอมพิวเตอร์ เนื่องจากมีการติดตั้งเครื่องรับสัญญาณไว้ที่กองงาน กกช.
 - 3.2 ไปตรวจสอบที่สถานี ฯ เนื่องจากไม่มีการส่งติดตั้งเครื่องรับสัญญาณไว้ที่กองงาน กกช.
 - 3.3 ขัดเทปรายการที่ต้องการแล้วนำมาตรวจพิจารณาหลังจากนั้น
 - 3.4 การขอเทปรายการที่ต้องการตรวจพิจารณาจากทางสถานี ฯ ที่ออกอากาศ ซึ่งอาจแบ่งเป็น 2 กรณีคือ
 - 3.4.1 รายการที่ต้องการตรวจพิจารณาไม่มีในผังรายการแล้ว แต่เนื่องจากเคเบิลทีวี อาจมีการนำเรื่องเดิมกลับมาฉายซ้ำใหม่ ในกรณีนี้เจ้าหน้าที่อาจมีการเรียกของเทปรายการดังกล่าวจากทางสถานี ฯ ได้
 - 3.4.2 รับเรื่องร้องเรียนจากผู้ชม และต้องการตรวจพิจารณาจากต้นฉบับจริง

การรับเรื่องร้องเรียนจากผู้ชมที่บ้าน

นอกจากการเสนอนโยบายการสื่อสารมวลชนต่อคณะรัฐมนตรี การให้คำแนะนำ กำกับดูแลและตรวจสอบความเรียบร้อยเพื่อให้สถานี ฯ ปฏิบัติตามระเบียบที่รัฐบาลกำหนดแล้ว หน้าที่อีกประการหนึ่งของ กกช. ก็คือการรับเรื่องร้องเรียนจากบุคลากรจากทางสถานี ฯ และผู้ชมที่บ้าน ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นการร้องเรียนทางด้านเนื้อหารายการจากผู้ชม หรือผู้ปกครอง ซึ่ง กกช. มีวิธีการในการตรวจพิจารณาคือ

- รับเรื่องร้องเรียนจากผู้ชมทางโทรศัพท์และทางอินเทอร์เน็ต (secret@prd.or.th)
- ดำเนินการตรวจสอบตามเรื่องที่ได้รับร้องเรียน หากเป็นไปตามที่ผู้ชมที่บ้านแจ้ง กกช. ก็จะส่งการตามดุลยพินิจที่ตรวจพิจารณารายการที่ได้รับเรื่องร้องเรียนนั้น และดำเนินการติดตามผลการสั่งการว่าสถานี ฯ ดำเนินการตามที่ กกช. สั่งการหรือไม่ ถ้าสถานี ฯ ดำเนินการตามคำสั่งแล้วจึงจัดทำรายงานแจ้งให้ผู้บังคับบัญชาทราบและเก็บเรื่องเก็บเข้าแฟ้มข้อมูล

- หากดำเนินการตรวจสอบและพิจารณาแล้วไม่เป็นไปตามที่ผู้ชมร้องเรียน ก็จัดเก็บเรื่องร้องเรียนนั้นเข้าแฟ้มข้อมูล

ปัจจุบัน ที่มีวิธีการในกำหนดบทลงโทษไว้ตามลำดับเพื่อดำเนินการกับสถานีที่ฝ่าฝืนระเบียบว่าด้วยวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ พ.ศ.2535 หรือฝ่าฝืนเงื่อนไข ข้อบังคับ หรือระเบียบที่ กกช. กำหนด โดย กกช. มีอำนาจที่จะดำเนินการดังนี้

1. ตักเตือนด้วยวาจา
2. ตักเตือนเป็นลายลักษณ์อักษร
3. ระวังการออกอากาศรายการที่มีการฝ่าฝืน
4. หากทางสถานี ฯ ยังคงเพิกเฉย ไม่ปฏิบัติตามคำสั่ง กกช. ก็มีอำนาจที่จะเพิกถอนการอนุญาตหรือหนังสือรับการรับรองที่ได้ออกให้ตามระเบียบนี้ หรือมีคำสั่งให้ปิดสถานี

นับแต่อดีตการควบคุมเนื้อหารายการเคเบิลทีวีเป็นหน้าที่ของ กบว.หรือ คณะกรรมการบริหารวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ แต่หลังจากวิกฤตการณ์ทางการเมืองในเดือน พฤษภาคม พ.ศ.2535 (พฤษภาทมิฬ) เป็นผลให้เกิดการเรียกร้องจากองค์กรต่าง ๆ ให้มีการปฏิรูปสื่อวิทยุและโทรทัศน์ ซึ่งเป็นสาเหตุไปสู่การปรับปรุงคณะกรรมการบริหารวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ มีผลให้ กบว. หหมดอำนาจหน้าที่ลงโดยมีคณะกรรมการกิจการวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์แห่งชาติ หรือ กกช. เกิดขึ้นใหม่ โดยทำหน้าที่เป็นคณะกรรมการกลางในการกำกับดูแลกิจการด้านวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ในประเทศไทย เพื่อให้รายการที่ออกอากาศทางวิทยุกระจายเสียงและรายการแพร่ภาพสู่ผู้ชมทั้งในระบบ Free TV และCable TV มีเนื้อหารายการอยู่ในเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนด เพื่อแก้ไขปัญหาที่เคยเกิดขึ้นมาแล้ว และเพื่อให้รายการของทุกสถานีอยู่ในมาตรฐานเดียวกัน ซึ่งในส่วนของ การตรวจพิจารณาเนื้อหารายการของยูบีซีตามเกณฑ์ที่คณะกรรมการกิจการวิทยุกระจายเสียง (กกช.) กำหนด ผู้วิจัยจะได้กล่าวถึงในบทต่อไป

บทที่ 5

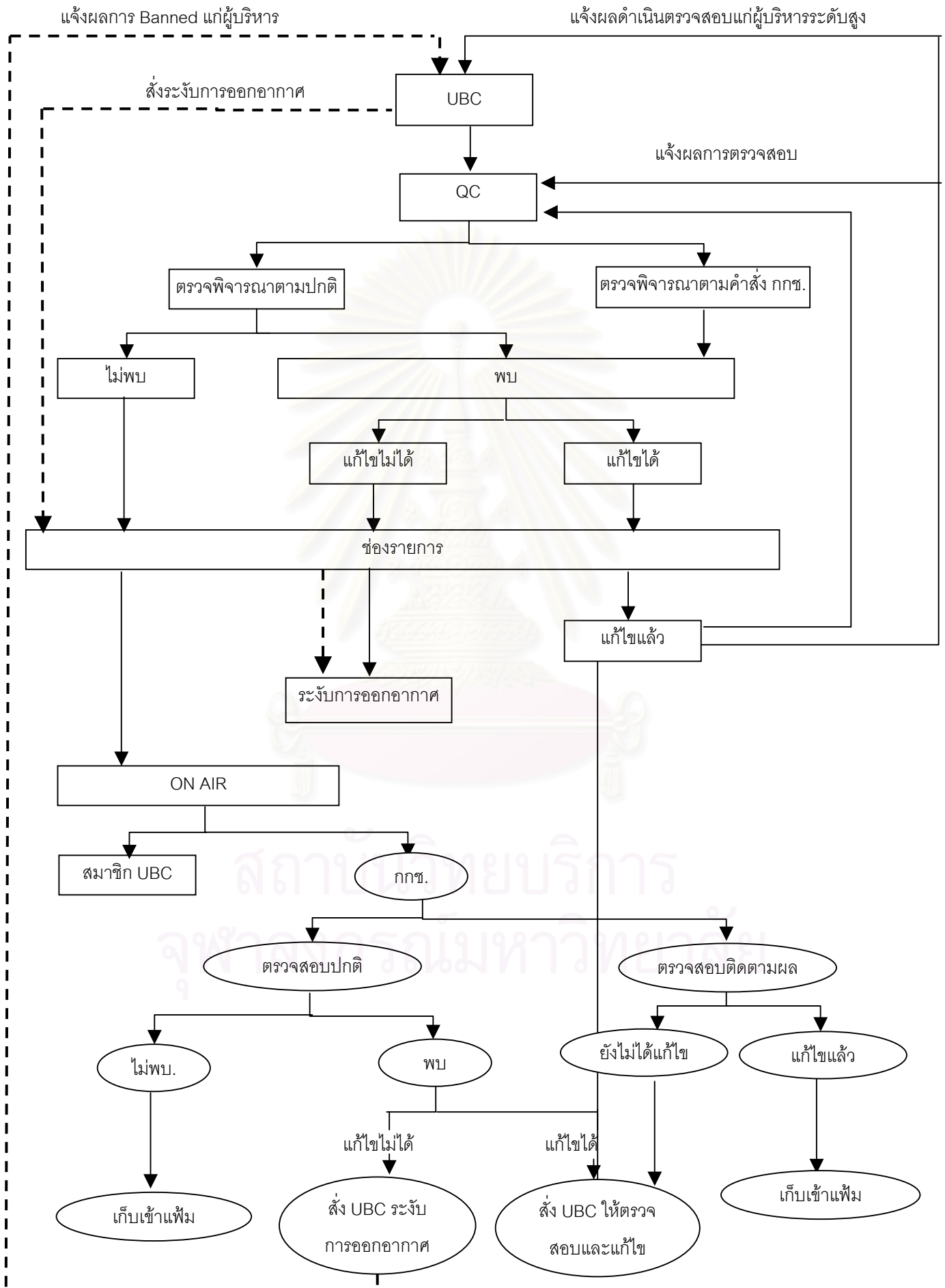
กระบวนการตรวจพิจารณาเนื้อหารายการของสถานีโทรทัศน์ยูบีซี

ในบทนี้จะเป็นการวิเคราะห์ถึงกระบวนการควบคุมเนื้อหารายการต่าง ๆ ของสถานีโทรทัศน์ยูบีซี ซึ่งเป็นผู้ให้บริการโทรทัศน์แบบบอกรับเป็นสมาชิกรายใหญ่ที่สุดของประเทศไทย ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากรายการต่าง ๆ ของสถานี รวมทั้งสิ้น 30 ช่องรายการ โดยเริ่มทำการเก็บรวบรวมข้อมูลตั้งแต่วันที่ 1-31 ธันวาคม พ.ศ. 2544 นอกจากนี้ยังเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกจากผู้อำนวยการฝ่ายรายการของสถานีโทรทัศน์ยูบีซี คุณอรรรทดล ณ บางช้าง ซึ่งผู้วิจัยถือว่าเป็นผู้ให้ข้อมูลหลัก เนื่องจากมีหน้าที่ดูแลรับผิดชอบโดยตรงต่อกระบวนการตรวจพิจารณาเนื้อหารายการของสถานีโทรทัศน์ยูบีซี

สถานีโทรทัศน์ยูบีซี (UBC: United Broadcasting Corporation Group) เกิดจากการรวมกิจการระหว่าง 2 บริษัทคือ บริษัทยูนิเวอร์แซล เคเบิล เน็ตเวิร์ค(มหาชน) จำกัด หรือ ยูทีวี (Universal Cable Network [public] Ltd. หรือ UTV) และบริษัทอินเตอร์เนชั่นแนล บรอดคาสติ้ง คอร์ปอเรชั่น จำกัด หรือไอบีซี (International Broadcasting Corporation Co .,Ltd. หรือ IBC) เนื่องจากประสบกับภาวะผันผวนทางเศรษฐกิจ และเหตุผลอีกประการหนึ่งก็คือ ทั้งสองบริษัทมีจุดมุ่งหมายร่วมกันในการที่จะเป็นผู้ให้บริการโทรทัศน์แบบบอกรับสมาชิกด้วยระบบการแพร่สัญญาณภาพพร้อมกันทั้ง 2 ระบบ คือ

1. ระบบ DSTV (Digital Satellite Television)

เป็นการส่งสัญญาณโทรทัศน์ผ่านดาวเทียมระบบดิจิทัล ถึงผู้รับย่านความถี่ KU-Band ในระยะแรกประเทศไทยเคยเรียกระบบนี้ว่าดีทีเอส (Direct to Home/DTH) การส่งสัญญาณในระบบนี้ผู้รับจะต้องติดตั้งจานรับสัญญาณขนาด 2 ฟุตไว้ที่บ้านด้วย ในการปฏิบัติจะมีการเข้ารหัสสัญญาณโทรทัศน์ไว้เพื่อให้ผู้ที่เป็สมาชิกเท่านั้นที่สามารถรับสัญญาณได้ โดยใช้เครื่องรับสัญญาณที่มีอุปกรณ์ถอดรหัสประกอบอยู่ในการส่งสัญญาณ ซึ่งระบบนี้มีข้อดีข้อเสียดังนี้

ข้อดี

1. ทำให้สามารถขยายบริการได้ทุกพื้นที่ทั่วประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในต่างจังหวัดที่ยังไม่มีบริการระบบ Fiber Optic
2. ไม่มีความแตกต่างของระยะทาง ค่าใช้จ่ายจึงไม่เปลี่ยนแปลงตามระยะทาง
3. เป็นการส่งข้อมูลแบบ Point To Multipoint ทำให้สามารถกระจายข้อมูลถึงผู้รับจำนวนมากได้ในเวลาเดียวกัน
4. ใช้เทคโนโลยีการบีบอัดสัญญาณแบบดิจิตอล (Digital Compressor) ทำให้ประหยัดช่องทรานสปอนเดอร์ในการส่งสัญญาณและป้องกันการรบกวนสัญญาณได้ดี
5. เนื่องจากการออกอากาศในระบบนี้ใช้ช่องทรานสปอนเดอร์ที่มีความถี่สูงมากกว่า 12GHz ทำให้จานรับสัญญาณดาวเทียมมีขนาดเล็ก น้ำหนักเบาและติดตั้งได้ง่าย รวดเร็ว คุณภาพของภาพและเสียงที่ได้รับจึงเทียบเท่ากับเลเซอร์ดิสก์
6. สามารถประยุกต์ใช้ในการให้บริการใหม่ ๆ ได้ไม่ยากนัก เช่น การถ่ายทอดโทรทัศน์ผ่านดาวเทียม (SNG /Satellite News Gathering)

ข้อเสีย

1. ค่าใช้จ่ายในการลงทุนสูง
2. สัญญาณอาจโดนรบกวนได้ตามสภาพดินฟ้าอากาศ ซึ่งอาจทำให้สัญญาณขาดหายไปหรือพร่ามัวไม่ชัดเจนได้

2. ระบบ CATV (Cable Television)

เป็นระบบการแพร่ภาพที่อาศัยเทคโนโลยีแบบใยแก้วนำแสง (Fiber Optic Technology) สัญญาณโทรทัศน์จะถูกเปลี่ยนเป็นสัญญาณแสง ก่อนส่งผ่านไปยังใยแก้วเส้นเล็ก ๆ ตามสายเคเบิลที่วางเครือข่ายหลักไว้ใต้ดิน ซึ่งมีข้อดีข้อเสียดังนี้

ข้อดี

1. ใยแก้วนำแสงนี้จะมีคุณสมบัติที่มีประสิทธิภาพมากในการนำพาสัญญาณได้จำนวนมาก

แม้ในระยะทางไกล โดยไม่สูญเสียความคมชัดของสัญญาณ หรือแม้แต่สภาพดินฟ้าอากาศที่เปลี่ยนแปลง อาคารสูงหรือบริเวณที่อับสัญญาณหรือคลื่นรบกวน

2. ให้เสียงที่คมชัดโดยปราศจากสัญญาณรบกวน

ข้อเสีย

ค่าใช้จ่ายในการติดตั้งมีราคาแพง

ประเภทรายการของยูบีซี

สถานีโทรทัศน์ยูบีซีเริ่มเปิดให้บริการใหม่ภายใต้ชื่อ “ ยูบีซี ” (United Broadcasting Corporation หรือ UBC) เมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม พ.ศ.2541 มีช่องรายการที่ออกอากาศทั้งสิ้น 30 ช่องรายการ สามารถจำแนกออกได้เป็น 8 ประเภท ดังนี้

1. รายการภาพยนตร์ (Movie World) ได้แก่ช่อง

1.1 HBO (20)

ช่องที่ออกอากาศภาพยนตร์จากฮอลลีวู้ด อากาศตลอด 24 ชั่วโมง ด้วยเสียงในฟิล์มพร้อมคำบรรยายภาษาไทยใต้ภาพ

1.2 Cinemax (21)

ช่องที่ออกอากาศภาพยนตร์ที่ได้รับรางวัลต่าง ๆ เช่น Golden Globe Awards, Oscar Awards อากาศตลอด 24 ชั่วโมงด้วยเสียงในฟิล์มพร้อมคำบรรยายภาษาไทยใต้ภาพ

1.3 Star Movies (22)

ช่องที่ออกอากาศภาพยนตร์จากบริษัทเอ็มจีเอ็ม , ยูไนเต็ดอาร์ทิสต์, ทเวนตีเซ็นจูรีฟ็อกซ์ โดยนำเสนอด้วยเสียงในฟิล์มพร้อมคำบรรยายภาษาไทยใต้ภาพและออกอากาศตลอด 24 ชั่วโมง

1.4 Hallmark (23)

ช่องที่ออกอากาศภาพยนตร์ที่จบในตอนและภาพยนตร์ชุดที่สร้างขึ้นเพื่อแพร่ภาพทางโทรทัศน์เท่านั้น ออกอากาศตลอด 24 ชั่วโมง โดยนำเสนอด้วยเสียงในฟิล์มพร้อมคำบรรยายภาษาไทยได้ภาพ

1.5 UBC Asian Movies (24)

ช่องที่ออกอากาศภาพยนตร์จากประเทศต่าง ๆ ออกอากาศเป็นเสียงพากย์ภาษาไทย

1.7 UBC Movies (25)

ช่องภาพยนตร์นานาชาติที่รวบรวมภาพยนตร์จากค่ายหนังอิสระในเทศกาลภาพยนตร์ที่เมืองคานส์ ออกอากาศตลอด 24 ชั่วโมง ด้วยเสียง 2 ภาษาคือทั้งเสียงในฟิล์มและเสียงพากย์ภาษาไทย

1.7 TCM (27)

ช่องที่นำเสนอภาพยนตร์คลาสสิก ซึ่งยังได้รับความนิยมและคงความเป็นอมตะจากการแสดงของดาราดังในอดีต

2. รายการภาพยนตร์ชุด (Series World) ได้แก่ช่อง

UBC Series (36)

นำเสนอภาพยนตร์ชุดและรายการปกิณกะบันเทิงอื่น ๆ เช่น ละครตลก ที่ได้รับความนิยมจากประเทศอังกฤษและสหรัฐอเมริกา ออกอากาศตลอด 24 ชั่วโมงด้วยเสียงในฟิล์มพร้อมคำบรรยายได้ภาพและเสียงพากย์ภาษาไทยสำหรับบางรายการ

3. รายการกีฬา (Sports World) ได้แก่ช่อง

3.1 Supersport Gold (30)

ช่องที่ถ่ายทอดสดรายการกีฬาและการแข่งขันกีฬาทุกประเภท เช่น Bundesliga, Calcio Serie A, English Premier League เป็นต้น ออกอากาศตลอด 24 ชั่วโมงด้วยเสียงในฟิล์มและเสียงภาษาไทย

3.2 Supersport (31)

ช่องที่นำเสนอรายการกีฬาจากในและต่างประเทศ รวมทั้งถ่ายทอดสดรายการกีฬาเพิ่มจากช่อง Supersport Gold (30) เมื่อมีการแข่งขันนัดสำคัญในเวลาเดียวกัน

3.3 ESPN (32)

ช่องที่นำเสนอรายการกีฬาทุกประเภทจากทั่วทุกมุมโลก เช่น อเมริกันฟุตบอล, ฟุตบอลยุโรป, บาสเกตบอล NBA

3.4 Star Sports (33)

ช่องที่นำเสนอรายการกีฬาที่เป็นที่นิยมในแถบเอเชีย เช่น เทนนิส บาสเกตบอล เป็นต้น

4. รายการปกิณกะบันเทิง (Entertainment World) ได้แก่ช่อง

4.1 UBC X- Zyte (37)

ช่องที่นำเสนอรายการหลากหลายรูปแบบ เช่น สารคดี เกมโชว์ ฯ นำเสนอรายการที่มีความแปลกประหลาดมหัศจรรย์ สนุกสนานและตื่นเต้นหรือเรื่องลึกลับ เหนือธรรมชาติ ไสยศาสตร์เวทมนตร์หรือเรื่องลึกลับที่หาคำตอบไม่ได้ ออกอากาศตลอด 24 ชั่วโมงด้วยเสียงในฟิล์มและเสียงพากย์ภาษาไทย

4.2 AXN (38)

ช่องที่นำเสนอรายการภาพยนตร์แอ็คชั่นทุกประเภท ซีรีส์, การ์ตูน, และกีฬา ออกอากาศตลอด 24 ชั่วโมงด้วยเสียงในฟิล์มและเสียงพากย์ภาษาไทย

4.3 Fashion TV (39)

ช่องรายการแฟชั่น นำเสนอข่าวคราวความเคลื่อนไหวของนักออกแบบเสื้อผ้าที่มีชื่อเสียง การแสดงแบบเสื้อผ้าจากห้องเสื้อชั้นนำด้วยนางแบบที่มีชื่อเสียงของโลก

4.4 CCTV (58)

ช่องสาระและบันเทิงจากประเทศจีน เช่น ละคร, ข่าว, สารคดี, ดนตรีและกีฬา โดยออกอากาศเป็นภาษาจีนกลาง

4.5 NHK (59)

ช่องที่นำเสนอรายการข่าวและรายการบันเทิงประเภทต่าง ๆ จากประเทศญี่ปุ่น เป็นช่องที่รายการที่ออกอากาศพิเศษสำหรับชาวญี่ปุ่นที่อาศัยอยู่ในประเทศไทย โดยผู้ที่ต้องการรับชมจะต้องเสียค่าธรรมเนียมในการรับชมเพิ่ม ออกอากาศเป็นภาษาญี่ปุ่นตลอด 24 ชั่วโมง

4.6 TV5 (60)

ช่องที่นำเสนอรายการบันเทิงจากประเทศฝรั่งเศส เช่น รายการสารคดี รายการสำหรับเด็ก รายการข่าว ละคร ดนตรี และแฟชั่น โดยออกอากาศเป็นภาษาฝรั่งเศสตลอด 24 ชั่วโมง

5. รายการที่ให้สาระความรู้ (Knowledge World) ได้แก่ช่อง

5.1 National Geographic (42)

ช่องรายการสารคดีเกี่ยวกับธรรมชาติ ภูมิศาสตร์และสิ่งแวดล้อม โดยเน้นรายการที่เกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ ชีวิตสัตว์ป่าการผจญภัยตลอดจนวัฒนธรรมของผู้คนในภูมิภาคต่าง ๆ

5.2 Discovery channel (43)

ช่องที่นำเสนอรายการสารคดียอดนิยมจากประเทศสหรัฐอเมริกา เช่น สารคดีที่เกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์, ชีวิตความเป็นอยู่ตามธรรมชาติของสัตว์ป่า, วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, วัฒนธรรมต่าง ๆ ของโลก และสารคดีเกี่ยวกับการผจญภัย ออกอากาศตลอด 24 ชั่วโมงด้วยเสียงในฟิล์มและเสียงบรรยายภาษาไทย

5.3 Animal Planet (44)

ช่องที่นำเสนอรายการเกี่ยวกับชีวิตและพฤติกรรมตามธรรมชาติของสัตว์ประเภทต่าง ๆ โดยนำเสนอเป็นรูปของสารคดี รายการสำหรับเด็ก เกมทายปัญหาเกี่ยวกับสัตว์ ทอล์คโชว์ เป็นต้น

6. รายการเพลง (Music World) ได้แก่ช่อง

6.1 Channel [V] Thailand (48)

ช่องรายการดนตรีที่นำเสนอรายการเพลงและมิวสิกวิดีโอของไทย เพลงสากลและเพลงยอดนิยมในเอเชีย

6.2 MTV (49)

ช่องที่นำเสนอรายการดนตรีที่เน้นกลุ่มผู้ชมชาวเอเชีย นำเสนอผลงานเพลงหรือมิวสิกวิดีโอใหม่ ๆ หรือสื่อบุคคลพิเศษเบื้องหลังการถ่ายทำมิวสิกวิดีโอต่าง ๆ

6.3 MCM [Thailand] (50)

ช่องที่นำเสนอรายการเพลงทั้งในและต่างประเทศที่เป็นที่นิยมในประเทศไทยและต่างประเทศ เช่น สหรัฐอเมริกา อังกฤษ สิงคโปร์ เป็นต้น

7. รายการสำหรับเด็ก (Kids World) ได้แก่ช่อง

7.1 UBC kids (26)

ช่องที่นำเสนอรายการการ์ตูนสำหรับเด็กจากต่างประเทศ เช่นสหรัฐอเมริกา อังกฤษ และญี่ปุ่น รวมทั้งรายการสำหรับเด็ก ออกอากาศวันละ 14 ชั่วโมง ตั้งแต่เวลา 6.00 น. ถึง 20.00 น.

7.2 Cartoon Network (27)

ช่องที่นำเสนอรายการการ์ตูนของประเทศสหรัฐอเมริกาที่กำลังเป็นที่นิยมหรือการ์ตูนที่เป็นที่รู้จักโดยทั่วไป เช่น ป๊อปปาย, มนุษย์หินฟลินท์สโตนส์ , ทอมกับเจอร์รี่ เป็นต้น ออกอากาศวันละ 16 ชั่วโมง ตั้งแต่เวลา 04.00 น. ถึง 20.00 น. ด้วยเสียงในฟิล์ม

และเสียงพากย์ภาษาไทย

8.รายการข่าว (News World) ได้แก่ช่อง

8.1 UBC News (07)

ช่องที่นำเสนอรายงานข่าวจากทั่วทุกมุมโลกทั้งภายในและภายนอกประเทศ รวมทั้งรายการวิเคราะห์ข่าว, วิเคราะห์หุ้นและเศรษฐกิจ, การเมือง ฯ

8.2 CNN (53)

ช่องที่รายงานข่าวสดตลอด 24 ชั่วโมงจากสำนักข่าว CNN พร้อมบทวิเคราะห์เจาะลึกเสริมด้วยสาระและความบันเทิงในแง่มุมต่าง ๆ

8.3 BBC World (54)

ช่องที่รายงานข่าวสดตลอด 24 ชั่วโมงจากสำนักข่าวของประเทศอังกฤษ นำเสนอการรายงานข่าว การวิเคราะห์ข่าวการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม

8.4CNBC Asia (55)

ช่องข่าวธุรกิจเอเชีย และรายการวิเคราะห์ข่าว สภาวะทางเศรษฐกิจหรือแนวโน้มทางธุรกิจในแถบภูมิภาคต่าง ๆ ที่อาจส่งผลกระทบต่อการลงทุนหรือส่งผลกระทบต่อสภาวะทางเศรษฐกิจของประเทศต่าง ๆ ในเอเชีย

แหล่งที่มาของรายการของสถานีโทรทัศน์ยูบีซี

เวนและกรอส (Vane and Gross, 1994) ได้นำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับแหล่งที่มาของรายการทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ทุกประเภทว่า เป็นงานที่ยากสำหรับผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการสรรหารายการ เนื่องจากจะต้องมีความสามารถในการที่จะจัดหารายการมาออกอากาศให้ได้เพียงพอกับจำนวนชั่วโมงที่ออกอากาศโดยมีข้อจำกัดอยู่ที่แหล่งผลิตซึ่งเป็นทางเลือกที่มีจำนวนไม่มาก เพราะการผลิตรายการแต่ละเรื่องนั้นมีขั้นตอนที่ละเอียดซับซ้อนและต้องใช้งบประมาณในด้านการลงทุนค่อนข้างสูง อีกทั้งยังต้องเสี่ยงกับสภาวะการขาดทุนหากรายการที่ผลิตนั้นไม่เป็นที่ต้องการของตลาด จึงมีเพียงผู้ผลิตรายใหญ่ที่มีประสบการณ์และมีเงินทุนสนับสนุนธุรกิจจำนวนมากเท่านั้นที่สามารถดำเนินธุรกิจการผลิตรายการอยู่ได้ ตัวอย่างที่ชัดเจนก็คือ ประเทศสหรัฐอเมริกา

ธุรกิจการผลิตรายการโทรทัศน์หรือการผลิตภาพยนตร์ได้เจริญรุดหน้าไปอย่างรวดเร็วจนเป็นที่ยอมรับของผู้ชมทั่วโลก ด้วยอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ที่ทันสมัย ประกอบกับบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญ มากด้วยประสบการณ์และความคิดสร้างสรรค์ อีกทั้งเงินลงทุนจำนวนมากที่ทำให้ธุรกิจนี้เติบโตขึ้นมาจนกลายเป็นอุตสาหกรรมสื่อข้ามชาติที่ทำรายได้ต่อปีให้สหรัฐอเมริกาเป็นจำนวนมาก จนยากที่ผู้ผลิตจากประเทศอื่น ๆ โดยเฉพาะประเทศด้อยพัฒนาจะสามารถเจาะตลาดเข้าไปได้ ภาพยนตร์หรือรายการต่าง ๆ ที่ผลิตในอเมริกาจึงกลายเป็นที่ยอมรับของผู้ชมในประเทศต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง เนื่องจากมีบริษัทผู้ผลิตจำนวนมาก รายการจึงมีเนื้อหาและรูปแบบที่หลากหลายให้เลือกชมได้ตามต้องการ ซึ่งทำให้สถานีโทรทัศน์ในแต่ละประเทศนิยมที่จะซื้อหารายการจากสหรัฐอเมริกาไปออกอากาศในประเทศของตน

ยูบีซีก็เป็นสถานีโทรทัศน์หนึ่งที่ตั้งซื้อรายการมาจากประเทศสหรัฐอเมริกา ทั้งนี้เพราะยูบีซีเป็นสถานีโทรทัศน์ในระบบ Cable TV ที่มีช่องรายการจำนวนมากและออกอากาศตลอด 24 ชั่วโมง ยูบีซีจึงต้องจัดหารายการจำนวนมากที่มีความหลากหลายทั้งทางด้านรูปแบบและเนื้อหาให้เพียงพอต่อช่องรายการที่มีอยู่เพื่อตอบสนองความพึงพอใจให้กับผู้ชมที่บอกรับเป็นสมาชิก ประกอบกับรายการที่ผลิตภายในประเทศก็มีไม่เพียงพอที่จะนำมาออกอากาศได้ เนื่องจากบริษัทผู้ผลิตในประเทศไทยมีจำนวนไม่มาก นอกจากนี้รายการที่ผลิตส่วนใหญ่ก็เป็นรายการที่บริษัทผลิตให้กับสถานีโทรทัศน์ในระบบฟรีทีวี ดังที่คุณอรรถพล ได้ให้เหตุผลว่า

“เราเองก็อยากจะซื้อรายการที่ผลิตจาก Production House ในประเทศเยอะ ๆ นะ แต่ว่าทำไม่ได้ เพราะบริษัทพวกนี้เขาต้องผลิตรายการป้อนทีวีก่อน อย่าง ดาราวิดีโอ หรือว่า

กันตนา เขาเป็นบริษัทยักษ์ใหญ่ เขาก็ต้องทำให้ช่อง 7 ช่อง 5 ก่อน ซึ่งส่วนใหญ่ของเขาก็เป็นละคร แล้วต้องทำตลอดทั้งปี เพราะพอจบเรื่องนี้ก็ต้องเตรียมทำเรื่องใหม่ต่อไปอีก ทำเรื่องหนึ่งก็ต้องให้คุ้ม เพราะละครแต่ละเรื่องต้องลงทุนเยอะ ค่าใช้จ่ายสูงนะ เพราะฉะนั้นถ้าทำแล้วคนดูมากสถานีเขาขายโฆษณาได้ก็อยู่ได้ แต่ถ้าทำให้เรา คนดูเรามีจำกัด ฉายที่เราเองอาจไม่คุ้ม ก็ต้องหารายการอื่นมาแทน

บ้านเรามีคนผลิตรายการอยู่ไม่กี่บริษัท เพราะฉะนั้นเราถึงต้องซื้อจากต่างประเทศอย่าง อเมริกา อังกฤษหรือไต้หวันหรือฮ่องกง มันมีให้เลือกเยอะดี เราดูแล้วเรื่องไหนดีก็ซื้อเข้ามาฉายได้เลย แล้วพวกนี้เขาทำเป็นอุตสาหกรรมส่งขายทั่วโลก ราคาก็ไม่สูงเท่าไร”

(อรรถพล ณ บางช้าง, 11 มีนาคม 2546)

ด้วยเหตุนี้รายการต่าง ๆ ของสถานีโทรทัศน์ยูบีซี โดยส่วนใหญ่จึงเป็นรายการที่ต้องสั่งซื้อมาจากต่างประเทศ ปัจจุบันรายการที่ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์ยูบีซีที่ประกอบด้วย

1. รายการที่สถานีฯ ผลิตเอง

ได้แก่รายการข่าว, รายการวิเคราะห์ข่าว เศรษฐกิจ การเมือง สังคม การเงินและการลงทุน ที่ออกอากาศทางช่อง UBC (7)

รายการนิตยสารบันเทิง รายการสำหรับเด็กที่ออกอากาศทางช่อง UBC Asian Movies(24), UBC Movies(26), UBC Kids (27), UBC Series(37),UBC X -Zyte (37),ช่อง 30 Supersport Gold และ UBC Supersport (31)

เป็นที่น่าสังเกตว่ารายการที่สถานีฯ ผลิตเองจะเป็นรายการที่สถานีโทรทัศน์ยูบีซีสามารถทำการควบคุมเนื้อหารายการได้อย่างสมบูรณ์เนื่องจากไม่มีเงื่อนไขสัญญาที่มากับรายการเป็นข้อจำกัดในการเซ็นเซอร์รายการ

2. รายการที่ซื้อจากบริษัทผู้ผลิตทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ ซึ่งมีเงื่อนไขสัญญาในการได้มาซึ่งรายการอยู่ด้วยกัน 2 รูปแบบคือ การซื้อทั้งช่องรายการ และการซื้อเฉพาะรายการ

2.1 การซื้อทั้งช่องรายการ

ในการซื้อทั้งช่องรายการนั้น จะมีเงื่อนไขว่า บริษัทที่ซื้อรายการจะต้องออกอากาศรายการที่ซื้อมาทั้งรายการ เพราะการซื้อรายการในรูปแบบนี้ทางบริษัทผู้ผลิตจะวางผังรายการที่จะใช้ออกอากาศไว้ทั้งหมดแล้ว อาจกล่าวได้ว่าการซื้อรายการในลักษณะจึงเหมือนการซื้อรายการแบบโปรแกรมสำเร็จรูป คือออกอากาศได้ทันที ดังนั้นสถานีฯ จึงไม่อาจทำการตัดต่อหรือวางผังรายการใหม่ได้เอง สิ่งที่ยูบีซีจะทำได้โดยไม่เป็นการละเมิดสัญญาก็คือ การนำรายการดังกล่าวนั้น มาลงเสียงพากย์ หรือใส่คำบรรยายภาษาไทยได้ภาพเท่านั้น

รายการที่ได้มาโดยมีเงื่อนไขสัญญาดังกล่าวได้แก่รายการที่ออกอากาศในช่องรายการข้างล่างนี้ โดยการซื้อรายการจากบริษัทต่าง ๆ ดังแสดงในตาราง

ตารางที่ 5.1 แสดงช่องรายการและแหล่งที่มาของรายการที่มีเงื่อนไขสัญญาแบบซื้อทั้งช่องรายการ

ช่องรายการ	แหล่งที่มาของรายการ บริษัทผู้ผลิต /เจ้าของลิขสิทธิ์
ช่อง 20 HBO	HBO Asia (Singapore)
ช่อง 21 Cinemax	HBO Asia (Singapore)
ช่อง 22 Star Movies	Star TV (HongKong)
ช่อง 23 Hallmark	Crown Media Int.(HK) Ltd.
ช่อง 27 TCM /Cartoon Network	Turner Int. Asia Pacific Ltd. (HK)
ช่อง 32 ESPN	ESPN Star Sports (HK)
ช่อง 33 Star Sports	ESPN Star Sports (HK)
ช่อง 38 AXN	AXN Asia (Singapore)
ช่อง 39 Fashion TV	บริษัท Fashion TV
ช่อง 42 National	Geographic Int. Global Networks,BV
ช่อง 43 Discovery Channel	Discovery Channel (Asia)
ช่อง 44 Animal Planet	Discovery Channel (Asia)
ช่อง 48 Channel [V] Thailand	BNT (Thailand)
ช่อง 49 MTV	MTV (Asia)
ช่อง 50 MCM	MCM MusicTV, Ltd.(Thailand)
ช่อง 53 CNN	Turner Int. Asia Pacific Ltd. (HK)
ช่อง 54 BBC World	BBC Worldwide (Asia) HingKong
ช่อง 55 CNBC	CNBC Asia (Singapore)
ช่อง 56 NHK	Mico (Japan)
ช่อง 58 CCTV	China Central Television
ช่อง 60 TV5	TV5 International (France)

2. การซื้อเฉพาะรายการ

การซื้อรายการในลักษณะนี้ จะแตกต่างจากการซื้อทั้งช่องรายการ คือ บริษัทที่ซื้อ

รายการมาจากเจ้าของลิขสิทธิ์ จะสามารถติดต่อรายการ หรือวางผังรายการเองได้ เนื่องจากบริษัทที่เป็นเจ้าของลิขสิทธิ์จะส่งเทปต้นฉบับให้กับทางสถานี ฯ เท่านั้น สถานี ฯ สามารถกำหนดตารางเวลาในการออกอากาศ หรือสามารถติดต่อเนื้อหารายการได้ตามต้องการซึ่งเงื่อนไขสัญญาในการได้มาซึ่งรายการในลักษณะนี้ จะมีข้อกำหนดเพียงระยะเวลาที่ออกอากาศหรือจำนวนครั้งที่ออกอากาศได้โดยทางสถานี ฯ จะทำสัญญาไว้กับเจ้าของลิขสิทธิ์นั้น ๆ ซึ่งได้แก่รายการที่ออกอากาศในช่องรายการข้างล่างนี้ โดยการซื้อรายการจากบริษัทต่าง ๆ ดังแสดงในตาราง

ตารางที่ 5.2 แสดงช่องรายการและแหล่งที่มาของรายการที่มีเงื่อนไขสัญญาแบบซื้อเฉพาะรายการ

ช่องรายการ	แหล่งที่มาของรายการ บริษัทผู้ผลิต / เจ้าของลิขสิทธิ์
ช่อง 24 UBC Asian Movies	TVB, สหมงคลฟิล์ม, จีเอ็มเอ็มแกรมมี่, ATV นนทนนท์เอ็นเตอร์เทนเมนต์ อาร์เอสโปรดักชั่น, ยูบีซีผลิตเอง
ช่อง 25 UBC Movies	Universal ,Beyond Film
ช่อง 25 UBC Movies	Digital Right Picture, สหมงคลฟิล์ม ยูบีซีผลิตเอง
ช่อง 26 UBC Kids	Mico (NHK) , Hit Entertainment, TMS, ยูบีซีผลิตเอง
ช่อง 30 Supersport Gold	TWI / IMG, NFL, PGA TOUR, Top Rank Boxing, ยูบีซีผลิตเอง

ตารางที่ 5.2 แสดงช่องรายการและแหล่งที่มาของรายการที่มีเงื่อนไขสัญญาแบบซื้อเฉพาะรายการ (ต่อ)

ช่องรายการ	แหล่งที่มาของรายการ บริษัทผู้ผลิต / เจ้าของลิขสิทธิ์
ช่อง 31 Supersport	TWI / IMG, European PGA, Sportsworld, WWF, UBC ผลิตเอง โดยความร่วมมือจากสมาคมฟุตบอลแห่งประเทศไทย, สมาคมเจ็ตสกีแห่งประเทศไทย, การกีฬาแห่งประเทศไทย เป็นต้น
ช่อง 36 UBC Series	Werner Brothers , BBC Buena Vista Television International 20 th Century Fox, UBC ผลิตเอง
ช่อง 37 UBC X –Zyte	Paramount ,WGBH London Television ,CBS 20 th Century Fox, UBC ผลิตเอง

การตรวจพิจารณาเนื้อหารายการของยูบีซี

แม้จะเป็นสถานีโทรทัศน์ในระบบบอกรับเป็นสมาชิกหรือเคเบิลทีวีซึ่งเป็นองค์กรเอกชน แต่ยูบีซีก็ยังคงเป็นองค์กรสื่อที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลโดยหน่วยงานของรัฐ ที่กำหนดให้มีการควบคุมเนื้อหาของสื่อทุกชนิดก่อนที่เผยแพร่สู่สาธารณชน เพื่อให้รายการที่ออกอากาศนั้นเป็นรายการที่มีเนื้อหาสาระที่เป็นประโยชน์ ไม่ขัดต่อกฎหมาย ขนบธรรมเนียมประเพณี และวัฒนธรรมอันดีงามของชาติ ฯลฯ ด้วยตระหนักถึงปัญหาที่อาจเกิดขึ้นดังที่เคยประสบมาแล้วในอดีตเมื่อครั้งที่สื่อโทรทัศน์ขาดความรับผิดชอบต่อสังคม โดยนำเสนอเนื้อหาที่ไม่มีประโยชน์ มี

การโฆษณาสินค้าที่มากเกินไป ก่อให้เกิดการเรียกร้องจากผู้ชมและองค์กรต่าง ๆ ให้รัฐบาลเข้ามา มีบทบาทในการควบคุมและกำกับดูแลเพื่อให้รายการมีเนื้อหาสาระที่เป็นประโยชน์และอยู่ในมาตรฐานเดียวกันตามที่รัฐกำหนด

เมื่อยุคอุตสาหกรรมเปลี่ยนไปและโลกได้เข้าสู่ยุคของเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่เรียกว่า ยุคสารสนเทศ โลกทั้งโลกอยู่ในสภาพเสมือนไร้พรมแดนที่เรียกว่า “Globalization” ที่ข่าวสารแพร่กระจายไปอย่างรวดเร็วจากซีกโลกหนึ่งสู่อีกซีกโลกหนึ่ง ตัวอย่าง เช่น การเกิดวิกฤตการณ์ของโลกซาร์ส หรือการระบาดของไข้หวัดนก เพียงเวลาไม่นาน ผู้ชมที่อยู่ในอีกซีกโลกหนึ่ง

อาทิ อเมริกา แคนาดา ก็สามารถรับรู้ข่าวสารนี้จากสื่อโทรทัศน์และสามารถเตรียมการป้องกันโรคระบาดที่แพร่กระจายไปได้อย่างทันท่วงที ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดอีกอย่างหนึ่งก็คือ เหตุการณ์เครื่องบินพุ่งชนตึกเวิลด์เทรด ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ของทุนนิยมในมหานครนิวยอร์ก คนไทยทั้งประเทศได้ชมภาพข่าวขณะที่กลุ่มก่อการร้ายลงมือปฏิบัติการก่อวินาศกรรมหลังจากที่เหตุการณ์ผ่านไป ในเวลาไม่ถึงชั่วโมงสถานีโทรทัศน์ทุกแห่งต่างก็มีข้อมูลที่พร้อมจะรายงานให้ผู้ชมได้ทราบทันที ด้วยธรรมชาติของสื่อโทรทัศน์ที่สามารถเข้าถึงผู้ชมได้อย่างรวดเร็วทั้งภาพประกอบกับเทคโนโลยีการสื่อสารที่ทันสมัย รายการที่ออกอากาศทางโทรทัศน์จึงควรเป็นรายการที่สถานีฯ ทุกแห่ง ต้องคำนึงถึงผลกระทบต่ออันอาจเกิดตามมา หากรายการที่นำเสนอไม่มีเนื้อหาที่เป็นโทษ ไม่มีสาระประโยชน์ต่อผู้ชมหรือขัดกับวัฒนธรรมประเพณีอันดีงามในประเทศของตน

ด้วยการมีช่องรายการจำนวนมาก รายการมีรูปแบบและเนื้อหาที่หลากหลาย และเป็นรายการที่สั่งซื้อมาจากต่างประเทศเป็นส่วนใหญ่ และเพื่อให้เป็นไปตามนโยบายของรัฐบาลที่นอกจากจะจัดตั้งหน่วยงานกลางขึ้นมากำกับดูแล พร้อมกับให้ทุกสถานีควบคุมรายการตนเอง (Self Censorship) ยูบีซีจึงจำเป็นต้องมีการควบคุมเนื้อหารายการก่อนที่จะออกอากาศไปสู่ผู้ชมที่บอกรับเป็นสมาชิก โดยแบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือ

1. การตรวจพิจารณาทางด้านเทคนิค

ในขั้นตอนนี้จะเป็นกระบวนการตรวจพิจารณาเกี่ยวกับคุณภาพของเสียง, ความถูกต้องของสีในสัญญาณภาพและความเข้มของสัญญาณภาพ โดยใช้เครื่องมือวัดสัญญาณเสียง, เครื่องมือวัดความถูกต้องของสีและเครื่องมือวัดสัญญาณภาพ ซึ่งอาศัยหลักเกณฑ์จากเครื่องมือของแผนกควบคุมการออกอากาศเป็นเกณฑ์ในการตรวจพิจารณา โดยจะต้องนำเทปเข้าตรวจสอบคุณภาพเบื้องต้นโดยผ่านเครื่องเล่นเทปตามชนิดของม้วนเทป ซึ่งทางสถานี ฯ จะใช้เทปในการ

ออกอากาศอยู่ด้วยกัน 4 ระบบ คือ ระบบเบต้าแคมป์ ระบบเอ็มทู ระบบยูเมติก ยกเว้นระบบวีเอชเอส ที่ไม่ต้องผ่านขั้นตอนนี้เนื่องจากเทประบบนี้จะเป็นเพียงเทปตัวอย่างของทางช่องรายการ ภาพยนตร์ ได้แก่ช่อง 20 ,21,และ 24 ที่ส่งมาให้ทางสถานี ฯ ไม่ใช่เทปต้นฉบับที่ใช้ในการออกอากาศ จึงมีเพียงระบบเบต้าแคมป์ ระบบเอ็มทูและระบบยูเมติกที่ต้องใช้หลักเกณฑ์การตรวจสอบคุณภาพของเทป ดังนี้

- 1.1. ตรวจสอบระดับแสงของภาพจะต้องอยู่ในระดับ 75-100 %และไม่เกิน 110 % ตามมาตรฐานของเครื่องมือวัดโดยทั่วไป
- 1.2. ตรวจสอบระดับความคมชัดของภาพ ซึ่งจะต้องอยู่ในระดับ 0-5 %และไม่เกิน 10% ตามมาตรฐานเครื่องมือวัดโดยทั่วไป
- 1.3. ตรวจสอบระดับสีของภาพโดยระดับแถบสีที่ปรากฏหน้าจอไม่ต่ำกว่า 0-5.0 และไม่เกิน 10.0 โดยใช้ Color Monitor เป็นตัวเช็คสีของภาพ
- 1.4. การตรวจสอบระดับเสียง จะต้องอยู่ในระดับต่อเนื่องไม่ต่ำกว่า -7VUและสูงไม่เกิน 0 VU โดยใช้มิเตอร์วัดระดับเสียงประจำเครื่อง VTR เป็นเครื่องมือวัด

2. การตรวจพิจารณาเนื้อหารายการ โดยใช้เกณฑ์ในการตรวจพิจารณาเนื้อหารายการ ตามที่ กกช.กำหนด เป็นกรอบในการปฏิบัติเช่นเดียวกับโทรทัศน์ในระบบ FreeTV

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงมุ่งศึกษาที่กระบวนการตรวจพิจารณาเนื้อหารายการ ดังนั้นจึงจะวิเคราะห์ในส่วนนี้ว่ามีขั้นตอนอย่างไร

รูปแบบในการเซ็นเซอร์ของยูบีซี

ปัจจุบันยูบีซีมีวิธีในการเซ็นเซอร์รายการก่อนที่จะออกอากาศอยู่ด้วยกัน 4 อย่างคือ

1 การดูเสียง

วิธีนี้จะใช้ในกรณีที่รายการนั้นมีคำพูดที่ไม่เหมาะสม เช่น คำพูดหยาบคาย ลามก สองแง่สองง่าม หรือดูหมิ่นชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ของประเทศไทยหรือประเทศเพื่อนบ้าน เป็นต้น โดยการงดออกอากาศคำพูด หรือบดทอนทวนในช่วงนั้นออกไป

2. การทำโมเสคภาพ

วิธีนี้จะใช้ในกรณีที่มีภาพ เช่นการมีเพศสัมพันธ์ เห็นอวัยวะเพศ หน้าอกที่เป็นของสงวน หรือมีการแสดงกิริยาท่าทาง สีหน้า ที่ส่อไปในทางลามกอนาจาร การมีเพศสัมพันธ์หรือการฆาตกรรม การทรมาน การเขียนตี การชำแหละศพ ภาพที่น่าสยดสยอง การเล่นเกมพนัน ซึ่งไม่สามารถตัดทิ้งไปได้ เช่นอาจจะเป็นเหตุการณ์สำคัญของเรื่อง เป็นสาเหตุหรือที่มาของเรื่อง เป็นจุดไคลแมกซ์ หรือเป็นการคลี่คลายเรื่องราวทั้งหมดที่หากขาดฉากนี้ไปเสียผู้ชมก็จะดูไม่รู้เรื่องหรือเรื่องราวจะไม่มี ความสมบูรณ์ ในกรณีเช่นนี้จึงจำเป็นที่จะต้องคงฉากหรือเหตุการณ์นั้นไว้โดยใช้เครื่องมือทางเทคนิค ตัดต่อให้ภาพนั้นกลายเป็นภาพชิ้นเล็กๆ เหมือนแผ่นโมเสคที่ปะติดปะต่อกัน ซึ่งวิธีนี้จะช่วยให้ผู้ชมมองไม่เห็นภาพที่แท้จริงเพียงแต่เดาได้ว่า จะต้องมีการทำอะไรบางอย่างอยู่เบื้องหลังภาพที่โมเสคเอาไว้

หรืออีกกรณีหนึ่งที่ใช้วิธีการนี้ก็คือ เพื่อไม่ให้ผู้ชมเห็นตราสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ต้องห้าม เช่น เครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ สุรา บุหรี่ ตัวอย่างเช่น ปัจจุบันมีการรณรงค์เพื่อสุขภาพให้ประชาชนรักษาสุขภาพของตนเองและผู้อื่นด้วยการงดสูบบุหรี่ ดังนั้นจึงไม่ควรนำเสนอรายการที่มีการแสดงท่าทางหรือตัวละครในเรื่องกำลังสูบบุหรี่

2. การตัดทอนหรือตัดต่อใหม่

คือการตัดเนื้อหา หรือภาพเหตุการณ์ที่มีการแสดงท่าทาง สีหน้า หรืออารมณ์ คำพูด ที่ไม่เป็นไปตามกฎระเบียบที่กำหนด โดยเมื่อตัดทอนออกแล้วไม่กระทบกระเทือนต่อเนื้อเรื่องหรือเนื้อหาของรายการ

3. การห้ามออกอากาศ

เป็นวิธีการสุดท้ายที่ใช้ในการเซ็นเซอร์ โดยทั่วไปรายการที่ห้ามออกอากาศมักเป็นรายการที่มีเนื้อหาส่วนใหญ่ หรือมีแก่นของเรื่องขัดต่อเกณฑ์ในการตรวจพิจารณาข้อใดข้อหนึ่ง หรือทุกข้อ ตามที่ กกช. กำหนด หากออกอากาศไปอาจนำมาซึ่งความเสื่อมเสียต่อสถานี ฯ หรือต่อประเทศชาติ โดยจะมีการแจ้งเหตุผลหรือรายละเอียดให้เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องทราบถึงการงดออกอากาศรายการนั้น

แม้จะเป็นสถานีโทรทัศน์ในระบบบอกรับเป็นสมาชิกหรือเคเบิลทีวีซึ่งเป็นองค์กรเอกชน แต่ยูบีซีก็ยังคงเป็นองค์กรสื่อที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลโดยหน่วยงานของรัฐ ที่กำหนดให้มีการควบคุมเนื้อหาขงสื่อทุกชนิดก่อนที่เผยแพร่สู่สาธารณชน โดยจะต้องนำเสนอรายการที่มีเนื้อหาสาระที่เป็นประโยชน์ที่ไม่ขัดต่อกฎหมาย ขนบธรรมเนียมประเพณี และวัฒนธรรมอันดีงามของชาติ อีกทั้งยังเป็นการส่งเสริมความมั่นคงและความสงบเรียบร้อยของบ้านเมือง

จากการได้มาซึ่งตัวรายการตามเงื่อนไขสัญญาใน 2 ลักษณะดังกล่าวข้างต้น สามารถจำแนกเป็นตารางเปรียบเทียบได้ดังนี้

ตารางที่ 5.3 แสดงการเปรียบเทียบข้อกำหนดตามเงื่อนไขสัญญาในการซื้อรายการ

เงื่อนไขสัญญา	ข้อกำหนด	ช่องรายการ
การซื้อทั้งช่องรายการ	ต้องออกอากาศทั้งรายการ ห้ามตัดต่อตัดแปลง ห้ามวางผังรายการในการ ออกอากาศใหม่	ช่อง 20, 21,22,23 26,27,30,31,32,33 38,39,42,43,44,48 49,50,53,54,55
การซื้อเฉพาะรายการ	สามารถตัดต่อเนื้อหาได้ ตัดแปลง ทำซ้ำหรือ วางผังรายการในการ ออกอากาศใหม่ได้	ช่อง 07,24, 25 26, 30,31,36,37

จากเงื่อนไขสัญญาในการได้มาซึ่งรายการใน 2 ลักษณะดังกล่าว พบว่าการได้มาซึ่งรายการในลักษณะ การซื้อทั้งช่องรายการนั้น สถานีโทรทัศน์ยูบีซี ไม่สามารถควบคุมเนื้อหาขงรายการได้ ทั้งนี้เนื่องจากการซื้อรายการในลักษณะดังกล่าว นั้น ทางสถานี ฯ ไม่สามารถตัดทอนตัดแปลงหรือกำหนดผังรายการในการออกอากาศได้ ซึ่งหากยูบีซีไม่ปฏิบัติตามก็จะเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ตามข้อตกลง จากการศึกษาพบว่า มีเพียงช่องรายการภาพยนตร์ซึ่งได้แก่ HBO และ Cinemax ที่ยูบีซีสามารถควบคุมเนื้อหาขงรายการได้บางส่วนในลักษณะของการ comment แต่อำนาจหน้าที่ในการ

ควบคุมเนื้อหารายการนั้นจะเป็นของบริษัทเจ้าของลิขสิทธิ์ ซึ่งคุณอรุณพล ณ บางช้าง ผู้อำนวยการฝ่ายรายการของสถานีโทรทัศน์ยูบีซี ได้ให้สัมภาษณ์ว่ารายการที่ยูบีซีสั่งซื้อแบบเหมาทั้งช่องนั้น ทางบริษัทแม่จะมีเจ้าหน้าที่ทำหน้าที่เซ็นเซอร์รายการเช่นกัน แต่หลักเกณฑ์ในการเซ็นเซอร์นั้นจะเป็นเกณฑ์สากล คือมองจากกลุ่มประเทศในแถบเดียวกัน เช่น ไทย มาเลเซีย สิงคโปร์ว่ามีกฎหมายใดที่คล้ายคลึงกันก็จะปฏิบัติตามนั้น ไม่เน้นเฉพาะกฎหมายของประเทศใดประเทศหนึ่ง เนื่องจากรายการที่ส่งมานั้น เช่นช่องรายการภาพยนตร์จะเป็นการส่งจากบริษัทเจ้าของลิขสิทธิ์ไม่ได้เป็นการแพร่ภาพโดยเทปต้นฉบับจากทางยูบีซี ดังนั้นในเวลาไล่เลี่ยกันผู้ชมที่อยู่ในประเทศมาเลเซีย ไทยและสิงคโปร์ก็จะได้รับชมรายการที่เหมือนกัน เนื่องจากการซื้อเหมาทั้งช่องหรือเป็น Package ยกเว้นแต่กรณีที่รายการบางรายการขัดต่อกฎหมาย ขนบธรรมเนียมประเพณีของประเทศใดประเทศหนึ่งอย่างรุนแรง ก็จะมีการยกเว้นการออกอากาศเรื่องดังกล่าวและมีการส่งรายการอื่นมาแทน ดังนั้นจึงมีเพียงรายการที่ทางสถานี ฯ ผลิตเองและรายการที่สถานี ฯ สั่งซื้อมาในลักษณะการซื้อเฉพาะรายการ ที่สถานีโทรทัศน์ยูบีซีสามารถควบคุมเนื้อหารายการได้อย่างสมบูรณ์ ซึ่งได้แก่รายการที่ออกอากาศทางช่อง 24,25,26,36 และช่อง 37

หน่วยงานที่ทำหน้าที่ตรวจพิจารณาเนื้อหารายการของยูบีซี

ปัจจุบันสถานีโทรทัศน์ยูบีซีมีแผนก Quality Control หรือ QC ทำหน้าที่ในการตรวจพิจารณาเนื้อหารายการ ก่อนออกอากาศสู่ผู้ชม โดยเป็นหน่วยงานที่อยู่ภายใต้การดำเนินงานของฝ่าย Movies & Entertainment ซึ่งมีคุณอรุณพล ณ บางช้าง เป็นผู้อำนวยการฝ่าย ฯ และมีบุคลากรที่ทำหน้าที่ควบคุมเนื้อหารายการดังนี้

1. นายกมล น่วมธนัง ผู้จัดการแผนกคิวซี
2. นางสาวไพพัณ เสียมลักษณ์ เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบการตรวจพิจารณาเนื้อหารายการประจำช่อง UBC Asian Movies
3. นางสาวน้ำทิพย์ ใจจนปัญญาเทพ เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบการตรวจพิจารณาเนื้อหารายการประจำช่อง UBC Series

ภาษาที่ใช้ในการออกอากาศ	เสียงในฟิล์มพร้อมคำบรรยายใต้ภาพ
ขั้นตอนในการตรวจพิจารณา	ไม่สามารถตรวจพิจารณาได้เนื่องจากเงื่อนไขสัญญาเป็นตัวกำหนด

ช่อง HBO (20)

การได้มาซึ่งรายการ	ซื้อทั้งช่องรายการ
ภาษาที่ใช้ในการออกอากาศ	เสียงในฟิล์มพร้อมคำบรรยายใต้ภาพ
ขั้นตอนในการตรวจพิจารณา	ไม่สามารถตรวจพิจารณาได้เนื่องจากเงื่อนไขสัญญาเป็นตัวกำหนด

ช่อง Cinemax (21)

การได้มาซึ่งรายการ	ซื้อทั้งช่องรายการ
ภาษาที่ใช้ในการออกอากาศ	เสียงในฟิล์มพร้อมคำบรรยายใต้ภาพ
ขั้นตอนในการตรวจพิจารณา	ไม่สามารถตรวจพิจารณาได้เนื่องจากเงื่อนไขสัญญาเป็นตัวกำหนด

แม้จะเป็นช่องรายการภาพยนตร์ที่มีเงื่อนไขสัญญาในการได้มาซึ่งรายการในลักษณะซื้อทั้งช่องรายการ แต่สำหรับช่อง HBO และCinemax จะมีความแตกต่างจากช่องภาพยนตร์อื่น ๆ คือ ทั้ง 2 ช่องรายการนี้จะมีการส่งเทปตัวอย่างรายการที่จะออกอากาศในอีก 1-2 เดือนข้างหน้ามาให้ทางยูบีซีตรวจพิจารณา เจ้าหน้าที่คิวซีจะทำหน้าที่เพียงแจ้งผลการตรวจพิจารณาให้ทางบริษัทลิขสิทธิ์ทราบเท่านั้น การตัดทอนเนื้อหาบางส่วนออกหรือไม่ เป็นดุลยพินิจของทางบริษัทเจ้าของลิขสิทธิ์ ดังที่คุณอรรถพล ได้ให้เหตุผลว่า

“..... การเซ็นเซอร์หนังของจะทำตามหลักเกณฑ์ของ กกช. ตอนนี้ก็คือทุกสถานีเซ็นเซอร์เอง เรามีเซ็นเซอร์ ซึ่งบางทีถ้าเป็นภาพโป๊หรือภาพรุนแรง เราก็ตัดทิ้งไปได้ แต่หนังบางเรื่องต้องดูโดยรวมคือดูเนื้อหาทั้งหมด บางเรื่องไม่มีเลิฟซีน หรือฉากต่อสู้เลือดท่วม แต่เนื้อหาขัดกับวัฒนธรรม เช่นลูกทูปตีทำร้ายพ่อแม่ หรือมีเพศสัมพันธ์กันมั่วไปหมดแบบนี้คนไทยรับไม่ได้ มันขัดกับวัฒนธรรมของเรา หากออกอากาศไปเราก็จะโดนกรมประชาสัมพันธ์ ตักเตือนได้ ซึ่งส่วนใหญ่แล้ว เขาก็จะทำตามที่เราแจ้งไปโดยเราจะบอกช่วงเวลาที่เราอยากให้เราตัดออกโดยที่หน้า monitor จะมีตัวเลขวิ่งอยู่หน้าจอหรือที่

เราเรียกว่า time code เราอยากให้เขาตัดช่วงไหนออกก็บอกตามช่วง time code ที่ต้องการกลับไป บางเรื่องอาจมีเซ็นเซอร์ 3 จุด 5 จุด แต่วิธีการของเขาจะไม่เหมือนเราคือ ถ้าเรา comment ไปเป็นฉาก love scene ที่ค่อนข้างไปเห็นอวัยวะอย่างนี้ ถ้าเราคิดตัวเอง เราอาจตัดออก หรืออาจทำโมเสค แต่ถ้าเป็นของเขา เขาจะตัดทิ้งทั้งฉากเลย แต่ถ้าเป็นฉากต่อสู้หรือปืนจ่อหัว ฉากสูบบุหรี่ เล่นการพนันในคาสิโน อย่างนี้ถึงเรา comment ไป เขาก็ไม่ edit ให้ เพราะเขาเองก็ต้องดูประเทศอื่นด้วย อย่างฉากสูบบุหรี่บ้านเราออกไม่ได้ แต่ประเทศอื่นเขาไม่ห้าม อย่างนี้เขาจะตัดออกเพราะเราคนเดียวก็ไม่ได้ แต่ถ้าเรา ban ทั้งเรื่อง อย่างมันขัดกับหลักศาสนาหรือกระทบกระเทือนความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ หรือลบหลู่เบื้องสูงอย่างนี้ เขาก็จะเปลี่ยน schedule คือเอาหนังเรื่องใหม่เป็น replacement ให้เราแต่ประเทศอื่นก็ฉายไปตามผังรายการเดิม ก็ไม่เกี่ยวกับเราแล้ว.....”

(อรรถพล ณ บางช้าง, สัมภาษณ์, 12 พฤศจิกายน 2546)

UBC Asian Movies (24)

การได้มาซึ่งรายการ	ซื้อเฉพาะรายการ / ยูบีซีผลิตเอง
ภาษาที่ใช้ในการออกอากาศ	เสียงในฟิล์มพร้อมคำบรรยายได้ภาพ เสียงพากย์ภาษาไทยบางรายการ
การตรวจพิจารณา	ยูบีซีควบคุมเนื้อหารายการเอง

UBC Movies (25)

การได้มาซึ่งรายการ	ซื้อเฉพาะรายการ / ยูบีซีผลิตเอง
ภาษาที่ใช้ในการออกอากาศ	เสียงในฟิล์มพร้อมคำบรรยายได้ภาพ เสียงพากย์ภาษาไทยบางรายการ
การตรวจพิจารณา	ยูบีซีควบคุมเนื้อหารายการเอง

เนื่องจากเป็นรายการที่มีการสั่งซื้อแบบซื้อเฉพาะรายการ ยูบีซีจึงวางผังรายการ ตัดต่อ ดัดแปลงหรือแก้ไขรายการได้ ตลอดจนออกอากาศรายการที่สถานีฯ ผลิตเองได้ เช่น รายการ Spy TV และรายการ Asian Time ซึ่งเป็นรายการนิตยสารบันเทิงที่น่าเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับบุคคลหรือเรื่องราวในวงการบันเทิงทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศที่ออกอากาศทางช่อง 24 และรายการ The Quality Ent และรายการ The Guide ที่เป็นรายการนิตยสารบันเทิงที่ยูบีซีผลิตขึ้นเพื่อใช้ในการประชาสัมพันธ์รายการที่น่าสนใจของยูบีซีในแต่ละสัปดาห์ โดยทั้งสองรายการจะออกอากาศทางช่อง 25

2. รายการภาพยนตร์ชุด (Series World) ได้แก่ช่อง

UBC Series (36)

การได้มาซึ่งรายการ	ซื้อเฉพาะรายการ / ยูบีซีผลิตเอง
ภาษาที่ใช้ในการออกอากาศ	เสียงในฟิล์มพร้อมคำบรรยายใต้ภาพ เสียงพากย์ภาษาไทยบางรายการ
การตรวจพิจารณา	ยูบีซีควบคุมเนื้อหารายการเอง

3. รายการกีฬา (Sports World) ได้แก่ช่อง

3.1 Supersport Gold (30)

การได้มาซึ่งรายการ	ซื้อเฉพาะรายการ / ยูบีซีผลิตเอง
ภาษาที่ใช้ในการออกอากาศ	เสียงในฟิล์ม เสียงพากย์ภาษาไทย
การตรวจพิจารณา	editor ประจำช่องรายการตรวจพิจารณา รายการเอง

3.2 Supersport (31)

การได้มาซึ่งรายการ	ซื้อเฉพาะรายการ / ยูบีซีผลิตเอง
ภาษาที่ใช้ในการออกอากาศ	เสียงในฟิล์ม เสียงพากย์ภาษาไทย
การตรวจพิจารณา	รายการส่วนใหญ่เป็นรายการสดจึงไม่มีการ ตรวจพิจารณา editor ประจำช่องเซ็นเซอร์รายการเอง

3.3 ESPN (32)

การได้มาซึ่งรายการ	ซื้อทั้งช่องรายการ
ภาษาที่ใช้ในการออกอากาศ	เสียงในฟิล์ม เสียงพากย์ภาษาไทย
การตรวจพิจารณา	ไม่สามารถตรวจพิจารณาได้เนื่องจาก มีข้อจำกัดจากเงื่อนไขสัญญา

3.4 Star Sports (33)

การได้มาซึ่งรายการ	ซื้อทั้งช่องรายการ
ภาษาที่ใช้ในการออกอากาศ	เสียงในฟิล์ม เสียงพากย์ภาษาไทย
การตรวจพิจารณา	ไม่สามารถตรวจพิจารณาได้เนื่องจาก มีข้อจำกัดจากเงื่อนไขสัญญา

4. รายการบันเทิง (Entertainment World) ได้แก่ช่อง

4.1 UBC X- Zyte (37)

การได้มาซึ่งรายการ	ซื้อเฉพาะรายการ / ยูบิซีผลิตเอง
ภาษาที่ใช้ในการออกอากาศ	เสียงในฟิล์ม เสียงพากย์ภาษาไทย
การตรวจพิจารณา	ไม่สามารถตรวจพิจารณาได้เนื่องจาก มีข้อจำกัดจากเงื่อนไขสัญญา

4.2 AXN (38)

การได้มาซึ่งรายการ	ซื้อทั้งช่องรายการ
ภาษาที่ใช้ในการออกอากาศ	เสียงในฟิล์ม เสียงพากย์ภาษาไทย
การตรวจพิจารณา	ไม่สามารถตรวจพิจารณาได้เนื่องจาก มีข้อจำกัดจากเงื่อนไขสัญญา

4.3 Fashion TV (39)

การได้มาซึ่งรายการ	ซื้อทั้งช่องรายการ
ภาษาที่ใช้ในการออกอากาศ	ภาษาอังกฤษ
การตรวจพิจารณา	ไม่สามารถตรวจพิจารณาได้เนื่องจาก มีข้อจำกัดจากเงื่อนไขสัญญา แต่สามารถ ทำหนังสือแจ้งรายละเอียดที่ทางสถานี ฯ ต้องการได้ เช่น หลีกเลี่ยงการนำเสนอแฟชั่นชุด ว่ายน้ำ ชุดชั้นในหรือการแสดงแบบเสื้อที่ค่อนข้าง

ล่อแหลมหรือเปิดเผยอวัยวะเพศ ,หน้าอก ในวัน
หยุดและช่วงเวลาที่เด็กและเยาวชนจะเปิดรับชม

4.4 CCTV (58)

การได้มาซึ่งรายการ	ซื้อทั้งช่องรายการ
ภาษาที่ใช้ในการออกอากาศ	ภาษาจีนแมนดาริน
ขั้นตอนการตรวจพิจารณา	ไม่สามารถตรวจพิจารณาได้เนื่องจาก มีข้อจำกัดจากเงื่อนไขสัญญา

4.7 NHK (59)

การได้มาซึ่งรายการ	ซื้อทั้งช่องรายการ
ภาษาที่ใช้ในการออกอากาศ	ภาษาญี่ปุ่น
ขั้นตอนในการตรวจพิจารณา	ไม่สามารถตรวจพิจารณาได้เนื่องจาก มีข้อจำกัดจากเงื่อนไขสัญญา

4.8 TV5 (60)

การได้มาซึ่งรายการ	ซื้อทั้งช่องรายการ
ภาษาที่ใช้ในการออกอากาศ	ภาษาฝรั่งเศส
ขั้นตอนในการตรวจพิจารณา	ไม่สามารถตรวจพิจารณาได้เนื่องจาก มีข้อจำกัดจากเงื่อนไขสัญญา

5. รายการที่ให้สาระความรู้ (Knowledge World)

5.1 National Geographic (42)

การได้มาซึ่งรายการ	ซื้อทั้งช่องรายการ
ภาษาที่ใช้ในการออกอากาศ	ภาษาอังกฤษ เสียงบรรยายภาษาไทย
ขั้นตอนในการตรวจพิจารณา	ไม่สามารถตรวจพิจารณาได้เนื่องจาก มีข้อจำกัดจากเงื่อนไขสัญญา

5.2 Discovery channel 43)

การได้มาซึ่งรายการ	ซื้อทั้งช่องรายการ
ภาษาที่ใช้ในการออกอากาศ	ภาษาอังกฤษ เสียงบรรยายภาษาไทย
ขั้นตอนในการตรวจพิจารณา	ไม่สามารถตรวจพิจารณาได้เนื่องจาก มีข้อจำกัดจากเงื่อนไขสัญญา

5.3 Animal Planet (44)

การได้มาซึ่งรายการ	ซื้อทั้งช่องรายการ
ภาษาที่ใช้ในการออกอากาศ	ภาษาอังกฤษ เสียงบรรยายภาษาไทย
ขั้นตอนในการตรวจพิจารณา	ไม่สามารถตรวจพิจารณาได้เนื่องจาก มีข้อจำกัดจากเงื่อนไขสัญญา

6. รายการเพลง (Music World) ได้แก่ช่อง

6.1 Channel [V] Thailand (48)

การได้มาซึ่งรายการ	ซื้อทั้งช่องรายการ
ภาษาที่ใช้ในการออกอากาศ	ภาษาไทย
ขั้นตอนในการตรวจพิจารณา	ไม่สามารถตรวจพิจารณาได้เนื่องจาก มีข้อจำกัดจากเงื่อนไขสัญญา

6.2 MTV (49)

การได้มาซึ่งรายการ	ซื้อทั้งช่องรายการ
ภาษาที่ใช้ในการออกอากาศ	ภาษาอังกฤษ
ขั้นตอนในการตรวจพิจารณา	ไม่สามารถตรวจพิจารณาได้เนื่องจาก มีข้อจำกัดจากเงื่อนไขสัญญา

6.3 MCM [Thailand] (50)

การได้มาซึ่งรายการ	ซื้อทั้งช่องรายการ
--------------------	--------------------

ภาษาที่ใช้ในการออกอากาศ	ภาษาอังกฤษ
ขั้นตอนในการตรวจพิจารณา	ไม่สามารถตรวจพิจารณาได้เนื่องจาก มีข้อจำกัดจากเงื่อนไขสัญญา

7. รายการสำหรับเด็ก (Kids World) ได้แก่ช่อง

7.1 UBC kids (26)

การได้มาซึ่งรายการ	ซื้อเฉพาะรายการ / ยูบีซีผลิตเอง
ภาษาที่ใช้ในการออกอากาศ	ภาษาไทย
ขั้นตอนในการตรวจพิจารณา	ใช้เกณฑ์และขั้นตอนในการตรวจพิจารณา เช่นเดียวกับช่อง 24,25,36,37

7.2 Cartoon Network (27)

การได้มาซึ่งรายการ	ซื้อทั้งช่องรายการ
ภาษาที่ใช้ในการออกอากาศ	ภาษาอังกฤษ เสียงพากย์ภาษาไทย
ขั้นตอนในการตรวจพิจารณา	ไม่สามารถตรวจพิจารณาได้เนื่องจาก มีข้อจำกัดจากเงื่อนไขสัญญา

8. รายการข่าว (News World) ได้แก่ช่อง

8.1 UBC News (07)

การได้มาซึ่งรายการ	ยูบีซีผลิตเอง
ภาษาที่ใช้ในการออกอากาศ	ภาษาไทย
ขั้นตอนในการตรวจพิจารณา	บรรณาธิการข่าวเป็นผู้ตรวจพิจารณาเอง

8.2 CNN (53)

การได้มาซึ่งรายการ	ซื้อทั้งช่องรายการ
ภาษาที่ใช้ในการออกอากาศ	ภาษาอังกฤษ
ขั้นตอนในการตรวจพิจารณา	ไม่สามารถตรวจพิจารณาได้เนื่องจาก มีข้อจำกัดจากเงื่อนไขสัญญา

8.4 BBC World (54)

การได้มาซึ่งรายการ	ซื้อทั้งช่องรายการ
ภาษาที่ใช้ในการออกอากาศ	ภาษาอังกฤษ
ขั้นตอนในการตรวจพิจารณา	ไม่สามารถตรวจพิจารณาได้เนื่องจาก มีข้อจำกัดจากเงื่อนไขสัญญา

8.5CNBC Asia (55)

การได้มาซึ่งรายการ	ซื้อทั้งช่องรายการ
ภาษาที่ใช้ในการออกอากาศ	ภาษาอังกฤษ
ขั้นตอนในการตรวจพิจารณา	ไม่สามารถตรวจพิจารณาได้เนื่องจาก มีข้อจำกัดจากเงื่อนไขสัญญา

กระบวนการตรวจพิจารณาเนื้อหารายการของยูบีซี

จากการศึกษาพบว่ารายการที่ผ่านการตรวจพิจารณาจากแผนกคิวิซี ได้แก่รายการที่ออกอากาศด้วยกันทั้งหมด 5 ช่องรายการ ได้แก่

- ช่อง UBC Asian Movies (24)
- ช่อง UBC Movies (25)
- ช่อง UBC Kids (26)
- ช่อง UBC Series (36)
- ช่อง UBC X-Zyte (37)

โดยมีขั้นตอนในการปฏิบัติดังนี้

1.เจ้าหน้าที่แผนก Q.C. จะรับเทปจากทางแผนกเก็บเทป (Tape Library)หรือ จากเจ้าหน้าที่ของทางช่องรายการต่าง ๆ โดยทุกครั้งที่ได้รับเทปเข้าตรวจพิจารณาจะต้องมีใบรับเทปแนบมากับตัวเทปนั้น ซึ่งใบรับเทปนี้จะมีรายละเอียดเกี่ยวกับเทปรายการนั้น ๆ เช่น ชื่อเรื่องภาษาไทย ภาษาอังกฤษ ภาษาฝรั่งเศส เป็นต้น นอกจากนี้จะมีรหัสประจำม้วนเทป จำนวนเทปรายการและชื่อผู้ส่งเทป ซึ่งเจ้าหน้าที่คิวิซีจะทำการตรวจสอบจำนวนเทป ชื่อรายการและรหัสเทปว่าตรงกันหรือไม่ เช่นชื่อ วันและเวลาที่รับเทปรายการในใบรับเทป

1.2 ตรวจสอบว่าเทปรายการนั้นเป็นเทปรายการจากภายในประเทศหรือจากต่างประเทศ หากเป็นเทปรายการจากต่างประเทศในกรณีที่ยังไม่มีการลงเสียงพากย์หรือแทรกคำบรรยายได้ ภาพ ให้ดำเนินการตรวจสอบเบื้องต้นตามขั้นตอนดังนี้

- บันทึกการตรวจสอบและสถานะเทปในรูปแบบฟอร์ม QA และติดแบบฟอร์มด้านในกล่องเทปด้านซ้าย
- กรณีที่เทปรายการนั้นได้มาตรฐานการตรวจสอบทางด้านเทคนิคจะติดสติ๊กเกอร์สีขาวที่ด้านบนของสันกล่องเทป และบันทึกรายละเอียดลงในแบบฟอร์ม QA พร้อมเซ็นชื่อของเจ้าหน้าที่ผู้ทำการตรวจพิจารณา
- กรณีเทปที่ไม่ได้มาตรฐานการตรวจสอบทางด้านเทคนิคและไม่อาจแก้ไขได้ เจ้าหน้าที่ควรรีบจะติดสติ๊กเกอร์วงกลมสีแดงไว้ที่ด้านบนของสันกล่องเทป และบันทึกรายละเอียดพร้อมสาเหตุหรือข้อบกพร่องของเทปรายการนั้นๆ ลงในแบบฟอร์ม QA และทำเครื่องหมายถูกลงในช่อง Reject โดยมีลายเซ็นกำกับจากเจ้าหน้าที่ผู้ทำการตรวจพิจารณา
- บันทึกการตรวจสอบกรณีที่เทปรายการนั้นไม่ผ่านมาตรฐานการตรวจสอบทางด้านเทคนิคแต่สามารถแก้ไขได้ เช่น เสียงอาจจะแตกพร่าหรือภาพเป็นริ้ว ฯลฯ ซึ่งเจ้าหน้าที่ติดต่อสามารถแก้ไขได้ ทางแผนกคิวซีก็จะแจ้งรายละเอียดที่จะต้องดำเนินการแก้ไข ซึ่งประกอบด้วยช่วงเวลาและสาเหตุที่ต้องทำการแก้ไข ไว้ในแผ่นกระดาษเปล่าโดยจะติดไว้ที่หน้ากล่องเทป พร้อมติดสติ๊กเกอร์วงกลมสีเขียวไว้ที่ด้านบนของสันกล่องเทป
- เมื่อเจ้าหน้าที่คิวซีดำเนินการตามขั้นตอนเรียบร้อยแล้วก็จะจัดส่งเทปคืนกลับมาที่แผนกเก็บเทป (Tape Library) หรือ เจ้าหน้าที่ช่องทางรายการต่าง ๆ เพื่อจะได้นำไปแก้ไขตามรายละเอียดที่ติดอยู่ในกล่องเทปต่อไป

1.3 กรณีที่เป็นเทปรายการนั้นเป็นเสียงภาษาไทย เช่น ละครหรือภาพยนตร์ไทย หรือรายการที่มีการลงเสียงพากย์มาแล้วจากทางบริษัทเจ้าของลิขสิทธิ์หรือเป็นเทปรายการจากต่างประเทศแต่ได้มีการลงเสียงภาษาไทยจากทีมพากย์ของทางสถานีโทรทัศน์ยูบีซีหรือมีการจัดทำคำบรรยายได้ภาพเรียบร้อยแล้ว ให้ทำการตรวจพิจารณาเนื้อหารายการ โดยใช้เกณฑ์การตรวจพิจารณาเนื้อหารายการของ กทช. ตามกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๔ (พ.ศ.๒๕๓๗) ออกตามพระราชบัญญัติวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ พ.ศ. ๒๕๑๘ โดยมีเนื้อหาสาระดังต่อไปนี้

รายการต่าง ๆ ที่จะออกอากาศผ่านทางสถานีโทรทัศน์ทั้งระบบ Free TV และ Cable TV ได้นั้น จะต้องมึเนื้อหารายการเป็นไปตามกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๔(พ.ศ. ๒๕๓๗) หมวด ๓ การควบคุมด้านรายการ ซึ่งมีใจความดังนี้

ข้อ ๑๖ รายการที่ออกอากาศโดยส่งทางวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ได้จะต้อง

(๑) ไม่เป็นการแสดงออกซึ่งอาจกระทบกระเทือนหรือดูหมิ่นต่อสถาบัน

กษัตริย์ รวมถึงประมุขของประเทศอื่น ๆ ด้วย

(๒) ไม่เป็นการแสดงออกโดยจงใจก่อให้เกิดการดูหมิ่นเหยียดหยามประเทศชาติ รัฐบาลเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือกลุ่มชนใด

(๓) ไม่เป็นการแสดงที่ลบหลู่ เหยียดหยาม หรือนำความเสื่อมเสียมาสู่ศาสนาใด หรือไม่เคารพต่อปูชนียบุคคล ปูชนียสถาน หรือปูชนียวัตถุ

(๔) ไม่เป็นการแสดงที่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยของประชาชน ก่อให้เกิดการแตกความสามัคคีระหว่างคนในชาติ หรือกระทบกระเทือนต่อสัมพันธ์ไมตรีระหว่างประเทศ

(๕) ไม่เป็นการแสดงที่ขัดต่อศีลธรรม วัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงามของชาติ

(๖) ไม่เป็นการแสดงออกทางการเมือง ซึ่งอาจเป็นการบ่อนทำลาย หรือกระทบกระเทือนต่อความมั่นคงปลอดภัยของประเทศ

(๗) ไม่เป็นการแสดงออกทางการยั่วยุการฆาตกรรม หรือลามกอนาจาร

(๘) ไม่เป็นการแสดงออกถึงความทารุณโหดร้าย ขาดมนุษยธรรม ป่าเถื่อนหรือดูขาดแก่ผู้ฟังและผู้ชม

(๙) ไม่เป็นการแสดงออกถึงเรื่องเพื่อเจ้า หลอกหลวง ไร้สาระ ซึ่งอาจชักจูงให้ประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กและเยาวชนหลงเชื่ออย่างมกมาย

(๑๐) ไม่เป็นการแสดงออกถึงพฤติกรรมของผู้ร้ายซึ่งผิดธรรมดา อันอาจเป็นเหตุชักจูงหรือ ส่งเสริมให้เกิดอาชญากรรมยิ่งขึ้น

(กฎหมายระเบียบวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์, กรมประชาสัมพันธ์ พ.ศ. 2538.)

โดยอาศัยหลักเกณฑ์ดังกล่าว เจ้าหน้าที่ควรวีชีจะปฏิบัติตามขั้นตอนดังต่อไปนี้คือ

- เจ้าหน้าที่ดำเนินการตรวจสอบจำนวนเทป ชื่อรายการและรหัสเทปพร้อมเซ็นชื่อรับเทปในแบบฟอร์มการรับ-ส่งเทป
- ตรวจสอบพิจารณาเนื้อหาสาระที่บรรจุอยู่ในรายการ โดยใช้หลักในการตรวจสอบตามเกณฑ์ กกช. ซึ่งเป็นไปตามกฎกระทรวงฉบับที่๑๔(พ.ศ.๒๕๓๗)ออกตาม พระราชบัญญัติวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์พ.ศ.๒๕๓๘ ซึ่งหากเจ้าหน้าที่ควรวีชีทำการตรวจสอบพิจารณาแล้วพบว่าเนื้อหาของรายการช่วงใดช่วงหนึ่งหรือทั้งหมดในรายการนั้น ๆ ไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่ กกช.กำหนด แผนกควรวีชีก็จะแจ้งให้ผู้ส่งเทปเข้ามาตรวจสอบพิจารณาดำเนินการแก้ไขซึ่งในขั้นตอนนี้จะมีวิธีการตรวจสอบพิจารณาโดย

1.3.1 การดูเสียง เมื่อเจ้าหน้าที่ควรวีชีพบว่าเนื้อหาในเวลานั้น ๆ มีการใช้คำหยาบ ,คำพูดลามก สอนแง่สามง่าม หรือเป็นการดูหมิ่นลบลู่บิดามารดา , หมิ่นสถาบันชาติ, ศาสนาหรือพระมหากษัตริย์ ก็จะแจ้งให้ทางผู้ส่งเทปรายการนั้นส่งเทปไปดูเสียงที่ไม่ผ่านการเซ็นเซอร์ออกไป โดยเจ้าหน้าที่ควรวีชีจะแจ้งช่วงเวลาที่ต้องการให้ดูเสียงพร้อมทั้งรายละเอียดที่ต้องดูเสียงออก โดยจะติดไว้ที่หน้ากล่องเทปรายการนั้น ๆ

1.3.2 การโมเสคภาพ หมายถึงการทำให้ภาพแตกกระจายออกเป็นส่วน ๆ โดยการใช้อุปกรณ์ตัดต่อ ภาพที่ปรากฏเมื่อทำการแก้ไขด้วยวิธีจะดูเหมือนกับภาพที่เกิดจากการนำแผ่นโมเสคเล็ก ๆ มาปะติดปะต่อกันทำให้ภาพเดิมเปลี่ยนแปลงไป ในกรณีมักจะใช้กับเทปรายการที่ไม่สามารถตัดทอนเนื้อหาในเวลานั้นออกได้ เช่น รายการภาพยนตร์ที่มีฉากเลิฟซีนที่เห็นอวัยวะของสตรี เช่น หน้าอก เป็นต้น แต่ฉากดังกล่าวเป็นตอนดำเนินเรื่องหรือเป็นช่วงที่เป็นจุดสำคัญของเรื่อง เช่นมีการฆาตกรรมเกิดขึ้นและเป็นที่มาของฆาตกรต่อเนื่อง หรือเป็นฉากที่มีการฆาตกรรม การฆ่าคนอย่างสยดสยอง ยกตัวอย่างเช่นภาพยนตร์เรื่องฮันนิบาล ซึ่งเป็นเรื่องราวของแพทย์ผู้เก่งกาจคือ ด็อกเตอร์ฮันนิบาลที่สามารถอ่านพฤติกรรมหรือเดาใจฆาตกรโรคจิตได้แต่ภายหลังนายแพทย์ผู้นี้กลับเป็นฆาตกรโรคจิตเสียเอง โดยฉากสำคัญของเรื่องจะเป็นการที่หมอผู้นี้จับเหยื่อที่ต้องการสังหารมามัดไว้ที่โต๊ะอาหารแล้วฆาตกรรมเหยื่อด้วยการเจาะกระโหลกศีรษะ โดยที่เหยื่อยังมีสติอยู่อย่างสมบูรณ์ พร้อมทั้งเฉลยเรื่องราวที่เป็นบทสรุปสำคัญทั้งหมดของเรื่อง ซึ่งจากตัวอย่างภาพยนตร์เรื่องนี้จะพบว่า หากมีการตัดฉากดังกล่าวออกไปก็จะทำให้ผู้ชมไม่สามารถทราบเรื่องราวที่ดำเนินมาทั้งหมดตั้งแต่ต้นจนจบเรื่องได้ ดังนั้นการโมเสคภาพที่รุนแรง หรือการ

ทรมานที่สยดสยองหรือน่าสะพรั่งกลัว ๆ จึงเป็นวิธีการที่จะทำให้ผู้ชมได้รับรู้เรื่องราวทั้งหมดได้โดยไม่ขาดใจความสำคัญของเนื้อเรื่องทั้งหมดไป

1.3.3 การตัดทอนหรือตัดต่อใหม่ คือการตัดภาพที่ปรากฏอยู่ในเทปรายการนั้นออกไปโดยเนื้อหาสาระของรายการยังคงอยู่ เมื่อตัดออกแล้วผู้ชมยังสามารถเดาเหตุการณ์หรือปะติดปะต่อเนื้อเรื่องได้

1.3.4 การห้ามนำออกอากาศ วิธีการนี้จะใช้ในกรณีที่เจ้าหน้าที่คิดว่าเนื้อหาที่ตรวจพิจารณาแล้วมีเนื้อหาขัดต่อหลักเกณฑ์ข้อใดข้อหนึ่งของกฎระเบียบฉบับที่ 14 เช่น พ่อช่มชื่นลูกตัวเอง แม้จะมีเพียงฉากเดียวแต่ก็เป็นประเด็นหรือที่มาของเรื่อง หรือฉากที่ลูกฆ่าพ่อ แม้ผู้ที่มีพระคุณของตนเอง เป็นต้น เนื้อเรื่องเช่นนี้อาจไม่มีคำพูดหรือการฆ่าฟัน ยิ่งกันเลือดสาดเหมือนภาพยนตร์จีนบางเรื่อง แต่เนื้อหาที่น่าเสนาอระทบทกระเทือนจิตใจผู้ชมและอาจเป็นตัวอย่างที่ไม่ดีแก่ทำให้ผู้ชมที่เป็นเยาวชน รายการที่มีเนื้อหาในลักษณะนี้จึงไม่สมควรที่จะนำมาออกอากาศ บางรายการอาจเป็นเรื่องราวความรักของวัยรุ่น แต่มีฉากเลิฟซีนทั้งเรื่อง แม้ไม่มีคำพูดที่หยาบคาย ไม่มีการฆ่าฟัน ต่อสู้กันจนเลือดท่วมจอ ไม่มีการแสดงออกที่ก้าวร้าวรุนแรง แต่มีฉากการมีเพศสัมพันธ์ทั้งเรื่อง เมื่อตัดออกแล้วก็จะทำให้ผู้ชมดูไม่รู้เรื่อง จึงเป็นรายการที่นอกจากจะไม่ให้ประโยชน์กับผู้ชมแล้ว ยังมีเนื้อหาที่เป็นพิษภัยต่อผู้ชมอีกด้วย โดยทั่วไปรายการที่ห้ามนำออกอากาศ เจ้าหน้าที่คิดว่าจะแจ้งสาเหตุของการไม่ผ่านเกณฑ์พิจารณาโดยชี้แจงรายละเอียดตามช่วงเวลาหรือเนื้อหาโดยรวมของเรื่องทั้งหมดไว้ที่เทปรายการ ดังนั้นรายการที่ห้ามนำออกอากาศจึงเป็นรายการที่ไม่สามารถนำไปแก้ไขด้วยวิธีการต่าง ๆ อันได้แก่การตัดทอน ดูดเสียงหรือโมเสคภาพได้

1.4 ตรวจสอบคุณภาพทางเทคนิคซึ่งประกอบด้วยระดับแสง, ความคมชัดของภาพ และระดับสีอีกครั้งหนึ่ง ซึ่งในการศึกษาวิจัยครั้งนี้จะไม่วิเคราะห์ในขั้นตอนนี้

1.4.1 หากเทปรายการนั้นไม่ผ่านมาตรฐานในการตรวจสอบทางด้านเทคนิค คือไม่อาจแก้ไขด้วยวิธีการใดได้เลย ให้ติดสติ๊กเกอร์วงกลมสีแดงไว้ที่ด้านบนของสันกล่องเทป และให้เจ้าหน้าที่ทำการตรวจพิจารณาเช่นชื่อกำกับลงในแบบฟอร์ม QC พร้อมทั้งแจ้งรายละเอียดหรือสาเหตุที่เทปรายการนั้นไม่ผ่านมาตรฐานในการตรวจสอบ พร้อมทั้งทำเครื่องหมายถูกไว้ที่ช่อง Not Standard

1.5บันทึกรายละเอียดของการตรวจสอบลงในแบบฟอร์ม QC และให้เจ้าหน้าที่ผู้ทำการตรวจพิจารณาเซ็นชื่อกำกับลงในแบบฟอร์มก่อนติดลงบนตัวเทปรายการ

1.5.1 หากเทปรายการได้มาตรฐานตามเกณฑ์ในการตรวจพิจารณาให้ติดสติ๊กเกอร์วงกลมสีเขียวไว้ที่ด้านบนของสันกล่องเทป และทำเครื่องหมาย (ถูก) ลงในช่อง Pass ของแบบฟอร์ม QC

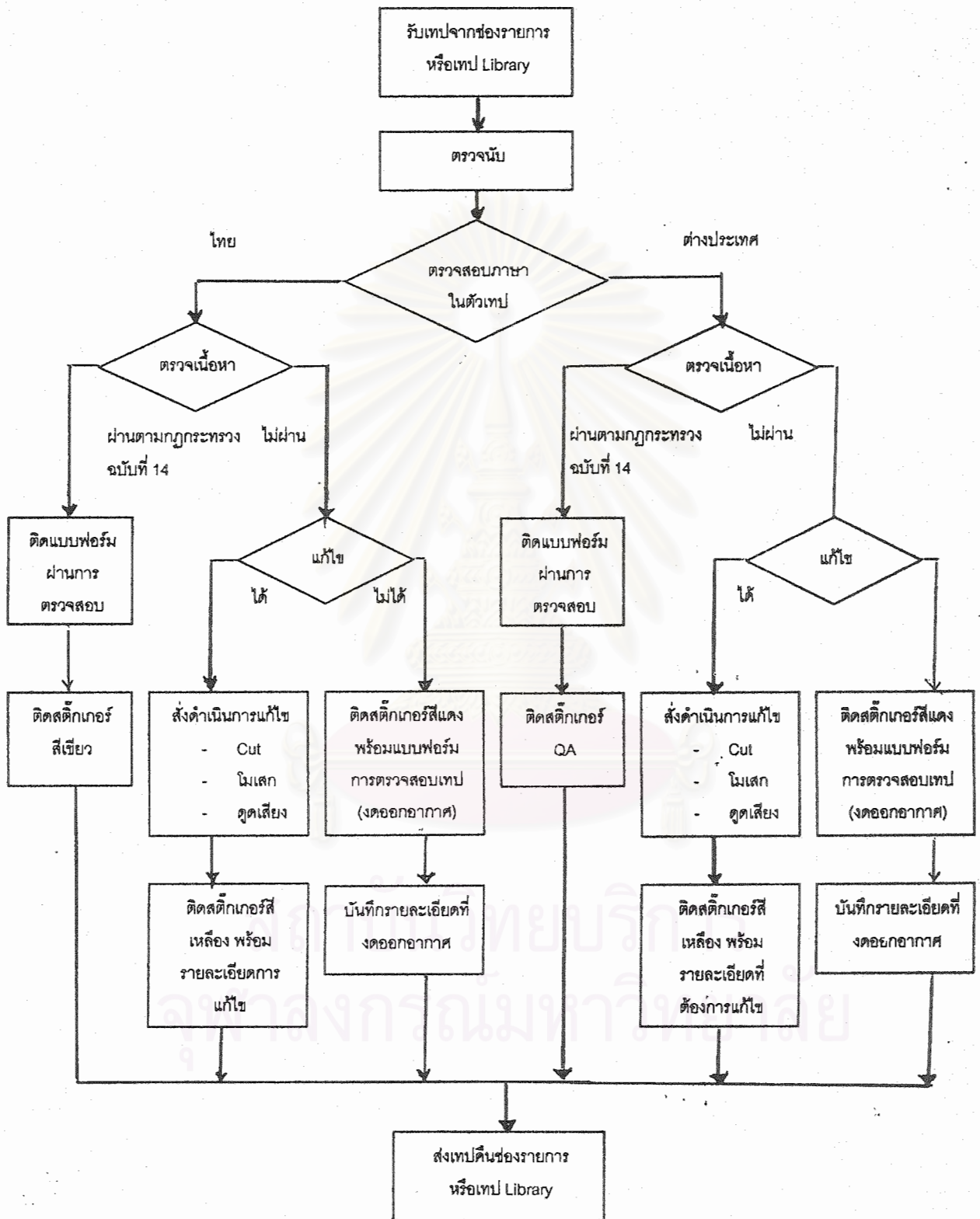
1.5.2หากเทปรายการไม่ผ่านเกณฑ์ในการตรวจพิจารณาคือ เนื้อหารายการขัดต่อหลักเกณฑ์ในการตรวจพิจารณาโดยที่ไม่สามารถแก้ไขได้โดยวิธีการดังกล่าวข้างต้น คือการดูดเสียง,การโมเสคภาพ,การตัดทอนหรือตัดต่อ ให้ติดสติ๊กเกอร์วงกลมสีแดงไว้ที่ด้านบนของสันกล่องเทป และทำเครื่องหมาย (ถูก) ลงในช่อง Not standard ในแบบฟอร์ม QC

1.5.3 หากเทปรายการไม่ผ่านเกณฑ์ในการตรวจพิจารณาแต่สามารถดำเนินการแก้ไขได้ เจ้าหน้าที่ควิซีจะแจ้งรายละเอียดหรือสาเหตุที่ต้องทำการแก้ไขไว้ในกระดาษเปล่าซึ่งจะติดอยู่ที่หน้ากล่องเทป และติดสติ๊กเกอร์สีเหลืองไว้ที่ด้านบนของสันกล่องเทปและจัดส่งกลับไปยังแผนกเก็บเทป หรือผู้ส่งเทปรายการนั้นเพื่อทำการแก้ไขต่อไป

1.6บันทึกการตรวจสอบคุณภาพเทปลงในเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้ระบบ BMS 5140 เพื่อแจ้งรายละเอียดเกี่ยวกับตัวเทปรายการที่ได้ผ่านเข้าสู่กระบวนการตรวจพิจารณาเนื้อหา เพื่อให้เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานอื่น ๆ ได้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับเทปรายการนั้นก่อนที่จะมีการกำหนดผังการออกอากาศรายการ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนภูมิที่ 5.1 แสดงกระบวนการตรวจพิจารณาเนื้อหารายการของสถานีโทรทัศน์ยูบีซี

ผลกระทบจากการตรวจพิจารณาเนื้อหารายการของสถานีโทรทัศน์ยูบีซีที่มีต่อผู้ชม

ในด้านบวก

1. ช่วยสอดส่องดูแลแทนสถาบันครอบครัว เช่น พ่อ-แม่ ผู้ปกครองที่ไม่มีเวลาดูแลชมรายการไปพร้อม ๆ กับบุตรหลานหรือสมาชิกในครอบครัว

ในด้านลบ

1. เป็นการลดรอนสิทธิของผู้ชมที่เป็นสมาชิกที่ต้องการรับชมรายการที่แตกต่างจากโทรทัศน์ระบบฟรีทีวี
2. หากพนักงานที่ทำหน้าที่ในการตรวจพิจารณาไม่มีความรู้ความเข้าใจ ในการปฏิบัติงาน ไม่มีวิจรรย์ญาณ ไม่มีดุลยพินิจและจิตสำนึกและความรับผิดชอบต่อสังคม อาจปล่อยให้รายการที่เป็นพิษเป็นภัยแพร่ภาพออกไปซึ่งเป็นเหมือนการหยิบยื่นยาพิษแก่ผู้ชมโดยไม่รู้ตัว และอาจเกิดการครอบงำทางวัฒนธรรมและทางความคิดให้ เป็นไปในทางที่เสื่อมลงจนต้องการ

อาจจะกล่าวได้ว่านับตั้งแต่ที่สื่อโทรทัศน์ถือกำเนิดขึ้นมาในโลก ทุกวันนี้เราต่างยอมรับว่าโทรทัศน์ได้กลายเป็นส่วนหนึ่งที่แยกไม่ออกจากชีวิตของคนในยุคปัจจุบัน นอกจากโทรทัศน์จะดึงดูดความสนใจแล้วยังสร้างความน่าเชื่อถือจนทำให้เกิดความเห็นจริงแก่ผู้ชมด้วย โทรทัศน์จึงเป็นสื่อที่มีผลกระทบต่อสังคมอย่างมหาศาลได้มากกว่าสื่อประเภทอื่น ๆ เนื้อหาที่สื่อโทรทัศน์นำเสนอ นั้น อาจมีอิทธิพลต่อผู้ชมโดยอาจเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดการเลียนแบบหรือลองทำตามสิ่งที่สื่อ นำเสนอ และอาจนำมาซึ่งปัญหาต่าง ๆ ที่ไม่ก่อให้เกิดผลดีต่อสังคม หรืออาจเป็นสื่อที่นำเสนอสิ่งที่มีคุณค่าและเป็นประโยชน์ต่อผู้ชมได้เช่นกัน จากบทบาทและผลกระทบที่สำคัญ ของโทรทัศน์รัฐบาลจึงได้จัดให้มีหน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการกำกับดูแลควบคุมเนื้อหารายการของสื่อก่อนที่จะแพร่ภาพสู่สาธารณชน ดังนั้นการควบคุมเนื้อหารายการ จึงเป็นเหมือนกลไกของรัฐที่ใช้ในการกำกับดูแลให้สื่อมวลชน นำเสนอเรื่องราวที่มีเนื้อหาสาระที่เป็นประโยชน์ ไม่เป็นพิษเป็นภัยต่อผู้ชม แต่จากการที่รัฐกำหนดให้สถานีแต่ละแห่งรับผิดชอบและพิจารณารายการกันเอง(Self Censorship) ยูบีซีซึ่งเป็นสถานีโทรทัศน์ระบบบอกรับเป็นสมาชิกที่มีช่องรายการมาก และออกอากาศตลอด 24 ชั่วโมง ก็จะต้องมีการควบคุมเนื้อหารายการก่อนที่จะออกอากาศสู่ผู้ชม

จากแนวคิดเกี่ยวกับการทำหน้าที่เป็นผู้กรองสาร (Gatekeeper) วิลเบอร์ ชรามม์ (Wilbur Shramm) ได้กล่าวว่า “ผู้เฝ้าประตู” หมายถึง ผู้ที่มีสิทธิในการเปิดและปิดประตูสารต่าง ๆ ที่มี ดังนั้นผู้เฝ้าประตูจึงยังมีบทบาทที่สำคัญมากในการสื่อสารในสังคมทุกวันนี้

นอกจากนี้จากการศึกษาของเบ็คเกอร์และโรเบิร์ตส์ (Becker and Roberts , 1992) ได้อธิบายว่า “ผู้กรองสารหรือผู้เฝ้าประตู” หมายถึง ผู้ที่มีอำนาจในการตัดทอน เพิ่มเติม หรือเปลี่ยนแปลงแก้ไขข่าวสารหรือความบันเทิงใด ๆ ที่เราได้รับจากสื่อ ซึ่งผู้เฝ้าประตูหรือผู้กรองสารนี้จะเป็นผู้เลือกนำเสนอหรือปฏิเสธไม่นำเสนอเรื่องใดเรื่องหนึ่ง นอกจากนี้ ผู้เฝ้าประตูอาจจะต้องตัดสินใจว่าข่าวสารที่ต้องการจะสื่อสารควรจะอยู่ใน รูปแบบใดที่เหมาะสมในการเผยแพร่

ดังนั้น จากการนำแนวคิดเกี่ยวกับผู้เฝ้าประตู (Gatekeeper) ที่ว่า “ ข่าวสารจะไหลผ่านช่องทางต่าง ๆ ณ บริเวณจุดที่เรียกว่าประตู ซึ่งทำหน้าที่ตรวจสอบ เลือกรวบรวม ดีความ ข่าวสารตามกฎเกณฑ์ที่ตั้งไว้ว่าจะยอมให้ข่าวสารใดไหลผ่านไปได้หรือไม่ ในลักษณะหรือ รูปแบบใด โดยผู้เฝ้าประตูนี้อาจจะเป็นบุคคล กลุ่มบุคคลหรือองค์กรก็ได้ “ มาใช้ประกอบ ในการวิเคราะห์ครั้งนี้ พบว่า ในกระบวนการตรวจพิจารณาเนื้อหารายการของสถานีโทรทัศน์ยูบีซีนั้น สถานี ฯ จะทำหน้าที่เป็นผู้เฝ้าประตู (Gatekeeper) ใน 2 ระดับ ได้แก่

1. การตัดสินใจเลือกบริษัทเจ้าของลิขสิทธิ์ที่จะซื้อรายการ

กล่าวได้ว่าในขั้นตอนนี้สถานีโทรทัศน์ยูบีซีได้ทำหน้าที่เป็นผู้เฝ้าประตู (Gatekeeper) โดยสมบูรณ์ เนื่องจากสถานีมีอำนาจหน้าที่อย่างเต็มที่ในการตัดสินใจเลือกซื้อรายการต่าง ๆ เพื่อที่จะนำมาออกอากาศให้แก่ผู้ชมที่บอกรับเป็นสมาชิก โดยผู้บริหารของทางสถานี ฯ จะ เป็นผู้กำหนดว่าต้องการที่จะซื้อรายการในลักษณะหรือรูปแบบใด ซึ่งในการตัดสินใจว่าจะเลือกซื้อรายการใดนั้นก็ขึ้นอยู่กับนโยบายและกลยุทธ์ทางการตลาดของบริษัทที่ได้มีการกำหนดหรือวางแผนเอาไว้

2. การตรวจพิจารณาเนื้อหารายการ

เมื่อมีการซื้อรายการเรียบร้อยแล้ว สถานีโทรทัศน์ยูบีซีจะทำหน้าที่เป็นผู้เฝ้าประตู

(Gatekeeper) ได้อย่างสมบูรณ์ กล่าวคือจะสามารถทำการกำหนดและคัดเลือกรายการ ตลอดจนการวางแผนรายการได้กับรายการที่มีเงื่อนไขในการได้มาซึ่งรายการในลักษณะ ของการซื้อเฉพาะ รายการ ซึ่งทางสถานี ฯ จะเป็นผู้เลือกซื้อรายการมาเอง อันได้แก่ รายการที่ออกอากาศทางช่อง 24 (UBC Asian Movies) ช่อง 25(UBC Movies) , ช่อง 26 (UBC Kids), ช่อง 36 (UBC Series) และ ช่อง 37 (UBC X -Zyte) แต่สำหรับ รายการที่มีเงื่อนไขสัญญาในการได้มาซึ่งรายการในลักษณะที่ต้องซื้อทั้งช่องรายการนั้น สถานีโทรทัศน์ยูบีซีไม่สามารถทำหน้าที่เป็นผู้เฝ้าประตู ได้อย่างสมบูรณ์ เนื่องจากสถานี ฯ ไม่สามารถกำหนดหรือคัดเลือกเนื้อหารายการ ตลอดจนไม่สามารถวางแผนรายการใด ๆ ได้อย่างสิ้นเชิง แต่สิ่งที่ทางสถานี ฯ สามารถทำได้ในฐานะผู้เฝ้าประตู คือ การให้ข้อเสนอแนะหรือเกณฑ์ที่ทางสถานี ฯ ใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติตามที่หน่วยงานของรัฐเป็นผู้กำหนด เพื่อให้ทางบริษัทเจ้าของลิขสิทธิ์ได้ทราบรายละเอียดต่าง ๆ ที่จะ เป็นข้อมูลเพิ่มเติมในการตรวจพิจารณาเนื้อหารายการก่อนที่จะนำออกอากาศ ในขณะที่รายการที่ออกอากาศทางช่อง 7, ช่อง 30 และช่อง 31 เป็นรายการที่มีการสั่งซื้อแบบซื้อเฉพาะรายการ และมีรายการที่สถานี ฯ ผลิตเองออกอากาศรวมอยู่ด้วย แต่ไม่มีการส่งเทปรายการเข้ามาตรวจพิจารณาที่แผนกคิวซี เนื่องจากเป็นช่องรายการกีฬาและรายการข่าว จึงมีบรรณาธิการหรือ Editor ประจำช่องรายการกีฬาทำหน้าที่เป็น Gatekeeper ตรวจพิจารณารายการ

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์กระบวนการในการตรวจพิจารณาของสถานีโทรทัศน์ยูบีซีว่ามีขั้นตอนอย่างไร ทำให้กล่าวได้ว่า การตรวจพิจารณาของยูบีซีไม่ได้เป็นไปอย่างสมบูรณ์ ทั้งนี้เนื่องจากมีปัจจัยแวดล้อมหลายประการที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการตรวจพิจารณา Dennis Mcquail (1987) กล่าวไว้ว่า องค์การสื่อสารมวลชนตกอยู่ท่ามกลางแรงผลักดันทั้งจาก “ภายนอก” และ “ภายใน” ซึ่งจะมีผลต่อการทำงานและการตัดสินใจขององค์กร

นอกจากนี้ทฤษฎีการสื่อสารองค์กรยังได้เสนอแนวคิดว่า กระบวนการทำงานหรือการผลิตสื่อของผู้ผลิตสื่อ นั้น ล้วนต้องอยู่ภายใต้กรอบและข้อจำกัดจากปัจจัยภายนอกองค์กร เช่น การควบคุมดูแลของรัฐภายใต้อำนาจของระบบธุรกิจ ซึ่งก่อให้เกิดคำถามที่ว่า “ใครคือผู้มีอำนาจกำหนดสื่อที่แท้จริง ”

คำตอบของคำถามดังกล่าว ก็คือ การสรุปว่า แท้จริงแล้วสมควรที่จะมองสื่อมวลชนในฐานะที่เป็นระบบย่อย (Internal system) ระบบหนึ่งในระบบสังคม (Social System) ที่ดำเนินงานอยู่ภายใต้ระบบใหญ่ภายนอก (External system) ซึ่งในความเป็นจริง คงไม่มีกลุ่มองค์กรใดที่จะ

สามารถปฏิบัติงานโดยคำนึงถึงปัจจัยภายในหรือภายนอกองค์กร เพียงปัจจัยใดปัจจัยหนึ่งได้ จึงควรพิจารณาปัจจัยทั้งสองด้านที่มีผลต่อการสร้างผลงานขององค์กรผู้ผลิตสื่อ

ด้วยเหตุนี้ สถานีโทรทัศน์ยูบีซีซึ่งถือได้ว่าเป็นสถาบันสังคมย่อย ๆ สถาบันหนึ่ง ดังนั้นการทำงานขององค์กรสื่อหนึ่ง ๆ จึงต้องเกี่ยวข้องกับปัจจัยภายนอกอยู่ตลอดเวลา เพื่อวิเคราะห์ให้เห็นถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการตรวจพิจารณาเนื้อหารายการของสถานีโทรทัศน์ยูบีซี โดยอาศัยทฤษฎีการสื่อสารองค์กร (Theory of Organizational communication) ของเดนนิส แมคควอล (Dennis Mcquail) มาเป็นกรอบในการวิเคราะห์ ซึ่งผลการวิจัยสามารถอธิบายได้ดังนี้

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการตรวจพิจารณาเนื้อหารายการของสถานีโทรทัศน์ยูบีซี

แบ่งออกได้อย่างกว้าง ๆ เป็น 2 ประเภทด้วยกันคือ ปัจจัยภายในองค์กร และปัจจัยภายนอกองค์กร

1. ปัจจัยภายในองค์กร

- 1.1. เงื่อนไขสัญญาในการได้มาซึ่งตัวรายการ
- 1.2 ข้อจำกัดของบุคลากร

1.1 เงื่อนไขสัญญาในการได้มาซึ่งตัวรายการ

จากการศึกษาพบว่า การได้มาซึ่งรายการก็เป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญมาก เนื่องจากเงื่อนไขสัญญาที่มากับตัวรายการ ซึ่งมีอยู่ด้วยกัน 2 ประเภทและมีความแตกต่างกันดังนี้

1. การซื้อเฉพาะรายการ ซึ่งเงื่อนไขสัญญาในลักษณะนี้ ยูบีซีจะสามารถควบคุมเนื้อหารายการได้อย่างเสรี เนื่องจากการซื้อแบบเจาะจงเฉพาะรายการใดรายการหนึ่งเป็นเรื่อง ๆ ไป ยูบีซีจึงสามารถเซ็นเซอร์รายการได้อย่างเต็มที่ ตลอดจนกำหนดเวลาหรือวางผังในการออกอากาศได้เอง รายการที่มีการซื้อตามเงื่อนไขในลักษณะนี้จึงไม่เป็นข้อจำกัดสำหรับยูบีซี

รายการที่สถานีโทรทัศน์ยูบีซีสามารถตรวจพิจารณาเนื้อหารายการได้คือรายการที่ออกอากาศทางช่อง UBC Asian Movies, UBC X-Zyte, UBC kids, UBC Series, UBC News UBC Movies, UBC Supersport และ UBC Supersport Gold

2. การซื้อทั้งช่องรายการ การได้มาซึ่งตัวรายการตามเงื่อนไขสัญญาในลักษณะนี้ คือข้อจำกัดอำนาจหน้าที่ในการควบคุมเนื้อหาของยูบีซี เนื่องจากมีข้อกำหนดในสัญญาว่า บริษัทเจ้าของลิขสิทธิ์จะเป็นผู้กำหนดรูปแบบ กำหนดผังรายการและเวลาออกอากาศทั้งหมด ห้ามทำการตัดต่อหรือวางผังรายการใหม่โดยเด็ดขาด สิ่งที่สถานี ฯสามารถทำได้โดยไม่เป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ก็มีเพียง การพากย์เสียงภาษาไทย หรือการใส่คำบรรยายภาษาไทยได้ภาพ เพื่อให้ผู้ชมเกิดความเข้าใจ และเพิ่มอรรถรสในการรับชมรายการ ซึ่งสถานีโทรทัศน์ยูบีซีเรียกวิธีการทำเช่นนี้ว่า “Localized” หากจะควบคุมเนื้อหารายการ ยูบีซีก็ทำได้เพียง เซ็นเซอร์เนื้อหาบางตอนที่เห็นว่าไม่เหมาะสมออกไปได้ โดยหลักในการเซ็นเซอร์ก็คือ สถานีจะต้องส่งรายงานไปยังบริษัทเจ้าของลิขสิทธิ์ว่าต้องการให้ตัดทอนเนื้อหาตอนใดที่ไม่เหมาะสมออกไปบ้าง โดยจัดช่วงเวลาที่เราเรียกว่า “time code” และสาเหตุที่ทางสถานี ฯ ต้องการให้ตัดทอนเนื้อหาในช่วงเวลานั้นออกไป ซึ่งจะเป็นลักษณะ comment เท่านั้น อำนาจหน้าที่ในการตัดสินใจว่าจะเซ็นเซอร์หรือไม่เป็นการตัดสินใจของบริษัทเจ้าของลิขสิทธิ์

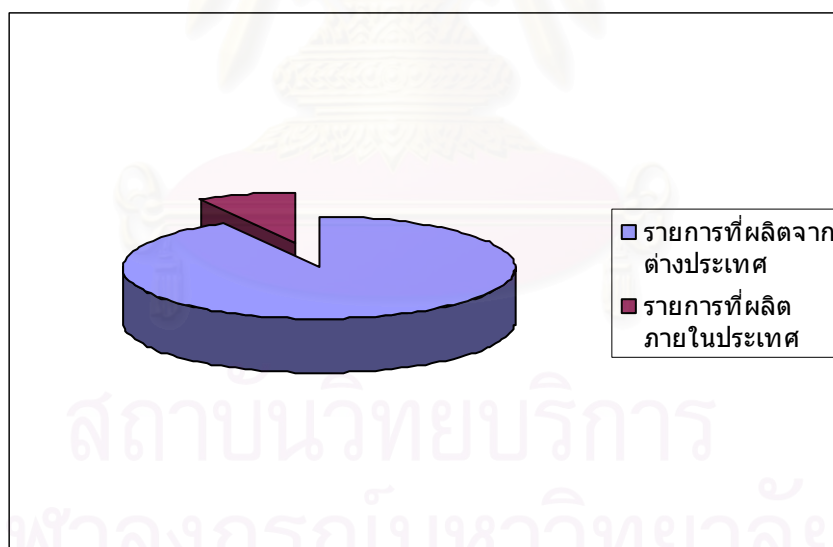
จากการศึกษาพบว่า รายการที่ออกอากาศของสถานีโทรทัศน์ยูบีซีเป็นรายการที่ซื้อลิขสิทธิ์มาจากต่างประเทศเป็นส่วนใหญ่ จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดสัดส่วนรายการที่ผลิตจากต่างประเทศและภายในประเทศของสถานีโทรทัศน์ยูบีซี” พบว่า สถานีโทรทัศน์ยูบีซีมีสัดส่วนรายการที่ผลิตจากต่างประเทศมากถึงร้อยละ 91.1 เมื่อเทียบกับสัดส่วนรายการที่ผลิตภายในประเทศที่มีเพียงร้อยละ 8.9 โดยจัดแบ่งตามลักษณะการซื้อรายการได้ดังตารางต่อไปนี้ (อ้างถึงในวรจรรย์ เจริญธรรมพจน์, 2544: 58-60)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.1 แสดงสัดส่วนรายการที่ผลิตจากต่างประเทศและภายในประเทศตามการจัดแบ่งตามลักษณะการซื้อรายการ

ลักษณะการซื้อรายการ	จำนวนชม. ออกอากาศ/ สัปดาห์	ประเภทรายการ			
		ผลิตจากต่างประเทศ		ผลิตภายในประเทศ	
		จำนวนชั่วโมง	คิดเป็น	จำนวนชั่วโมง	คิดเป็น
1.ซื้อทั้งช่องรายการ	3528	3304.45	93.67%	223.15	6.33%
2.ซื้อเฉพาะรายการ	1274	1067.40	83.8%	203.20	16.2%
รวม	4802	4372.25	91.1%	429.35	8.9%

แผนภูมิที่ 4.1 แสดงสัดส่วนรายการที่ผลิตจากต่างประเทศและภายในประเทศของสถานีโทรทัศน์ยูบีซี

จากตารางดังกล่าวข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า รายการของสถานีโทรทัศน์ยูบีซีที่ออกอากาศส่วนใหญ่จะเป็นรายการที่ซื้อลิขสิทธิ์มาจากต่างประเทศ แม้ว่าจะเป็นการซื้อรายการมาในลักษณะการซื้อเฉพาะรายการมาจัดเอง รวมกับรายการที่ผลิตภายในประเทศแต่เมื่อเปรียบเทียบกันก็ยังคงพบว่า สถานีโทรทัศน์ยูบีซีมีการได้มาซึ่งตัวรายการในลักษณะของการซื้อทั้งช่องรายการ ซึ่งคิดเป็นอัตราส่วนถึงร้อยละ 93.67เมื่อเทียบกับจำนวนชั่วโมงที่ออกอากาศต่อหนึ่ง

ส์ปาดาร์ ซึ่งจากตารางข้างต้น อาจกล่าวได้ว่าแม้จะมีรูปแบบในการได้มาซึ่งรายการในลักษณะต่าง ๆ กัน แต่รายการส่วนใหญ่ของยูบีซีกลับเป็นรายการที่มีเงื่อนไขสัญญาในการซื้อแบบทั้งช่องรายการเป็นจำนวนมาก ทั้งนี้เนื่องจากยูบีซีมีช่องรายการจำนวนมาก และออกอากาศตลอด 24 ชั่วโมง ยูบีซีจึงจำเป็นต้องหารายการมาออกอากาศให้ได้เพียงพอในแต่ละวัน ประกอบกับบริษัทผู้ผลิตรายการภายในประเทศก็มีอยู่อย่างจำกัด เนื่องจากต้องผลิตรายการให้กับฟรีทีวี หรือผู้ผลิตส่วนใหญ่ก็ไม่ยินยอมขายลิขสิทธิ์ให้กับเคเบิลทีวี ซึ่งเป็นรายการที่ซ้ากับฟรีทีวี ยูบีซีจึงจำเป็นต้องซื้อรายการที่ผลิตจากต่างประเทศ เนื่องจากยูบีซีเป็นโทรทัศน์ที่เรียกเก็บค่าบริการจากผู้ชมที่บอกรับเป็นสมาชิก ดังนั้นยูบีซีจึงต้องแสวงหารายการที่มีความแตกต่างทั้งทางด้านรูปแบบและเนื้อหาของรายการเพื่อไม่ให้ซ้ากับรายการที่ออกอากาศทางฟรีทีวี ยูบีซีจึงนิยมที่จะซื้อรายการจากต่างประเทศในลักษณะการซื้อทั้งช่องรายการ แม้จะมีข้อจำกัดในเรื่องของเงื่อนไขสัญญาที่มา กับตัวรายการก็ตาม ซึ่งคุณอรุณพล ณ บางช้าง ได้ให้สัมภาษณ์ว่า

กลุ่มรายการที่ยูบีซีจัดซื้อมาทั้งช่องนั้น ส่วนใหญ่มาจากกลุ่มบริษัทผู้ผลิตรายใหญ่ของโลก ไม่ว่าจะเป็น BBC, CNN, Discovery Channel, HBO, ESPN เป็นต้น ซึ่งบริษัทเหล่านี้มีความชำนาญด้านการผลิตรายการ มีผลงานเป็นที่นิยมและยอมรับจากผู้ชมในวงกว้าง แต่จุดใหญ่ ๆ ก็คือ

ความสะดวก เพราะยูบีซีสามารถนำรายการที่ซื้อในลักษณะทั้งช่องรายการนี้ออกอากาศได้เลย การซื้อทั้งช่องรายการเป็นวิธีที่สะดวกและประหยัดเวลาในการสรรหารายการจากผู้ผลิตต่าง ๆ ไม่ต้องจัดผังรายการหรือผลิตรายการเอง ซึ่งมีขั้นตอนการผลิตที่ยุ่งยากและซับซ้อน ใช้เวลานานกว่าจะได้ผลผลิตออกมาแต่ละรายการ

หาได้ง่าย โดยเฉพาะในประเทศมหาอำนาจเช่นอังกฤษ หรือประเทศอื่นในยุโรป ที่เห็นได้ชัดเจนอย่าง สหรัฐอเมริกา การผลิตรายการโทรทัศน์ถือเป็นอุตสาหกรรมหรือสินค้าส่งออกที่เข็ดหน้าชูตา ทำรายได้ให้ประเทศเป็นเงินมหาศาล ประเทศเหล่านี้มีบริษัทที่มีประสบการณ์ในการผลิตรายการที่ออกอากาศทางเคเบิลทีวีมานาน จนเกิดเป็นช่องรายการสำเร็จรูปที่คนนิยมดูหลายช่อง เช่น HBO , Discovery Channel เป็นต้น

สำหรับในประเทศไทย ยังไม่มีบริษัทผู้ผลิตใดที่ผลิตรายการช่องสำเร็จรูปเพื่อส่งออกไปขายยังต่างประเทศ เพราะฉะนั้นจึงเป็นเหตุผลอีกประการหนึ่งที่ยูบีซีจำเป็นต้องซื้อรายการจากต่างประเทศ

ความคุ้มค่า ก็เป็นอีกเหตุผลหนึ่งที่มีส่วนในการนำเข้ารายการจากภายนอกประเทศของ ยูบีซี เพราะการซื้อรายการในลักษณะสั่งซื้อทั้งช่องรายการนี้จะช่วยประหยัดค่าใช้จ่ายหรืองบประมาณในการซื้อรายการ เนื่องจากผู้ผลิตจากต่างประเทศนั้นมีจุดมุ่งหมายในการผลิตเพื่อขายรายการของตนไปยังประเทศอื่น ๆ จึงทำให้ต้นทุนต่ำลง ถึงแม้ว่าเงินลงทุนในการผลิตรายการจะสูง ก็ยังขายในราคาที่สูงกว่าต้นทุนการผลิตได้ เมื่อเปรียบเทียบกับรายการที่ผลิตภายในประเทศ หรือผลิตรายการเอง ที่นอกจากจะเสียค่าใช้จ่ายในการผลิตจำนวนมากแล้ว คุณภาพรายการอาจจะไม่ทัดเทียมกับรายการของผู้ผลิตจากต่างประเทศที่มีเครื่องมือเครื่องใช้และเทคนิคที่ทันสมัยกว่า บุคลากรหรือทีมงานก็เป็นผู้เชี่ยวชาญหรือมีประสบการณ์การผลิตรายการที่ดีกว่า ทั้งยังสามารถชมตัวอย่างรายการที่สนใจได้ก่อนการตัดสินใจซื้อ ในขณะที่ผลิตรายการเอง ต้องเผชิญกับความเสี่ยงว่ารายการจะมีคุณภาพตามที่ต้องการหรือไม่ เพราะต้องผลิตให้มีคุณภาพได้เท่าเทียมหรือดีกว่ารายการที่ออกอากาศทางฟรีทีวี

การตอบสนองความสนใจของผู้ชม นอกจากนี้รายการที่สั่งซื้อจากต่างประเทศยังสามารถตอบสนองความสนใจของผู้ชมได้เป็นอย่างดี เนื่องจากมีความแปลกใหม่ทั้งทางด้านรูปแบบหรือเนื้อหารายการที่ทันสมัย เช่นรายการเพลง รายการกีฬา ที่ตอบสนองความพอใจของกลุ่มผู้ชมที่เป็นเด็กหรือวัยรุ่น ได้เป็นอย่างดี

รายการที่สถานีโทรทัศน์ยูบีซีไม่สามารถตรวจพิจารณาเนื้อหารายการได้เนื่องจากข้อจำกัดจากเงื่อนไขสัญญาเป็นตัวกำหนด ได้แก่รายการที่ออกอากาศทางช่อง HBO, Cinemax, Star Movies, Hallmark, TCM Cartoon Network, ESPN, Star Sport, CNN, BBC World, CNBC, Discovery Channel, Animal Planet, National Geographic, AXN, Fashion TV, CCTV, NHK, TV5, MTV, Channel [V] Thailand, MCM Thailand

กล่าวได้ว่า ด้วยข้อจำกัดของยูบีซีดังกล่าวข้างต้น จึงทำให้ยูบีซีจำเป็นต้องซื้อรายการจากต่างประเทศ โดยมีลักษณะการสั่งซื้อรายการแบบซื้อทั้งช่องรายการเป็นส่วนใหญ่เพราะการสั่งซื้อรายการในลักษณะนี้จะทำให้ยูบีซีมีรายการที่พอเพียงต่อการออกอากาศตลอด 24 ชั่วโมง ซึ่งทำให้ยูบีซีไม่สามารถทำหน้าที่ในฐานะสื่อที่พึงมีความรับผิดชอบต่อสังคมได้อย่างสมบูรณ์ เมื่อเปรียบเทียบกับการสั่งซื้อรายการแบบเฉพาะรายการ ที่ไม่มีเงื่อนไขสัญญาเข้ามาเป็นตัวกำหนดทำให้ยูบีซีมีเสรีภาพในการทำหน้าที่สื่อได้อย่างสมบูรณ์ ดังนั้นเงื่อนไขสัญญาในการได้มาซึ่งตัวรายการแบบซื้อทั้งช่องรายการนี้เองจึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการตรวจพิจารณาเนื้อหารายการของสถานีโทรทัศน์ยูบีซี

1.2 ข้อจำกัดของบุคลลากร

จากทฤษฎีด้านองค์ประกอบของสังคมหรือทางด้านประชากรศาสตร์ที่มีแนวคิดว่าตัวแปรทางด้านประชากรศาสตร์ (Demographic Variables) ของบุคคลที่มีความแตกต่างกันนั้น คือข้อจำกัดที่มีผลต่อการปฏิบัติงานของบุคลลากรในแต่ละองค์กร จากการศึกษาวิจัยพบว่าตัวแปรดังกล่าวซึ่งอาจแบ่งได้เป็น เพศ อายุ ระดับการศึกษา และระยะเวลาการทำงาน คือปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อต่อกระบวนการควบคุมเนื้อหารายการของยูบิซี ที่จำแนกได้ดังนี้

1.2.1 เพศ

จากงานวิจัยทางด้านจิตวิทยาที่ผ่านมา ได้แสดงให้เห็นว่า ผู้หญิงเป็นเพศที่มีการคล้อยตามมากกว่าหรือง่ายกว่าผู้ชายไม่ว่าจะอยู่ในสถานการณ์เช่นไร แต่ก็มีข้อโต้แย้งในประเด็นนี้ว่า เมื่อให้ผู้หญิงทำงานที่สนใจและคุ้นเคย จะพบว่าลักษณะการคล้อยตามในผู้หญิงจะมีน้อยกว่าผู้ชาย จะเห็นได้ว่า ธรรมชาติลักษณะของงานมีส่วนเปลี่ยนแปลงการคล้อยตามที่ได้รับอิทธิพลจากเพศได้ นอกจากนี้การอบรมเลี้ยงดูซึ่งเป็นการขัดเกลาทางสังคม (Socialization) ที่มุ่งเน้นให้ผู้หญิงมีลักษณะโอนอ่อนผ่อนตาม เชื่อฟัง อยู่ในโอวาทหรือเป็นผู้ตามมากกว่า (Sistrun, 1971) ผู้หญิงกับผู้ชายจึงมีความแตกต่างกันอย่างมากในเรื่องของความคิด ค่านิยม และทัศนคติ ทั้งนี้เพราะวัฒนธรรมและสังคมเป็นตัวกำหนดบทบาทและกิจกรรมของคนสองเพศไว้ต่างกัน ผู้หญิงจึงมักเป็นคนที่มีจิตใจอ่อนไหวกว่าผู้ชาย ดังนั้นผู้ชายจึงมักใช้เหตุผลในการตัดสินใจมากกว่าผู้หญิง (ปรมะ สตะเวทิน, 2526 ,106)

จากการศึกษาพบว่า นอกจากผู้จัดการแผนก Quality Control หรือ(QC) แล้ว เจ้าหน้าที่ทุกคนในแผนกคิวซีที่ทำหน้าที่ตรวจพิจารณาเนื้อหารายการก่อนจะนำออกอากาศเป็นผู้หญิงถึง 4 ท่าน ดังนั้นการตรวจพิจารณาเนื้อหารายการของเจ้าหน้าที่ทั้งสี่คนจึงน่าจะมีลักษณะของการโอนอ่อนผ่อนตาม หรือมีความอ่อนไหวหรือใช้เหตุผลน้อยกว่าเพศชาย จึงอาจกล่าวได้ว่ารายการเดียวกันแต่ให้เจ้าหน้าที่คิวซีที่เป็นเพศชายและเพศหญิงตรวจพิจารณาเนื้อหาที่อาจมีความคิดเห็นในการเซ็นเซอร์ที่แตกต่างกันได้ ยกตัวอย่างเช่นหากให้เจ้าหน้าที่ซึ่งเป็นผู้ชายมาคิวซีรายการกีฬามวยปล้ำ WWF ซึ่งเป็นกีฬากึ่งการแสดงที่ได้รับความนิยมมากในสหรัฐอเมริกา เนื้อหาที่ปรากฏมักมีฉากต่อสู้ที่รุนแรงมีการใช้อุปกรณ์เสริม เช่น โຕ้ะ, เก้าอี้ ฯลฯ เข้ามาใช้ในการแข่งขัน โดยที่กรรมการเองก็ไม่ห้ามหรือบางทีก็แก้มองไม่เห็น ซึ่งผิดกติกา เจ้าหน้าที่ผู้ชายอาจมองว่า

เป็นเรื่องของการแสดงที่มีการให้ควมู้กันไว้แล้ว ซึ่งการพลาดพลั้งก็อาจเกิดขึ้นได้ซึ่งเป็นเรื่องธรรมดา แต่สำหรับผู้หญิงหากให้ตรวจพิจารณารายการเดียวกัน ก็อาจพิจารณาว่าเป็นฉากต่อสู้ที่มีความรุนแรงไม่เหมาะสมที่จะนำมาออกอากาศเพราะอาจทำให้เด็กหรือเยาวชนที่รับชมรายการนี้ อยู่เกิดการเลียนแบบหรือปฏิบัติตามด้วยความรู้เท่าไม่ถึงการณ์จนอาจก่อให้เกิดอันตรายถึงชีวิตได้

ดังนั้นความแตกต่างทางเพศจึงน่าจะเป็นตัวกำหนดค่านิยม ความคิด ทศนคติและการตัดสินใจของบุคคลที่มีผลต่อพฤติกรรมในการปฏิบัติงานของบุคลากรที่แตกต่างกันได้

1.2.2 อายุ

โดยทั่วไปแล้วคนที่มีอายุน้อยมักจะมีความคิดเสรีนิยม ยึดถืออุดมการณ์ ใจร้อนและมองโลกในแง่ดีมากกว่าคนที่มีอายุมาก สำหรับคนที่มีอายุมากมักจะมีความคิดอนุรักษนิยมยึดถือปฏิบัติมากกว่าคนที่มีอายุน้อย สาเหตุที่เป็นเช่นนี้เนื่องมาจากมีความผูกพันที่ยาวนานและมีผลประโยชน์ในสังคมมากกว่าคนที่มีอายุน้อย (ปรมะ สตะเวทิน, 2526, 106)

คนในแต่ละช่วงอายุ จะมีความคล้อยตามต่างกันมากและจะคล้อยตามกลุ่มบุคคลที่ต่างกัน เช่น เด็กเล็กก่อนวัยเรียนจะคล้อยตามพ่อแม่ พี่เลี้ยง พอเข้าวัยเรียนจะมีลักษณะเป็นตัวของตัวเองมากขึ้น จนผู้ใหญ่มองว่าดื้อรั้น และมักเชื่อฟังครูมากกว่าพ่อแม่ พอถึงวัยรุ่นจะเป็นวัยที่มีการคล้อยตามสูงมาก แต่จะเป็นการทำตามกลุ่มเพื่อน ถูกชักจูงง่าย เมื่อเป็นผู้ใหญ่มีความรับผิดชอบในตัวเองและครอบครัว การคล้อยตามจะน้อยมาก ดังคำโบราณที่ว่า “ไม้อ่อนดัดง่าย ไม้แก่ดัดยาก” (พฤติกรรมการศึกษา, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 55)

จากการศึกษาวิจัยพบว่า เจ้าหน้าที่แผนกคิวิซีที่ทำหน้าที่ตรวจพิจารณาเนื้อหารายการของยูทูปที่มีอายุที่ไล่เลี่ยกัน กล่าวคืออยู่ในช่วงอายุระหว่าง 30-34 ปี ดังนั้น จากแนวคิดดังกล่าวข้างต้นอาจกล่าวได้ว่า บุคคลที่มีอายุใกล้เคียงกันจึงน่าที่จะมีความคิด ทศนคติ มุมมองที่คล้ายคลึงกัน ซึ่งอาจมีผลต่อการตัดสินใจในการตรวจพิจารณาเนื้อหารายการที่ไม่แตกต่างกัน ในทางตรงกันข้ามหากยูทูปี้มีบุคลากรที่มีช่วงอายุที่แตกต่างกัน ก็จะทำให้มีการผสมผสานความคิดในแง่มุมมองต่าง ๆ ที่แตกต่างกันไปตามประสบการณ์ของแต่ละคน ซึ่งทำให้เกิดมุมมองที่กว้างขึ้น เพราะบุคลากรที่อายุต่างกันก็จะมีความคิดตามวัยของตนซึ่งอาจเป็นเสมือนตัวแทนความคิดของผู้ชมในช่วงอายุที่ต่าง ๆ กันอันอาจเป็นการเอื้อประโยชน์ให้กระบวนการเซ็นเซอร์มีประสิทธิภาพขึ้น จากมุมมองที่หลากหลายของบุคลากรในวัยต่าง ๆ กัน

ดังนั้น อายุจึงน่าจะเป็นตัวกำหนดความแตกต่างในเรื่องความยากง่ายในการตัดสินใจ การแสดงความคิดเห็น และการตัดสินใจ

1.2.3 ระดับการศึกษา

ระดับสติปัญญา เป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญยิ่ง เพราะมีส่วนสำคัญมากในการคิด ไตร่ตรอง แก้ปัญหาหรือการจดจำ จากผลการศึกษาของ Nord, 1969 Kretch และ Crutchfield และ Ballachey, 1962 สรุปว่า คนที่มีระดับสติปัญญาสูงจะมีลักษณะคล้ายตามน้อยกว่า หรือยากกว่าคนที่มีระดับสติปัญญาต่ำ โดยเฉพาะในสถานการณ์บีบบังคับที่มีเหตุผลน้อย (พฤติกรรมกรรมการสื่อสาร, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 56)

ระดับการศึกษาจึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้คนมีความแตกต่างในเรื่องความคิดหรือพฤติกรรม โดยคนที่ได้รับการศึกษาที่ต่างกัน ในยุคสมัยที่ต่างกัน ในระบบการศึกษาที่ต่างกัน ในสาขาวิชาที่ต่างกัน ก็ย่อมมีความรู้สึกนึกคิด ทัศนคติ อุดมการณ์ และค่านิยมที่ต่างกัน ในทางกลับกันคนที่ได้รับการศึกษาที่เท่าเทียมหรือใกล้เคียงกัน ในยุคสมัย ในระบบการศึกษา ในสาขาวิชาที่เหมือนกัน ก็อาจมีความรู้สึกนึกคิด ทัศนคติ ค่านิยมหรืออุดมการณ์ที่ใกล้เคียงหรือคล้ายคลึงกัน (ปรมะ สตะเวทิน, 2533, 116)

เพศ อายุและระดับการศึกษา จึงเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการควบคุมเนื้อหารายการ หากเจ้าหน้าที่ผู้ทำการตรวจพิจารณายังมีอายุไม่มากนัก ย่อมมีประสบการณ์ ความรู้ ความคิด ในการพิจารณาสิ่งหนึ่งสิ่งใดไม่เท่าเทียมกับผู้ที่มีประสบการณ์มากกว่า นอกจากนี้เจ้าหน้าที่วิชาชีพทุกคนต่างก็เป็นผู้หญิงและระดับการศึกษาปริญญาตรีเหมือนกัน จึงอาจทำให้ความคิดเห็น ทัศนคติและค่านิยมที่มีต่อสิ่งรอบตัวไม่แตกต่างกันมากนัก

นอกจากนี้การยอมรับของช่วงเวลา (Norm) ก็เป็นปัจจัยที่สำคัญอีกประการหนึ่ง ทั้งนี้รายการที่มีเนื้อหาหรือเรื่องเดียวกันหากนำเสนอในช่วงเวลาที่สังคมในขณะนั้นไม่ยอมรับ รายการดังกล่าวก็อาจเป็นที่วิพากษ์วิจารณ์ของผู้คนในสังคมได้ ตัวอย่างเช่น ในปัจจุบัน ผู้ชมให้ความสนใจเนื้อหารายการที่เน้นหนักในเรื่องเพศเป็นอย่างมาก ดังจะเห็นได้จากการ์ตูนที่มีเนื้อหาในเรื่องเพศออกฉายตามโรงภาพยนตร์และเป็นที่ยอมรับของผู้ชมอย่างมาก ตัวอย่างเช่น

ภาพยนตร์เรื่องจันดารา หรือคำพิพากษาที่มีการวิพากษ์วิจารณ์กันอย่างกว้างขวางแต่ก็เป็นที่น่าสนใจและยอมรับในกลุ่มผู้ชมโดยเฉพาะที่เป็นวัยรุ่น หรืออีกตัวอย่างที่เห็นได้ชัดเจน เช่นภาพยนตร์แนวปลุกใจรักชาติ เช่นบางระจัน หรือแนวอกินหาร นิตานพื้นบ้าน เช่น ไกรทอง ภูเขาทอง หรือขุนแผน ซึ่งเมื่อนำออกมาฉายในโรงภาพยนตร์ก็ทำรายได้มหาศาลให้กับผู้อำนวยการสร้าง ส่งผลให้ดารานำแสดงเป็นที่รู้จักและมีชื่อเสียงเพียงข้ามคืน ซึ่งหากภาพยนตร์เรื่องดังกล่าวมีการเสนอฉายในช่วงที่ผู้ชมสนใจภาพยนตร์หรือรายการแนววิทยาศาสตร์ รายการที่มีเนื้อหาในแนวอกินหารหรือปลุกใจรักชาติ ก็คงไม่เป็นที่สนใจของผู้ชม เป็นต้น

1.2.4 บุคลากรมีความรู้พื้นฐานหรือวิชาชีพสื่อมวลชนที่ถูกต้อง

การที่บุคลากรจะสามารถทำหน้าที่ในการตรวจพิจารณาเนื้อหารายการได้อย่างมีประสิทธิภาพหรือไม่ั้น การฝึกอบรมก็เป็นสิ่งสำคัญอีกประการหนึ่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งงานทางด้านสื่อสารมวลชนซึ่งถือได้ว่าเป็นงานที่ต้องเกี่ยวข้องและปฏิสัมพันธ์กับมวลชน หากบุคลากรไม่มีความรู้ความเข้าใจในทฤษฎีและวิชาชีพทางด้านสื่อสารมวลชน บุคลากรเหล่านั้นก็ไม่อาจจะตระหนักถึงพันธกิจและความรับผิดชอบที่สื่อพึงมีต่อสังคมได้ ดังนั้นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจในวิชาชีพสื่อมวลชนย่อมปฏิบัติงานได้ดีกว่าผู้ที่ไม่มีความรู้ความเข้าใจหรือผู้ที่มีความรู้ในสาขาวิชาชีพอื่น

1.2.5 การตีความหมายสาร

ผู้รับสารแต่ละคนย่อมตีความสารหนึ่ง ๆ แตกต่างกันไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความรู้ ประสบการณ์และพื้นฐานทางประชากรศาสตร์ที่แตกต่างกันของแต่ละบุคคล (Lawrence Grossman, Ellen Wartella และ D.M. White) นอกจากนี้ทฤษฎี Gatekeeper (อ้างใน Dennis Mcquail, 1984) ที่ D.M. White กล่าวถึงเป็นครั้งแรกเมื่อปี 1950 อธิบายการสื่อสารในมุมมองของผู้ส่งสารว่า ผู้ส่งสารจะทำหน้าที่ "คัดเลือก" สารที่จะส่งให้ผู้รับสารไปตามวิจรรย์ญาณของแต่ละบุคคล ดังนั้นหากผู้ส่งสารมีความคิดในแบบตะวันตก ซึ่งอาจเกิดจากการศึกษา หรือสภาพแวดล้อม สารที่ส่งมาย่อมแฝงเนื้อหาตามความเชื่อเหล่านั้นด้วย รายการเดียวกันที่ผู้ตรวจพิจารณามีองค์ประกอบพื้นฐานดังกล่าวข้างต้นแตกต่างกัน ก็อาจมีความคิดเห็นต่อรายการที่ควบคุมเนื้อหารายการแตกต่างกันได้ ดังที่คุณอรุณพล ณ บางช้าง ผู้อำนวยการฝ่ายรายการของสถานีโทรทัศน์ยูบีซี ได้ให้เหตุผลว่า

“ การคิดชี้รายการบางทีก็เป็นเรื่องที่พูดยาก เพราะถึงแม้ว่าจะมี กฎกระทรวงฉบับที่ 14 เป็นตัวกำหนดขอบเขตในการทำงาน แต่พอเอาเข้าจริง ๆ บางทีกฎมันก็ใช้ไม่ได้เราต้องใช้ความรู้สึกหรือดุลยพินิจของเราเองมาช่วยด้วย ตัวอย่างเช่น ภาพยนตร์เรื่องแผลเก่า ทั้งเรื่องตัวละครจะพูดพูดมึง พระเอกก็จะเรียกนางเอกว่าอี่เรียม ถ้าเราไปดูดูลีซิงกู มิ่งออกชะ เพราะเห็นว่าหยาบ มันก็คงไม่เข้าท่า เพราะท้องเรื่องพระเอกนางเอกอยู่บ้านนอก เลี้ยงวัวเลี้ยงความตามท้องทุ่ง บางกะปิ ถ้าจะให้เรียกคุณขวัญ คุณเรียมหรืออย่างคำว่าตืน เรียบอกหยาบ ดูดลีซิงออกแต่นึกดูว่าถ้าพูดว่าคุณ ผม หรือเรียกตืนว่าเท้า ฟังดูคงตลกนะ แต่ถ้าเทียบกับบ้านทรายทอง หากพูดว่าตืน เราต้องดูออกทันที เพราะไม่สุภาพแน่นอน แต่บางเรื่องที่มีมันไม่ชัดเจนอย่างที่ผมยกตัวอย่างให้ฟัง บางทีมันก็ตัดสินลำบากนะ อย่างแพชั่นโซว์อย่างเนี่ย นางแบบใส่ชุดว่ายน้ำหรือผ้าบาง ๆ แบบซีทรู อาจจะเห็นบ้างวับ ๆ แวม ซึ่งนางแบบเมืองนอกเขาก็โนบรากันส่วนใหญ่เพราะบ้านเขาไม่สตรีคเรื่องนี้อยู่แล้ว มันเรื่องธรรมดา นางแบบเองเขาก็แสดงแบบไปเพราะมันเป็นงานของเขา แล้วพวกนี้เดินกันเร็ว บางทีมองไม่เห็นด้วยซ้ำ ถ้าให้ผู้ชายดู ก็อาจบอกว่าธรรมดา ชุดว่ายน้ำก็คือชุดว่ายน้ำ แต่ถ้าให้ผู้หญิงมาเซ็นเซอร์ เขาก็อาจบอกว่าไม่ได้มันโป๊จัง ตัดออกหรือโมเสคหน่อยดีกว่า อันนี้ก็แล้วแต่ว่าคนคิดชี้เขามีความคิดเห็นกับรายการที่เซ็นเซอร์ตรงนั้นยังไง เพราะภูมิหลังของคนแต่ละคนไม่เหมือนกัน คนทันสมัยหน่อยก็อาจปล่อยไป แต่ถ้าคนเซอร์เวทิฟก็อาจบอกว่าไม่ได้นะตรงนี้เป๊ บางทีเรื่องเดียวกันดู 2 คน เจ้าหน้าที่ที่ยังคิดไม่เหมือนกันก็มีบ่อยไป “ (อรรถพล ณ บางช้าง, สัมภาษณ์, 12 พฤศจิกายน 2546)

กล่าวได้ว่า ข้อจำกัดต่าง ๆ ของบุคลากรจึงนับว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญอีกประการหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการตรวจพิจารณาเนื้อหารายการของสถานีโทรทัศน์ยูบีซี

ปัจจัยภายนอกองค์กร

เนื่องจากองค์กรสื่อมวลชนเป็นรูปแบบที่เป็นตัวเป็นตนของสถาบันสื่อมวลชนซึ่งเป็นสถาบันสังคมย่อย ๆ สถาบันหนึ่ง ดังนั้นการทำงานขององค์กรสื่อหนึ่ง ๆ จึงต้องโยงใยอยู่กับปัจจัยแวดล้อมภายนอกองค์กร ซึ่งประกอบด้วยการควบคุมทางด้านกฎหมายและการเมือง ได้แก่

2.1 กฎระเบียบที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของ กกช.

เป็นเรื่องธรรมดาที่องค์กรสื่อมักถูกครอบครองหรือควบคุมโดยรัฐบาลและผู้มีอำนาจปกครองบ้านเมือง เนื่องจากความเชื่อที่ว่า สื่อแต่ละชนิดมีอำนาจในตัวเองและสามารถนำมาใช้เป็น

เครื่องมือในการขยายอำนาจของตนในการปกครองประชาชน ดังนั้นไม่ว่ายุคสมัยใดสื่อจึงมักหนีไม่พ้นในเรื่องกีดกันดังกล่าว(ศิริชัย ศิริกายะ และ กาญจนา แก้วเทพ, 2531)

สถานีโทรทัศน์ยูบีซีซึ่งเป็นองค์กรสื่อ และเป็นหน่วยย่อย ๆ หน่วยงานหนึ่งของสังคมก็เช่นกันที่จะต้องอยู่ภายใต้แรงกดดันซึ่งได้แก่การควบคุมจากรัฐบาล ไม่ว่าจะเป็นในด้านการดำเนินการหรือโดยเฉพาะอย่างยิ่งทางด้านเนื้อหารายการที่รัฐบาลกำหนดให้ กกช. เข้ามาทำหน้าที่ควบคุมและกำกับดูแลโดยมีกฎระเบียบ ข้อบังคับที่รัฐบาลและ กกช. กำหนด แม้ว่ารัฐบาลจะมีนโยบายให้แต่ละสถานีรับผิดชอบเซ็นเซอร์เนื้อหารายการตนเอง แต่ในทางปฏิบัติ กกช. ก็ยังคงมีบทบาทและมีอำนาจหน้าที่ในการสั่งการ หรือกำหนดบทลงโทษแต่ละสถานี ขที่ฝ่าฝืนได้ ดังนั้นแม้ยูบีซีจะมีหน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการตรวจพิจารณาเนื้อหารายการก่อนที่จะนำออกอากาศแต่ก็ยังคงต้องอยู่ภายใต้การเซ็นเซอร์เนื้อหารายการของ กกช. ซึ่งยูบีซีจะต้องปฏิบัติหรือดำเนินการตามที่ กกช. กำหนด ตัวอย่างเช่น หากทาง กกช. ตรวจพบรายการที่มีเนื้อหาไม่เหมาะสมหรือขัดต่อหลักเกณฑ์ กกช. ก็สามารถที่จะสั่งการให้ยูบีซีดำเนินการแก้ไข หรือตัดเดือนด้วยวาจา ออกหนึ่งสัปดาห์เป็นลายลักษณ์อักษรหรือกำหนดบทลงโทษได้ โดยอาจมีการตัดเดือนด้วยวาจาจากผู้บริหารระดับสูงหรือที่เจ้าหน้าที่แผนกคดี ซึ่งหากเป็นเจ้าหน้าที่ระดับสูง ก็จะมีการสั่งการมาที่ฝ่ายที่มีหน้าที่เกี่ยวข้อง หรือถ้าในระดับปฏิบัติการคือแผนกคดี ทางยูบีซีก็ต้องดำเนินการแก้ไขตามที่ กกช. สั่งการลงมา ดังตัวอย่างต่อไปนี้

กรณีตัวอย่าง จากหนังสือที่ นร.1905/1729 ลงวันที่ 2 ก.ย. 2542 เรื่องขอให้ระงับการโฆษณาเนื่องจาก กกช. ตรวจสอบพบว่ามีหลายรายการที่มีการโฆษณาสินค้าที่ติดมากับรายการที่ส่งมาจากต่างประเทศ โดยเป็นการแพร่ภาพพร้อมกับเนื้อหารายการ เช่นรายการที่ออกอากาศทางช่อง CNBC ,CNN, Star Sport

ข้อพิจารณาของ กกช. กกช.พิจารณาเห็นว่ายูบีซีจะต้องระงับการโฆษณาสินค้าที่ติดมากับตัวเนื้อหารายการดังกล่าว ซึ่งหากมีการฝ่าฝืนก็อาจจะมีการดำเนินการในขั้นต่อไป

การตอบสนองของยูบีซีต่อคำสั่ง กกช. ดำเนินการแก้ไขและระงับไม่ให้เกิดการแพร่ภาพโฆษณาสินค้าติดไปกับตัวรายการทางช่องรายการที่ กกช. แจ้งเตือนมาในหนังสือที่ นร. 1905/1729 ดังกล่าว

กรณีตัวอย่าง จากหนังสือ ที่ นร. 0205 /7784 ลงวันที่ 18 ธ.ค. 2546 เรื่องขอให้กวดขันการแพร่ภาพโฆษณาสินค้าผลิตภัณฑ์ยาสูบ ซึ่งทาง กกช. ได้รับเรื่องร้องเรียนจากทางผู้ชมว่ามีภาพแพร่ภาพที่เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ยาสูบในรายการต่าง ๆ ทาง ยูบีซีช่อง 30 และช่อง 33 ได้แก่

- รายการ Formula One Highlights 2003 ซึ่งปรากฏยี่ห้อบุหรี่ 5 ยี่ห้อที่เสื้อผ้าผู้เข้าร่วมแข่งขัน, ทีมงาน, ตัวถังรถ, ป้ายโฆษณา ในวันที่ 2 พ.ย. 2546 เวลา 23.00น. และวันที่ 4 พ.ย. 2546 เวลา 19.30 น. ทางช่องยูบีซี 33
- รายการ Film World Motorcycle Championship ออกอากาศในวันที่ 3 พ.ย. เวลา 15.30 น. วันที่ 4 พ.ย. เวลา 08.00น. และ 18.00น. วันที่ 6พ.ย. เวลา 09.00น. และ 17.00น. วันที่ 7 พ.ย. เวลา 18.30น. ทางช่องยูบีซี 33
- รายการ Nascar Winton Cup Series 2003 ออกอากาศในวันที่ 3พ.ย. 2546 เวลา 12.00น. และ 17.00น. วันที่ 5 พ.ย. เวลา 17.00น. วันที่ 10 พ.ย. เวลา 12.00น. วันที่ 12 พ.ย. เวลา 17.00น. วันที่ 17.พ.ย. เวลา 12.00น. ทางช่องยูบีซี 30

ซึ่งการแพร่ภาพดังกล่าวถือว่าเป็นการฝ่าฝืนกฎกระทรวงฉบับที่ 14 ข้อ 16(11) ที่มีใจความว่า

(11) รายการที่ออกอากาศจะต้องไม่เป็นการแสดงผลิตภัณฑ์ยาสูบและมาตรา 8 แห่งพระราชบัญญัติควบคุมยาสูบ 2535 ความว่า “ห้ามแสดงชื่อ เครื่องหมาย” ยกเว้นการถ่ายทอดสดจากต่างประเทศและการโฆษณาผลิตภัณฑ์ในสิ่งพิมพ์ที่จัดพิมพ์นอกราชอาณาจักรโดยไม่ได้ประสงค์นำมาแจกจ่าย จึงขอความร่วมมือให้ทางยูบีซีกวดขันการแพร่ในระหว่างการออกอากาศให้อยู่ภายใต้กฎระเบียบดังกล่าวด้วย

การตอบสนองของยูบีซีต่อสั่ง กกช. รมัดระวังไม่ให้มีการแพร่ภาพโฆษณาผลิตภัณฑ์ยาสูบออกไปอีก

จากการที่สื่อมวลชนทุกชนิดต้องอยู่ภายใต้การกำกับดูแลจากหน่วยงานของรัฐที่มีการกำหนดตัวบทกฎหมายและกฎระเบียบต่าง ๆ ขึ้นมาโดยมีหน่วยงานกลางที่ทำหน้าที่ในการกำกับดูแล สถานีโทรทัศน์ยูบีซีก็อยู่ภายใต้การควบคุมทางด้านเนื้อหารายการจาก กกช. เช่นกัน จากทฤษฎีสื่อสารองค์กร ทำให้กล่าวได้ว่า นอกจากยูบีซีจะอยู่ภายใต้แรงกดดันจากปัจจัยภายในองค์กรที่ประกอบด้วยเงื่อนไขการทำสัญญากับบริษัทเจ้าของลิขสิทธิ์ในการได้มาซึ่งตัวรายการและข้อจำกัดต่าง ๆ ของบุคลากรแล้ว ยังต้องดำเนินการภายใต้กฎระเบียบข้อบังคับที่รัฐบาลใช้เป็น

กลไกในการควบคุมและกำกับดูแลการดำเนินงานของยูบีซีให้เป็นที่เรียบร้อยในกรอบที่รัฐกำหนดด้วย ซึ่งกฎระเบียบดังกล่าวคือปัจจัยภายนอกอีกประการหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อยูบีซี โดยเฉพาะอย่างยิ่งคือ การตรวจพิจารณาเนื้อหารายการที่ถือได้ว่าเป็นหัวใจหลักหรือเป็นจุดขายที่สำคัญของยูบีซี ซึ่งเป็นโทรทัศน์ระบบบอกรับสมาชิกที่มีรายได้จากการเก็บค่าสมาชิกของผู้ชมที่บอกรับซึ่งคาดหวังว่าจะได้รับชมรายการที่มีความแตกต่างไปจากรายการที่เคยชมจากโทรทัศน์ระบบฟรีทีวีที่มีรายได้จากการขายเวลาโฆษณาสินค้าหรือการเช่าเวลาออกอากาศรายการต่าง ๆ

เป็นที่น่าสังเกตว่า แม้กฎระเบียบที่กำกับดูแลยูบีซี จะเป็นกรอบกำหนดอย่างกว้าง ๆ อาศัยการพิจารณาหรือตีความเอาเอง แต่ในทางกลับกันกฎระเบียบที่กำหนดไว้อย่างกว้าง ๆ ก็มีขอบเขตหรือกินความหมายที่กว้างขวางและเอื้อต่อการกำกับดูแลจากภาครัฐ

2.2 วัฒนธรรม

สืบเนื่องจากพื้นฐานความรู้ที่ว่า มนุษย์เป็นสัตว์สังคมที่ชอบอาศัยอยู่รวมกันเป็นกลุ่ม เป็นหมู่คณะ ไม่สามารถแยกไปอาศัยอยู่อย่างโดดเดี่ยวตามลำพังได้ เพราะต้องมีการติดต่อปฏิสัมพันธ์กันอยู่ตลอดเวลา แต่จากการที่มนุษย์แต่ละคนต่างก็มีความแตกต่างกันไปตามลักษณะเฉพาะของตนเอง จึงทำให้มนุษย์ต้องสร้างบางสิ่งบางอย่างขึ้นมาในสังคมเพื่อใช้เป็นการติดต่อสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน และเป็นเครื่องจัดแบ่งความเหมือนและความแตกต่างของมนุษย์ในแต่ละกลุ่มให้ชัดเจน เนื่องจากในสังคมขนาดใหญ่ย่อมประกอบไปด้วยสังคมย่อย ๆ สิ่งดังกล่าวนี้ก็คือ วัฒนธรรม อันประกอบไปด้วย ภาษา ความคิด ความเชื่อ ความรู้ในเรื่องราวต่าง ๆ รวมไปถึงกฎเกณฑ์ ระเบียบแบบแผน วิธีการดำเนินชีวิต ประเพณี ศีลธรรม ตลอดจนพฤติกรรมกรรมการแสดงออก และความชำนาญในต่าง ๆ ล้วนถูกสร้างขึ้นมาจากวัตถุประสงค์ที่ได้กล่าวมาแล้วทั้งสิ้น

วัฒนธรรมที่มนุษย์สร้างขึ้นมานั้นไม่ใช่สิ่งที่ตายตัวทั้งหมด เพราะวัฒนธรรมสามารถเปลี่ยนแปลง เพิ่มเติม และสูญหายได้ โดยขึ้นอยู่กับการใช้ไปของสมาชิกในสังคมที่ เป็นผู้สร้างขึ้นนั่นเอง ตัวอย่างเช่น ภาษาและการแต่งกาย หากสังเกตจะเห็นได้ว่าในสมัยหนึ่งภาษาพูดและภาษาเขียนที่เราใช้กัน มีรูปแบบที่แตกต่างไปจากภาษาที่ใช้กันอยู่ในปัจจุบันที่เห็นได้ชัดเจนก็คือ แผลงซึ่งเป็นภาษาที่เกิดง่ายและตายเร็ว มีการเปลี่ยนแปลงไปตามความนิยมของยุคสมัย เช่นเดียวกับการแต่งกายของคนในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบอยู่ตลอดเวลา โดยเฉพาะในกลุ่มคนที่มีอายุอยู่ในช่วงที่เรียกว่าวัยรุ่น ซึ่งเป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงทางอารมณ์และจิตใจค่อนข้างมากซึ่งส่งผลต่อพฤติกรรมในการแสดงออกในเรื่องต่าง ๆ ด้วย แต่สำหรับวัฒนธรรม

บางอย่าง อาจจะไม่มีการเปลี่ยนแปลงหรือเปลี่ยนแปลงน้อยมาก โดยอาจต้องใช้เวลาและในขณะเดียวกันสังคมก็อาจมีการสร้างวัฒนธรรมใหม่ ๆ ขึ้นมาได้เช่นกัน

วัฒนธรรม ถือได้ว่าเป็นวิถีทางอันเป็นระบบที่มนุษย์สร้างขึ้นและรับเข้ามาเป็นสภาพของการอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่ม Claude Levi Strauss ได้ให้คำจำกัดความของคำว่าวัฒนธรรมว่า

“วัฒนธรรม คือสิ่งที่เป็นส่วนหนึ่งของความเป็นมนุษย์ ที่นักวิจัยมองเห็นว่าเป็นส่วนที่ไม่มี ความต่อเนื่องกับความเป็นมนุษย์ในส่วนอื่น ๆ เช่น มนุษย์อาจถูกจัดให้เป็นส่วนหนึ่งของ บริบทที่ต่างกัน ไม่ว่าจะเป็นต่างโลก ต่างทวีป ต่างเชื้อชาติศาสนา ต่างภูมิภาค ต่างอาชีพ ต่าง ครอบครัวหรือลัทธิการเมือง นักมานุษยวิทยาจึงมักจะเรียกขานวัฒนธรรมว่าเป็นกลุ่มที่ไม่มี ความต่อเนื่อง แต่ระดับต่างก็มีความสำคัญในระดับของมันเองในขณะเดียวกัน”

ในโลกยุคปัจจุบัน นักวิชาการสื่อสารเชื่อว่า วัฒนธรรมที่ถ่ายทอดในหมู่มนุษยชาติ นั้น มิได้ เกิดขึ้นในลักษณะเดียวกับวัฒนธรรมในสมัยก่อน ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นการถ่ายทอดจากคนรุ่นหนึ่ง ไปสู่อีกรุ่นหนึ่ง แต่วัฒนธรรมในยุคปัจจุบันจะเป็นการถ่ายทอดในระดับ (Horizontal Expansion) ด้วย เช่น จากชนกลุ่มหนึ่งสู่อีกกลุ่มหนึ่ง จากสังคมหนึ่งไปยังอีกสังคมหนึ่ง และ ทวีปหนึ่งไปยังอีกทวีปหนึ่ง หรือแม้แต่ซีกโลกหนึ่งไปยังอีกซีกโลกหนึ่ง ตัวการที่ทำให้วัฒนธรรม ถ่ายทอดไปได้อย่างรวดเร็วจนสามารถมองเห็นความเปลี่ยนแปลงของวัฒนธรรมได้อย่างชัดเจนใน ระยะเวลาไม่นาน อาจจะเป็นการเปลี่ยนแปลงภายในระยะเวลาของช่วงชีวิตเดียว (One Life Span) เราสามารถจะมองเห็นความเปลี่ยนแปลงของวิถีทางของการดำเนินชีวิตมาได้ นั่นก็คือ การสื่อสาร โดยมีตัวกลางที่สามารถนำข่าวสารจากที่หนึ่งไปยังอีกแห่งหนึ่งซึ่งมีระยะทางที่ห่างไกล กันโดยใช้เวลานับวินาทีที่เรียกว่าสื่อมวลชน และเรียกการสื่อสารที่เข้าถึงผู้คนจำนวนมากภายใต้ ระยะเวลาอันรวดเร็วนี้ว่าการสื่อสารมวลชน (Mass Communication)

ดังนั้น การสื่อสารมวลชนจึงเป็นตัวการสำคัญที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างใหญ่หลวง ต่อกระบวนการถ่ายทอดวัฒนธรรมของมนุษยชาติที่เคยดำเนินไปอย่างช้า ๆ ค่อยเป็นค่อยไป และ ค่อย ๆ เปลี่ยนแปลงให้กลายมาเป็น การถ่ายทอดวัฒนธรรมที่แพร่กระจายไปอย่างรวดเร็วและก่อให้เกิด การเปลี่ยนแปลงของผู้คนในสังคมได้อย่างชัดเจนภายในระยะเวลาอันสั้น และเมื่อการสื่อสาร มีการพัฒนาจากที่เห็นหน้าตากันมาเป็นการสื่อสารที่มีการนำสื่อมาใช้ เช่น เริ่มจากการมี หนังสือ และหนังสือพิมพ์เกิดขึ้นเป็นครั้งแรกเมื่อปลายศตวรรษที่ 17 ก่อให้เกิดการนำเสนอข่าวสาร และศิลปะในรูปแบบใหม่ขึ้น วัฒนธรรมของแต่ละชนเผ่าหรือชนชาติเกิดการเปลี่ยนแปลงและมีการ

ขยายตัวออกไปในวงกว้างอย่างรวดเร็ว ทำให้เกิดการยอมรับ ในศิลปะและวัฒนธรรมข้ามชนเผ่ากันได้มากขึ้น เนื่องจากมีสื่อมวลชนเป็นตัวกลางในการแพร่กระจายวัฒนธรรมนั้น ๆ จนก่อให้เกิดความคุ้นเคยและการยอมรับในพฤติกรรมและศิลปะวัฒนธรรมที่ต่างกันได้ง่ายยิ่งขึ้น

โดยเฉพาะเมื่อสื่อโทรทัศน์เป็นสื่อที่ให้ทั้งภาพและเสียง จึงมีเสน่ห์ดึงดูดความสนใจของผู้ชมได้มาก ปัจจุบันเทคนิคการผลิตสื่อโทรทัศน์ยอดเยี่ยมมาก เพราะมีการนำเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ระบบดิจิทัลเข้ามาช่วยสร้างภาพให้ดูเหมือนจริง (Virtual Reality) กระทั่งเกินความจริง (Sur-real) ในอดีตคำพูดที่เคยใช้เพื่อแสดงถึงศักยภาพของสื่อโทรทัศน์คือ “Seeing is believing” (ถ้าได้เห็นก็จะเกิดความเชื่อ) โทรทัศน์ได้สร้างภาพมายาลวงตาเราให้เห็นสิ่งที่สื่อสร้างขึ้นว่าเป็นของจริง (รศ.วิภา อุตมฉันท์ การผลิตสื่อโทรทัศน์และสื่อคอมพิวเตอร์ : กระบวนการสร้างสรรค์และเทคนิคการผลิต.) เมื่อบุคคลเปิดรับชมรายการจากโทรทัศน์มากเท่าไรก็จะทำให้เกิดการเรียนรู้และรับไว้เป็นของตนซึ่งวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณี และนำมาปฏิบัติตามในชีวิตประจำวันจนกลายเป็นนิสัย ดังจะเห็นได้ว่าอิทธิพลของวัฒนธรรมต่างชาตินั้นได้เข้ามามีบทบาทต่อผู้คนในสังคมไทยมาช้านานจนอาจกล่าวได้ว่าเข้ามามีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมไทยก็ได้ดังเช่นในสมัยแรก ๆ ของสังคมไทยโดยเฉพาะสมัยสุโขทัย ประเทศไทยได้รับอิทธิพลวัฒนธรรมทางด้านภาษา ศาสนาและความเชื่อมาจากเขมร จีน และอินเดีย ต่อมาเมื่อไทยติดต่อกับชาติตะวันตก ซึ่งหมายถึงชาติในยุโรปและอเมริกา จึงได้รับความเจริญทางด้านเทคโนโลยีจากชนชาติเหล่านี้ และเมื่อภายหลังที่มีการปฏิวัติอุตสาหกรรมในยุโรป ทำให้ชนชาติเหล่านั้นต่างแข่งขันกันเพื่อขยายอาณานิคมในทวีปเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และสังคมไทยก็ได้ตกเป็นเป้าหมายของการแพร่กระจายของวัฒนธรรมของชนชาติต่าง ๆ เช่น ฮอลันดา อังกฤษและฝรั่งเศส ซึ่งได้ส่งหมอบสวนศาสนาเข้ามาเผยแพร่ด้วย อิทธิพลของวัฒนธรรมของชาติต่าง ๆ จึงเข้ามามีอิทธิพลในสังคมไทยในด้านต่าง ๆ เช่น ทางด้านการศึกษา การเมือง การเศรษฐกิจ และที่สำคัญคือทางด้านสังคมและวิถีชีวิตซึ่งเห็นได้ชัดเจนในปัจจุบันที่วัฒนธรรมข้ามชาติเหล่านี้เข้ามามีบทบาทต่อพฤติกรรมของผู้คนในสังคมไทย เช่น การแต่งกายหรือแม้แต่วัฒนธรรมการกิน คนไทยรู้จักและนิยมบริโภคอาหารขยะอย่าง เคเอฟซี แม็คโดนัลด์ ฯลฯ มากขึ้นเพราะคิดว่าสะดวก ประหยัดเวลาและเป็นสิ่งที่ทันสมัย วัยรุ่นทั้งชายและหญิงให้ความสนใจและแข่งขันกันในเรื่องการแต่งกาย การทำตามแฟชั่นที่เห็นจากโฆษณา จากมิวสิควีดีโอ หรือแม้แต่จากภาพยนตร์ต่างประเทศเพิ่มมากขึ้น

แม้ว่าการรับวัฒนธรรมข้ามชาติบางอย่างเข้ามาเป็นสมบัติและทำให้สังคมไทยเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ก้าวหน้าทัดเทียมกับชาติอื่น ๆ จนดูเหมือนว่าสังคมไทยเป็นสังคมที่ทันสมัยทัดเทียมกับนานาชาติอารยประเทศ แต่บางครั้งสิ่งที่รับมาโดยไม่คำนึงถึงความถูกต้อง ก็อาจ

นำความเสื่อมเสียมาสู่สังคมหรือแม้แต่ประเทศชาติได้ ซึ่งการหลีกเลี่ยงที่จะรับวัฒนธรรมข้ามชาติจากสื่อประเภทต่าง ๆ โดยเฉพาะสื่อโทรทัศน์ที่มีธรรมชาติที่เข้าถึงผู้ชมได้ดีและรวดเร็วกว่าสื่ออื่น ๆ จึงเป็นสิ่งที่คงจะหลีกเลี่ยงได้ยาก และเมื่อยูบีซีเคเบิลทีวีเป็นสถานีโทรทัศน์ที่มีช่องรายการจำนวนมาก ออกอากาศตลอด 24 ชั่วโมง รายการส่วนใหญ่ก็ซื้อหามาจากนานาประเทศ ดังนั้นวัฒนธรรมข้ามชาติที่จะต้องติดมากับรายการต่าง ๆ จึงเป็นสิ่งที่ทำให้ยูบีซีจะต้องให้ความสำคัญและตระหนักถึงผลกระทบอันอาจเกิดขึ้นต่อผู้ชมได้

ด้วยเหตุนี้วัฒนธรรมจึงเป็นปัจจัยภายนอกองค์กรที่สำคัญอีกปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อกระบวนการตรวจพิจารณาเนื้อหารายการของยูบีซี ดังนั้นหากเนื้อหารายการที่ทางสถานี ตรวจสอบพิจารณาแล้วเห็นว่าเป็นเรื่องที่ไม่เหมาะสมหรือขัดกับวัฒนธรรมไทย เช่น การแสดงกริยาที่แสดงออกถึงไม่มีสัมมาคารวะต่อผู้อาวุโสกว่า การมีเพศสัมพันธ์อย่างเปิดเผย หรือการใช้ถ้อยคำที่ก้าวร้าว หยาบคายต่อบุพการี หรือบุคคลอื่น ฯลฯ สิ่งเหล่านี้ถือได้ว่าเป็นเรื่องที่ขัดกับวัฒนธรรมไทย หากไม่มีการตรวจพิจารณา โดยการดูเสียงหรือตัดทอนเนื้อหาส่วนนี้ออกไป อาจกลายเป็นสิ่งที่ชี้แนะให้เยาวชนคล้อยตามและคิดว่าการกระทำที่ปรากฏอยู่ในรายการนั้น ๆ เป็นตัวอย่างที่ดีหรือเป็นสิ่งที่ถูกต้องและนำมาปฏิบัติต่อผู้อื่นในภายหลังได้

โดยสรุป ยูบีซีถือได้ว่าเป็นสื่อมวลชนประเภทหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อสังคม การนำเสนอรายการต่าง ๆ ผ่านสู่สายตาของผู้ชมจึงเป็นเรื่องที่ต้องจับตามอง โดยเฉพาะในประเด็นการนำเสนอรายการจากต่างประเทศมากกว่าภายในประเทศอาจส่งผลกระทบต่อทั้งในด้านวัฒนธรรมและเศรษฐกิจที่ต้องเสียดุลการค้าจากการซื้อรายการจากต่างประเทศ อีกทั้งต้องกลายเป็นประเทศที่ต้องพึ่งพารายการจากต่างประเทศมากกว่าการเน้นการพัฒนาหรือส่งเสริมสิ่งที่เป็นผลผลิตภายในประเทศ จากงานวิจัยของวรจรรย์ เจริญธรรมพจน์(2546)เรื่อง “สัดส่วนรายการที่ผลิตจากต่างประเทศและภายในประเทศของสถานีโทรทัศน์ยูบีซี” พบว่าสัดส่วนของรายการส่วนใหญ่ของยูบีซีเป็นรายการที่ผลิตจากต่างประเทศมากถึง 91.1 % ในขณะที่สัดส่วนรายการที่ผลิตภายในประเทศมีอยู่เพียง 8.9% ซึ่งเป็นสัดส่วนที่แตกต่างกันอย่างสิ้นเชิง

จากการศึกษาพบว่าสาเหตุที่ยูบีซีมีรายการที่ผลิตภายในประเทศน้อย เนื่องจากตลาดการผลิตรายการโทรทัศน์ภายในประเทศมีขนาดเล็กมาก ไม่เพียงพอต่อการออกอากาศตลอด 24 ชั่วโมงในแต่ละช่องรายการ ในขณะที่แหล่งที่มาของรายการจากต่างประเทศซึ่งส่วนใหญ่เป็นผู้ผลิตรายใหญ่ที่มีการผลิตรายการโทรทัศน์เพื่อส่งออกจำหน่ายไปทั่วโลก ส่งผลให้ยูบีซีทำการ

คัดเลือกรายการจากต่างประเทศเข้ามาจำนวนมาก โดยยูบีซีจะนิยมซื้อรายการในลักษณะซื้อทั้งชองรายการ (package) จากผู้ผลิตต่างประเทศ ทั้งนี้เนื่องจากมีความสะดวก คุ่มค่า หาได้ง่าย และตอบสนองความต้องการของสมาชิกได้เป็นอย่างดี ในทางตรงกันข้ามที่รายการที่ผลิตภายในประเทศมีค่อนข้างจำกัด ผู้ผลิตภายในประเทศส่วนใหญ่ก็ต้องทำรายการเพื่อออกอากาศทางฟรีทีวีอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นผู้ผลิตภายในประเทศส่วนใหญ่จึงไม่ยินยอมขายลิขสิทธิ์รายการให้กับทางยูบีซี รวมทั้งยังเนื่องมาจากคุณภาพรายการที่ผลิตภายในประเทศไทยยังไม่อาจเทียบได้กับบริษัทผู้ผลิตจากต่างประเทศที่เป็นที่ยอมรับจากคนทั่วโลก นอกจากนี้การผลิตรายการเอง ยังต้องใช้ต้นทุนในการผลิตสูง และยูบีซีเองก็ขาดความชำนาญในการผลิตรายการ ซึ่งจะสังเกตได้จากรายการที่ ยูบีซีผลิตรายการเองนั้นจะเป็นประเภทรายการข่าว รายการสนทนาและรายการนิตยสารทางอากาศ เนื่องจากมีขั้นตอนการผลิตที่ไม่ยุ่งยากและมีต้นทุนในการผลิตต่ำ

ดังนั้นหากจำแนกตามแหล่งที่มา รายการของสถานีโทรทัศน์ยูบีซีมีแหล่งที่มาของรายการด้วยกัน 2 ทางคือ

1. รายการที่สถานี ผลิตเอง
2. รายการที่สั่งซื้อจากต่างประเทศและภายในประเทศ โดยจำแนกออกเป็น 2 ประเภทคือ

2.1 การซื้อทั้งชองรายการ บริษัทเจ้าของลิขสิทธิ์จะเป็นผู้กำหนดรูปแบบและรายการที่จะออกอากาศไว้เรียบร้อยแล้ว สถานี ผลิตเอง ไม่สามารถดำเนินการแก้ไข ตัดทอนเปลี่ยนแปลงหรือกระทำการใด ๆ ได้ เนื่องจากมีเงื่อนไขสัญญาเป็นตัวกำหนด

2.2 การซื้อเฉพาะรายการ การสั่งซื้อในลักษณะนี้สถานี ผลิตเอง สามารถนำแต่ละรายการมาลงผังการออกอากาศ ดัดแปลง ตัดต่อหรือผลิตซ้ำได้อย่างเสรี

ชองรายการที่มีการตรวจพิจารณาโดยสถานีโทรทัศน์ยูบีซี

จากการศึกษาพบว่า รายการของสถานีโทรทัศน์ยูบีซีจะเป็นรายการที่สั่งซื้อจากต่างประเทศเป็นส่วนใหญ่ ดังนั้นเพื่อควบคุมไม่ให้มีการออกอากาศเนื้อหารายการที่ไม่เหมาะสม สถานีโทรทัศน์ยูบีซีจึงมีการตรวจพิจารณาเนื้อหารายการแต่ละรายการก่อนที่จะแพร่ภาพสู่ผู้ชม เนื่องจาก การได้มาซึ่งตัวรายการส่วนใหญ่จะเป็นการสั่งซื้อแบบซื้อทั้งชองรายการ ซึ่งมีเงื่อนไขสัญญาเป็นข้อตัวกำหนดขอบเขตในการตรวจพิจารณาเนื้อหารายการซึ่งบริษัทเจ้าของลิขสิทธิ์จะเป็นผู้ตรวจพิจารณาเนื้อหารายการเอง ด้วยเหตุนี้แผนกคิวซีของสถานีโทรทัศน์ยูบีซี จึงสามารถ

ตรวจพิจารณาเนื้อหารายการได้เฉพาะรายการที่สถานี ฯ ผลิตเอง และรายการที่มีการสั่งซื้อแบบ
ซื้อเฉพาะรายการ ดังนั้นรายการที่ยูบีซีสามารถตรวจพิจารณาเนื้อหารายการได้คือ

1. รายการที่ออกอากาศทางช่อง UBC Kids
2. รายการที่ออกอากาศทางช่อง UBC Series
3. รายการที่ออกอากาศทางช่อง UBC Movies
4. รายการที่ออกอากาศทางช่อง UBC Asian Movies
5. รายการที่ออกอากาศทางช่อง UBC X-Zyte

แผนกที่ทำหน้าที่ตรวจพิจารณาเนื้อหารายการของยูบีซี

จากการศึกษาพบว่า ปัจจุบันสถานีโทรทัศน์ยูบีซีมีแผนกที่ทำหน้าที่ตรวจพิจารณาเนื้อหา
รายการแต่ละรายการก่อนที่จะแพร่ภาพสู่ผู้ชมคือ แผนกคิวซี (QC. หรือแผนก Quality Control)
ซึ่งเป็นแผนกหนึ่งในฝ่าย Movies & Entertainment โดยการมีกระบวนการในการตรวจพิจารณา
เนื้อหารายการ ซึ่งแสดงดังแผนภูมิต่อไปนี้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ช่องรายการที่ส่งเทปต้นฉบับรายการที่จะออกอากาศมาตรวจพิจารณาที่แผนกคิวซีได้แก่

1. ช่อง UBC Asian Movies
2. ช่อง UBC Movies
3. ช่อง UBC Kids
4. ช่อง UBC Series
5. ช่อง UBC X-Zyte

นอกจากนี้ยังมีช่องรายการที่ส่งเทปรายการมาตรวจพิจารณาที่แผนกคิวซี แต่จะเป็นลักษณะของเทปตัวอย่างรายการที่จะออกอากาศ เนื่องจากตัวรายการที่ออกอากาศจะเป็นลักษณะของการส่งสัญญาณดาวเทียมมาจากบริษัทเจ้าของลิขสิทธิ์ (Feed) และทางสถานีโทรทัศน์ยูบีซีทำหน้าที่ส่งสัญญาณไปที่เครื่องรับของผู้ชมที่บอกรับเป็นสมาชิกอีกต่อหนึ่งโดยที่ยูบีซีสามารถตรวจพิจารณาเนื้อหารายการได้บ้างบางส่วน แม้จะเป็นการสั่งซื้อแบบซื้อทั้งช่องรายการซึ่งได้แก่รายการที่ออกอากาศทางช่อง HBO และรายการที่ออกอากาศทางช่อง Cinemax ซึ่งจะเป็นลักษณะของการ Comment ซึ่งคุณอรรถพล ณ บางช้าง ผู้อำนวยการฝ่ายรายการของสถานีโทรทัศน์ยูบีซีได้ให้สัมภาษณ์ว่า

“ ก็มีช่อง HBO กับ Cinemax ที่เขาส่งเทปมาให้ช่วยเซ็นเซอร์ แต่เราจะเซ็นเซอร์ คือเป็นการคอมเมนต์มากกว่า เพราะเราไม่มีอำนาจสั่งการให้เขาตัด หรือว่าโมเสค ได้เหมือนรายการของเรา ที่เราซื้อมาเองหรือผลิตเอง เพราะฉะนั้นถ้าเรื่องไหนมีฉากเลิฟซีนมาก ๆ หรือเห็นหน้าอก เราก็จะแจ้งเขาว่าแบบนี้บ้านเราออกไม่ได้นะ ยูต้องเอาออกนะ เขาก็โอเค แต่ถ้าเป็นบางอย่างเช่น สูบบุหรี่ มีโลโก้เหล้า เบียร์ อย่างนี้เขาก็ไม่ทำให้ เพราะประเทศอื่น ในเอเชียด้วยกัน เขาไม่มีข้อห้าม หรือไม่มีกฎหมายบังคับ ทาง HBO , หรือCinemax เขาก็ไม่เซ็นเซอร์ให้ แต่ถ้าเนื้อเรื่องทั้งเรื่องไม่ได้ บอกเขาไปเขาก็โอเคนะ เพราะว่าเราเป็นลูกค้า เขาก็ต้องรับฟังเรา ไม่ใช่ไม่ได้เลย ถ้าเรื่องไหนเราดูว่าไม่เข้าทำ ออกอากาศไป อาจจะมีปัญหา กับ กกช. ได้ เราก็จะแจ้งเขา บอกซื้อเรื่อง ช่วงเวลาที่เราต้องการให้ตัด หรือถ้าจะงดออกอากาศ เราก็จะบอกเหตุผลหรือสาเหตุที่บ้านเราฉายหนังเรื่องนี้ไม่ได้ เขาก็จะเปลี่ยนเรื่องใหม่ให้เรา เวลาออกอากาศ ที่อื่นเขาฉายเรื่องนี้ บ้านเราก็ฉายเรื่องอื่นแทน..”

จากศึกษาผู้จัดพบว่ารายการที่สถานี ผลิตเอง และรายการที่สั่งซื้อเฉพาะรายการแล้วนำมาจัดผังรายการเอง เป็นรายการที่สถานีโทรทัศน์ยูบีซีสามารถตรวจพิจารณาเนื้อหารายการได้อย่างเสรี เนื่องจากไม่มีข้อจำกัดในเรื่องเงื่อนไขสัญญาที่ติดมากับตัวรายการ

ช่องรายการที่สถานีโทรทัศน์ยูบีซีไม่สามารถตรวจพิจารณาได้

ดังได้กล่าวมาแล้วว่า รายการที่ได้มาแบบซื้อทั้งช่องรายการ (package) จะเป็นรายการที่ยูบีซีไม่สามารถตรวจพิจารณาเนื้อหารายการได้ เนื่องจากมีเงื่อนไขสัญญาที่ติดมากับตัวรายการเป็นตัว กำหนด ซึ่งได้แก่

1. รายการที่ออกอากาศทางช่อง Star Movies
2. "-----" Hallmark
3. "-----" TNT
4. "-----" ESPN
5. "-----" Star Sports
6. "-----" Fashion TV
7. "-----" AXN
8. "-----" CCTV
9. "-----" NHK
10. "-----" TV5
11. "-----" National Geographic
12. "-----" Discovery Channel
13. "-----" Animal Planet
14. "-----" Channel [V] Thailand
15. "-----" MTV
16. "-----" MCM
17. "-----" Cartoon Network
18. "-----" CNN
19. "-----" BBC World
20. "-----" CNBC

รายการที่ออกอากาศในช่องรายการดังกล่าวจะเป็นรายการที่ยูบีซีซื้อมาหมดทั้งช่อง ดังนั้น บริษัทเจ้าของลิขสิทธิ์จะทำหน้าที่จัดผังรายการ เวลาในการออกอากาศ และรายการที่จะออกอากาศตลอดระยะเวลาหนึ่งเดือนไว้เรียบร้อยแล้ว โดยรายการที่สั่งซื้อในลักษณะนี้จะไม่มีการตัดฉบับเนื่องจากบริษัทเจ้าของลิขสิทธิ์จะส่งสัญญาณภาพและเสียง (Feed) มาที่ยูบีซีและในขณะเดียวกันก็จะส่งสัญญาณไปที่ประเทศอื่น ๆ ในเอเชียที่มีการสั่งซื้อรายการในลักษณะเดียวกับยูบีซี ดังนั้นสถานีโทรทัศน์ยูบีซีจึงเป็นเหมือนผู้รับสัญญาณจากบริษัทแม่แล้วส่งต่อไปยังเครื่องรับของสมาชิก ด้วยเหตุนี้รายการที่สั่งซื้อแบบเหมาทั้งช่องรายการ จึงไม่มีตัวเทพต้นฉบับให้ตรวจสอบพิจารณา ก่อนที่จะนำออกอากาศ การเซ็นเซอร์รายการจึงเป็นหน้าที่ของทางบริษัทเจ้าของลิขสิทธิ์ที่จะดำเนินการตรวจสอบพิจารณาเนื้อหารายการ ซึ่งต่างจากรายการที่สั่งซื้อแบบเฉพาะรายการหรือรายการที่สถานี ผลิตเอง ที่ยูบีซีสามารถทำหน้าที่ตรวจสอบก่อน (pre censored) ได้ การได้มาซึ่งตัวรายการในลักษณะนี้จึงเป็นเหมือนข้อจำกัดขอบเขตในการตรวจสอบพิจารณาเนื้อหารายการของยูบีซี เพราะยูบีซีนิยมซื้อรายการในลักษณะนี้ด้วยเหตุผลหลายประการดังได้กล่าวมาแล้วข้างต้นแต่ก็ยังมีช่องรายการที่ยูบีซีสามารถตรวจสอบพิจารณาได้บ้างบางส่วน ได้แก่

- รายการที่ออกอากาศทางช่อง HBO
- รายการที่ออกอากาศทางช่อง Cinemax

รายการที่ออกอากาศในช่องรายการดังกล่าวนี้คือรายการภาพยนตร์ที่แม้จะมีเงื่อนไขการซื้อแบบเหมาทั้งช่องรายการ แต่ทาง HBO Asia และ Cinemax ซึ่งสำนักงานใหญ่อยู่ที่ประเทศสิงคโปร์ ได้ยินยอมให้ยูบีซีสามารถตรวจสอบพิจารณาเนื้อหารายการได้ แม้จะไม่มีสิทธิ์ขาดในการเซ็นเซอร์ แต่ก็สามารถให้ข้อเสนอแนะ (comment) ได้จะมีการส่งตัวอย่างเทปรายการที่จะออกอากาศ ซึ่งบันทึกเทปในระบบ VHS มาให้ทางยูบีซี ได้ทำการตรวจสอบภาพและเนื้อเรื่อง ก่อนล่วงหน้า ซึ่งโดยทั่วไปจะเป็นตัวอย่างเทปรายการที่จะออกอากาศในเดือนถัดไป หากมีส่วนใด ๆ ที่ยูบีซีไม่ต้องการนำออกอากาศ ก็จะใช้วิธีการจดช่วงเวลาหรือเรียกว่า “time code” และบอกเหตุผลที่ต้องการให้แก้ไข ซึ่งวิธีการที่บริษัทดังกล่าวใช้คือการตัดทอนช่วงเวลา ที่ยูบีซีไม่ต้องการออกไปและการเปลี่ยนภาพยนตร์เรื่องใหม่มาแทน (Replacement) เรื่องที่ ยูบีซีไม่สามารถออกอากาศได้ เพราะอาจมีผลกระทบต่อสถาบันต่าง ๆ ที่สำคัญของประเทศหรือเนื้อหาบางตอนอาจจะกระทบกระเทือนความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ฯลฯ หรือบุคคลสำคัญของโลก บุคคลที่มีชื่อเสียงได้ ตัวอย่างเช่นภาพยนตร์เรื่องเดอะคิงส์แมนไอ เป็นต้น

แม้รัฐบาลจะกำหนดให้แต่ละสถานี ๗ มีการควบคุมเนื้อหารายการกันเอง (Self Censorship) อย่างไรก็ตามรัฐบาลก็ยังได้จัดตั้งคณะกรรมการกิจการวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์แห่งชาติ หรือ กกช. ขึ้นมาทำหน้าที่กำกับดูแลทั้งในด้านการดำเนินการออกอากาศและการกำกับทางด้านเนื้อหา รายการ ด้วยตระหนักถึงผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากรายการที่ออกอากาศที่อาจเกิดจากการไหลป่าของวัฒนธรรมข้ามชาติ ดังนั้นรายการที่ออกอากาศสู่สมาชิกจึงต้องผ่านการตรวจพิจารณาจาก กกช. อีกครั้งหนึ่ง ซึ่ง กกช. สามารถกำกับดูแลทางด้านเนื้อหา รายการหรือสามารถตรวจพิจารณาเนื้อหา รายการของสถานีโทรทัศน์ยูบีซีได้ เนื่องจากมีการติดตั้งเครื่องรับสัญญาณไว้ที่กองงาน กกช. เพื่อให้เจ้าหน้าที่สามารถตรวจพิจารณาได้โดยสะดวก ซึ่งยูบีซีเองจะจัดส่งผังรายการหรือตารางการออกอากาศให้กับทางเจ้าหน้าที่ผู้ตรวจพิจารณา ซึ่งได้แก่ทีมตรวจสอบเคเบิลทีวี ดังนั้นหากเจ้าหน้าที่ต้องการตรวจพิจารณารายการที่จะออกอากาศก็สามารถตรวจสอบชื่อเรื่อง เนื้อเรื่องย่อ วันเวลาที่ออกอากาศตลอดทั้งเดือนได้จากนิตยสาร UBC Magazine

ปฏิสัมพันธ์ระหว่างยูบีซีกับ กกช.

อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ว่าเคเบิลทีวีซึ่งเป็นโทรทัศน์ทางเลือกใหม่สำหรับผู้ที่ต้องการชมรายการโทรทัศน์ที่หลากหลายทั้งในด้านเนื้อหาและรูปแบบที่แตกต่างจากโทรทัศน์ระบบฟรีทีวีและมีสมาชิกเฉพาะกลุ่ม มีรายได้จากค่าธรรมเนียมสมาชิก จึงดูเหมือนว่าเป็น “สื่อส่วนตัว” ซึ่งต่างจากฟรีทีวีที่เป็นสื่อสาธารณะที่เข้าถึงทุกหลังคาเรือน จึงน่าที่จะเป็นอิสระจากการควบคุมของรัฐบาล จากปัญหาที่เกิดขึ้นในอดีตที่รัฐบาลให้เสรีภาพในการนำเสนอรายการ แต่แต่ละสถานีต่างออกอากาศรายการที่มุ่งเน้นแต่ผลประโยชน์ทางธุรกิจ เสนอรายการที่ไม่มีคุณค่าต่อผู้ชม จนเกิดการเรียกร้องจากประชาชนและองค์กรทางสังคมต่าง ๆ ให้รัฐบาลเข้ามากำกับดูแลเนื้อหา เมื่อเทคโนโลยีเข้ามา มีบทบาทต่อการสื่อสารมวลชน เคเบิลทีวีจึงถือกำเนิดขึ้นท่ามกลางกระแสความคิดเห็นทั้งในด้านที่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วย แต่ในที่สุดกิจการเคเบิลทีวีก็ถือกำเนิดขึ้นมาได้ และกลายเป็นสื่อโทรทัศน์ระบบหนึ่งที่ได้รับคามนิยมจากผู้ชมจวบจนปัจจุบัน ด้วยการนำเสนอรายการที่มีรูปแบบหลากหลาย มีช่องรายการจำนวนมากและออกอากาศตลอด 24 ชั่วโมง ซึ่งอาจเป็นช่องทางที่ทำให้ อาจเกิดการครอบงำทางความคิดหรือวัฒนธรรมขึ้นได้ แม้รัฐบาลจะมีนโยบายให้ควบคุมรายการกันเอง แต่รัฐบาลก็ยังจัดตั้งหน่วยงานที่เป็นตัวแทนภาครัฐเข้ามากำกับดูแลตลอดจนกำหนดบทลงโทษแก่ผู้ฝ่าฝืนกฎระเบียบหรือฝ่าฝืนเงื่อนไขข้อบังคับที่ กกช. กำหนด โดยมีมาตรการดังนี้คือ

1. ตักเตือนด้วยวาจา
2. ตักเตือนด้วยลายลักษณ์อักษร
3. เพิกถอนใบอนุญาต
4. ปิดสถานี ฯ

ดังนั้นเพื่อให้เป็นไปตามนโยบายของรัฐบาลและเพื่อให้เป็นไปตามเกณฑ์ที่ กกช. กำหนดทุกสถานี ฯรวมทั้งสถานีโทรทัศน์ยูบีซี จึงต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบข้อบังคับอย่างเคร่งครัด แต่เนื่องจากเงื่อนไขต่าง ๆ ที่เป็นปัจจัยภายในองค์กร ประกอบกับปัจจัยภายนอกองค์กรที่แวดล้อม ทำให้ไม่สามารถปฏิบัติตามกฎระเบียบได้ทั้งหมด จึงมีบางกรณีตัวอย่างที่สถานีโทรทัศน์ยูบีซีได้รับการตักเตือนจากทาง กกช. โดยติดต่อกับเจ้าหน้าที่ของยูบีซีใน 2 ระดับคือ

- ระดับผู้บริหารระดับสูง

จากการสัมภาษณ์คุณดวงเดือน รังสิกุล หัวหน้าทีมตรวจสอบเคเบิลทีวี ได้ให้เหตุผลว่า

“ การที่เราติดต่อกับคุณสมพันธ์โดยตรงก็เพราะในบางกรณีที่เป็นเรื่องเร่งด่วนแล้วรอไม่ได้ ต้องได้รับการตอบรับหรือตัดสินใจทันที พี่ก็จะโทรฯหา คุณสมพันธ์เลย อย่างกรณีขอความร่วมมือให้ช่วยออกอากาศรายการสารคดีของญี่ปุ่นอย่างเนี่ย บางทีติดต่อตามขั้นตอนแล้วมันช้า เราก็ต้องติดต่อผ่านคนที่จะให้คำตอบเราได้เลย”(ดวงเดือน รังสิกุล ,สัมภาษณ์ 4 พ.ค.2547)

กรณีตัวอย่างการขอความร่วมมือจากยูบีซี

จากหนังสือฉบับที่ นร.0205/3096 ลงวันที่ 8 ธ.ค. 2546 เรื่องขอความร่วมมือแพร่ภาพภาพยนตร์เพื่อส่งเสริมมิตรภาพระหว่างญี่ปุ่นและอาเซียน โดยมีใจความในหนังสือขอความร่วมมือว่า ขอให้ทางยูบีซีเสนอฉายภาพยนตร์โดยไม่มีการตัดทอนเรื่อง “ The ASEAN ...Japan Commemorative Summit”เนื่องในปีแห่งการแลกเปลี่ยนอาเซียน ...ญี่ปุ่น 2003 ซึ่งทาง กกช. ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าเนื้อหารายการที่จะออกอากาศนั้นไม่ขัดต่อหลักเกณฑ์ทางด้านการควบคุมรายการและยังเป็นการส่งเสริมมิตรภาพอันดีระหว่างประเทศญี่ปุ่นกับประเทศไทยจึงส่งหนังสือมาที่สถานีโทรทัศน์ยูบีซี เพื่อขอความร่วมมือในการแพร่ภาพภาพยนตร์เรื่องดังกล่าว

การตอบสนองของยูบีซีต่อคำสั่ง กกช. ดำเนินการตามที่ กกช. ขอความร่วมมือ

กรณีตัวอย่างข้อให้งดออกอากาศ

จากหนังสือที่ นร.1905/1729 ลงวันที่ 2 ก.ย. 2542 เรื่องขอให้ระงับการโฆษณาเนื่องจาก กกช. ตรวจสอบพบว่ามีหลายรายการที่มีการโฆษณาสินค้าที่ติดมากับรายการที่ส่งมาจากต่างประเทศ โดยเป็นการแพร่ภาพพร้อมกับเนื้อหารายการ เช่นรายการที่ออกอากาศทางช่อง CNBC ,CNN, Star Sport

ข้อพิจารณาของ กกช. กกช.พิจารณาเห็นว่ายูบีซีจะต้องระงับการโฆษณาสินค้าที่ติดมากับตัวเนื้อหารายการดังกล่าว ซึ่งหากมีการฝ่าฝืนก็อาจจะมีการดำเนินการในขั้นต่อไป

การตอบสนองของยูบีซีต่อคำสั่ง กกช. ดำเนินการแก้ไขและระวังไม่ให้มีการแพร่ภาพโฆษณาสินค้าติดไปกับตัวรายการทางช่องรายการที่ กกช. แจ้งเตือนมาในหนังสือที่ นร. 1905/1729 ดังกล่าว

กรณีตัวอย่างการได้รับเรื่องร้องเรียนจากผู้ชม

จากหนังสือ ที่ นร. 0205 /78 ลงวันที่ 20 พ.ย. 2546 เรื่องขอให้กวดขันการแพร่ภาพโฆษณาสินค้าผลิตภัณฑ์ยาสูบ ซึ่งทาง กกช. ได้รับเรื่องร้องเรียนจากผู้ชมว่ามีการแพร่ภาพที่เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ยาสูบในรายการต่าง ๆ ทาง ยูบีซีช่อง 30 และช่อง 33 ได้แก่

- รายการ Formula One Highlights 2003 ซึ่งปรากฏยี่ห้อบุหรี่ 5 ยี่ห้อที่เสื่อผ้าผู้เข้าร่วมแข่งขัน, ทีมงาน, ตัวถังรถ, ป้ายโฆษณา ในวันที่ 2 พ.ย. 2546 เวลา 23.00น. และวันที่ 5 พ.ย. 2546 เวลา 20.30 น. ทางช่องยูบีซี 33
- รายการ Nascar Winton Cup Series 2003 ออกอากาศในวันที่ 3พ.ย. 2546 เวลา 17.00น. วันที่ 10 พ.ย.เวลา 12.00น. วันที่ 19 พ.ย.เวลา 17.00น. ทางช่อง ยูบีซี 30

ซึ่งการแพร่ภาพดังกล่าวถือว่าการฝ่าฝืนกฎกระทรวงฉบับที่ 14 ข้อ 16(11) ที่มีใจความว่า

- (11) รายการที่ออกอากาศจะต้องไม่เป็นการแสดงผลิตภัณฑ์ยาสูบ

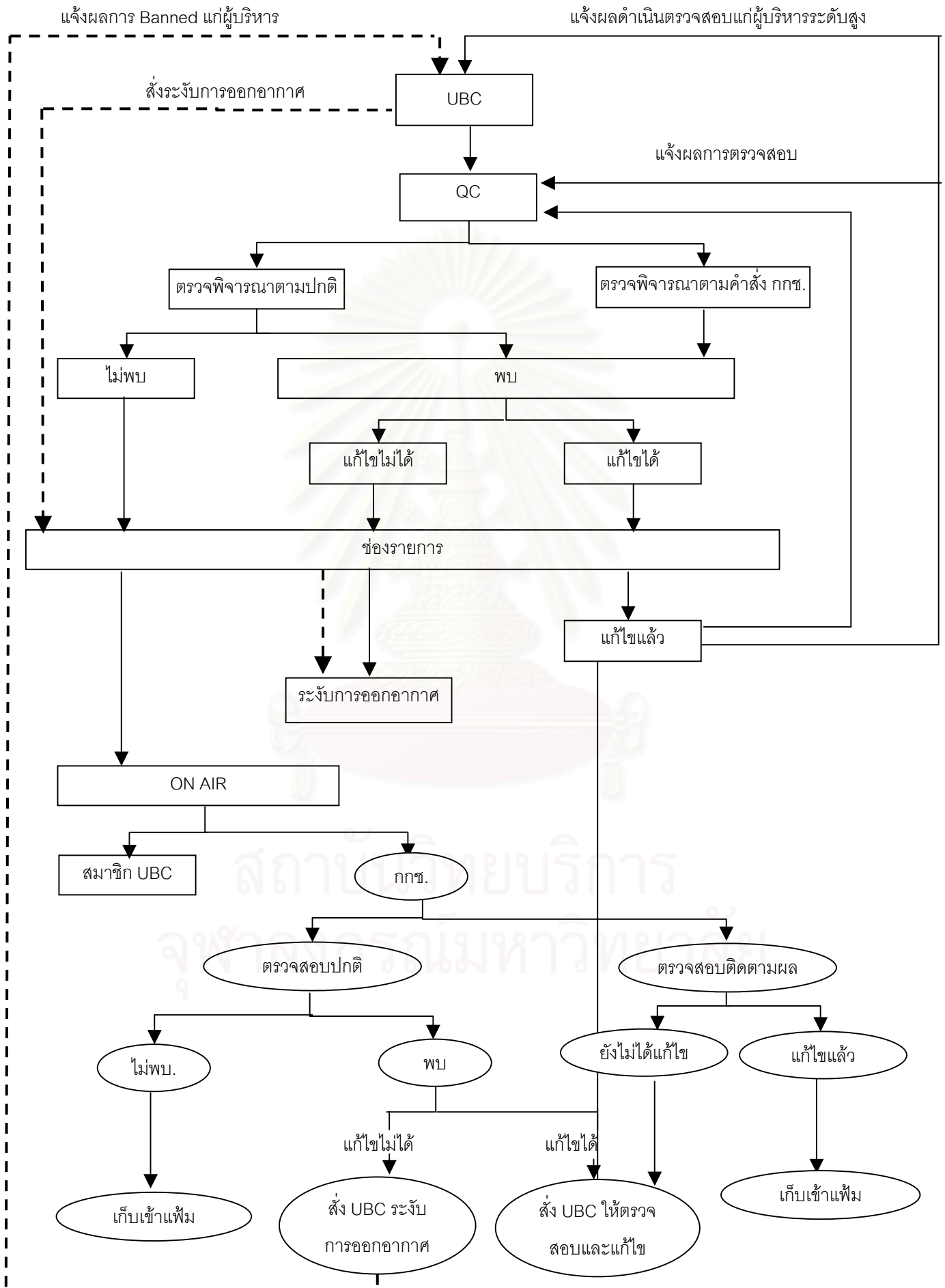
และมาตรา 8 แห่ง พระราชบัญญัติควบคุมยาสูบ 2535 ความว่า “ห้ามแสดงชื่อ เครื่องหมาย” ยกเว้นการถ่ายทอดสดจากต่างประเทศและการโฆษณาผลิตภัณฑ์ในสิ่งพิมพ์ที่จัดพิมพ์นอกราชอาณาจักรโดยไม่ได้ประสงค์นำมาแจกจ่าย จึงขอความร่วมมือให้ทางยูบีซีกำหนดชั้นการแพร่ในระหว่างการออกอากาศให้อยู่ภายใต้กฎระเบียบดังกล่าวด้วย (ระเบียบวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์,กรมประชาสัมพันธ์,2538.)

การตอบสนองของยูบีซีต่อสิ่ง กกช. ะมัดระวังไม่ให้มีการแพร่ภาพโฆษณาผลิตภัณฑ์ยาสูบออกไปอีก

- ระดับปฏิบัติการ ได้แก่เจ้าหน้าที่แผนกคิวิซีผู้ทำหน้าที่ตรวจพิจารณาเนื้อหา รายการ ซึ่งจะเป็นการติดต่อในลักษณะ เช่น ตรวจสอบวันเวลาออกอากาศ ติดตามเทปรายการที่ต้องการนำมาตรวจสอบอีกครั้ง

จากการศึกษาพบว่า สถานีโทรทัศน์ยูบีซีได้พยายามปฏิบัติตามการกำกับดูแลของ กกช. แม้จะสามารถกระทำได้อย่างสมบูรณ์ทั้งนี้เนื่องจากมีรายการจำนวนมาก และบางรายการไม่มีเทปต้นฉบับ ประกอบกับบางรายการก็เป็นการถ่ายทอดสดหรือเป็นการส่งสัญญาณผ่านดาวเทียมจากบริษัทเจ้าของลิขสิทธิ์ ในบางครั้งจึงมีรายการที่ออกอากาศไปได้ ประกอบกับการกำกับดูแลของ กกช. ก็เป็นไปในลักษณะของการสุ่มตรวจ เนื่องจาก กกช. เองก็มีจำนวนเจ้าหน้าที่ที่ไม่สมดุลงกับปริมาณงานที่ทำ ดังนั้นจึงอาจมีรายการที่มีเนื้อหาไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดหลุดรอดและออกอากาศไปสู่ผู้ชมได้ การทำงานประสานกันของยูบีซีกับกกช.(interactive) สามารถแสดงได้ดังแผนภูมิต่อไปนี้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผู้วิจัยพบว่า การที่ กกช. จะไม่สามารถกำกับดูแลทางด้านเนื้อหารายการของสถานีโทรทัศน์ยูบีซีได้อย่างเต็มที่ เนื่องจากมีข้อจำกัด ดังนี้

1. จำนวนบุคลากรที่ไม่สัมพันธ์กับปริมาณงาน

2. การให้แต่ละสถานีรับผิดชอบรายการด้วยการตรวจพิจารณาเนื้อหาตนเอง จึงเป็นเหมือนการลดบทบาทและความรับผิดชอบของ กกช. ลง ซึ่งต่างจากบทบาทของ กบว. ที่รัฐบาลกำหนดให้ กบว. สามารถตรวจพิจารณาเนื้อหารายการของแต่ละสถานี ก่อนจะมีการออกอากาศได้อย่างเต็มที่ ดังนั้นรายการทุกรายการจะต้องผ่านการตรวจสอบจาก กบว. ก่อน ซึ่งเป็นสาเหตุที่ทำให้ การทำงานระหว่าง กบว. กับสถานี ฯและผู้ผลิตรายการ มักเกิดปัญหาความขัดแย้งกันอยู่เสมอ เนื่องจากการเซ็นเซอร์รายการก่อนออกอากาศ ดังนั้นรายการที่ผู้ผลิต อาจไม่ได้ออกอากาศ เนื่องจาก กบว. ใช้อำนาจหน้าที่ระงับการออกอากาศรายการนั้น ซึ่งส่งผลกระทบต่อสถานี ฯและผู้ผลิตในด้านต้นทุนการผลิตในทางตรงกันข้าม กกช. จะทำหน้าที่ตรวจพิจารณาในขณะที่ยังออกอากาศ (post censored) เนื่องจากรับบาลให้สถานี ฯรับผิดชอบรายการตนเอง ดังนั้นโดยธรรมชาติ แต่ละสถานี ฯย่อมจะต้องควบคุมเนื้อหารายการอยู่ก่อนแล้ว กกช. จึงเป็นเพียงผู้ตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้งหนึ่งเท่านั้น

3. การร้องเรียนจากผู้ชมทางบ้าน ก็เป็นการช่วยให้การตรวจพิจารณาของ กกช. มีประสิทธิภาพมากขึ้น ทั้งยังเป็นการช่วยแบ่งเบาการทำงานให้ กกช. โดยสามารถตรวจสอบเป็นเรื่อง ๆ เฉพาะลงไปได้ในทันที

ข้อจำกัดของยูบีซีในการตรวจพิจารณาเนื้อหารายการ

จากการศึกษาพบว่า สถานีโทรทัศน์ยูบีซีมีข้อจำกัดหลายประการที่ทำให้กระบวนการตรวจพิจารณาเนื้อหารายการของสถานี ฯไม่สามารถกระทำได้อย่างเสรี ทั้งนี้เนื่องจากมีปัจจัยแวดล้อมอยู่หลายประการ ดังจะเห็นได้ว่า มีทั้งปัจจัยภายในองค์กร อันประกอบด้วยเงื่อนไขการทำสัญญาในการได้มาซึ่งตัวรายการ และข้อจำกัดของบุคลากร อาทิ เพศ วัย ระดับการศึกษา การตีความหมายสาร ฯลฯ และปัจจัยภายนอกองค์กรสื่อเอง อันได้แก่ กฎระเบียบที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลจากรัฐบาลที่เป็นตัวกำหนดเสรีภาพในการตรวจพิจารณา และปัจจัยทางด้านวัฒนธรรม

ธรรมที่เป็นปัจจัยแวดล้อมและส่งผลกระทบต่อกระบวนการตรวจพิจารณาเนื้อหารายการของยูบีซี เพราะนอกจากยูบีซีจะต้องมีภาระหน้าที่ในฐานะองค์กรสื่อเอกชนองค์กรหนึ่งที่ต้องมีจรรยาบรรณและความรับผิดชอบต่อสังคม ในขณะที่เดียวกันก็ต้องดำเนินธุรกิจเพื่อความอยู่รอดในฐานะที่เป็นองค์กรธุรกิจที่รายได้มาจากการเก็บค่าบริการจากสมาชิกยูบีซีจึงต้องทำหน้าที่ของตนให้ได้ 2 ทางไปพร้อม ๆ กัน กล่าวคือ สนองนโยบายและปฏิบัติตามกฎระเบียบที่รัฐบาลบัญญัติ และทำหน้าที่ให้ความรู้ สารประโยชน์ หรือ ความบันเทิง ที่ไม่มีพิษภัยแก่ผู้ชมไปพร้อม ๆ กัน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “กระบวนการตรวจพิจารณาเนื้อหารายการของสถานีโทรทัศน์ยูบีซี” มีวัตถุประสงค์ 2 ประการคือ ประการแรกเพื่อศึกษากระบวนการตรวจพิจารณาเนื้อหารายการของสถานีโทรทัศน์ยูบีซี และประการที่สอง เพื่อศึกษาปัจจัยภายในองค์กรและภายนอกองค์กรที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการตรวจพิจารณาเนื้อหารายการของสถานีโทรทัศน์ยูบีซี

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ใช้แหล่งข้อมูลด้วยกัน 2 ส่วนคือ หนึ่ง แหล่งข้อมูลประเภทเอกสาร ซึ่งได้แก่บทความ หนังสือ วิทยานิพนธ์ รวมทั้งสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาวิจัยครั้งนี้ โดยข้อมูลส่วนใหญ่ได้มาจากห้องสมุดคณะนิเทศศาสตร์ และสถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สอง ข้อมูลประเภทบุคคล ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ได้สัมภาษณ์ คุณอรรรพผล ณ บางช้าง ผู้อำนวยการฝ่ายรายการของสถานีโทรทัศน์ยูบีซี เจ้าหน้าที่แผนกคิวซีที่ทำหน้าที่ตรวจพิจารณาเนื้อหารายการของสถานีโทรทัศน์ยูบีซี และคุณดวงเดือน รังสิกุล หัวหน้าทีมกลุ่มตรวจสอบโทรทัศน์ระบบบอกรับสมาชิก กองงาน กกช. ซึ่งถือว่าเป็นผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informant) โดยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview)

ผลการวิจัยพบว่า สถานีโทรทัศน์ยูบีซี (UBC : United Broadcasting Corporation Group) เกิดจากการรวมตัวกันระหว่างบริษัทอินเตอร์เนชั่นแนล บรอดคาสติ้ง คอร์ปอเรชั่นหรือไอบีซี กับบริษัทยูนิเวอร์แซลเคเบิลเน็ตเวิร์ค หรือยูทีวี เมื่อวันที่ 1 กันยายน พ.ศ.2541 โดยในส่วนของรายการสามารถแบ่งตามประเภทได้ดังนี้

1.รายการภาพยนตร์

- 1.1 HBO
- 1.2 Cinemax
- 1.3 Star Movies

- 1.4 Hallmark
- 1.5 UBC Asian Movies
- 1.6 UBC Movies
- 1.7 TNT

2.รายการกีฬา

- 2.1 Supersport Gold
- 2.2 Supersport
- 2.3 ESPN
- 2.4 Star Sports

3.รายการบันเทิง

- 3.1 UBC X-Zyte
- 3.2 Fashion TV
- 3.3 AXN
- 3.4 CCTV
- 3.5 NHK
- 3.6 TV5

4.รายการที่ให้สาระความรู้

- 4.1 National Geographic
- 4.2 Discovery Channel
- 4.3 Animal Planet

5.รายการเพลง

- 5.1 Channel [V] Thailand
- 5.2 MTV
- 5.3 MCM

6.รายการสำหรับเด็ก

- 6.1 Cartoon Network

6.2 UBC Kids

7.รายการข่าว

7.1 CNN

7.2 BBC World

7.3 CNBC

7.4 UBC News

8.รายการภาพยนตร์ชุด

8.1 UBC Series

รายการต่าง ๆ ของสถานีโทรทัศน์ยูบีซี เป็นรายการที่สั่งซื้อจากต่างประเทศทั้งสิ้น 26 รายการ ได้แก่ HBO,Cinemax,Star Movies,Hallmark,UBC Asian Movies,UBC Movies,TNT,Supersport Gold,Supersport,ESPN,Star Sport,UBC Kids, Cartoon Network,Discovery Channel,Animal Planet,CNN,CNBC,BBC World,UBC Series,MTV,AXN,Fashion TV,Jet TV,CCTV,NHKและ TV5 รายการที่สถานีฯซื้อมาจากบริษัทภายในประเทศได้แก่รายการ Channel[V]Thailand MCM และ MTV รายการที่สถานีผลิตเอง ได้แก่ รายการข่าวและรายการบางรายการที่ออกอากาศทางช่อง UBC X-Zyte,UBC Asian Movies เช่นรายการ The Guide ,Spy TV,ทางช่อง UBC Series เช่นรายการ Destination Thailand, City Focus เป็นต้น

สถานีโทรทัศน์ยูบีซีมีแหล่งที่มาของรายการแบ่งได้เป็น 2 ประเภทคือ

1. รายการที่สถานีฯ ผลิตเอง
2. รายการที่สั่งซื้อจากต่างประเทศและภายในประเทศ ซึ่งมี 2 ประเภทคือ
 - 2.1 การซื้อทั้งช่องรายการ บริษัทเจ้าของลิขสิทธิ์จะเป็นผู้กำหนดรูปแบบและรายการที่จะออกอากาศไว้เรียบร้อยแล้ว สถานีฯ ไม่สามารถดำเนินการแก้ไข ตัดทอนเปลี่ยนแปลงหรือกระทำการใด ๆ ได้ เนื่องจากมีเงื่อนไขสัญญาเป็นตัวกำหนด
 - 2.2 การซื้อเฉพาะรายการ การสั่งซื้อในลักษณะนี้สถานีฯ สามารถนำแต่ละรายการมาลงผังการออกอากาศ ดัดแปลง ตัดต่อหรือผลิตซ้ำได้อย่างเสรี

จากการศึกษาพบว่า รายการของสถานีโทรทัศน์ยูบีซีจะเป็นรายการที่สั่งซื้อจากต่างประเทศเป็นส่วนใหญ่ ดังนั้นเพื่อควบคุมไม่ให้มีการออกอากาศเนื้อหารายการที่ไม่เหมาะสม สถานีโทรทัศน์ยูบีซีจึงมีการตรวจพิจารณาเนื้อหารายการแต่ละรายการก่อนที่จะแพร่ภาพสู่ผู้ชมโดยมีแผนกคิวซี (QC. หรือแผนก Quality Control) ซึ่งเป็นแผนกหนึ่งในฝ่าย Movies & Entertainment ทำหน้าที่ตรวจพิจารณาเนื้อหารายการ แต่เนื่องจากการได้มาซึ่งตัวรายการส่วนใหญ่จะเป็นการสั่งซื้อแบบซื้อทั้งช่องรายการ เช่น รายการที่ออกอากาศทางช่อง Hallmark, MTV, Cartoon Network ฯลฯ ซึ่งมีเงื่อนไขสัญญาเป็นข้อกำหนดขอบเขตในการตรวจพิจารณาเนื้อหา รายการซึ่งบริษัทเจ้าของลิขสิทธิ์จะเป็นผู้ตรวจพิจารณาเนื้อหารายการเอง ด้วยเหตุนี้แผนกคิวซีของสถานีโทรทัศน์ยูบีซี จึงสามารถตรวจพิจารณาเนื้อหารายการได้เฉพาะรายการที่สถานีฯ ผลิตเอง และรายการที่มีการสั่งซื้อแบบซื้อเฉพาะรายการ ซึ่งได้แก่รายการที่ออกอากาศทางช่อง UBC X-Zyte, UBC Series, UBC Kids, UBC Asian Movies และ UBC Movies โดยมีกระบวนการในการตรวจพิจารณาเนื้อหาการรายการดังนี้

1. การรับเทป

แผนกคิวซีจะรับเทปที่ต้องการตรวจพิจารณาด้วยกัน 2 ทางคือ จากแผนก Tape Library และจากช่องรายการได้แก่ UBC X-Zyte, UBC Series, UBC Kids, UBC Asian Movies และ UBC Movies ซึ่งเป็นช่องที่ออกอากาศรายการที่สถานีฯ ผลิตเอง และรายการที่สั่งซื้อแบบเฉพาะรายการแล้วยูบีซีนำมาจัดผังรายการเอง

2. ตรวจนับ

เมื่อรับเทปรายการที่ส่งเข้ามาตรวจพิจารณาทุกครั้ง เจ้าหน้าที่แผนกคิวซีจะต้องทำการตรวจนับ ซึ่งได้แก่ นับจำนวนเทปรายการ ตรวจสอบความถูกต้องที่ตัวเทปรายการโดยชื่อเรื่อง และรหัสที่ตัวเทปและกล่องเทปจะต้องตรงกัน

3. ตรวจสอบภาษาที่อยู่ในตัวเทปรายการว่าเป็นภาษาไทยหรือภาษาต่างประเทศ ทั้งนี้ เพราะเทปรายการที่เป็นเสียงภาษาไทย จะมีการตรวจพิจารณาเพียงขั้นตอนเดียว เนื่องจากสามารถออกอากาศได้เลยไม่ต้องนำไปลงเสียงพากย์ ในทางกลับกันเทปรายการที่เป็นเสียงภาษาต่างประเทศ หากมีเนื้อหาส่วนใด ๆ ที่ต้องแก้ไข เช่น ตัดต่อหรือ โหมเสกภาพ จะต้องนำไปลง

เสียงพากย์ก่อนแล้วจึงนำมาตรวจพิจารณาอีกครั้ง เนื่องจากการแก้ไข เช่นตัดต่อหรือโมเสคภาพ จะทำให้เนื้อหาไม่ต่อเนื่องทำให้ผู้แปลบทและผู้ให้เสียงพากย์หรือเสียงบรรยายเกิดความสับสนในเนื้อเรื่องที่ไม่ปะติดปะต่อเพราะมีการแก้ไขได้

4. การตรวจเนื้อหา

กล่าวได้ว่า ในขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนที่สำคัญที่สุดในกระบวนการตรวจพิจารณา เพราะเป็นขั้นตอนที่แผนกคิวิซีจะต้องเซ็นเซอร์เนื้อหารายการที่ไม่เหมาะสมออกไปจากเนื้อหารายการทั้งหมด โดยมีวิธีในการเซ็นเซอร์อยู่ด้วยกัน 4 วิธีคือ

4.1 การตัดเสียง คือการตัดส่วนที่เป็นคำพูดที่ไม่เหมาะสม เช่นคำหยาบ ลามกหรือคำพูดในลักษณะสองแง่สองง่ามเสียงที่ไม่สมควรออกอากาศ

4.2 การโมเสคภาพ วิธีนี้จะใช้เมื่อรายการมีภาพที่ไม่เหมาะสม เช่น ภาพ Love scene ภาพหวาดเสียว การทรมานคนหรือสัตว์ ฯลฯ แต่ไม่สามารถตัดทิ้งไปได้ เพราะอาจเป็นช่วงที่สำคัญของเรื่องราวทั้งหมด ดังนั้นการใช้วิธีนี้จะเป็นการบังภาพเพื่อไม่ให้ผู้ชมได้เห็นภาพที่แท้จริง

4.3 การตัดทอนหรือตัดต่อใหม่ วิธีนี้จะใช้กับรายการที่มีเนื้อหาใกล้เคียงกับข้อ 4.2 แต่เป็นส่วนหนึ่งของเนื้อหาที่เมื่อตัดทอนหรือตัดต่อใหม่แล้วไม่กระทบกระเทือนต่อเนื้อเรื่องที่ดำเนินอยู่

4.4 การห้ามออกอากาศ วิธีนี้จะใช้กับรายการที่มีเนื้อหาหลักหรือเนื้อหาทั้งหมดที่ไม่เป็นไปตามเกณฑ์การตรวจพิจารณาที่แผนกคิวิซีใช้เป็นมาตรฐานในการตรวจพิจารณา หากออกอากาศไปอาจเกิดความเสียหายหรือเกิดความกระทบกระเทือนต่อการเมือง ประเทศหรือสถาบันต่าง ๆ ได้ ก็จะไม่นำมาใช้ออกอากาศ

ในการตรวจพิจารณาเนื้อหารายการ แผนกคิวิซีของสถานีโทรทัศน์ยูบีซีได้ยึดถือตามเกณฑ์ กกช. ซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐบาลที่ทำหน้าที่กำกับดูแลสถานีโทรทัศน์ยูบีซี โดยรายการที่จะออกอากาศได้จะต้องมีเนื้อหารายการเป็นไปตามกฎกระทรวงฉบับที่ 14 (พ.ศ.2538) ออกตามพระราชบัญญัติวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ (พ.ศ.2498) หมวด 3 การควบคุมด้านรายการ โดยมีใจความสำคัญดังนี้

ข้อ๑๖ รายการที่ออกอากาศโดยส่งทางวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ได้จะต้อง

(๑) ไม่เป็นการแสดงออกซึ่งอาจกระทบกระเทือนหรือดูหมิ่นต่อสถาบัน

กษัตริย์ รวมถึงประมุขของประเทศอื่น ๆ ด้วย

(๒) ไม่เป็นการแสดงออกโดยจงใจก่อให้เกิดการดูหมิ่นเหยียดหยามประเทศชาติ รัฐบาลเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือกลุ่มชนใด

(๓) ไม่เป็นการแสดงที่ลบหลู่เหยียดหยาม หรือนำความเสื่อมเสียมาสู่ศาสนาใด หรือไม่เคารพต่อปูชนียบุคคล ปูชนียสถาน หรือปูชนียวัตถุ

(๔) ไม่เป็นการแสดงที่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยของประชาชน ก่อให้เกิดการแตกความสามัคคีระหว่างคนในชาติ หรือกระทบกระเทือนต่อสัมพันธไมตรีระหว่างประเทศ

(๕) ไม่เป็นการแสดงที่ขัดต่อศีลธรรม วัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงามของชาติ

(๖) ไม่เป็นการแสดงออกทางการเมือง ซึ่งอาจเป็นการบ่อนทำลาย หรือกระทบกระเทือนต่อความมั่นคงปลอดภัยของประเทศ

(๗) ไม่เป็นการแสดงออกทางการยั่วยุการมฉกมฉน หรือลามกอนาจาร

(๘) ไม่เป็นการแสดงออกถึงความทารุณโหดร้าย ขาดมนุษยธรรม ปาเถื่อนหรืออุจาดแก่ผู้ฟังและผู้ชม

(๙) ไม่เป็นการแสดงออกถึงเรื่องเพื่อเจ้อ หลอกหลวง ไร้สาระ ซึ่งอาจชักจูงให้ประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กและเยาวชนหลงเชื่ออย่างมมงาย

(๑๐) ไม่เป็นการแสดงออกถึงพฤติกรรมของผู้ร้ายซึ่งผิดธรรมดา อันอาจเป็นเหตุชักจูงหรือ ส่งเสริมให้เกิดอาชญากรรมยิ่งขึ้น (ระเบียบวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ , กรมประชาสัมพันธ์,2538.)

5.แจ้งผลการตรวจพิจารณา

เทปรายการที่มีการตรวจพิจารณาเนื้อหารายการแล้ว เจ้าหน้าที่แผนกคิวิซีจะแจ้งผลการตรวจสอบไว้ที่ตัวเทปรายการ พร้อมกับติดสติ๊กเกอร์สีต่าง ๆ เพื่อเป็นสัญลักษณ์และสะดวกในการใช้งาน ได้แก่

5.1 สติ๊กเกอร์สีเขียว หมายถึงเทปรายการที่ผ่านการตรวจพิจารณาเนื้อหารายการและสามารถนำไปออกอากาศได้

5.2 สติ๊กเกอร์สีเหลือง หมายถึงเทปรายการที่มีการตรวจพิจารณาแล้วพบว่ามีเนื้อหาบางส่วนที่จำเป็นต้องแก้ไข

5.3 สติ๊กเกอร์สีแดง หมายถึงเทปรายการที่มีการตรวจพิจารณาแล้วพบว่ามีเนื้อหารายการที่ไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่ กกช. กำหนดและแผนกคิวิซีใช้เป็นหลักในการปฏิบัติ โดยไม่สามารถแก้ไขด้วยการดูเสียง โมเสค ตัดต่อหรือตัดทอนใหม่ได้ ดังนั้นเทปรายการที่ติดสติ๊กเกอร์สีแดงคือเทปรายการที่ห้ามนำออกอากาศ

6. ส่งเทปรายการกลับ เทปรายการที่ได้รับการตรวจพิจารณาเรียบร้อยแล้ว เจ้าหน้าที่แผนกคิวิซีจะแจ้งทางช่องรายการหรือแผนก Tape Library เพื่อนำเทปรายการไปออกอากาศหรือดำเนินการแก้ไขต่อไป

กล่าวได้ว่ารายการที่สถานีโทรทัศน์ยูบีซีสามารถควบคุมเนื้อหารายการได้ทั้งหมดคือรายการที่ยูบีซีผลิตเอง และรายการที่มีเงื่อนไขสัญญาในลักษณะการซื้อแบบเฉพาะรายการแล้วนำมาจัดผังรายการเอง จากการศึกษาพบว่าสถานีโทรทัศน์ยูบีซีมีรายการที่สั่งซื้อแบบทั้งช่องรายการเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งรายการที่สั่งซื้อในลักษณะนี้บริษัทเจ้าของลิขสิทธิ์จะเป็นผู้กำหนดผังรายการเวลาในการออกอากาศและรูปแบบรายการ ตลอดจนการตรวจพิจารณาเนื้อหารายการเองทั้งหมด รายการที่ได้มาในลักษณะซื้อทั้งช่องจึงไม่มีตัวเทปต้นฉบับเนื่องจากการส่งสัญญาณ (Feed) มาที่ยูบีซีและยูบีซีก็ดำเนินการออกอากาศไปสู่ลูกค้าอีกต่อหนึ่งฯ ยกเว้นช่อง HBO (20) และช่อง Cinemax (21) ซึ่งเป็นช่องรายการที่แตกต่างจากช่องรายการอื่น ๆ ที่มีเงื่อนไขสัญญาในการได้มาซึ่งรายการแบบซื้อทั้งช่องรายการเหมือนกัน กล่าวคือ ช่องรายการทั้ง 2 ช่องรายการนี้ ทางสถานีโทรทัศน์ยูบีซีสามารถตรวจพิจารณาเนื้อหารายการได้ในบางส่วน แต่เป็นลักษณะของการเสนอแนะ (Comment)

การตรวจพิจารณาได้บางส่วนในลักษณะการเสนอแนะ มีขั้นตอนดังนี้

1. รับเทปรายการจากเจ้าหน้าที่

ดังได้กล่าวแล้วว่า รายการที่สั่งซื้อแบบทั้งช่องรายการจะไม่มีตัวเทปต้นฉบับ บริษัท

เจ้าของลิขสิทธิ์ดังนั้นก็ทำหน้าที่ตรวจพิจารณาเนื้อหาทั้งหมด ยกเว้นช่อง HBO และช่อง Cinemax ที่ยูบีซีสามารถตรวจพิจารณาได้บางส่วนในลักษณะการเสนอแนะ โดยที่ทางบริษัทเจ้าของลิขสิทธิ์จะส่งเทปรายการในระบบ VHS ซึ่งเป็นเทปรายการที่จะออกอากาศมาให้ทางยูบีซีล่วงหน้า 1 เดือนเพื่อให้ทางยูบีซีพิจารณาเนื้อหารายการ หากมีส่วนใดที่มีการเซ็นเซอร์ เช่น ภาพเลิฟซีน การฆาตกรรม การทรมานสัตว์ เป็นต้น แผนกคิวซี้ก็จะจัดช่วงเวลาที่มีภาพ เสียงที่ไม่ต้องการออกอากาศไว้ ซึ่งโดยส่วนใหญ่แล้วทั้งบริษัท HBO และบริษัท Cinemax ก็มักจะดำเนินการตามที่ยูบีซีต้องการ แต่เป็นการตัดทอนจากนั้นออกไปเลย

2. ส่งรายละเอียดในการตรวจพิจารณาของสถานี ฯ ไปยังบริษัทเจ้าของลิขสิทธิ์รายการช่อง HBO และช่อง Cinemax เพื่อจะได้รับทราบข้อเสนอนำเสนอจากการตรวจพิจารณาของทางสถานีโทรทัศน์ยูบีซี

3. หากมีเทปรายการที่มีเนื้อหาไม่ผ่านการตรวจพิจารณาโดยไม่สามารถออกอากาศได้ บริษัท HBO หรือ Cinemax ก็จะจัดส่งเทปรายการอื่นมาให้ออกอากาศแทนเรื่องที่ไม่ผ่านการตรวจพิจารณา ซึ่งบริษัทยูบีซีเรียกวิธีการนี้ว่า "Replacement" ซึ่งเทปที่ออกอากาศจะเป็นการออกอากาศจากต้นฉบับจากสถานี ฯ ไปยังสมาชิก ไม่ใช่การรับสัญญาณจากบริษัทเจ้าของลิขสิทธิ์แล้ว Feed สัญญาณไปที่เครื่องรับของสมาชิก

กล่าวได้ว่าเงื่อนไขสัญญาในการได้มาซึ่งตัวรายการที่แตกต่างกันเป็นปัจจัยที่ทำให้กระบวนการตรวจพิจารณามีขอบเขตที่แตกต่างกัน ผู้วิจัยจึงนำมาสรุปเป็นตารางเพื่อใช้ในการอภิปรายผลการวิจัยดังต่อไปนี้

ตารางที่ 6.1 สรุปการซื้อรายการ การวางผังรายการและการตรวจพิจารณาเนื้อหารายการของสถานีโทรทัศน์ยูบีซี

รายการ	เงื่อนไขสัญญา		การวางผังรายการ		การควบคุมเนื้อหาโดยยูบีซี			รูปแบบในการตรวจพิจารณา			
	ชื่อห้องรายการ	ชื่อเฉพาะรายการ	บริษัทแม่	ยูบีซี	ได้ทั้งหมด	ไม่ได้เลย	comment	ดูเสียง	โมเสค	ตัดต่อใหม่	งดออกอากาศ
ภาพยนตร์											
HBO	X		X				X				
Cinemax	X		X				X				
Star Movies	X		X			X					
Hallmark	X		X			X					
UBC Asian Movies		X		X	X			X	X	X	X
UBC Movies		X		X	X			X	X	X	X
TCM	X		X			X					
ภาพยนตร์ชุด											
UBC Series		X		X	X			X	X	X	X
รายการกีฬา											
Supersport		X		X	X			X	X	X	X
Supersport Gold		X		X	X			X	X	X	X
ESPN	X		X			X					
Star Sports	X		X			X					
ปกิณกะบันเทิง											
UBC X-Zyte		X		X	X			X	X	X	X
AXN	X		X			X					
Fashion TV	X		X			X					
NHK	X		X			X					
CCTV	X		X			X					
TV5	X		X			X					
รายการสาระความรู้											
National Geographic	X		X			X					
Discovery Channel	X		X			X					
Animal Planet	X		X			X					
รายการเพลง											
Channel[V]Thailand	X		X			X					
MTV	X		X			X					
MCM	X		X			X					

ตารางที่ 6.1 สรุปการซื้อรายการ การวางผังรายการและการตรวจพิจารณาเนื้อหารายการของสถานีโทรทัศน์ยูบีซี(ต่อ)

รายการ	เงื่อนไขสัญญา		การวางผังรายการ		การควบคุมเนื้อหาโดยยูบีซี			รูปแบบในการตรวจพิจารณา			
	ชื่อห้องรายการ	ชื่อเฉพาะรายการ	บริษัทแม่	ยูบีซี	ได้ทั้งหมด	ไม่ได้เลย	comment	ดูเสี่ยง	โมเสก	ตัดต่อใหม่	งดออกอากาศ
รายการสำหรับเด็ก											
UBC Kids		X		X	X			X	X	X	X
Cartoon Network	X		X			X					
รายการข่าว											
UBC NEWS				X	X			X	X	X	X
CNN	X		X			X					
BBC World	X		X			X					
CNBC	X		X			X					

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จากตารางพบว่า รายการต่าง ๆ ที่ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์ยูบีซี เป็นรายการที่สั่งซื้อจากต่างประเทศและภายในประเทศแบบซื้อทั้งช่องรายการซึ่งสถานีโทรทัศน์ยูบีซีไม่สามารถตรวจพิจารณาเนื้อหารายการได้เนื่องจากข้อจำกัดจากเงื่อนไขสัญญาเป็นตัวกำหนด รายการที่สั่งซื้อจากต่างประเทศได้แก่รายการที่ออกอากาศทางช่อง HBO, Cinemax, Star Movies, Hallmark, TCM Cartoon Network, ESPN, Star Sport, CNN, BBC World, CNBC, Discovery Channel, Animal Planet, National Geographic, AXN, Fashion TV, CCTV, NHK, TV5, รายการที่สถานีฯ ซื้อมาจากบริษัทภายในประเทศได้แก่รายการ Channel[V]Thailand, MTV , และ MCM Thailand สถานีโทรทัศน์ยูบีซีสามารถตรวจพิจารณาเนื้อหารายการและวางผังรายการเองได้กับเฉพาะรายการที่สถานีฯ ผลิตเองและรายการที่สถานีฯ เป็นผู้เลือกซื้อเฉพาะรายการมาเองเท่านั้น

โดยในส่วนนี้ผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดเกี่ยวกับการทำหน้าที่เป็นผู้กรองสารมาเป็นกรอบในการวิเคราะห์ ผลการวิจัยพบว่า เงื่อนไขสัญญาในการได้มาซึ่งรายการของสถานีโทรทัศน์ยูบีซีคือปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่งที่เป็นตัวกำหนดขอบเขตในการทำหน้าที่เป็นผู้กรองสาร(Gatekeeper) ของสถานีโทรทัศน์ยูบีซี เนื่องจากรายการที่มีการสั่งซื้อในแบบซื้อทั้งช่องรายการ สถานีฯ ไม่สามารถทำหน้าที่เป็นผู้กรองสารได้อย่างเสรีเมื่อเทียบกับการสั่งซื้อรายการในแบบซื้อเฉพาะรายการแล้วนำรายการมาลงผังการออกอากาศเอง และรายการที่ทางยูบีซีผลิตเอง ซึ่งทางสถานีฯ สามารถทำหน้าที่เป็นผู้กรองสารได้อย่างสมบูรณ์เนื่องจากสามารถตรวจพิจารณาเนื้อหารายการได้อย่างเสรี โดยสถานีโทรทัศน์ยูบีซีจะทำหน้าที่เป็นผู้กรองสารใน 2 ระดับคือ

1. การตัดสินใจเลือกบริษัทเจ้าของลิขสิทธิ์ที่จะซื้อรายการ

กล่าวได้ว่าในขั้นตอนนี้สถานีโทรทัศน์ยูบีซีได้ทำหน้าที่เป็นผู้เฝ้าประตู (Gatekeeper) โดยสมบูรณ์ เนื่องจากสถานีมีอำนาจหน้าที่อย่างเต็มที่ในการตัดสินใจเลือกซื้อรายการต่าง ๆ เพื่อที่จะนำมาออกอากาศให้แก่ผู้ชมที่บอกรับเป็นสมาชิก โดยผู้บริหารของทาง สถานีฯ จะ เป็นผู้กำหนดว่าต้องการที่จะซื้อรายการในลักษณะหรือรูปแบบใด ซึ่งในการตัดสินใจว่าจะเลือกซื้อรายการใดนั้นก็ขึ้นอยู่กับนโยบายและกลยุทธ์ทางการตลาดของบริษัทที่ได้มีการกำหนดหรือวางแผนเอาไว้

2. การตรวจพิจารณาเนื้อหารายการ

เมื่อมีการซื้อรายการเรียบร้อยแล้ว สถานีโทรทัศน์ยูบีซีจะทำหน้าที่เป็นผู้เฝ้าประตู

(Gatekeeper) ได้อย่างสมบูรณ์ กล่าวคือจะสามารถทำการกำหนดและคัดเลือกรายการ ตลอดจนการวางแผนรายการได้กับรายการที่มีเงื่อนไขในการได้มาซึ่งรายการในลักษณะ ของการซื้อเฉพาะ รายการ ซึ่งทางสถานี ฯ จะเป็นผู้เลือกซื้อรายการมาเอง อันได้แก่ รายการที่ออกอากาศทางช่อง 24 (UBC Asian Movies) ช่อง 25(UBC Movies) , ช่อง 26 (UBC Kids), ช่อง 36 (UBC Series) และ ช่อง 37 (UBC X -Zyte) แต่สำหรับ รายการที่มีเงื่อนไขสัญญาในการได้มาซึ่งรายการในลักษณะที่ต้องซื้อทั้งช่องรายการนั้น สถานีโทรทัศน์ยูบีซีไม่สามารถทำหน้าที่เป็นผู้เฝ้าประตู ได้อย่างสมบูรณ์ เนื่องจากสถานี ฯ ไม่สามารถกำหนดหรือคัดเลือกเนื้อหารายการ ตลอดจนไม่สามารถวางแผนรายการใด ๆ ได้อย่างสิ้นเชิง แต่สิ่งที่ทางสถานี ฯ สามารถทำได้ในฐานะผู้เฝ้าประตู คือ การให้ข้อเสนอแนะหรือเกณฑ์ที่ทางสถานี ฯ ใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติตามที่หน่วยงาน ของรัฐเป็นผู้กำหนด เพื่อให้ทางบริษัทเจ้าของลิขสิทธิ์ได้ทราบรายละเอียดต่าง ๆ ที่จะ เป็นข้อมูลเพิ่มเติมในการตรวจพิจารณาเนื้อหารายการก่อนที่จะนำออกอากาศ

อย่างไรก็ตาม สถานีโทรทัศน์ยูบีซีอยู่ภายใต้การกำกับของ กกช. โดยเฉพาะด้านการตรวจพิจารณาเนื้อหารายการ จากการศึกษาพบว่า กกช. ไม่สามารถกำกับดูแลทางด้านเนื้อหารายการ ของสถานีโทรทัศน์ยูบีซี ได้อย่างแท้จริง ทั้งนี้เนื่องจาก กกช. มีข้อจำกัดดังนี้

1. จำนวนบุคลากรที่ไม่สัมพันธ์กับปริมาณงานที่ต้องรับผิดชอบ
2. จำนวนช่องรายการและรายการของยูบีซีที่มีจำนวนมาก ออกอากาศตลอด 24 ชั่วโมง นอกจากการกำกับดูแลยูบีซีแล้ว เจ้าหน้าที่ยังมีภารกิจอื่นที่ต้องปฏิบัติ จึงทำให้การกำกับดูแลไม่ทั่วถึง

การศึกษาเรื่อง “กระบวนการตรวจพิจารณาเนื้อหารายการของสถานีโทรทัศน์ยูบีซี” ในครั้งนี้ นอกจากจะเป็นการศึกษากระบวนการตรวจพิจารณาเนื้อหารายการดังที่ได้กล่าวไปแล้ว ยังเป็นการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการตรวจพิจารณาเนื้อหารายการของสถานีโทรทัศน์ยูบีซี โดยในส่วนของผู้วิจัยได้ใช้ทฤษฎีการสื่อสารองค์การของเดนิส แมคเคเวล มาเป็นกรอบในการวิเคราะห์ ซึ่งผลการวิจัย พบว่า

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการตรวจพิจารณาเนื้อหารายการของสถานีโทรทัศน์ยูบีซี สามารถแบ่งได้เป็น 2 ประเภทคือ ปัจจัยภายในองค์กร ได้แก่ เงื่อนไขสัญญาในการได้มาซึ่งรายการ จากการศึกษพบว่า เงื่อนไขสัญญาเป็นปัจจัยที่สำคัญที่มีผลต่อสิทธิในการตรวจพิจารณาเนื้อหา รายการ เนื่องจากรายการส่วนใหญ่ของยูบีซีเป็นรายการที่ได้มาโดยการซื้อแบบ

เหมาะทั้งช่องรายการ นอกจากนี้ยังมีปัจจัยภายในองค์กรอีกประการหนึ่งคือข้อจำกัดของบุคลากรที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการตรวจพิจารณา ปัจจัยภายนอกองค์กร ได้แก่ กฎระเบียบที่กำกับดูแลโดย กกช.และวัฒนธรรม ก็เป็นปัจจัยที่สำคัญอีกประการหนึ่งที่สถานีโทรทัศน์ยูบีซีจะต้องนำปัจจัยดังกล่าวนี้มาใช้ประกอบการตรวจพิจารณาเนื้อหารายการของสถานี ฯ เพื่อให้รายการที่จะนำเสนอต่อผู้ชมเป็นรายการที่มีเนื้อหาเหมาะสมตามกฎหมายกระทรวงฉบับที่ 14 โดยมี กกช. ซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐทำหน้าที่ในการกำกับดูแล

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยเรื่องกระบวนการตรวจพิจารณาเนื้อหารายการของสถานีโทรทัศน์ยูบีซีมีดังนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับสถานีโทรทัศน์ยูบีซี

1.1 สถานีโทรทัศน์ยูบีซีควรจัดตั้งให้การทำงานของแผนกคิวิซีขึ้นตรงกับผู้บริหารระดับสูงหรือควรเป็นหน่วยงานกลางที่ทำหน้าที่ได้อย่างอิสระ จากผลการวิจัยพบว่าแผนกคิวิซีอยู่ภายใต้การบังคับบัญชาของฝ่าย Movie & Entertainment ซึ่งเป็นฝ่ายที่มีหน้าที่ในการจัดซื้อรายการต่าง ๆ ให้กับทางสถานีโทรทัศน์ยูบีซี ดังนั้นการตรวจพิจารณาเนื้อหารายการย่อมมีความเบี่ยงเบนและเอื้อ ประโยชน์ต่อการที่จะปล่อยให้รายการที่มีเนื้อหาที่ไม่เหมาะสมสามารถผ่าน การตรวจพิจารณาและออกอากาศไปได้ และผู้บริหารระดับสูงก็จะไม่ทราบผลการปฏิบัติงานที่แท้จริง เนื่องจากเป็นแผนกที่ขึ้นตรงกับฝ่ายเดียวกันจึงไม่มีการถ่วงดุลย์อำนาจซึ่งกันและกัน (checked & balance)

1.2 ควรมีการฝึกอบรมพนักงานทุกคนให้มีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับทฤษฎีและวิชาชีพทางด้านสื่อสารมวลชน ไม่เฉพาะแต่เพียงพนักงานที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการการผลิตรายการหรือการตรวจพิจารณาเท่านั้น เพื่อให้พนักงานทุกคนมีจิตสำนึกและมีความรับผิดชอบในฐานะสื่อมวลชนที่ต้องตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อสังคม

2. ข้อเสนอแนะสำหรับ กกช.

2.1 ควรมีการเพิ่มจำนวนบุคลากรให้เหมาะสมกับปริมาณงานที่จะต้องดูแลรับผิดชอบ โดยเฉพาะบุคลากรที่ทำหน้าที่ในการตรวจพิจารณาเนื้อหารายการ ทั้งนี้เนื่องจากเคเบิลทีวีเป็นสถานีโทรทัศน์ที่มีช่องรายการจำนวนมาก รูปแบบและเนื้อหารายการก็มีความหลากหลาย และออกอากาศตลอด 24 ชั่วโมง ดังนั้นการกำกับดูแลจึงไม่สามารถดำเนินการได้อย่างเต็มที่ ซึ่งอาจเป็นช่องว่างที่ทำให้รายการที่ไม่เหมาะสมแพร่ภาพออกสู่สาธารณะชนและอาจเกิดผลกระทบต่อผู้ชมที่เป็นเด็กและเยาวชนได้

2.2 ภาวะเบียดที่วางไว้ ควรมีการปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมและทันสมัยตลอดเวลา เนื่องจากการทำงานด้านสื่อสารมวลชนต้องอาศัยเทคโนโลยีที่ทันสมัย กฎหมายซึ่งเป็นตัวควบคุมหลักจำเป็นต้องรองรับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ซึ่งหากดำเนินการอย่างจริงจัง ปัญหาข้อจำกัดของกฎหมายที่ก่อให้เกิดอุปสรรคในการปฏิบัติงานก็จะหมดไปและช่วยให้เกิดความคล่องตัวในการพิจารณา

2.3 ควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนและบุคคลภายนอกได้ทราบว่า กกช.คือหน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการกำกับดูแลสื่อโทรทัศน์ทั้งระบบฟรีทีวีและเคเบิลทีวีที่ประชาชนสามารถส่งเรื่องร้องเรียนที่เกี่ยวกับสื่อมาได้

2.4 ควรมีการปรับปรุงช่องทางในการสื่อสารให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เช่น การปรับปรุงอินเทอร์เน็ต เพื่อให้ผู้ชมสามารถติดต่อสื่อสาร แจ้งเรื่องร้องเรียนได้อีกช่องทางหนึ่ง ซึ่งจะช่วยในด้านการขาดแคลนบุคลากรของหน่วยงาน

3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

3.1 จากการศึกษาในครั้งนี้ เป็นการศึกษาถึง กระบวนการตรวจพิจารณาเนื้อหารายการของสถานีวิทยุโทรทัศน์เพียงสถานีเดียว จึงน่าจะมีการศึกษา

ต่อไปว่าสถานีโทรทัศน์ระบบบอกรับสมาชิกหรือเคเบิลทีวีอื่นที่เปิดให้บริการ ทั้งในส่วนกลาง คือกรุงเทพมหานครอีก 12 สถานี ฯ และในส่วนภูมิภาคที่เปิดให้บริการตามส่วนต่าง ๆ ของประเทศ อีกจำนวน 93 สถานี มีกระบวนการในการตรวจพิจารณาเนื้อหารายการอย่างไร และมีความเหมือนหรือแตกต่างจากกระบวนการตรวจพิจารณาเนื้อหารายการของสถานีโทรทัศน์ยูบีซี อย่างไร ตลอดจนมีปัจจัยอะไรบ้างที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการตรวจพิจารณาเนื้อหารายการ

- 3.2 ควรมีการศึกษากระบวนการตรวจพิจารณาเนื้อหารายการของสถานีโทรทัศน์ระบบ Free TV ว่ามีขั้นตอนอย่างไร และมีปัจจัยแวดล้อมอะไรบ้างที่เป็นอุปสรรคในการปฏิบัติงาน เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงกฎระเบียบให้สอดคล้องกับการปฏิบัติงานจริง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

กฤษณ์ ทองเลิศ. สื่อมวลชน การเมืองและวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น
กรมการปกครอง,2539

กาญจนา แก้วเทพ. สื่อส่งวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ: มุลนิธิภูมิปัญญา,2539.

ชนิษฐา จิตต์ประกอบ. บทบาทของรัฐในการตรวจพิจารณาภาพยนตร์.

วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต ภาควิชาการสื่อสารมวลชน บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,2541.

ชัยอนันต์ สมุทวณิช. โลกาวัตต์รบกับอนาคตของประเทศไทย. กรุงเทพฯ : อักษรกรพิมพ์,2537.

दारุเรศ กาศโอสถ. บทบาทและหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารงานวิทยุกระจายเสียงและวิทยุ

โทรทัศน์ : ศึกษาเฉพาะคณะกรรมการตรวจพิจารณาภาพยนตร์ทางวิทยุโทรทัศน์.

วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต ภาควิชาการสื่อสารมวลชน บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,2534.

ประชาสัมพันธ์, กรม. วิทยุสาร. 2526.

พรพัฒนา สิงคเสลิต. การศึกษานโยบายการกำกับดูแลโทรทัศน์บอกรับเป็นสมาชิก(Cable TV)

ในระดับปฏิบัติการ พ.ศ.2539-2538. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต ภาควิชาการสื่อสารมวลชน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์,2539.

เมธี มีมุข. พัฒนาการโทรทัศน์บอกรับเป็นสมาชิกในประเทศไทย ตั้งแต่ พ.ศ.2525-2534.

วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต ภาควิชาการสื่อสารมวลชน บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,2536.

ระวีวรรณ ประกอบผล. สื่อมวลชนวิกฤตการณ์ทางการเมืองในประเทศไทย.

วิทยานิพนธ์ปริญญาคุษฎีบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,2528.

วรรณรีย์ เจริญธรรมพจน์. สัดส่วนรายการที่ผลิตจากต่างประเทศและภายในประเทศของ

สถานีโทรทัศน์ยูบีซี. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาการสื่อสารมวลชน
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,2544.

วิภา อุดมพันธ์.เอกสารประกอบการสอนวิชา Global Communication. คณะนิเทศศาสตร์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,2526.

ศิริชัย ศิริกายะ และ กาญจนา แก้วเทพ. ทฤษฎีการสื่อสารมวลชน.

ภาควิชาการสื่อสารมวลชน คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,2531.

ศศิวิภา ศรัณยพงศ์. รูปแบบการให้บริการโทรทัศน์บอกรับสมาชิก UBC กับความต้องการของ

ผู้บริโภค. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาการสื่อสารมวลชน บัณฑิต
วิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,2545.

สมควร กวียะ. การสื่อสารมวลชน บทบาทหน้าที่ เสรีภาพและความรับผิดชอบ. กรุงเทพฯ :

พชรกานต์การพิมพ์,2536.

ภาษาอังกฤษ

Herbert,H. Radio,television,and cable programming. USA : Iowa State University,

1944.

Parsons, P . and Frieden. R. The cable and satellite television industries. Boston : Allyn

and Bacon, 1998.

ประวัติผู้เขียน

นางสาวจิตติชยา นุตพงษ์ เป็นชาวกรุงเทพฯ จบการศึกษาระดับปริญญาตรี
จากคณะศิลปศาสตร์ สาขาการสื่อสารมวลชน ในปี พ.ศ.2535 เข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาโท
ที่คณะนิเทศศาสตร์ สาขาการสื่อสารมวลชน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย